

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Úžasná
Zeměplocha - 18 - Maškaráda.PDB

PDB Name: Pratchett_Terry-UZ-Maskarada
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 7.7.2005
Modification Date: 7.7.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

MAŠKARÁDA

VĚNOVÁNÍ

Mé poděkování lidem, kteří mi ukázali,
že svět opery je mnohem podivnější,
než jsem si dokázal představit.
Myslím, že tuto laskavost nejlépe oplatím tím,
že neprozradím jejich jména.

Vítr sténal. V horách duněla bouře. Blesky pronikaly do roklin a propastí jako jazyk starého muže, který se snaží vytáhnout ze svých falešných zubů nepolapitelné zrnko z ostružiny.

Mezi šumícími hlodášovými keři hořel oheň, jehož plameny se zmítaly v poryvech větru sem a tam.

Starý, pronikavý a velmi patetický hlas vykřikl: „Kdy my... dvě... sejdeme se... zase...?“

Zaduněl hrom.

Mnohem přirozenější hlas odpověděl: „Co tě to napadlo, zničehonic takhle zařvat? Upustila jsem svůj opečený chleba do ohně!“

Stařenka Oggová si zase sedla.

„Promiň, Esme. Já to dělala jenom kvůli... dyt' víš... kvůli starejm časům... ale stejně to nemá ten zvuk.“

„A akorát byl tak krásně do hnědá!“

„Promiň.“

„Vážnější nemusela tak řvát!“

„Promiň.“

„Pochop, já nejsem hluchá. Mohla ses mě zeptat normálním hlasem. A já bych ti odpověděla ‚příští středu‘.“

„Promiň, Esme.“

„Tak mi ukroj jiný krajíc.“

Stařenka Oggová přikývla a pootočila hlavu. „Magráto, ukroj Bábi jin... oh. Počkej chvíličku, ano? Já to udělám sama.“

„Hm!“ odfrkla si Bábi a nepřítomně zírala do ohně.

Chvilí nebylo slyšet nic jiného než řev větru a zvuky, které vydávala Stařenka Oggová při krájení chleba, což činila zhruba se stejnou efektivností, s jakou by se mohl člověk pokoušet přefíznu řetězovou pilou matraci.

„Myslela jsem, že tě to trochu rozveselí, když se tady zase sejdeme.“

„Vážně.“ To nebyla otázka.

„Že bys tak trochu jako vylezla sama ze sebe...“ pokračovala Stařenka a ostražitě pozorovala svou přítelkyni.

„Hm?“ broukla Bábi s pohledem stále nepřítomně upřeným do plamenů.

No nazdar, pomyslela si Stařenka. Tak tohle jsem říkat neměla.

Háček byl v tom..., jak bychom to... prostě v tom, že Stařenka Oggová si dělala starosti. Velké starosti. Nebyla si totiž jistá, jestli její přítelkyně tak trochu... no... jednoduše... tak jako... dobrá, řekněme to přímo... nečerná.

Věděla, že těm skutečně mocným se to stává. A Bábi Zlopočasná byla zatraceně mocná. Teď už byla pravděpodobně mocnější čarodějka než nechvalně proslulá Černá Alissa. A každý věděl, co se nakonec stalo s tou. Dvě děti ji nacpaly do její vlastní pece na chleba a každý říkal, že to bylo to nejlepší, co se mohlo stát, i když vyčistit pec pak trvalo skoro týden.

Jenže Alissa až do onoho strašného dne terorizovala celé hory Beraní hlavy. Byla tak dobrá v kouzlech, že jí v hlavě nezbývalo místo na nic jiného.

Říkalo se, že jí zbraně nedokázaly ublížit. Meče se jí odrážely od kůže. Říkalo se, že její děsný smích byl slyšet na kilometr daleko, a i když je pravda, že děsivý smích vždycky patřil k řemeslu čarodějky, tohle byl šílený smích toho nejhoršího druhu. A měnila lidi na perník a postavila si domek z žab. Bylo to opravdu velmi ošklivé, zvláště ke konci. Ale tak je to vždycky, když se obyčejná čarodějka promění na zlou.

Ne vždycky se samozřejmě změnila na zlé čarodějky. Někdy prostě jen odejdou... jinam.

Bábin intelekt potřeboval být zaměstnán. Nudu a nečinnost snášela velmi špatně. To už raději ulehla do postele a vyslala své vědomí do nějakého Zapůjčení. Pronikla do hlavy některého z lesních zvířat, poslouchala jeho ušima, dívala se jeho očima. To bylo velmi výhodné k všobecným účelům, ale ona už v tom byla až příliš dobrá. Dokázala zůstat v cizím mozku mnohem déle než kdokoli, koho Stařenka znala.

A teď to vypadalo, že není daleko den, kdy se nebude unavovat a nevrátí se vůbec... Navíc byla ta nejhorší roční doba, protože po noční obloze táhly klíny kejhající divokých husí a podzemní vzduch byl ostrý a lákavý. Bylo v tom všem něco neobyčejně svůdného.

Stařenka Oggová měla dojem, že ví, v čem spočívá celý problém.

Odkáslala si.

„Tuhle jsem viděla Magrátu,“ zkusila to opatrně a vrhla na Bábi pohled koutkem oka.

Žádná odezva.

„Vypadala moc dobře. Královnování jí svědčí.“

„Hmm?“

Stařenka v duchu zasténala. Jestliže se Bábi neunavovala už ani tím, aby udělala nějakou zlomyslnou poznámku, pak Magrátu skutečně postrádala.

Stařenka Oggová tomu zpočátku nevěřila, ale Magráta, i když byla většinou sentimentální jako večery pod lampou s růžovým stínítkem, měla pravdu v jedné věci.

Tři byl pro čarodějky přirozený počet.

A ony jednu ztratily. No, ne tak docela ztratily. Magráta teď byla královnou a královnu těžko jen tak někde založíte.

Ale... prostě to znamenalo, že namísto tří jsou teď jen dvě.

Když jsou tři, máte jednu, která oběhne lidi a varuje je, když se ty dvě zbývající pohádaly. Na to byla Magráta skvělá. Bez Magráty si Bábi Zlopočasná se Stařenkou Oggovou lezly na nervy. S ní dokázaly všechny tři lézt na nervy celému světu, což byla mnohým větší legrace.

A nebylo cesty, jak získat Magrátu zpět..., tedy přesně řečeno nebyl způsob, jak získat Magrátu zpět teď.

Protože jestliže tři byl pro čarodějky ten nejvhodnější počet..., musely to být ty správné tři. Každá ten správný... typ.

Stařenka Oggová se cítila v rozpacích, když na to jen pomyslela, což bylo velmi neobvyklé, protože

Stařenka v rozpacích, to bylo totéž jako kocour altruista.

Jako čarodějka přirozeně nevěřila žádným okultním nesmyslům. Ale někde hluboko v řečišti její duše existovala jedna nebo dvě pravdy, které musela vzít na vědomí, a jedna z nich byla ta záležitost s pannou, matkou a... a tou další.

Tak. Obešla to slovíčky.

Samozřejmě že to nebylo nic jiného než staré pověry a ty patřily do těch neosvícených časů, kdy pojem „panna“ nebo „matka“ nebo... ta třetí... zahrnoval každou ženu nad dvanáct let nebo tak nějak, možná s výjimkou nějakých devíti měsíců jejich života. V dnešní době každé děvče, které umělo trochu počítat a dalo na Stařenčiny rady, se mohlo poměrně dlouho vyhybat tomu stát se alespoň jednou z nich.

Ale i tak... byla to stará pověra - starší než knihy, starší než písmo - a taková víra byla těžkým závažím na gumové plachtě lidských zkušeností a měla sklony přitahovat lidi k sobě.

A Magráta byla vdaná tři měsíce. To znamenalo, že už nepatřila do první kategorie. Tedy - Stařenka přesunula vlak svých myšlenek na vedlejší kolej - pravděpodobně nikoliv. Oh, jistě ne. Mladý Verence si poslal pro jistou odbornou příručku. V knize byly návodové ilustrace a obrázky člověka s očíslovanými částmi těla. Stařenka o tom věděla, protože se jednoho dne, když byla u Magráty na návštěvě, vplížila nepozorovaně do královské ložnice a strávila deset dobře využitých minut tím, že některým postavám přikreslila kníry a brýle. Ale ani Magráta s Verencem přece nebyli tak to..., aby se nedobrali... Ne, nakonec na to určitě přišli, i když Stařenka slyšela, že se Verence vyptával několika lidí, kde by dostal falešný knír. Nebude dlouho trvat a Magráta bude kandidovat do druhé skupiny, i když jak ona, tak její manžel byli velmi pomalí čtenáři.

Bábi Zlopočasná samozřejmě dávala ostentativně najevo svou nezávislost a soběstačnost. Jenže háček spočívá v tom, že kolem sebe potřebujete někoho, ke komu byste se mohli nezávisle a soběstačně chovat. Lidé, kteří nepotřebují lidi, potřebují lidi, kterým by dali najevo, že oni jsou lidé, kteří nepotřebují lidi.

To je jako s poustevníky. Nemělo by cenu nechat si mrznout rodinné šperky na vrcholku nějaké hory a obcovat jen s neznámým, kdyby se člověk nemohl spolehnout na to, že se na něho bude chodit dívat celé procesí úžasných mladých žen, které budou vzdychat „No ne!“.

...Potřebovaly být zase tři. Když jste tři, začínou být věci znovu napínavé a zajímavé. Hádky, dobrodružství a spousta věcí, nad kterými se Bábi rozčilí. A Bábi byla vlastně šťastná, jen když se mohla pořádně rozčítit. Abychom řekli pravdu, Stařence se někdy zdálo, že Bábi Zlopočasná je Bábi Zlopočasná, jen když je ročilená.

Ano. Musí být znovu tři.

Jinak... to budou jedné větrné noci šedá husí křídla nebo skřipění dvířek u pece na chleba...

Stůsek stran rukopisu se rozpadl, sotva jej pan Kozlov vrh do ruky.

Celý spisek nebyl napsán na normálním, papíře, ale na umaštěných sáčkích od cukru, zadních stranách poštovních obálek a kusech prošlých kalendářů.

Otráveně zabručel, sebral hrst špinavých papírů a chystal se je hodit do ohně.

Jeho pohled však najednou upoutalo jedno slovo.

Přečetl je a oči mu samy od sebe doputovaly na konec věty.

Dočetl na konec strany, ale několikrát se při tom vracel, protože nedokázal uvěřit tomu, co text tvrdil.

Obrátil stránku. Pak se vrátil zpět k předchozím větám. Vzápětí četl dál. V jedné chvíli vytáhl ze zásuvky stolu pravítko a

zamyšleně se na ně zadíval.

Přešel k příruční skřínce na nápoje. Když se pokoušel nalít si pořádný hlt, hrdlo láhve vesele drnčelo o okraj skleničky. Vyhlédl z okna na budovu Opery, která se tyčila na druhé straně ulice. Jakási malá postavička tam zametala schody. Nakonec řekl: „Tak to si mě načechej a vyhod' na sluníčko!“

Po chvilce přešel ke spojovacím dveřím a zavolal: „Pane Příklopko, mohl byste sem na minutku zajít?“

Objevil se jeho hlavní tiskař, který v ruce svíral několik vlhkých obtažů. „Budeme muset přinutit pana Rezámka, aby znovu vyryl stranu 11,“ oznámil pohřebním hlasem. „V odstavci o trávách vynechal v nadpise omylem písmeno ,ť' v názvu Ostrožka stračka a -“

„Přečtěte si tohle,“ řekl Kozlovrch.

„Právě jsem se chystal na oběd -“

„Jen si to přečtěte.“

„Podle artikulí cechu mám právo -“

„Přečtěte si tohle a uvidíme, jestli budete mít pořád ještě chuť k jídlu.“

Pan Příklopka si neohrabaně sedl a podíval se na první stránku.

Pak obrátil na druhou stránku.

Po nějaké chvíli sáhl do zásuvky stolu, vytáhl pravítko a zamyšleně se na ně zadíval.

„Četl jste právě o Úžasné banánové polévce?“ řekl Kozlovrch.

„No!“

„A počkejte, až se dostanete k Martinským zahybáčům!“

„Moje babička je taky pekla, vždycky na Martina, a plnila je-“

„Tohle je jiný recept,“ prohlásil pan Kozlovrch s naprostou jistotou.

Příklopka prolístoval několik dalších stran. „Ježkovy oči! Myslíte, že něco z toho funguje?“

„Copak na tom záleží? Běžte okamžitě do cechu a najměte všechny rytce, kteří jsou právě k maní. Raději ty starší a staré.“

„Ale já mám pořád ještě připravit k tisku předpovědi na zelenec, červenec, srpenec a tlačeneč do Almanachu příštího roku -“

„Zapomeňte na ně. Použijte nějaké staré.“

„Lidi si toho všimnou.“

„Ještě nikdy si toho nevšimli,“ prohlásil pan Kozlovrch. „Znáte běžnou praxi. Ohromující déšť kari v Klači. Překvapivá smrt šerifa z Ee. Záplava vos v Jakazačistánu, to všechno má přednost. A tohle je ještě důležitější.“

Znovu se zahleděl nevidoucímá očima z okna.

„Mnohokrát důležitější.“

A snil sen všech vydavatelů, sen o tom, jak má v kapsách tolik peněz, že si musí najmout dva lidi, aby mu drželi kalhoty v pase.

Před Anežkou Nulíčkovou se teď tyčilo obrovské průčelí ankh-morporské Opery, plné sloupů a děsivých chrličů.

Anežka se zastavila. Tedy, přesněji řečeno Anežčina větší část se zastavila. Anežky bylo mnoho. Trvalo nějakou chvíli, než se přestaly pohybovat i její předsunuté oblasti.

Nuže, tady to je. Konečně. Mohla vstoupit dovnitř nebo mohla odejít.

Nakonec, když už stála na jednom místě tak dlouho, že jeden z ankh-morporských holubů vážně zvažoval možnost, že by se uhnízdil na jejím obrovském a dosti smutném černém klobouku, rozhodla se a vystoupala po schodišti.

Nahoře byl muž, který schodiště teoreticky zametal. Prakticky totiž jen přesouval za pomoci koštěte prach, dopřával mu nového výhledu a možnost udělat si nové přátele. Muž byl oblečen do dlouhého kabátu, který mu byl poněkud malý, a na rozčepýřených černých vlasech měl ve furiantském úhlu nasazenou černou rádiovku s anténkou.

„Promiňte,“ řekla Anežka.

Výsledek byl přímo úžasný. Muž se obrátil, zakopl o vlastní nohu a zřítíl se na své koště.

Anežce nejdřív vyletěla ruka k ústům, ale pak ji natáhla dolů.

„Oh, promiňte, omlouvám se!“

Mladíkova ruka měla onen ulepený povrch, který v každém, kdo se jí dotkne, vzbuzuje touhu po mýdle. Muž ruku rychle odtáhl, odhrnul si umaštěné vlasy z očí a vrhl na Anežku vystrašený pohled. Měl to, čemu Štařenka Oggová říkala „nedodělanej ksicht“; bledý, s povolenými rysy.

„To nic nejní, slečno!“

„Není vám nic?“

Pomalu se vyhrabal na nohy, pak se mu ovšem koště jakýmsi nepochopitelným způsobem zapletlo mezi kolena, takže prudce dosedl zpět na zem.

„Ehm... nemám vám podržet to koště?“ snažila se Anežka.

Vytáhla koště ze zmeti končetin. Muži se po několika neúspěšných pokusech podařilo přece jen znovu postavit.

„Vy pracujete pro Operu?“ zeptala se Anežka.

„To jo, slečno!“

„Ehm, a mohl byste mi laskavě říci, kudy se dostanu ke zkouškám? Dnes se koná konkurs, víte?“

Začal se divoce rozhlížet sem a tam. „Vchod pro umělce!“ řekl. „Ukážu vám ho!“ Slova se z něj drala ve spěchu, jako kdyby je musel rychle seřadit a pak co nejdřív vypálit, aby se mu nerozutekla.

Vytrhl jí koště z rukou a začal sestupovat po schodišti směrem k rohu budovy. Chodil velmi svérázným způsobem. Jeho tělo jako by bylo něčím taženo kupředu a nohy mu pod ním vlály a dopadaly tam, kde právě našly místo. Nebyla to ani

tak chůze, jako donekonečna oddalovaný pád.

Prapodivné kroky ho vedly ke dveřím v boční stěně budovy. Vedly tam i Anežku.

Hned za dveřmi bylo něco jako boudička, které chyběla jedna stěna. Místo ní byla jen nízká přepážka umístěná tak, že ten, kdo za ní stál, mohl pohodlně pozorovat dveře. Osoba, která za ní stála teď, musela být člověk, protože mroží nenosí kabáty. Podivný muž s koštětem zmizel kdesi v šerém pozadí.

Anežka se poplašeně rozhlédla kolem.

„Tak copak, slečno?“ řekl mroží muž. Měl opravdu velmi impozantní knír, který ze zbytku svého majitele vysál veškerý vzrůst.

„Hm... víte..., já jsem přišla ke zkouškám,“ vypravila ze sebe Anežka. „Viděla jsem takovou zprávičku, kde se říkalo, že dneska máte konkurs -“

Pak na mrože vrhla slabý bezmocný úsměv. Jeho tvář hlásala, že viděla a zůstala nedotčena větším počtem bezmocných a zoufalých úsměvů, než Anežka v životě zkonzumovala teplých večerů. Vytáhl linkovaný papír na podložce a špačka tužky.

„Tady se musíte zapsat,“ řekl.

„Kdo byl ten... ta osoba, co přišla se mnou?“

Knír se pohnul a naznačil, že někde pod ním je pohřben úsměv. „Našeho Valtra Plížu zná přeci každý.“

Zdálo se, že to jsou veškeré informace, které je možno získat.

Anežka se chopila tužky.

Nejdůležitější otázka teď zněla: Jak by si měla říkat? Její jméno mělo bezpochyby jistý punc proslulosti, ale zdaleka neplynulo z jazyka tak, jak by mělo. Rozmazávalo se mezi zuby a lepilo se na patro.

Potíž byla v tom, že nedokázala přijít na jiné, které by mělo tu požadovanou kvalitu.

Co třeba Katrin?

Nebo... Perdita. Mohla by se vrátit k Perdité. V Lancre vždycky cítila při používání toho jména rozpaky. Bylo to tajemné jméno, dávalo tušit temné události, intriky, ale i někoho, kdo je dokonale štíhlý. Přidala si iniciálu - X -, která měla naznačit, že jde o někoho, kdo má ve jméně záhadné a vzrušující velké písmeno.

Nezabralo to. Lancreští lidé byli proti tajemnu velmi odolní. Jediné, čeho dosáhla, bylo, že o ní mluvili jako o „té Anežce, co si říká Perdita“.

A to se nikdy nikomu neodvážila říci, že by se jí ze všeho nejvíc líbilo, kdyby se celým jménem mohla jmenovat Perdita X. Zasněná. Stejně by jí nikdo nerozuměl. Říkali by jí věci jako: „Když si myslíš, že je to pro tebe to správné jméno, tak proč máš ve skřini pořád ještě dvě police plné plyšáků?“

Tady by ale mohla začít od začátku. Byla dobrá. Věděla, že je dobrá.

Bohužel, na Zasněnou asi žádná naděje.

Pravděpodobně jí ta Nulíčková už zůstane.

Stařenka Oggová obvykle chodila spát časně. Konec konců, byla přece jen starší dáma. Někdy chodila do postele třeba už v šest ráno.

Když procházela lesem, unikaly jí v chladném vzduchu od úst našedlé obláčky. Boty chřestily v suchém listí. Vítr se skoro uklidnil a zanechal oblohu čistou a jasnou, aby tak usnadnil cestu prvnímu mrazíku, onomu malému frejji, který oždibuje listí, krabaty slupky zbývajícího ovoce a předvádí nám, proč se Přírodě říká matka...

Třetí čarodějka.

Tři čarodějky si umějí... rozdělit náklad.

Panna, matka a ... stařena. Tak.

Potíž byla v tom, že Bábi Zlopočasná ta tři vtělení kombinovala v jednom. Pokud Stařenka věděla, tak byla Bábi panna a byla rozhodně v té správné věkové kategorii, aby se mohla řadit mezi stařeny; co se týče té třetí kategorie, jaksí...

řekněme to takhle: položte Bábi Zlopočasně křížem přes cestu stéblo, když nemá dobrý den, a budete jako poupě za mrazu.

Ale i tak se musela najít aspirantka na ono volné místo. V Lancre bylo několik mladých dívek, které měly přesně ten správný věk.

Obtíž spočívala v tom, že to věděli i lancreští mladíci. Stařenka podnikala pravidelné procházky po letních loukách, měla bystré, i když diskrétní oko a až neuvěřitelně skvělé uši, které slyšely, doslova, až za kopeček. Viola Frotínková chodila s mladým Křivolakem Povožníkem, a když nechodila, tak dělala něco, co mělo k chození pouhých devadesát stupňů.

Dobruška Kárníková si vyšla v květnu na oříšky s mladým Vilémem Jednuškou a jen díky tomu, že myslela do budoucnosti a dala na několik malých rad od Stařenky, nepřinesla jejich vycházka své ovoce v únoru. Taky už to nebude trvat dlouho a matka mladé Mildred Dráteníkové bude muset opatrně promluvit s otcem mladé Mildred Dráteníkové a ten půjde na slovíčko za svým přítelem Doškářem a ten si promluví se svým synem Hubertem a pak bude svatba a to všechno proběhne pěkně civilizovaně a v klidu, snad s výjimkou jednoho či dvou podlitých očí nebo rozbitých nosů*. Není pochyb, pomyslela si Stařenka s úsměvem, při němž se jí oči zamlžily vzpomínkami, nevinnost, to je ten stav, v němž se za horkých letních lancrešských nocí přichází o nevinnost.

A pak se jí najednou mezi všemi vynořilo jedno jméno. To je ono. Ona. Proč ji hned nenapadla ona? Jenže ona by napadla málokoho. Kdykoliv jste přemýšleli o mladých děvčatech z Lancre, zapomněli jste na ni. A pak jste najednou řekli: „Ach ano, ta taky, samozřejmě. Samozřejmě, je to úžasná persóna. A má moc pěkné vlasy.“

Byla bystrá a měla talent. V mnoha směrech. Tak například ten její hlas. V tom byla část její síly, vždycky našla způsob, jak se z věci vymluvit. A pak, ta její mocná osobnost, ta vzbuzovala velkou naději, že ji hned tak rychle nikdo ne... nepře... nepřekvalifikuje...

Tak to bychom měli. Další čarodějka, na které si bude moci brousit svůj vtip a na kterou bude dělat dojem, zvedne Bábi náladu alespoň o jednu třídu a Anežka jí, Stařence, za to jednou ještě poděkuje. Stařence Oggové se ulevilo. Aby to byl skutečný sabat, potřebujete alespoň tři čarodějky. Dvě čarodějky, to je jenom svár a pře.

Vešla do svého domku a vyšla po schodech nahoru do ložnice.

Její kocour Silver ležel na pokrývce a vypadal jako jezírko šedostříbrné srsti. Nevzbudil se, ani když ho Stařenka, potom co se převlékla do noční košile, zvedla, aby mohla vklouznout do postele.

Jen proto, aby si držela od těla ošklivé sny, si přihnula z láhve, která voněla meruňkami a pelyňkem. Pak si natrásla polštář, pomyslela si „ona... to je ono“ a usnula.

Silver se po nějaké době probudil, protáhl, zažíval a tiše seskočil na podlahu. Pak se ta nejlstivější a nejmazanější kromada chlupů, která měla dost chytrosti, aby si sedla na krmítko pro ptáky, otevřela tlamu, vybalancovala na čenichu kousek topinky a znehyb-něla, protáhla pootevřeným oknem a zmizela ve tmě.

O pět minut později vystrčil kohout od sousedů hlavu z kurníku, aby přivítal nadcházející nový den, a zemřel dřív, než stačil dokončit své „Kikirikíí!“.

Před Anežkou se rozkládal obrovský temný prostor, zatímco ji samotnou napůl oslepovala světla. Těsně pod okrajem jeviště plavaly v dlouhém korytě plném vody obrovské ploché svíčky a vydávaly silné žluté světlo, tak nepodobné svitu petrolejek tam doma. Někde za světlem čekala jako ústa obrovského, velmi hladového zvířete zkušební komise.

Odněkud z druhé strany světla se ozval hlas: „Takže, jakmile budete připravena, slečno.“

Nebyl to nepřátelský hlas. Jen ji pobízel, aby se pohnula, zazpívala svůj kousek a vypadla.

„Já, ehm, připravila jsem si, tedy tahle píseň je -“

„Dala jste slečně Hrdoleté noty svého doprovodu?“

„No, víte, ono to ani žádný doprovod -“

„Aha, takže je to lidová píseň, že?“

Ze tmy se ozval tichý šepot a někdo se polohlasně zasmál.

„Tak do toho... Perdito, jmenujete se tak, že?“

Anežka se po hlavě vrhla do Ježčí písně, a zhruba u sedmého slova si uvědomila, že to byla naprosto chybná volba. K něčemu takovému potřebujete hospodu s lidmi, kteří se smějí a buší do stolu kor-beli. Tahle zářící prázdnota písně prostě pohlcovala beze stopy a působila, že její hlas zněl nejistě a ostře.

Přestala zpívat po třetí sloce. Cítila, jak ji někde kolem kolen začal polévat ruměnec. Bude nějakou dobu trvat, než jí docestuje k obličejí, protože musí překonat pěkný lán kůže, ale to už bude mít barvu zralé jahody.

Slyšela šepot. Z tichého šumotu občas vylétla slova jako „timbre“ a pak, což ji nepřekvapilo, „impozantně stavěná“.

Věděla, že je impozantně stavěná. To byla i budova Opery. Taky se z toho neradovala.

Znovu se ozval ten hlas.

„Vy jste moc necvičila, má drahá, že?“

„Ne.“ Což byla pravda. Jediná lancreská zpěvačka byla Stařenka Oggová, její přístup k písňím by se dal nejpřesněji nazvat balistický. Namířili jste hlas na konec sloky a odpálili jste to.

Šepty, šepty.

„Zazpívejte nám pár stupnic, drahoušku.“

„Stupnic?“

Šepty. Tlumený smích.

„Do-re-mi? Znáte to, drahoušku? Začnete hodně nízkou? La-la-la?“

„Oh.Ano.“

Právě když rudá armáda studu dorazila k límci, Agnes spustila hlas tak nízkou, jak si troufla, a dala se do toho.

Soustředila se na noty a propracovávala se spolehlivě vzhůru, od úrovně mořské hladiny k nejvyšším vrcholům hor.

Nevšímalá si toho, že když začala, rozvibrovaly se všechny židle a začaly popojíždět po jevišti, ani toho, že když končila, někde nedaleko začaly praskat sklenice a od stropu spadlo několik bezvědomých netopýrů.

Velké prázdno bylo najednou nezvykle tiché. Pak shora spadl ještě jeden netopýr a zazvonilo sklo.

„To je... celý váš rozsah, slečno?“

V kulisách se začali shromažďovat lidé a vrhali na ni podivné pohledy.

„Ne.“

„Ne?“

„Když jdu ještě výš, lidé omdlévají,“ vysvětlovala Anežka. „A když jdu zase níž, všichni říkají, že je jim to nepříjemné.“

Šepty, šepty. Šepty, šepty, šepty.

„A umíte ještě něco -“

„Umím sama se sebou zpívat v terciích. Stařenka Oggová říká, že to každý neumí.“

„Prosím? Jak jste to...?“

„No, jako do a mi. Najednou.“

Šepty, šepty.

„Mohla byste nám to předvést?“

„dLááááá!dd“

Lidé v kulisách mezi sebou vzrušeně hovořili.

Šepty, šepty.

Pak hlas z temnoty řekl: „Poslyšte, ale poloha vašeho hlasu -“

„Oh, ale to já umím,“ odsekla mu Anežka. Už toho začínala mít dost. „Kam chcete, abych ho umístila?“

„Promiňte, ale já... hovoříme o -“

Anežka zaťala zuby. Byla dobrá. A ona jim to dokáže...

„Sem ke stropu?“

„Nebo sem?“

„Dozadu za vás?“

„Nebo támhle vpravo?“

Není to nijak zvláštní trik, pomyslela si. Byl velmi působivý, když jste vložili slova do úst nějaké loutky umístěné opodál, jak to dělali potulní kejklíři, ale nemohli jste ho poslat příliš daleko a doufat při tom, že oklamete všechny diváky.

Ted', když už přivykla hustému šeru, rozeznávala v sále skupinu lidí, kteří se zmateně otáčeli v křeslech.

„Mohla byste nám ještě jednou zopakovat své jméno, drahoušku?“ Hlas, který v jedné chvíli jevil silné stopy blahosklonnosti, teď zněl dosti poraženecky.

„An - Per... Perdita,“ odpověděla Anežka. „Perdita Nulíčková. Perdita X... Nulíčková.“

„No, s tou Nulíčkovou už bychom něco udělali, drahoušku.“

Dveře domku Bábi Zlopočasně se otevřely samy od sebe.

Jarge Tkadlec zaváhal. Samozřejmě, byla to čarodějka. Lidé mu říkali, že se tady podobné věci stávají.

Nelíbilo se mu to. Ale jeho záda se mu nelíbila mnohem víc, zvláště ve chvílích, kdy se zřejmě on nelíbil svým zádům.

Stálo to opravdu za to, když se na vás namíchla vaše vlastní páteř.

S bolestným výrazem na tváři vykročil šouravým krokem kupředu a opíral se těžce o dvě berly.

Čarodějka seděla v houpacím křesle, zády ke dveřím a čelem ke krbu.

Jarge zaváhal

„Jen pojď dál, Jarge Tkadleci,“ řekla Bábi Zlopočasná, „ať ti můžu dát něco na ty tvoje záda.“

Šok se ho pokusil zvednout do vzpřímené polohy a to jako by vyslalo do bělá rozžhavený pohrabáč, který se mu zabořil do zad někde ve výši opasku.

Bábi Zlopočasná obrátila oči v sloup a povzdechla si. „Můžeš si sednout?“ zeptala se.

„Ne, slečno. Ale můžu upadnout na židli.“

Bábi vytáhla z kapsy u zástěry malou černou lahvičku a divoce s ní zatřásla. Jarge otevřel doširoka oči.

„To už pro mě máte připravený i lék?“

„Jistě,“ odpověděla Bábi po pravdě. Už dávno se smířila se skutečností, že lidé očekávají láhev něčeho výrazně barevného a ulepeného. Nebyl to samozřejmě lék, v čem spočíval ten trik, ale obrazně řečeno lžička, na které byl podán.

„Tohle je tinktura vyrobená ze směsi výjimečně vzácných bylin a tak dále,“ řekla. „Navíc obsahuje sacharózu a aquu.“

„No tohle!“ zabručel Jarge, na nějž to udělalo patřičný dojem.

„Tak a teď pořádný doušek.“

Poslechl. Tekutina měla slabou příchut' lékořice.

„Další dávku si vezmeš těsně před spaním,“ pokračovala Bábi. „A pak třikrát obejdeš kaštan.“

„... třikrát obejdu kaštan...“

„A... a pod matraci si dáš širokou fošnu z borovice. Musí to být fošna ze stromu starého přesně dvacet let, nezapomeň!“

„... z dva-ce-ti-le-té-ho stromu...“ opakoval Jarge. Cítil, že by se měl nějak projevit. „Takže ty suky, které mě trápí v zádech, přelezou do té fošny, že?“

To se Bábi zalíbilo. Byla to jedna z těch děsivých duchaplností prostého lidu, kterou stálo za to si pamatovat pro podobnou příležitost.

„To jsi trefil hřebík na hlavičku.“

„A to je všechno?“

„Chtěl jsi ještě něco?“

„Já... myslel jsem, že bude nějaký tanec, zaříkávadla a takové věci.“

„To už jsem všechno udělala, než jsi sem dorazil,“ odpověděla Bábi, aniž hnula brvou.

„No ne. To jo. Ehm... a co se týče placení...“

„Oh, mně nikdo neplatí,“ odpověděla Bábi. „To přináší neštěstí, brát si od lidí peníze.“

„Oh. Výborně.“ Jarge se rozveselil.

„Ale víš..., kdyby tvé ženě zbyly nějaké starší šaty, říkám kdyby, tak mám číslo dvanáct, nejraději černé, nebo kdyby jí při pečení přebyl koláč, ne švestkový, z těch mám větry, nebo kdyby třeba nevěděla, co se zbytkem staré medoviny, nebo kdybys náhodou zabíjel čunika zrovna touhle dobou, tak mám nejraději kus hřbetu, kus šunky a pár nožiček na sulc... no vlastně cokoli bys mohl postrádat. Jen žádnou vděčnost. Nikdy bych nechtěla, aby si někdo myslel, že je mně zavázaný jenom proto, že jsem čarodějka. A jinak, u vás doma všechno v pořádku? Lidé i zvířata? Všichni požeňnání dobrým zdravím, doufám?“

Chvilku počkala, než se její výrok vsákl.

„A teď dovol, abych ti pomohla ke dveřím,“ dodala.

Tkadlec si později nikdy nebyl tak docela jistý tím, co se stalo. Bábi, jejíž krok byl vždycky tak rozhodný a pevný, jak se zdálo, zakopla přesně ve chvíli, kdy stála ve dveřích, o jednu z jeho berlí. Zapotácela se dozadu, přičemž se ho zachytila za ramena, a jak jí vyletěla noha, opřela se mu kolenem přesně o ono bolestivé místo na dolním konci páteře. Ozvalo se tiché prrask...

„Aúúú!“

„Promiň!“

„Moje záda! Moje záda!“

Ale jak poději Jarge říkal, co nadělaš se starou ženskou. A i když je neohrabaná a vždycky byla tak trochu bláznivá, lektvary míchá skvěle. A jak rychle zabírají! Než došel domů, už si nesl berly pod paží.

Lidé jsou tak slepí, říkala si. Raději věří na pitomosti než na chiropraktiku.

Ale na druhé straně to vlastně bylo dobře. Byla mnohem raději, když dělali „ó“, protože nepochopitelným způsobem věděla, kdo přichází k jejímu domku, než aby si uvědomili, že z okna je vidět do zatáčky pěšiny, a co se týče těch otevřených dveří a triku s kusem černé nitě...*

Ale co právě udělala? Oklamala nepříliš bystrého starého muže.

Stála tváří v tvář mágům, obludám i elfům... a teď měla radost z toho, že oklamala Jargeho Tkad-lece, muže, který se dvakrát nestal místním idiotem jen proto, že měl ještě vyšší kvalifikaci, než byla požadovaná.

Byla na kluzké šikmé ploše. Ještě chvíli a bude si mlaskat, funět a žvatlat sama pro sebe a strkat děti do pece na chleba. A navíc, ona děti nikdy neměla zvlášť v lásce.

Celé roky byla Bábi spokojená s výzvou, kterou pro ni bylo venkovské čarodějnictví. Pak byla nucena vydat se na cesty, viděla kus světa a začala být neklidná - zvláště v téhle roční době, když jí noc co noc nad hlavou táhly klíny kejhající divokých husí a první mrazíky ošlehly listí i v hlubších údolích.

Rozhlédla se po kuchyni. Potřebovala zamést. Potřebovala umýt. Stěny vypadaly zašlé. Zdálo se, že je tady najednou množství práce, kterou nebyla s to se přinutit vykonat.

Vysoko nad hlavou se jí ozval křik divokých husí a nepravidelné V letících ptáků proletělo nad mýtinou.

Husy mířily do teplých krajů, do míst, o kterých Bábi Zlopočasná zatím jenom slyšela.

Bylo to velmi, velmi lákavé.

Výběrová komise seděla kolem stolu v pracovně pana Kateřina Štandlíka, nového majitele Opery. S ním tam byl ještě pan Sardelli, hudební ředitel, a sbormistr dr. Musikfuttural.

„Takže,“ začal pan Štandlík, „Teď se dostáváme... k té..., jakže se to... ano, Kristýně... Pohybuje se skvěle, co? A má dobrou postavu.“ Mrkl na pana Musikfutturala.

„To ano. Moc pěknou,“ odpověděl pan Musikfuttural bez zájmu. „Ale zpívat neumí.“

„Je jedna věc, kterou si vy, umělecké typy, neuvědomujete. Totiž to, že máme století Ovocného netopýra,“ prohlásil Štandlík. „Opera je umělecké představení, nejenom spousta písniček!“

„To říkáte vy. Jenže...“

„Představy o tom, že sopranistka by měla mít alespoň patnáct akrů hrudníku a rohatou helmu, už patří dávné minulosti.“

Sardelli a Musikfuttural si vyměnili pohledy. Takže to je majitel tohohle typu...

„Naneštěstí,“ ozval se Sardelli kysele, „představa, že by sopranistka měla mít alespoň slušný hlas, dávné minulosti nepatří. Dobrou postavu má, to ano. A přiznám, že... má i jiskru. Ale neumí zpívat.“

„To ji můžete naučit, ne?“ oponoval mu Štandlík. „Pár let ve sboru...“

„Teď není žádnou zpěvačkou. Kdybych ji hodně proháněl, mohla by se po několika letech stát velmi špatnou zpěvačkou,“ ušklíbl se Musikfuttural.

„Nuže, pánové,“ odkašlal si Štandlík. „Hm, tak dobrá. Tak vyložíme karty na stůl, ano? Já osobně jsem jednoduchý člověk. Nerad chodím kolem horké kaše, nemlátím prázdnou slámu, nazývám věci pravým jménem, dávám, jak jsem koupil, a co na srdci, to na jazyku.“

„Mohl byste nám říci něco o vašich představách do budoucna,“ ozval se Sardelli. Bohužel, je to přesně ten typ vlastníka, pomyslel si. Muž, který se sám vypracoval a je pyšný na práci svých rukou. Zaměňuje příkrou počestnost za obyčejnou hrubost. Klidně bych vsadil tolar, že si o sobě myslí, že charakter člověka pozná podle stisku ruky a pomocí hlubokého pohledu do očí.

„Neměl jsem to v životě lehké,“ začal se rozjíždět Štandlík, „a dotáhl jsem to tam, co dnes jsem, ale -“

Kypřící prášek? pomyslel si Sardelli.

„- ale tady musím jaksí přiznat, že na tom mám jistý finanční zájem. Její otec, ehm, jak bych to, ehm, mi půjčil pěkný balík peněz, abych mohl tohle místo koupit, a projevil vřelé otcovské přání, co se týče jeho dcery. Pokud si to vybavuju přesně, tak jeho slova zněla: ‚A jinak si mě nepřej, dal bych ti zpřelámat obě nohy.‘ Nepředpokládám ovšem, že vy, umělci, něco takového pochopíte. To je obchodní záležitost. Bohové pomáhají těm, kteří si pomáhají sami, to je moje heslo.“

Sardelli si zastrčil palce do kapsiček vesty, opřel se v židli a začal si tiše pohvizdovat.

„Aha,“ poznamenal Musikfuttural. „No, není to poprvé, co k něčemu takovému došlo. Jenže obvykle z ní má být primabalerína.“

„Och, o nic takového tady nejde,“ pospíšil si Štandlík. „Tady prostě s penězi nastoupí i to děvče, Kristýna. A musíte připustit, že vypadá dobře.“

„No prosím,“ přikývl Sardelli. „Je to, konec konců, vaše Opera. A teď... Perdita...?“

Usmáli se jeden na druhého.

„Perdita!“ řekl Štandlík, šťastný, že má tu nešťastnou záležitost s Kristýnou za sebou a že zase může být příkrý a čestný.

„Perdita X!“ opravil ho pan Sardelli.

„Co si tyhle holky vymyslí přístě?“

„Myslím, že ta by pro nás mohla být opravdu přínosem,“ řekl Musikfuttural. •

„To jistě, kdyby se opera provozovala se slony.“
„Ale ten rozsah... ty hloubky... ty výšky... vezměte jenom ty její...“
„Samozřejmě. Viděl jsem, jak si ji prohlížíte.“
„Já mluvil o jejím hlase, Sardelli. S ní sboru opravdu něco přibude.“
„Ona sama je sbor. Všechny ostatní můžeme poslat do háje. Páni bozi, vždyť ona dokonce dokáže zpívat sama se sebou! Ale dovedete si ji představit v hlavní roli?“
„Pro všechny svaté, to ne! Všichni by se nám vysmáli.“
„Přesně tak. Ale zdá se..., že by se s ní dalo pracovat.“
„Myslím si, že je to úžasná persóna. A má moc hezké vlasy.“

Ani ve snu ji nenapadlo, že to bude takhle snadné...

Anežka jako v transu naslouchala různým lidem, kteří s ní mluvili o gáži (velmi malé), nutnosti cvičit (velmi často) a ubytování (členové sboru bydleli přímo v budově Opery, hned pod střechou).

A pak na ni zase všichni více méně zapomněli. Stála a přihlížela ze zákulisí, zatímco skupina baletních nadějí procvičovala své složité kroky a pohyby.

„Máte úžasný hlas,“ ozvalo se za ní.

Otočila se. Jak kdysi poznamenala Stařenka Oggová, Anežka měla hbité nohy a uměla se otáčet, ale setrvačnost jejích odlehlejších a předsunutějších partií působila, že některé z Anežčiných kousků se ještě po nějaké chvíli pokoušely zjistit, kterým směrem mají zamířit.

Dívka, která na Anežku promluvila, byla štíhlá, štíhlá dokonce i na obvyklé poměry, a dávala si záležet na tom, aby vypadala ještě hubenější. Měla dlouhé nazlátlé vlasy a šťastný úsměv dívky, která si uvědomuje, že je štíhlá a má krásné nazlátlé vlasy.

„Jmenuju se Kristýna!“ řekla. „Není to vzrušující?!“

A měla ten typ hlasu, který dokázal otázku vyslovit s vykřičníkem na konci. Navíc se zdálo, že onen hlas průběžně obsahuje jisté vzrušené vykviknutí.

„Ehm, ano, jistě,“ odpověděla Anežka.

„Na tenhle den jsem čekala celé roky!“

Anežka na něj čekala zhruba čtyřicet hodin, od chvíle, kdy uviděla papírovou ceduli na budově Opery. Ale než by to řekla, raději by si ukousla jazyk.

„Ke komu jsi chodila?!“ zeptala se Kristýna. „Já chodila tři roky k madam LaMentóso! Žila jsem prakticky na quirmské konzervatoři!“

„Ehm. A já...“ Anežka zaváhala a pokusila se zahnat větu, která se jí formovala v hlavě, ale marně. Já cvičila u madam Oggové. Ale žila jsem tam na tom, co dům dal, protože nahoru do hor se strašně špatně dopravují těžké věci.“

Jak se zdálo, Kristýna neviděla důvod, proč o jejím výroku polemizovat. Všechno, co nechápala, prostě ignorovala.

„Plat ve sboru není nic moc, že?!“ řekla.

„To ne.“ Bylo to méně, než kolik by dostala, kdyby šla mýt podlahy. Důvod snad byl v tom, že když jste někde vyvěsili papír, že hledáte zájemce o mytí podlahy, rozhodně se vám do dvou hodin za dveřmi netisnil celý dav uchazečů toužících po slávě.

„Ale je to něco, co jsem vždycky chtěla dělat! A kromě toho tady je to jisté postavení!“

„No, snad ano.“

„Byla jsem se podívat na pokoje, co nám tady dali! Jsou velmi malé a velmi zatuchlé. Jaké číslo máš ty?!“

Anežka se podívala mírně zmateně na klíč, který dostala. Dala jí ho vedoucí sboru s mnoha příkazy a zákazy jako „žádní muži a takové ty věci“ a s nepříjemným výrazem „ale vám to asi říkat nemusím“.

„Tady... sedmáct.“

Kristýna radostně zatleskala rukama. „To je paráda!!“

„Cože?“

„Mám takovou radost! Bydlíš hned vedle mě!“

To Anežka poněkud zaskočilo. Už dávno rezignovala jia svůj osud a počítala s tím, že do velké týmové hry Života ji vždycky vyberou až na místo posledního náhradníka.

„No... ano, myslím, že ano...“ řekla.

„Ty máš takové štěstí!! Máš majestátní postavu, jako dělanou pro operu!! A ty nádherné vlasy a jak ti sluší, když je máš takhle vyčesané!! Mimochodem, černá ti jde fantasticky!!“

Majestátní, pomyslíla si Anežka. To bylo slovo, které by ji v souvislosti s její postavou nikdy nenapadlo. A co se týče bílé barvy, té se vždycky vyhýbala obloukem, protože v ní vypadala jako plně vytížená prádelní šňůra za větrného dne. Vydala se za Kristýnou.

Když se tak vlekla za štíhlou dívkou k místu, kde byly ubytovány, napadlo Anežku, že kdyby člověk strávil s

Kristýnou delší čas v uzavřené místnosti, musel by nakonec otevřít okno, aby se neutopil ve vykřičnících.

A odněkud z temnoty neosvětleného jeviště, zcela neslyšen, kdosi pozoroval, jak odcházejí.

Lidé Stařenku Oggovou všeobecně rádi vídali. Měla zvláštní dar. Dokázala v nich vyvolat skvělý pocit, při němž se ve svých vlastních domovech cítili jako doma.

Ale co naplat, byla čarodějka, a proto také specialistka na to objevit se vždy, když se právě vytahovaly z trouby koláče nebo z udirny klobásky. Stařenka Oggová se nikdy nikam nevydala bez síťovky nacpané do jedné nohavice dlouhých spodních kalhot, které jí sahaly po kolena. To pro případ, jak říkala, kdyby jí náhodou někdo něco nabídl.

„A že mě tak napadlo, paní Nulíčková,“ začala oklikou zhruba po třetím koláči a čtvrtém šálku čaje, „jak se má vaše dcera? Myslím Anežka, samozřejmě.“

„Jej! Copak vy jste to neslyšela, paní Oggová? Ona odjela do Ankh-Morporku, aby se tam stala zpěvačkou.“ Srdce Stařenky Oggové pokleslo.

„To je hezké,“ zabručela. „Měla skvělý, opravdu zpěvný hlas, jak si vzpomínám. Dala jsem jí samozřejmě několik dobrých rad. Slýchávala jsem ji zpívat v lesích.“

„To je ten zdejší vzduch,“ přikývla spokojené paní Nulíčková. „Vždycky měla velmi dobrý hrudník.“

„To každopádně. Tím byla známá. Takže... jaksí... ona tady není?“

„Znáte naši Anežku. Nikdy toho moc nenamluvila. Obávám se, že jí to tady připadalo tak trochu nudné.“

„Nudné? V Lancre?“ užasla Stařenka Oggová.

„Přesně to jsem jí říkala já,“ rozzářila se paní Nulíčková. „Říkala jsem jí, jaké tady máme občas překrásné západy slunce a každé úterý před svátkem Pečené duše trh.“

Stařenka Oggová se v duchu chvíli věnovala Anežce. Museli jste být opravdu člověk velkého ducha, aby se vám tam Anežka vešla.

Lancre vždycky rodilo silné, schopné ženy. Lan-creský farmář potřeboval ženu, která se neostýchala utlouct hladového vlka vlastní zástěrou, když za mrazů vyběhla do lesa na nějaké to dříví. A zatímco měly polibky v počátcích známostí pro většinu mladých mnohem větší kouzlo než nějaké vaření, pořádný lancreský mládenec hledající nevěstu měl na mysli poučení svého otce. To, že polibky dříve či později ztratí na chuti, zatímco vaření naopak s lety na chuti získává. Proto se lancresští mládenci ohlíželi po nevěstách především v rodinách, které byly známy svým tradičně kladným přístupem k přípravě a konzumaci jídla.

Stařenka došla k závěru, že Anežka vypadala po-

měrně dobře, i když byla půvabů poněkud rozpína-vých; byla každopádně ukázkou zdravého, typicky lancreského ženství. To znamenalo, že kdekoliv jinde představovala přinejmenším ženství dvě.

Stařenka ji dále zařadila mezi lidi přemýšlivé a stydlivé. Anežka jako by se tím omlouvala za ten kus světa, který si zabrala sama pro sebe.

Jenže jak několikrát dokázala, byla nadána pro Umění. To se však dalo čekat. Nebylo nic lepšího pro stimulaci prastarých magických nervů a čarodějnic-kých instinktů než onen tíživý pocit, že nikam doopravdy nepatří. Proto byla v Umění tak dobrá i Esme. V Anežčině případě se tyto vlastnosti hlásily samy a měly sklony nosit odporné rukavičky z černé krajky, bledý make-up, říkat si Perdita a přidat si mezi křestní jméno a příjmení prostřední iniciálu vybranou odněkud od abecedního zadku. Jenže Stařenka byla přesvědčená, že by tyhle mladistvé výstřelky pominuly, jakmile by Anežka dostala pod svůj mocně našponovaný černý opasek dávku skutečného čarodějnického umění.

Měla věnovat víc pozornosti těm věcem kolem hudby. Síla si často nachází ty nejpodivnější cestičky...

Hudba a magie mají mnoho společného. Vezměte jen jejich staré názvy Muzika a Magika. Liší se o pouhá dvě písmena. A nemůžete provozovat obě současně.

Sakra. Stařenka s tím děvčetem už počítala skoro najisto.

„Ona už si předtím posílala do Ankh-Morporku pro různou muziku,“ řekla paní Nulíčková.

Podala Stařence štůsek papírů.

Stařenka je prolistovala. Notové party nebyly v horách Beraní hlavy nijak vzácné a společný zpěv byl považován za třetí nejlepší zábavu vhodnou pro dlouhé zimní večery. Jenže Stařenka okamžitě viděla, že tohle není obyčejná hudba. V notových osnovách na to byla přílišná tlačence.

„Cosi fan Natutti,“ četla „Die Meistersinger von Scrotum“

„To je cizozemsky,“ upozorňovala paní Nulíčková pyšně.

„To zaručeně je,“ přikyvovala Stařenka.

Paní Nulíčková na ni vrhala pohledy plné očekávání.

„Prosím? Něco byste...“ začala Stařenka, ale pak pochopila. „Aha!“

Paní Nulíčková hodila pohledem ke svému prázdnému šálku od čaje a zpět ke Stařence.

Stařenka Oggová si povzddechla a odložila noty. Byly chvíle, kdy chápala způsob, jakým se na tyhle věci dívala Bábi Zlopočasná. Občas lidé od čarodějek očekávali tak málo!

„Samozřejmě, jakpak by ne,“ řekla a chápavě se usmála. „Pokusíme se prostřednictvím těchto napůl vyschlých čajových lístků zjistit, co pro nás osud v budoucnosti připravil, co říkáte?“

Pak vykouzila na tváři odpovídající okultní výraz a nahlédla do šálku.

Ten však ve zlomku vteřiny dopadl na zem a roztříštil se na tisíc kusů.

Byl to velmi malý pokojík. Přesněji řečeno, byla to polovina velmi malého pokojíku, protože už původně nevelká místnost byla rozdělena slabou přepážkou na dvě ještě menší. Nejmladší členové sboru měli v Opeře ještě nižší postavení než kulisáči učedníci.

Vešly se tam právě tak postel, skříň, toaletní stolek a zcela neočekávaně obrovské zrcadlo velké jako dveře.

„To je, co?!“ jásala Kristýna. „Pokoušeli se ho sundat, ale jak se zdá, je vestavěno do zdi!! Jsem si jistá, že se bude moc hodit!!“

Anežka mlčela. V jejím pokojíku, tedy v druhé polovině místnosti, žádné zrcadlo nebylo. Byla ráda. Nepovažovala zrcadla za věc přirozeně přátelskou. Nebylo to jen obrazy, které ukazovaly ji. Na zrcadlech bylo něco... znepokojujícího. Ten pocit měla odmalička. Zdálo se jí, že si ji prohlíží. A Anežka nesnášela, když si ji někdo prohlížel.

Kristýna se postavila na ten malý kousek volného prostoru ve středu pokojíku a zatočila se. Bylo velmi příjemné ji pozorovat. Snad je to tím, jak jiskří spokojeností, pomyslela si Anežka. Něco na Kristýně jí připomínalo zekýny.

„Není to nádherna?!“ zvolala Kristýna.

Nemilovat Kristýnu by bylo totéž jako nemilovat malá huňatá zvířátka. A Kristýna skutečně připomínala malé nadýchané zvířátko. Například králíká. Každopádně nedokázala polknout jakýkoliv nápad celý najednou, ale musela ho pozřít pomalu, uždibovat jeden stravitelný kousek za kouskem.

Anežka se znovu podívala do zrcadla. Její odraz jí oplácel pohled pohledem. Teď by se jí nejvíc líbilo, kdyby mohla zůstat chvíli o samotě. Všechno se se-běhlo tak najednou. A navíc se tady cítila nejistě. Bylo by jí o mnoho lépe, kdyby teď měla nějakou tu chvíli pro sebe. Kristýna se přestala točit dokola. „Není ti nic?!“

Anežka zavrtěla hlavou.

„Vyprávěj mi něco o sobě!“

„No... prostě...“ Anežka jí byla proti své vůli vděčná. „Jsem z takové malé vesničky v horách, o které jsi pravděpodobně nikdy neslyšela...“

Zarazila se. Zdálo se, že Kristýně někdo v hlavě zhasnul, a Anežka si uvědomila, že Kristýna jí onu otázku položila ne proto, že by se chtěla něco dozvědět, ale jen proto, aby něco řekla. Anežka tedy pokračovala: „...a můj otec je vládce Klače a matka tácek malinových pudinků.“

„To je ale zajímavé!“ odpověděla Kristýna, která se prohlížela v zrcadle. „Myslíš, že moje vlasy vypadají dobře?!“

Co by byla Anežka řekla, kdyby se Kristýna dokázala soustředit na víc než několik vteřin, bylo:

Že se probudila jednoho rána a s hrůzou si uvědomila, že se jí pomalu zmocňuje příjemná osoba. Jak jednoduché. Ano, a má moc hezké vlasy. Nebyla to přímo ta příjemná osoba, bylo to ono „ale“, které lidé dodávali vždycky, když o Anežce mluvili. Ale je to moc příjemná osoba, říkali. Byla to právě ta nemožnost výběru, který jí tak páčil. Nikdo se jí předtím, než se narodila, nezeptal, jestli chce být příjemnou osobou, nebo jestli by dala přednost být mizernou osobou, ovšem v těle, které se vejde do oblečení velikosti 36. Místo toho se lidé unavovali tím, že jí vždycky říkali, že půvab je jen slupka, ale důležitá je ta krása uvnitř. Jako kdyby se někdy nějaký mužský zbláznil například do krásných ledvin.

Cítila, jak se na ni pokouší dolehnout budoucnost.

Přistihla se nejenom při tom, že říká Jejky“ a „hopla“ ve chvílích, kdy chtěla hrubě klít, ale i při tom, že si koupila růžový dopisní papír.

Měla pověst děvčete, které zachovává klid a rozvahu v krizových situacích.

Ještě chvíli a začne péct linecké pečivo a jablečné koláče stejně dobré, jako pečce její matka, a pak už budou všechny naděje a touhy ty tam.

Tak uvedla na scénu Perditu. Slyšela, že uvnitř každé tlusté ženy je hubená žena, která se snaží dostat ven*, a tak ji pojmenovala Perdita. Ta byla velmi dobrým depozitářem pro všechny ty myšlenky, které si Anežka díky své příjemné osobnosti nemohla dovolit. Perdita by používala černý dopisní papír, kdyby jí to prošlo, a byla by tajemně bleďá, místo aby se trapně červenala. Perdita chtěla být zajímavě osamělá duše s výraznou rtěnkou. A jen výjimečně si Anežka pomyslela, že ta Perdita je stejně hloupá jako ona sama.

Zbývala jí snad skutečně jen ta jediná možnost - stát se čarodějkou? Cítila způsobem, který nedokázala dost dobře popsat, že se o ni zajímají. Bylo to podobné, jako když cítíte, že vás někdo pozoruje, i když Anežka opravdu několikrát přistihla Stařenku Oggovou, jak si ji prohlíží oním kritickým pohledem, jakým si kupec prohlíží druhořadého koně.

Věděla, že má nějaký talent. Občas věděla věci, které se teprve stanou, i když její znalosti byly vždycky tak zmatené, že jí to nebylo k žádnému užitku. Pak tady byl její hlas. Uvědomovala si, že není zcela přirozený. Vždycky ráda zpívala a její hlas pokaždé udělal všechno, co od něj požadovala.

Na druhé straně také viděla, jak čarodějky žijí. Tedy Stařenka Oggová, s tou bylo všechno v pořádku - byla to docela příjemná stará škatule. Ale ty ostatní - ty byly divné, ležely v dění světa napříč, místo aby si lehly hezky rovnoběžně, po létech, jako všichni ostatní. Vezměte si například starou Matičku Stěhovalovou, která bez potíží nahlížela do budoucnosti i do minulosti, ale co se týče přítomnosti, byla slepá jako krtek. Nebo Stařku Leskočnou z Dílů, která koktala a neustále jí teklo z uší, a co se týče Bábi Zlopočasně...

No ano. Nejlepší zaměstnání na světě? Stát se zakyslou stařenou bez přátel?

Ony vždycky hledaly tak trochu podivné lidi, jako byly samy.

No tak to mají smůlu, Anežku Nulíčkovou budou hledat zbytečně.

Měla plné zuby života v Lancre, plné zuby života s čarodějkami a ze všeho nejvíce plné zuby Anežky Nulíčkové..., a proto utekla.

Stařenka Oggová na první pohled nebyla stavěná k běhu, ale přesto jí půda pod nohama mizela s udivující rychlostí a za patami jejích těžkých bot vyletovala do vzduchu záplava padaného listí.

Nad hlavou se jí ozvalo zakejhání. Oblohou putovalo další hejno divokých husí, pronásledující prchající léto.

Domek Bábi Zlopočasně vypadal opuštěně. Stařenka si se strachem uvědomila, že z něj má jaksi podivně prázdný pocit.

Dorazila k zadním dveřím, vrazila dovnitř, vyběhla nahoru, spatřila nehybnou postavu v posteli, došla k okamžitému rozhodnutí, skočila k toaletce, uchopila džbán s vodou, naklonila se nad postelí...

Vzhůru vystřelila ruka a uchopila ji za zápěstí.

„Já si jen tak hodila šlofika!“ oznámila jí Bábi a otevřela oči. „Gyto, přísahám, že tě cítím přicházet na kilometr daleko -“

„Musíme si rychle uvařit hrnek čaje!“ vypravila ze sebe udýchaná Stařenka, která skoro omdlévala úlevou.

Bábi Zlopočasná byla příliš bystrá, než aby jí kladla nějaké otázky.

Jenže šálek dobrého čaje neuspěcháte. Než Bábi rozdmýchala oheň, vylovila z vědra s vodou malé žabky, než se začala

voda vařit a čajové lístky se vylouhovaly, přešlapovala Stařenka Oggová netrpělivě z jedné nohy na druhou.

„Já nic nefíkám,“ řekla Stařenka, která si konečně sedla. „Jenom už rychle nalej ten čaj, prosím tě.“

Věštění z čajových lístků čarodějky většinou nemají moc v lásce. Čajové lístky nejsou nijak zvlášť výjimečné ve svých schopnostech ukazovat věci budoucí. Je to jen taková věcíčka, na které oči spočinou, zatímco mysl pracuje. V praxi by stačilo cokoliv. Špína na kaluži, povrch pudinku... na tom nezáleží. Stařenka Oggová dovedla předpovídat budoucnost z pivní pěny. Ta jí většinou říkala, že si vychutná osvěžující nápoj, který navíc téměř jistě nebude muset zaplatit.

„Vzpomínáš si na mladou Anežku Nulíčkovou?“ ozvala se Stařenka, zatímco se Bábi Zlopočasná pokoušela najít mléko. Bábi zaváhala.

„Myslíš tu Anežku, která si říká Perdita?“

„Perdita X,“ opravila ji Stařenka. Ona alespoň cítila právo jiných lidí na sebeurčení.

Bábi pokrčila rameny. „Tlustá holka. Chodí se špičkama široko od sebe. Prozpěvuje si v lese. Dobrý hlas. Čte knihy. Říká jejký místo nadávek. Zčervená, sotva se na ni někdo podívá. Nosí černé krajkové rukavičky bez prstů.“

„Vzpomínáš, jak jsme jednou mluvily o tom, že by třeba mohla být... vhodná?“

„Ano, v duši má ty správné zákruty, to máš pravdu,“ přikývla Bábi Zlopočasná, „ale to jméno... je nešťastné.“

„Její otec se jmenoval Terminál,“ ozvala se Stařenka s protestem. „Pocházel ze tří bratrů, jmenovali se Primál, Duál a Terminál. Obávám se, že ta rodina měla vždycky tak trochu potíž se vzděláním.“

„Já myslím to Anežka,“ přerušila ji Bábi. „Když slyším tohle jméno, vždycky se mi vybaví kobercové štrapse.“

„To je pravděpodobně důvod, proč si začala říkat Perdita,“ broukla Stařenka.

„To je ještě horší.“

„Vybavuješ si ji dostatečně?“ zapátrala Stařenka.

„Ano, myslím, že ano.“

„Výborně. A teď se podívej na čajové lístky.“

Bábi se sklonila nad šálkem.

Nebylo to nijak zvlášť dramatické, už proto, jak Stařenka zvyšovala napětí. I tak Bábi tiše sykla mezi zuby.

„No dobrá. To je skutečně věc,“ připustila.

„Vidíš to taky? Vidíš to?“

„Jo.“

„Jako lebka, co?“

„A ty oči? Málem jsem si uřur..., teda, strašně mě to překvapilo, ty oči, to ti teda řeknu.“

Bábi opatrně odložila šálek.

„Její máma mi ukázala dopisy, co píše domů,“ pokračovala Stařenka. „Vzala jsem je s sebou. Dělá mi to starosti, Esme.“

Myslím, že stojí proti něčemu nedobrému. Je to holka z Lancre. Jedno z našich děvčat. Nic není příliš obtížného ani těžkého, když se jedná o někoho z našich, to říkám já.“

„Čajové lístky nedokážou předpovídat budoucnost,“ odpověděla jí Bábi tiše. „To ví každý.“

„Jenže čajový lístky to nevědí!“

„Poslyš, kdo by byl takový hlupák a vykládal něco hrsti čajových lístků?“

Stařenka Oggová se podívala na Anežčiny dopisy domů. Byly psány pomalým, kulatým písmem člověka, kterého naučili psát jako dítě známou metodou opisování textů na břídlíkovou tabulku a který jako dospělý nikdy nepsal tolik, aby změnil rukopis. Pisatelka si ještě navíc, než začala psát, papír pečlivě nalinkovala měkkou tužkou.

Milá mami, doufám, že Tě tenhle dopis zastihne ve stejném stavu, jako mě opustil. Tak jsem tady v Ankh-Morporku a všechno je v pořádku. Ještě jsem nebyla zneužitá!! Bydlím v ulici U melasového dolu č. 4 a zatím je všechno v pořádku...

Bábi vzala namátkou další.

Drahá mami, doufám, že se máš dobře. Všechno je prima, ale peníze tady mizí jak voda. Zpívám sem tam v nějaké hospodě, ale nevydělávám dost, takže jsem zašla do Cechu švadlen jestli by se tam pro mě nenašla nějaká práce. Vzala jsem s sebou nějaké svoje šití na ukázkou, ale byla bys PŘEKVAPENÁ, víc Ti neřeknu...

A další...

Drahá mami, konečně dobré zprávy. Příští týden je konkurs v Opeře, budou přijímat nové sboristky...

„Co je to opera?“ zeptala se Bábi Zlopočasná.

„To je jako divadlo, jenže se tam zpívá,“ vysvětlovala Stařenka. „Pch! Divadlo!“ prohlásila Bábi s temným přízvukem.

„Výprávěl mi o tom náš Nev. Je to samý zpívání v cizích jazycích, povídal. Prý z toho nerozuměl ani slovu.“

Bábi odložila dopisy.

„To věřím, protože váš Nev nerozumí spoustě věcí. A co vůbec v té Opeře dělal?“

„Obíral ze střechy olovo,“ odpověděla šťastně Stařenka. Když to dělal Ogg, nebyla to krádež.

„Z těch dopisů toho moc nepoznáme, jenom to, že se vzdělává,“ řekla Bábi. „Ale musí ujít dlouhou cestu než -“

Ozvalo se váhavé zaklepání na dveře. Byl to Jeník Ogg, Stařenčin nejmladší syn a jediný lancreský městský zaměstnanec. Průběžně nosil odznak městské pošty. Úřad městského pošťáka v Lancre spočíval v tom, že vzal vak s poštou, který kočí dostavníku pověsil na hák u hospody, a ve volných chvílích roznášel poštu do mimoměstských

usedlostí. Většina obyvatel ale měla zvyk zajít si k hospodě, prohrábnout pytel a vzít si poštu, která se jim líbila. Uctivě zasalutoval Bábi Zlopočasně. „Mám tady spoustu dopisů, mami,“ hlásil Stařence Oggové. „Ehm. Všechny jsou adresovány, ehm, víš... možná... že by ses na ně měla raději... mrknout, mami.“

Stařenka Oggová od něj převzala balíček. „Lancreské čarodějce,“ přečetla nahlas. „Tak to jsem já,“ řekla Bábi Zlopočasná pevně a vzala jí dopisy z rukou.

„Hm, tak já abych snad raději... šla...“ prohlásila Stařenka a couvala ke dveřím.

„Nedovedu si představit, proč by mně najednou psalo tolik lidí,“ přemítala nahlas Bábi a roztrhla první obálku. „No, je vidět, že dobrá pověst se šíří rychle.“ Pak se soustředila na slova.

„Drahá čarodějko,“ četla, „ráda bych vám napsala, jak hrozně jsem ocenila váš recept na koláč z mrkve a ústřic. Můj manžel -“

Stařenka už byla na poloviční cestě přes mýtinu, když jí najednou boty ztěžkly tak, že je skoro nedokázala zvednout.

„Gyto Oggová, okamžitě se vrať!“

Anežka to zkusila znovu. V Ankh-Morporku nikoho neznala a potřebovala někoho, komu by se mohla vypovídat, i když ji neposlouchal.

„Ale myslím, že hlavně jsem sem přišla kvůli čarodějkám,“ řekla.

Kristýna se otočila a oči se jí rozšířily zájmem. Ústa taky. Anežce to připadalo, jako když se dívá na velmi hezkou kuželkářskou kouli.

„Kvůli čarodějkám?!“ vydechla Kristýna.

„No jistě,“ přikývla Anežka unaveně. Ano. Lidi vždycky přitahovala řeč o čarodějkách. Měli by si zkusit nějakou dobou žít v jejich sousedství, pomyslela si.

„Odříkávají zaklínadla a létají na košťatech?!“

„To ano.“

„No to se nedivím, že jsi utekla!“

„Cože? Ale ne... To je trochu jinak. Ony nejsou zlé. Je to něco mnohem... horšího.“

„Ony jsou horší než zlé?!“

„Ony si myslí, že vždycky vědí, co je pro každého nejlepší.“

Kristýna nakrabilo čelo, ostatně jako vždycky, když hledala odpověď na složitější otázku než „Jak se jmenujete?“.

„Ale to nezní nijak zvlášť špatně.“

„Ony... pletou se lidem do života. Myslí si prostě, že jenom proto, že mají pravdu, je to dobré! A to vlastně skoro vůbec nečarují. Všechno je to v tom, že prostě šidí lidi a jsou hrozně mazané! Myslí si, že si můžou dělat, co chtějí!“

Síla jejích slov dopadla dokonce i na Kristýnu. „No nazdar!! A ony ti chtěly něco udělat?!“

„Ony chtěly, abych něčím byla! Ale já nebudu!“

Kristýna na ni chvíli upírala pohled. A pak zcela automaticky zapomněla všechno, co právě slyšela.

„Pojď,“ řekla, „rozhlédneme se kolem!“

Stařenka vylezla na židli a sundala z kredence obdélníkový balíček zabalený v papíře.

Bábi ji pozorovala s kamenným výrazem a založenýma rukama.

„To je tak,“ blekotala Stařenka pod tím laserovým pohledem, „můj nebožtík manžel, vidím to jako dneska, jednou takhle po jídle povídá: ‚Viš, mámo, byla by to fakticky škoda, kdyby všechny ty skvělé jídla, co vaříš, měly zmizet, kdyby se ti něco stalo. Proč aspoň nějaký z nich nazapišeš?‘ Tak já, když jsem tu a tam měla volnou chvíli, jsem nějaký ten recept zapsala. A pak mě napadlo, že by bylo hezké, kdyby to měl člověk pěkně vytištěné a upravené, a tak jsem si to poslala do Ankh-Morporku a oni mně nic neúčtovali a není to dlouho, co mně poslali tohleto. Řekla bych, že je to poctivý řemeslo, dobře udělaný, je úžasné, jak mají všechny ty písničky jedno jako druhý, vid’ a taky -“

„Ty jsi napsala knihu,“ zírala na ni Bábi nevěřičně.

„Ale jenom kuchařskou,“ odpověděla jí Stařenka skromně, způsobem, jakým někdo odmítá první nabídku.

„A co o tom vlastně víš? Vždyť ty skoro ani nevaříš,“ zavrtěla Bábi hlavou.

„Já vařím speciality,“ odpověděla Stařenka.

Bábi se podívala na inkriminovaný svazek.

„Radost z bašty,“ přečetla nahlas. „Napsala Lancreská Čarodějka. No ne! Proč jsi tam nenapsala svoje jméno, co?“

Knihy na sobě mají mít vždycky jména, aby každý hned věděl, kdo je vinný.“

„To je moje gnome du cuisine,“ začala se rozechřívát Stařenka. „Pan Kozlovrch, vydavatel kalendářů, řekl, že to zní mnohem tajemněji.“

Bábi zabodla pohled jako neboz do hustě potištěné stránky, kde bylo drobným písmem uvedeno: CXXVII. vydání. Prodáno víc než dvacet tisíc výtisků! Výtisk jeden a půl tolaru.

„Tys jim poslala nějaké peníze, aby ti to vytiskli?“ zeptala se.

„Jenom pár tolarů,“ přikývla Stařenka. „Ale odvedli skvělou práci. A nakonec mi ty peníze poslali nazpátek, ale nějak to popletli a poslali mi o tři tolarů víc.“

Bábi Zlopočasná byla chabý literát, ale velmi bystrý matematik. Vycházela z toho, že pravděpodobně všechno, co je psáno, je lež, a to aplikovala i na čísla. Číslo používali jen lidé, kteří se vás pokoušeli ošidit.

Rty se jí tiše pohybovaly, když pomalu a spolehlivě počítala.

„Ale,“ řekla po chvíli tiše. „Tak takhle je to, co? Pak už jsi mu nikdy nepsala?“

„Ani za nic! Tři tolarů, rozumíš? Nestála jsem o to, aby je po mně chtěl zpátky, chápeš?“

„Chápu,“ přikývla Bábi, která stále ještě dlela ve světě čísel. Přemýšlela, kolik to tak asi může stát, udělat knihu. Moc to

být nemohlo, měli něco jako lisy, které za ně dělaly tu těžkou práci.

„Víš ty, kolik se toho dá podniknout se třemi tolarý?“ zasněla se Stařenka.

„To máš pravdu,“ přikývla Bábi. „Nemáš u sebe náhodou tužku, co? Ty, taková spisovatelka?“

„Mám tabulku,“ připustila Stařenka.

„Tak ji podej.“

„Nechala jsem si ji pro případ, že bych se v noci probudila a napadl mě nějaký receptis, rozumíš,“ vysvětlovala Stařenka.

„Správně,“ přikývla Bábi nepřítomně. Křída skřípala po břidlicové tabulce. Něco musel stát papír. A pravděpodobně museli někomu šoupnout tuzéra, aby to prodával... Hranatá čísla vyplňovala sloupeček za sloupečkem.

„Udělám hrnek čaje, co říkáš?“ nadhodila Stařenka, které se ulevilo, protože měla dojem, že hovor směřuje ke smírnému konci.

„Hm?“ zabručela Bábi. Upírala oči na výsledek, který dvakrát rázně podtrhla. „Ale užila sis to, ne?“ zeptala se. „To psaní, myslím?“

Stařenka Oggová vystrčila hlavu z kuchyňských dveří. „Jo. Na těch penězích nezáleží.“

„Ty jsi nikdy neuměla moc počítat, co?“ pokračovala Bábi. Teď udělala kruh kolem poslední číslice.

„No, vždyť mě znáš, Esme,“ volala Stařenka vesele. „Já neumím odečíst prd od talíře fazolí.“

„To si myslím, protože mám dojem, že ti pan

Kozlovrch dluží o něco víc, než ti poslal, tedy pokud na světě existuje nějaká spravedlnost,“ odpověděla jí Bábi.

„Peníze nejsou všechno, Esme. Já vždycky říkám, že když je člověk zdravý -“

„No, já jenom, že jestli je na světě nějaká spravedlnost, tak je to nějakých čtyři pět tisíc tolarů,“ dopověděla Bábi tiše.

Z kuchyně se ozval třeskot rozbitého porcelánu.

„Takže je dobře, že ti na těch penězích nezáleží, protože jinak by to byla hrozná tragédie. Kdyby na všech těch penězích záleželo.“

V kuchyňských dveřích se objevil Stařenčin obličej bledý jako stěna.

„To by si nedovolil!“

„Mohlo by to být i o něco víc,“ uklidňovala ji Bábi.

„To není možné!“

„Stačí, když budeš chvíli počítat, odčítat a dělit.“

Stařenka Oggová upřela fascinovaný pohled na své prsty.

„Ale to je -“ zarazila se. Jediné slovo, které se jí dralo na jazyk, bylo „bohatství“, a to nebylo to pravé. Čarodějky neoperují v obvyklém ekonomickém systému. Celé hory Beraní hlavy a jejich okolí fungovaly bez zátěže kapitálu. Padesát tolarů, to bylo bohatství. Sto tolarů bylo... bylo... byla... prostě dvě bohatství, tak aby bylo, mezi námi děvčaty, jasno.

„To je spousta peněz,“ vypravila ze sebe chabě. „Co všechno bych mohla podniknout s takovou sumou peněz.“

„To nevím,“ zavrtěla Bábi hlavou. „Co jsi udělala s těmi třemi tolarý?“

„Vstrčila jsem je do té plechovky, co mám schovanou v krbovém komíně,“ odpověděla Stařenka.

Bábi souhlasně přikývla. Tohle byl ten druh finanční akce, kterou schvalovala.

„Ale je mi fakticky nepochopitelné, proč všichni ti lidé čtou nějakou kuchařskou knihu,“ dodala. „Víš, co myslím, není to nic, co by se -“

V pokoji se rozhostilo ticho. Stařenka rozpačitě zašoupala nohama.

Pak se ozvala Bábi hlasem nabitým podezřením, což bylo ještě horší, protože nevěděla, jaké podezření to vlastně má.

„Je to skutečně kuchařská kniha, doufám?“

„No jistě,“ pospíšila si Stařenka s odpovědí a vyhýbala se při tom Bábinu pohledu. „To víš, že jo. Recepty a tak. Jistě, že je to kuchařka.“

Bábi z ní nespouštěla pohled. „Jenom recepty?“

„No jistě. Samozřejmě. Recepty. A pár... kuchařských historek.“

Bábi na ni dál mlčky upřeně zírala.

Stařenka se vzdala.

„Ehm... podívej se na Proslulý koláč z karotky a ústřic,“ hlesla. „Strana 25.“

Bábi otočila několik stran. Rty se jí tiše pohnuly. Pak: „Aha. Začínám tomu rozumět. Ještě něco?“

„No... Skořicovomedomové prstíčky... strana 17.“

Bábi si recept přečetla.

„No?“

„Ehm... Celerové překvapení... strana 10.“

I ten recept si Bábi přečetla.

„No, mě to tedy nepřekvapilo,“ řekla. „Co dál?“

„Víš... dobrá. Veselé ozdoby dortů a koláčů. To je celá kapitola šest. K té jsem nakreslila ilustrace.“

Bábi si nalistovala kapitolu šest. Knihu musela několikrát otočit na tu či onu stranu.

„Na který se teď díváš?“ zajímala se Stařenka, protože každý správný autor dychtí po posudku svých přátel.

„Jahodový klát,“ odpověděla Bábi.

„Aha. U toho obrázku se lidi vždycky smějou.“

Jak se zdálo, Bábi se mu nesmála. Pak pomalu zavřela knihu.

„Gyto,“ řekla nakonec, „Teď se tě ptám já. Je v té knize jedna strana, jeden jediný receptis, který se nějakým způsobem nevztahuje k těm nepřístojným rejdmům?“

Stařenka Oggová, s tváří rudou jako panenské jablko, dlouho přemýšlela.

„Ovesná kaše,“ hlesla nakonec.

„Opravdu?“

„Ano. Hm. Ne. To jsem lhala, je v ní moje speciální medová směs.“

Bábi knihu otevřela. „Co je třeba tady to? Počestné dívky?“

„No, víš, to začíná jako Cukrové pusinky, ale končí jako Sladkosti pro každého.“

Bábi se znovu podívala na titul knihy. Radost z bašty.

„A ty ses zkrátka rozhodla, že -“

„No, ono se to tak prostě jenom vyvrátilo, vážně.“

Bábi Zlopočasná nebyla přebornicí ve věcech lásky, ale jako inteligentní pozorovatel věděla, jak se takové hry hrají.

Nebylo divu, že se ta kniha prodávala jako horké lívance. Alespoň polovina receptů vám dávala návod, jak na ně vyzrát. Bylo s podivem, že stránky vlastním žárem nehnědly.

A kniha byla od Lancreské čarodějky. Svět pravděpodobně dobře ví, kdo je Lancreská čarodějka, pomyslela si skromně

Bábi Zlopočasná. Jsem to já.

„Gyto Oggová,“ řekla.

„Ano, Esme?“

„Gyto Oggová, podívej se mi do očí.“

„Promiň, Esme.“

„Tady se píše ‚Lancreská čarodějka‘.“

„No, nějak mě to vůbec nenapadlo, Esme.“

„Takže ty se vypraviš za panem Kozlovrcem a dohlédneš na to, aby to přestalo, rozumíš? Nechci, aby se na mě lidé dívali a mysleli při tom na Překvapení v banánové polévce. Já dokonce na Banánovou polévku ani nevěřím. A nestojím o to, jít po ulici a poslouchat, jak lidé dělají vtipky a narážky na banány.“

„Jistě, Esme.“

„A já pojedou s tebou, abych na to dohlédla.“

„Jistě, Esme.“

„A taky si s tím člověkem promluvíme o těch penězích.“

„Jistě, Esme.“

„A mohly bychom se zastavit za mladou Nulíčkovou, abychom si ověřily, že je v pořádku.“

„Jistě, Esme.“

„Ale uděláme to diplomaticky. Nechceme, aby si lidé mysleli, že strkáme nos do cizích věcí.“

„Jistě, Esme.“

„Nikdo o mně nemůže říct, že se cpu tam, kde o mě nestojí. Nebo snad ano?“

„Jistě, Esme.“

„To bylo ‚ano Esme, nikdo to o tobě nemůže říct‘, doufám?“

„No jistě, Esme.“

„Jseš si jistá?“

„Jistě, Esme.“

„Výborně.“

Bábi zvedla pohled k oloveně šedé obloze, sklopila oči ke spadanému listu a kupodivu cítila, jak se jí rozproudila krev.

Ještě včera vypadala budoucnost šedá a nezábavná a teď se zdála plná překvapení, nebezpečí a ošklivých věcí, které se přihodí některým lidem. .

Jestli k tomu bude moci Bábi říct své slovo, samozřejmě.

Stařenka Oggová se v kuchyni spokojeně usmála.

Anežka o divadle něco málo věděla. Do Lancre občas zajížděla potulná herecká společnost. Její jeviště bylo stěží větší než dveře od prasečího chlívků a zákulisí představovalo několik kusů pytlů pověšených na šňůře, za nimiž se většinou některý z herců pokoušel současně převléci si kalhoty a vyměnit paruku, zatímco vedle něj jiný herec v královském kostýmu spěšně potahoval z páchnoucí cigarety.

Budova Opery byla skoro tak velká jako Patricijský palác, ale mnohem palacovitější. Rozkládala se na třech akrech.

Patřily k ní stáje pro dvacet koní a stání pro dva slony umístěné ve sklepeních. Anežka tam strávila dlouhou a příjemnou chvíli, protože sloni byli nad jakoukoliv pochybnost větší než ona. Za jevištěm byly prostory a místnosti tak obrovské, že v nich byly uloženy kompletní výpravy představení. Kdesi v budově sídlila i celá baletní škola. Některé z dívek, ošklivé ve vytahaných svetrech a punčochových kalhotách, teď byly na jevišti a cvičily.

Vnitřní část Opery, tedy alespoň zákulisí, Anežce silně připomínala hodiny, které kdysi rozebral její bratr, aby zjistil, proč tikají. Jako by to skoro ani nebyla budova. Tam vzadu všechno vypadalo spíše jako nějaký stroj. Kulisy, závěsy, opony a lana visely v temnotě jako podivné věci v zapomenutém sklepe. Jeviště představovalo jen kousek celého toho prostoru, malý obdélník světla v nekonečné tmě vyplněný důležitými mechanismy. .

Z temnoty nahoře se dolů tiše snesl chomáč prachu. Anežka si ho rukou smetla z ramene.

„Měla jsem dojem, že tam nahoře někoho slyším,“ řekla.

„To je pravděpodobně Duch!“ vydechla Kristýna. „Tady totiž máme Ducha, abys věděla! Oh, řekla jsem máme! Není to vzrušující?“

„Muž s tvářou pokrytou bílou maskou,“ řekla Anežka.

„Oh?! Takže ty jsi o něm slyšela?“

„Cože? O kom?“

„No přece o Duchovi?!“

K čertu, pomyslela si Anežka. Vždycky ji to nakonec dohoní. Právě teď, když už si začínala myslet, že tomu všemu utekla. Občas se jí stalo, že věděla nějaké věci, ale nevěděla proč. Lidé z toho byli nervózní. Každopádně z toho byla nervózní ona.

„No, mám dojem . . . že mi o tom někdo povídal . . .“ zamumlala.

„Říkají, že je neviditelný a pohybuje se po celé Opeře!! Jednu chvíli je na bidýlku, vzápětí někde v zákulisí!! Nikdo neví, jak to dělá!!“

„Vážně?“

„Říká se o něm, že se účastní každého představení! Proto se nikdy neprodávají lístky do lóže č. 8, to jsi nevěděla?!“

„Lóži osm? Co je to lóže?“

„No lóže přece!! Už víš?! Tam, co sedávají všichni lepší lidé?! Pojď, já ti to ukážu!“

Kristýna přešla do popředí jeviště a vznešeně zamávala rukou do prázdného hlediště.

„Tak támhleto jsou lóže!“ řekla. „Támhle! A tam nahore, to je bidýlko!“

Její hlas se odrážel od vzdálených stěn.

„A nesedají nejlepší lidé na bidýlku? Zdá se mi, že odtamtud -“

„Ne ne, v žádném případě! Nejlepší lidé budou v lóžích nebo v několika prvních řadách v přízemí!“

Anežka ukázala rukou.

„A kdo sedává támhle dole? Ti musí vidět výborně-“

„Nebud' houpá!! To je orchestrístě!! Taky mu říkají žumpa nebo díra! Tam sedávají hudebníci!“

„No, tak to má konečně nějakou logiku. Hm. A která ta lóže má číslo osm?“

„To nevím! Ale říká se, že kdyby někdy prodali vstupenky do lóže č. 8, došlo by ke strašnému neštěstí!! Není to romantické?!“

Anežčin praktický zrak na nějakou chvíli spočinul na obrovském křišťálovém lustru, který visel vysoko nad hledištěm jako nějaká strašlivá mořská obluda. Jeho mohutné nosné lano mizelo v šeru kdesi u stropu.

Skleněné přívěsky zacinkaly.

Anežka pocítila další nápor oné tajemné síly, již se ze všech sil pokoušela potlačit a která jí teď vysílala v krátkých záblescích do myšlenek zrádné obrazy.

„Viděla jsem už různé věci,“ řekla Anežka, „ale tohle mi fakticky připadá jako neštěstí, které jenjen čeká, aby se mohlo stát.“

„Ale nejsem si jistá, že je to dokonale bezpečné!“ zatrylovala Kristýna. „Je jasné, že by si tady v Opeře nedovolili něco takového zanedbá-“

Odněkud se vyvalil mocný akord a oťrásl celým jevištěm. Svícen zacinkal a seshora spadl další pramínek prachu.

„Co to bylo?“ zeptala se Anežka.

„To byly varhany!! Jsou tak obrovské, že musí být umístěny za jevištěm!! Pojďme se na ně podívat!!“

K varhanům spěchali i další zaměstnanci Opery. Nedaleko se povaloval převrácený kbelík a od něj se šířila kaluž zelené barvy.

Přes Anežku se natáhl tesař a sebral z varhaníkova sedadla obálku.

„To je pro šéfa,“ řekl. „Když přijde pošta mně,“ zachichotala se jedna z tanečnic, „pošťák většinou dvakrát zaklepe.“

Anežka zvedla hlavu. V temnotě nad její hlavou se rýsovalo několik silných lan. Měla dojem, že se tam na vteřinku mihlo něco bílého, ale vzápětí to bylo pryč.

Seshora začalo pomalu kapat něco vlhkého a lepivého a smáčelo to klávesnici varhan.

Lidé začínali vyděšeně hlučet, když se Anežka natáhla, namočila prst do rostoucí loužičky a přiložila prst k nosu.

„Je to krev!“ zvolal tesař.

„Je to krev, že ano?“ naléhal pobledlý hudebník.

„Krev!!“ zaječela Kristýna. „Krev!!“

To už byl ten Anežčin strašný osud - v podobných situacích si vždycky zachovala chladnou hlavu.

„Je to terpentýn,“ řekla. „Hm. Promiňte. To je špatné?“

Nahore v provazech někdo zasténal.

„Neměli bychom ho raději sundat?“ dodala.

Kanda Odvětil byl prostý dřevorubec. Nebyl prostý, protože byl dřevorubec. Byl by asi prostý, i kdyby vlastnil několik vodou poháněných pil a hektary lesů. Byl jednoduše prostý od přírody.

Právě teď prostě a jednoduše skládal nějaká polena v místě, kde se cesta z Lancre napojovala na hlavní horskou cestu, a najednou spatřil venkovský vůz, který se zaskřípěním zastavil a vyložil dvě starší dámy v černém. Každá nesla v jedné ruce koště a v druhé objemný pytel.

Dámy, jak se zdálo, se mezi sebou o něco přely. Nebyla to žádná hlasitá hádka, ale chronický spor, který už se očividně vlekl delší dobu a byl rozkryt na celý zbytek dekády.

„To by se ti líbilo, to věřím, ale jsou to moje tři tolary, takže nevidím důvod, proč bych já neměla říct, jak pojedeme.“

„Já létám ráda.“

„A já ti říkám, že v tomhle ročním čase už je na koště příliš větrno, Esme. Cejtím průvan až na místech, který bych se vůbec neodvážila pojmenovat.“

„Vážně? Nedovedu si představit, u kterých míst bys ty ztratila odvahu.“

„Ale Esme!“

„Žádné, ale Esme! Já nepřišla s receptem na Zábavnou svatební hříčku s Měkkými prstíčky.“

„A vůbec, Silver koště nesnáší. Má choullostivý žaludek.“
„Gyto, viděla jsem ho jednou zhltnout půlku tchoře, takže mi nevykládej o jeho choullostivém žaludku,“ zarazila ji Bábi, která nesnášela kočky všeobecně a Silvera především. „Kromě toho... už to udělal zase.“
Stařenka Oggová mávla rukou.
„Ale jdi, dělá to jen výjimečně, když ho opravdu zaženel do kouta,“ odpověděla.
„Udělal to minulý týden v kurníku staré paní Tápalové. Šla se tam podívat, aby zjistila, co znamená všechen ten hluk, a on ji to udělal přímo před očima. Musela si lehnout a málem to odstonala.“
„Byl asi mnohem vyděšenější než ona,“ zabručela Stařenka.
„To je tak, když má člověk v cizích krajích divné nápady,“ pokračovala Bábi. „Teď máš kocoura, který - ano, copak je?“
Zatím se k nim totiž pomalu došoural Kanda Odvětil a stál nedaleko v přivrženém postoji člověka, který chce, aby si ho všimly a přitom nevyrušoval.
„Dámy, vy snad čekáte na dostavník?“
„Ano,“ odpověděla mu ta vyšší.
„Ehm, víte, obávám se, že tenhle dostavník tady nestaví. Ten staví až v Proutěných Síťovicích.“
Dostalo se mu dvou soucitných pohledů.
„Děkuju vám,“ řekla ta vyšší. Pak se znovu obrátila ke své společnosti.
„Jednoduše z toho měla ošklivý šok. Obávám se jen pomyslet, co by se mohl naučit tentokrát.“
„Když tady nejsem, trpí a ztrácí se před očima. Nevezme si žrádlo od nikoho jiného.“
„Protože se ho pokoušejí otrávit, a není divu.“
Odvětil smutně potřásl hlavou a pomalu se vracel ke své hromadě polen.
Dostavník se objevil o pět minut později a ze zatáčky vyjel slušnou rychlostí. Dojel k oběma ženám - a zastavil. Přesněji řečeno, koně se pokusili zastavit a kola se zablokovala.
Nebyl to ani tak smyk jako mnohonásobné hodiny a celá sestava se zastavila o padesát metrů dál, přičemž kočí zůstal viset na stromě u cesty.
Obě ženy, které se neustále hádaly, pomalu vykročily k vozu.
Jedna z nich strčila do kočího násadou koštěte. „Dva lístky do Ankh-Morporku, prosím.“
Spadl do prachu.
„Co to má znamenat, dva lístky do Ankh-Morporku? Dostavník tady nestojí!“
„Ale mně se zdá, že zastavil.“
„To jste udělaly vy?“
„Co? My?“
„Poslyšte, dámo, i kdybych tady nakrásně z nějakého důvodu zastavil, ty jízdenky stojí každá zatraceně čtyřicet tolarů!“
„Oh.“
„Na co máte ty košťata?“ křičel dál kočí. „Jste snad čarodějnice?“
„Ano. Čarodějkám asi řeknete něco jiného, co?“
„Jasně, co takhle vlezlé staré udrbané škatule?“
Odvětil si byl jistý, že pak musel kus jejich hovoru přeslechnout, protože dialog dál pokračoval takto:
„Mohl byste ještě jednou zopakovat, co jste říkal, mladý muži?“
„Dvě čestné jízdenky, do Ankh-Morporku, madam. To je to nejmenší!“
„Sedadla uvnitř, prosím. Nesnášíme výšky a průvan.“
„To je samozřejmé, madam. Okamžiček, hned si kleknu tady do toho prachu, aby se vám snáze nastupovalo, madam.“
Když se dostavník znovu rozjel, Odvětil spokojeně pokýval hlavou. Byl hezké vidět, že dobré způsoby a dvornost ještě nevymizely.

S velkými obtížemi, mnohými výkřiky a za složitého rozmotávání lan kdesi nahoře byla postava spuštěna na jeviště. Byla nasáklá barvou a terpentýnem. Kolem se sbíhal stále rostoucí dav právě nezaměstnaných a poflakujících se jak technických, tak uměleckých zaměstnanců Opery.
Anežka si klekla, uvolnila muži lince a pokoušela se rozplést lano, které měl omotáno kolem jedné paže a krku.
„Znáte ho někdo?“ zeptala se.
„To je Tom Křipal,“ řekl jeden z hudebníků. „Maluje tady kulisy.“
Tom zasténal a otevřel oči.
„Já ho viděl!“ zamumlal. „Bylo to strašný!“
„Viděl koho?“ zeptala se Anežka. A pak měla najednou dojem, že se omylem přimíchala do nějaké soukromé konverzace. Všude kolem se najednou ozval sbor hlasů.
„Gisela ho viděla minulý týden!“
„Je tady!“
„Už se to děje zas!“
„Copak jsme všichni odsouzení ke zkáze?!“ zaječela Kristýna.
Tom Křipal sevřel Anežce ruku.
„Má tvář jako smrt!“
„Kdo?“
„Duch!“
„Jaký Du-?“

„Jenom vybělenou kost! Nemá nos!“

Několik baletních sboristek omdlelo, ale opatrně, aby si co možná nezašpinily šaty.

„No ale, jak potom?“ začala Anežka.

„Já ho taky viděl!“

Při téhle nárazce se všichni jako na povel otočili.

Přes jeviště k nim přicházel starší muž. Na hlavě měl široký klobouk, na jednom rameni nesl pytel a volnou rukou dělal rozmáchlá gesta někoho, kdo v sobě dusí jakousi strašlivou informaci a nemůže se dočkat, až všem okolním přítomným nažene husí kůži jako pralinky. V pytli bylo něco živého, protože se mu nezvyklé zavazadlo zmítalo na rameni.

„Viděl jsem ho. Ochch áááno! V jeho černém plášti, s jeho mrtvolně bledou tváří bez očí! Jen s těmi dvěma černými otvory v místech, kde by oči měly být! Ochchch! A-“

„Měl masku?“ zeptala se Anežka.

Starý muž se odmlčel a vrhl na ni ponurý pohled, vyhrazený pro všechny, kdož se snaží naočkovat situaci sérum přičetnosti právě ve chvíli, kdy dění začíná být nádherně morbidní.

„A nemá žádný nos!“ pokračoval, aniž ji věnoval další pozornost.

„To jsem právě říkal,“ zabručel Tom Křípal dosti dotčeným hlasem. „Říkal jsem jim to. To už vědí.“

„Ale jestli nemá nos, tak jak či-“ začala Anežka, ale nikdo ji neposlouchal.

„A o očích, o očích jste jim taky řekl?“ zeptal se muž.

„No, k očím jsem se právě dostával,“ odsekl mu Tom. „Ano, oči měl jako -“

„Mluvíme tady o nějaké masce?“ zeptala se Anežka.

Ted' už na ni všichni vrhali pohledy, jakými by se dívali na urologa, který by prohlásil: „No jo, když si pořádně zastíníte oči, zjistíte, že je to doopravdy jenom hejno hus!“

Muž s pytlek si odkašlal a přeskupil se. „Jako velké černé otvory měl ty oči -“ začal, ale bylo jasné, že se mu to všechno nějak zhatilo. „Velké černé otvory,“ dodal s kyselým výrazem. „To jsem viděl. A vůbec žádný nos, to musím zdůraznit, to mi věřte.“

„Je to znovu Duch,“ ozval se jeden z kulisáků.

„Vyskočil zpoza varhan,“ řekl Tom Křípal. „Další, co jsem věděl, bylo, že mám provaz kolem krku, a visel jsem nohama nahoru.“

Společnost se zadívala na muže s pytlek pro případ, že by to dokázal trumfnout.

„Velké černé díry,“ opakoval, protože se nemohl na nic jiného než držet se toho, co věděl.

„Ale, ale, co je to tady za sešlost? Co se to tady děje?“

Odněkud z kulis se vynořila impozantní postava. Měla rozevláté černé vlasy, opatrně rozčesané tak, aby budily nedbale romantický dojem, ale tvář pod nimi byla tváří organizátora.

„Na co to tady tak zíráte, pane Liberko?“

Postarší muž sklopil oči. „Vím, co jsem viděl, pane Sardelli,“ odpověděl. „A já viděl nějaké věci, to mi věřte.“

„Pokud jste je viděl dnem láhve, tak o tom nepochybuju, vy starý zvrhlíku. Co se stalo, Tome?“

„To Duch!“ odpověděl Tom, potěšený, že je opět středem pozornosti. „Snesl se na mě jako jestřáb, pane Sardelli! Myslím, že mám zlomenou nohu,“ dodal rychle hlasem člověka, který si náhle uvědomil, jaké možnosti mu situace skýtá.

Anežka čekala, že nově přichodí řekne něco jako: „Duch? Duchové? Takové věci neexistují.“ Měl obličej člověka, který přesně takové věci říká.

Místo toho prohlásil: „Takže se vrátil, co? Kam zmizel?“

„To jsme neviděli, pane Sardelli, on tady jen tak proletěl!“

„Pomozte někdo Tomovi do kantýny,“ řekl Sardelli. „A někdo sežeňte doktora -“

„Tu nohu nemá zlomenou,“ řekla Anežka, „ale na krku má ošklivé popáleniny od provazů a ucho má plné barvy.“

„Co vy o tom víte, slečno?“ zaškaredil se na ni Tom. Ucho plné barvy zdaleka nemělo možnosti zlomené nohy.

„Mám... v tomhle směru... jistý výcvik,“ řekla Anežka a rychle dodala, „ale ta popálenina je opravdu ošklivá a samozřejmě by ještě mohl opožděně upadnout do šoku.“

„Není na to moc dobrá trocha brandy?“ nadhodil Tom. „Možná byste se mi mohli pokusit nalít trochu mezi rty, ne?“

„Děkuju vám, Perdito. A vy ostatní, vraťte se ke své práci.“

„Velké černé díry,“ řekl pan Liberka. „Fakticky velké.“

„Jistě, děkuju vám, pane Liberko. Pomozte s panem Křípalem, ano? Perdito, pojdte sem a vy, Kristýno, také.“

Obě děvčata stála před hudebním ředitelem.

„A vy jste něco viděly?“ zeptal se.

„Já viděla obrovské stvoření s pleskajícími křídly a temnými otvory na místech, kde měl mít oči!“ oznámila mu Kristýna.

„Já neviděla skoro nic, jen jak se nahoře u stropu mihlo něco bílého,“ odpověděla Anežka. „Je mi to líto.“

Když si uvědomila, jak nedostatečnou informaci právě podala, začervenala se. Perdita... ta by jistě viděla tajemnou postavu v plášti, nebo něco takového... něco zajímavého.

Sardelli se na ni usmál. „Vy chcete říct, že jednoduše vidíte jen věci, které opravdu existují?“ řekl. „Je jasné, že nejste u opery dlouho, drahoušku. Ale musím říct, že mám radost, že tady máme pro jednu někoho s jasnou hlavou -“

„Ach ne!“ vykřikl někdo.

„To je Duch!“ vyjekla Kristýna automaticky.

„Ehm. To je ten mladík za varhanami,“ řekla Anežka. „Promiň.“

„A stejně jako jasnou hlavu i skvělý pozorovací talent,“ poznamenal Sardelli. „Zato vy, Kristýno, vy, jak vidím, jste tady už jako doma. No, co se děje, André?“

Zpoza píšťal vyhlédl světlovlasý mladík.

„Někdo tady řádl, pane Sardelli,“ oznámil smutným hlasem. „Záklopký jsou rozbité a rejstříky ulámané a kdoví co ještě. Naprosto zničené. Jsem si jistý, že z toho nedostanu jedinou melodii. A ty varhany mají nedozírnou cenu!“

Sardelli si povzdechl. „Dobrá. Řeknu to panu Štandlíkovi. Děkuji vám všem.“

Se zachmuřením výrazem kývl Anežce na rozloučenou a zmizel v zákulisí.

„Takové věci bys lidem dělat neměla,“ broukla Stařenka Oggová mírně nepřítomným hlasem, když dostavník začal znovu nabírat rychlost.

Pak se s širokým přátelským úsměvem rozhlédla po ostatních cestujících.

„Dobré ráno,“ řekla a začala se přehrabovat ve svém pytlí. „Jmenuju se Gyta Oggová, mám patnáct dětí, tohle je moje kamarádka Esme Zlopočasná, jedeme do Ankh-Morporku, dal by si někdo chléb s vajíčkem na tvrdo? Mám jich spoustu. Spal na nich sice kocour, ale nic jim není, podívejte, stačí takhle udělat a narovnájí se. Ne? Jen si poslužte. Počkejte, mrknu, co tady ještě mám. . . aha, nemá s sebou někdo otvírák na pivo?“

Muž v rohu naznačil, že on by něčím takovým disponoval.

„Výborně,“ přikývla Stařenka. „A má někdo něco, z čeho by se dala láhev piva vypít?“

Další muž s výrazem naděje přikývl.

„Výborně,“ řekla Stařenka. „A teď, má někdo láhev piva?“

Bábi, která pro jednu nebyla středem pozornosti, protože všechny zhrozené oči se v té chvíli upíraly na Stařenku a její pytel, si rychle prohlédla ostatní cestující.

Expresní dostavník projížděl napříč horami Beraní hlavy a pak celou řadou malých zemiček za nimi. Jestliže to z Lancre stálo čtyřicet tolarů, pak tihle lidé museli za jízdenku zaplatit mnohem víc. Co je to za lidi, že jsou ochotni zaplatit skoro dvouměsíční plat za to, že budou moci cestovat rychle a nepohodlně?

Došla k náзору, že hubený mužik, křečovitě svírající svůj vak, je pravděpodobně špion. Ten tlustý, který přiznal sklenici, vypadal jako někdo, kdo prodává různé věci. Měl nepříjemnou tvář člověka, jenž se dostal ke spoustě lahví, ale minul příliš mnoho jídel.

Byli na svých místech velmi stísnění, protože zbytek sedadla byl obsazen mužem téměř magických proporcí. Jak se zdálo, když dostavník zastavil, ani se neprobudil. Přes tvář měl kapesník. Chrápal s pravidelností gejzíru a zdálo se, že jediné starosti by mu mohly působit sklony malých věcí rotovat kolem něj a občasný příliv.

Stařenka Oggová pokračovala v průzkumu svého pytle, a jak bývalo běžné, když byla zaměstnána, její ústa byla propojena s očima bez účasti mozku.

Byla zvyklá cestovat na koštěti. Dálková jízda po zemi pro ni byla novinkou, takže se na ni už předem pečlivě připravila.

„. . . tak se mrkněme, co tady. . . knížka rébusů na dlouhý cesty. . . polštářek. . . zásyp na nohy. . . past na moskyty. . . cizozemská konverzace. . . pytlík, kdyby nám bylo špatně. . . , ale kruci. . .“

Společnost, které se proti všem přírodním zákonům podařilo během Stařenčina krámování smáchnout tak, že mezi ní a jí vznikla mezera, ji pozorovala se zděšeným úžasem.

„Co je?“ řekla Bábi.

„Jak často myslíš, že ten dostavník stojí?“

„Proč tě to zajímá?“

„Měla jsem jít před odjezdem. Promiň. To je tím drncáním. Ví snad někdo, kde je tady hýzlík?“ dodala s přirozenou nenuceností.

„Ehm,“ odkašlal si pravděpodobný špion, „Většinou musíte počkat na příští zastávku, nebo -“ zarazil se. Chystal se dodat „je tady ještě okno“, což byla jistá možnost pro zmužilé ve chvíli, kdy vůz vjel do některého z rovnějších úseků cesty. Zarazil se, když si s hrůzou uvědomil, že tahle děsivá stařena by dokázala o takové možnosti vážně uvažovat.

„Ještě kousek a budeme v Ohulanu,“ zabručela Bábi, která se pokoušela dřímát. „Tak to chvílku vydrž.“

„Tenhle dostavník v Ohulanu nestaví,“ informoval je špion ochotně.

Bábi Zlopočasná zvedla hlavu.

„Tedy až do dneška,“ pospíšil si špion.

Pan Štandlík seděl ve své kanceláři a pokoušel se porozumět účetním knihám Opery.

Nedokázal v nich najít žádný řád. Myslel si

O sobě, že je, co se týče účetnictví, celkem zdatný, ale tyhle knihy měly s účetnictvím společného asi tolik jako písek s hodinkami.

Kateřin Štandlík měl operu rád odjakživa. Nerozuměl ji a nerozuměl jí nikdy, ale mořil taky nerozuměl a měl ho rád. Tu nabídku viděl. . . no, jako příležitost něčeho se chopit, zařídit si něco jako zábavu na penzi. Ta nabídka byla příliš dobrá, než aby si ji nechal uniknout. V průmyslu zpracování mléka a výroby sýrů začalo po čertech přituhovat a on se těšil, jak vpluje do klidných moří světa umění.

Bývalí majitelé uvedli na scénu několik skvělých oper. Bylo jen škoda, že se jejich génius neodrazil i v účetních knihách. Jak se zdálo, vybíraly se z konta peníze, kdykoliv je někdo potřeboval. Peněžní záznamy se většinou skládaly z různých kousků papíru, na nichž byly poznámky: „Vzal jsem si 30 tol., abych zaplatil Q. Sejdeme se v pondělí. R.“ Kdo byl R? Kdo byl Q? Na co byly ty peníze? Ve světě sýra by vám něco takového nikdy neprošlo.

Vzhlédl, když se otevřely dveře.

„Ach, Sardelli,“ zabručel. „Díky, že jste se zastavil. Nevíte náhodou, kdo je to Q?“

„Ne, pane Štandlíku.“

„A R?“

„Obávám se, že nikoliv.“ Sardelli si přitáhl židli.
„Zabralo mi to celé ráno, ale došel jsem k tomu, že jsme zaplatili víc než patnáct tisíc tolarů za baletní střevíce,“ zamračil se Štandlík a zamával ve vzduchu kusem papíru.
Sardelli přisvědčil. „No ano, ony se většinou na špičkách velmi rychle prošlapou.“
„Ale to je přece nehorázné! Já mám pořád ještě jedny boty po svém otci!“
„Ale baletní boty, to je spíš něco jako rukavičky na nohy,“ vysvětloval Sardelli.
„Mně to povídejte! Pár stojí sedm tolarů a skoro nic nevydrží! Dvě tři představení. Musí být nějaký způsob, jak na nich ušetřit!“
Sardelli vrhl na svého zaměstnavatele dlouhý, chladný pohled. „Možná bychom mohli požádat děvčata, aby zůstávala déle ve vzduchu?“ ušklíbl se nakonec. „Několik zvláště dlouhých grand jeté?“
Štandlík byl poněkud zaskočen. „A fungovalo by to?“ řekl s podezřením.
„No, jejich nohy by nebyly tak dlouho na zemi, že?“ vysvětloval Sardelli tónem někoho, kdo ví, že je nejinteligentnějším člověkem v místnosti.
„To je pravda. Skvělý nápad. Promluvte si s vedoucí baletek, ano?“
„Jistě. Jsem si jistý, že váš návrh uvítá. Možná, že jste tímhle jediným zásahem ušetřil polovinu nákladů.“
Štandlík se rozzářil.
„A to je pravděpodobně moc dobře,“ pokračoval Sardelli. „Já jsem totiž za vámi přišel kvůli něčemu jinému...“
„Ano?“
„Má to co dělat s varhanami, které jsme mívali.“
„Mívali? Jak to myslíte, mívali?“ řekl Štandlík a dodal: „Vy mně chcete říct něco hodně drahého, že? No tak, co je to tentokrát?“
„Rozbité záklopy a ulámané rejstříky,“ oznámil mu Sardelli. „A spousta dalších věcí.“
Rozbité? Ulámané? Kdo to udělal?“
Sardelli se pohodlně opřel v židli. Nebyl to muž, který by se bavil snadno, ale teď si uvědomil, že mu celý rozhovor přináší opravdové potěšení.
„Řekněte mi,“ zeptal se, „když vám pánové Pingeus a Cavaille prodávali Operu, nezminili se o něčem... nadpřirozeném?“
Štandlík se poškrábal na hlavě. „No... vlastně ano. Když už jsem podepsal smlouvu a zaplatil. Byl to takový vtip. Řekli: „Ano, a mimochodem, lidé říkají, že se tady objevuje jakýsi člověk ve večerním úboru a straší tady, haha, to je ale nápad, co říkáte, tíhle lidé od kunštu jsou jako děti, haha, to víte, ale časem zjistíte, že budou hrozně šťastní, když o premiéře neprodáte vstupenky do lóže číslo osm a necháte ji volnou, haha.“ To si pamatuju naprosto přesně. Když někomu dáváte třicet tisíc tolarů, tak vám to pak připomene kdekou maličkost. A pak odjeli. A měli pěkně rychlý vůz, když o tom teď tak přemýšlím.“
„Aha,“ poznamenal Sardelli a téměř se usmál. „Nuže, teď, když už je inkoust dávno zaschlý, myslím, že bych vám k tomu mohl říci nějaké podrobnosti...“

Ptáčkové zpívali. Vitr chrastil uschlými semeníky lučních květů.
Bábi Zlopočasná nahlížela do příkopů u cesty, aby zjistila, jestli tam nerostou nějaké zajímavé byliny.
Vysoko nad kopci zakřičel dravec.
Dostavník stál u kraje cesty, a to navzdory skutečnosti, že touhle dobou se měl hnát plnou rychlostí po cestě o třicet kilometrů dál.
Bábi Zlopočasná se nakonec začala nudit, takže popošla ke kručinkovému křoví opodál.
„Tak jak to jde, Gyto?“
„Dobrý, dobrý,“ ozval se z křoví přidušený hlas.
„Viš, nic se neděje, ale mám dojem, že kočí začíná být tak trochu netrpělivý.“
„Příroda se nedá uspěchat,“ odpověděla Stařenka Oggová.
„No, já za to nemůžu. To ty jsi tvrdila, že je na koštěti příliš silný průvan.“
„Hele, jestli mi chceš pomoci, Esme Zlopočasná,“ ozval se hlas z křoví, „tak buď tak hodná a najdi někde nablízku nějaký šťovík nebo lopuch, děkuju pěkně.“
„Byliny? A co s nimi chceš dělat?“
„Mám v plánu říct: Díky bohům, takové velké listy, to je přesně to, co teď potřebuju.“

Nepříliš daleko od křoviska, v němž Stařenka Oggová obcovala s přírodou, leželo, téměř nehybné pod podzimní oblohou, jezero.
V příbřežním rákosí umírala labuť. Nebo měla umřít.
Došlo ovšem k nepředvídanému pozdržení. Na břeh usedl Smrt'.
POSLYŠ, řekl, VÍM, JAK BY TO MĚLO BÝT. LABUTĚ JEN JEDNOU V ŽIVOTĚ PŘEKRÁSNĚ ZAZPÍVAJÍ, A TO TĚSNĚ PŘED SVOU SMRTÍ. OD TOHO JE ODVOZENO ONO RČENÍ O LABUTÍ PÍSNĚ. JE VELMI DOJEMNÉ. A TEĎ SI TO ZKUSME ZNOVU...
Z tajemných hlubin svého roucha vytáhl ladičku a ůkl jí o hranu kosy.
tady máš tón...
„M-m,“ zavrtěla labuť hlavou.
PROČ TO DĚLAT ZBYTEČNĚ SLOŽITĚJŠÍ?

„Mně se tady líbí,“ odpověděla labuť.
TO S TÍM NEMÁ NIC SPOLEČNÉHO.
„Víte, že dokážu úderem křídla zlomit člověkovu ruku?“
A CO KDYBYCH TI POMOHL? ZNÁŠ MĚSÍČNÍ ZÁTOKU?
„To si tak může zpívat holič! Já jsem ale labuť, jestli jste si nevšiml!“
CO MALÝ HNĚDÝ DŽBÁNEK? Smrt' si odkašlal. HA HA HA, HE HE HE, MALÝ -
„To je píseň?“ Labuť rozzlobeně zasyčela a pře-šlápla z jedné šupinaté nohy na druhou. „Já tedy nevím, co jste zač, panáčku, ale v místech, odkud pocházím já, jsme měli, co se hudby týče, lepší vkus.“
opravdu? A mohla bys mi posloužit nějakou ukázkou?
„M-m“
KRUCI!
„Myslel jste si, že mě doběhnete, co?“ kdákla labuť. „To byl ale hloupý trik. Myslel jste si, že se zapomenu a zazpívám vám pár akordů z Hohenlo-henweisse, co?“
TO NEZNÁM.
Labuť se zdlouha a pracně nadechla.
„To je ta, co začíná ‚Schneide meinen eigenen Hals -‘“
DĚKUJU TI, řekl Smrt'. Kosa sykla.
„Podvodníku!“
O chvilku později vystoupila labuť ze svého těla a načechrala si mírně průsvitná křídla.
„A co teď?“ zeptala se.
TEĎ UŽ JE TO JEN NA TOBĚ. POTOM UŽ JE TO VŽDYCKY JEN NA TOBĚ.

Pan Štandlík se opřel ve vzrjícím koženém křesle, zavřel oči a poslouchal, dokud hudební ředitel neskončil.
„Tak okanžik,“ řekl Štandlík, „byl bych rád, aby tady nedošlo k omylu. Nejsem si jist, že jsem to všechno pochopil správně. Je tady nějaký Duch. Pokaždé, když se něco ztratí, třeba kladivo, tak ho ukradl ten Duch. Pokaždé, když někdo falešně zpívá, může za to ten Duch. Ale současně když se některý z těch ztracených předmětů najde, může za to taky ten Duch. Když se někomu podaří vytvořit výjimečně dobrou scénu, může za to on. Patří tak nějak k budově, jako krysy. Tu a tam ho někdo spatří, ale jen kratičce, protože se objevuje a mizí jako... no, jako Duch. A pokud tomu rozumím, necháváme mu zdarma při každé premiéře lóži číslo osm. A vy tvrdíte, že ho mají lidé rádi?“
„Rádi není to správné slovo,“ odpověděl Sardelli. „Bude mnohem přesnější, když řekneme, že... Víte, je to samozřejmě čirá pověra, ale oni si myslí, že nosí štěstí. Nebo si to alespoň myslí.“
A ty tomu samozřejmě nebudeš rozumět, ani co by se za nehet vešlo, co, ty neotesaný obchodníku se syrečky, dodal v duchu. Sýr je sýr. Mléko zkysne samo od sebe. Nemusíš ho k tomu nutit tím, že budeš vytáčet několik set lidí, až jim budou nervy zvonit jako našponované dráty...
„Štěstí,“ opakoval Štandlík mechanicky.
„Štěstí je velmi důležité,“ řekl Sardelli hlasem, v němž jako ledové kostky plavala napínaná trpělivost. „Řekl bych, že temperament není v syrovém průmyslu nijak důležitý, že?“
„My spoléháme na syřidlo,“ odpověděl Štandlík.
Sardelli si povzddechl. „Jednoduše řečeno, společnost má dojem, že Duch... nosí štěstí. Posílal lidem krátká psaníčka, v nichž jim dodával odvalu. Po skutečně dobrých představeních nacházely sopranis-ty ve svých šatnách bonboniéry a takové věci. Mrtvé květiny, například.“
„Mrtvé květiny?“
„Víte, ony to vlastně vůbec nebyly květiny. Jen svazek stonků růží, na nichž žádné květy nebyly. To je něco jako jeho obchodní značka. Říká se, že to nosí štěstí.“
„Suché stopky květin nosí štěstí?“
„Je to možné. Živé květiny, to ví každý, nosí na jevišti strašlivou smůlu. Někteří zpěváci a zpěvačky dokonce nedovolí, aby jim do šatny přišel jediný živý květ. Takže... mrtvé květy jsou v pořádku, dalo by se říci. Jsou divné, ale neuškodí. A lidem to nevadí, protože věří, že Duch je na jejich straně. Tedy oni si to až do nedávna mysleli. Tak asi do doby před šesti měsíci.“
Pan Štandlík zavřel oči a kývl hlavou. „Tak do toho.“
„Došlo k nějakým, nehodám.“
„K jakým nehodám?“
„No, prostě k událostem, které člověk raději nazve... náhodou.“
Oči pana Štandlíka zůstávaly zavřené. „Jako třeba. ... když Ruda Hojný a Alfréd Dobrodlát pracovali pozdě v noci u kvasných van a náhodou se ukázalo, že Ruda chodí Alfimu za ženou, a Ruda musel -“ Štandlík několikrát polkl, „nějak zakopnout, nebo co, jak říkal Alf, a spadl rovnou do -“
„No, ty zúčastněné gentlemany neznám, ale... ano tenhle druh nehod. To je ono.“
Štandlík si povzddechl. „Byl to jeden z nejlepších Farmářských jadrných, jaký jsme kdy vyrobili.“
„Chtěl byste slyšet něco o našich nehodách?“
„Jsem si jistý, že mi to neodpustíte.“
„Švadlena se přišla ke stěně. Pomocného režiséra jsme našli probodnutého skládacím mečem. A nechtějte, abych vám vyprávěl, co se stalo muži, který ovládal propadlo. Ze střechy se nám tajemně ztratilo skoro všechno olovo, i když já osobně si myslím, že to nemá s Duchem nic společného.“
„A všichni tomu říkají... nehody?“

„Jistě, vy jste taky chtěl prodat svůj sýr, že? Nedokážu si představit nic, co by mělo tak špatný vliv na morálku v Opeře jako zpráva, že nám padají odněkud z bidýlka mrtvoly jako křepelky v lovecké sezóně.“

Vytáhl z kapsy obálku a položil ji na stůl.

„Duch vždycky s oblibou posílal kratičké zprávy,“ dodal. „Teď jsme jednu našli za varhanami. Ducha zahlédl jeden malíř kulis a... málem ho potkala nehoda.“

Štandlík přičichl k obálce. Páchla terpentýnem.

Dopis byl psán na notovém papíře Opery a krásným, dokonale stínovaným písmem na něm stálo:

„Představte si, co je to za člověka,“ pokračoval trpělivě Sardelli, „který si sedne a napíše vám svůj šílený smích? A ty vykřičníky na konci, všiml jste si? Pět! To je jasné znamení, že je ten člověk ve stavu, kdy bude klidně nosit na hlavě vlastní spodky. To opera s člověkem dokáže udělat. Podívejte, já myslím, že bychom měli alespoň prohledat budovu. Sklepení jsou nekonečná. Budeme potřebovat lodku -“

„Lodku? Ve sklepech?“

„Aha. Oni vám neřekli o druhém sklepení?“

Štandlíkovi se na tváři objevil onen zářivý, nepřičetný úsměv člověka, který nemá daleko do toho sám používat větší počet vykřičníků.

„Ne,“ zavrtěl hlavou. „O druhém sklepení mi nic neřekli. Měli plné ruce práce s tím neřít mi, že se tady potuluje šílenec, který se snaží vyvraždit společnost. Nějak si nepamatuju, že by někdo řekl: „Jo a mimochodem, umírá tady spousta lidí a dole ve sklepech to nějak zvlhlo.“

„Druhá sklepení jsou zaplavená.“

„Skvěle!“ prohlásil Štandlík. „A čím? Kbelíky krve?“

„Vy jste se tam nebyl podívat?“ „Řekli mi, že sklepy jsou v pořádku!“ „A vy jste jim věřil?“ „No, vypilo se hodně šampaňského a -“ Sardelli si povzdechl.

Štandlík jeho povzdech vzal jako útok na svou osobu. „Shodou okolností jsem pyšný na to, že dokážu odhadnout charakter lidí,“ řekl popuzeně. „Zadívám se člověku do očí a pevně mu potřesu rukou a vím o něm všechno.“

„Jistě, jak by ne,“ zabručel Sardelli. „Ale k čertu... pozítří má přijet señor Bazilica. Myslíte, že by se mu mohlo něco stát?“

„No nic moc. Mohl by mu podržnout krk.“ „Cože? To myslíte vážně?“ „Jak to mám vědět?“

„A co mám tedy podle vás udělat? Zavřít Operu? Jak se mi to jeví, tak zatím ani nevydělává! Proč už někdo dávno nezavolał Hlídku?“

„To by všechno jenom zhoršilo,“ zavrtěl hlavou Sardelli. „Všude by dusali neohrabaní trollové v rezavých brněních, všem by se pletli pod nohy a kladli by pitomé otázky. Určitě by budovu uzavřeli.“

Štandlík polkl. „To si nemůžeme dovolit,“ řekl. „Nestojíme o to, aby tady každého... znervózňovali.“

Sardelli se opřel v židli. Zdálo se, že se mírně uvolnil. „Znervózňovali? Pane Štandlíku, tohle je opera. Tady jsou nervózní všichni a pořád. Slyšel jste někdy o katastrofické křivce, pane Štandlíku?“

Kateřin Štandlík dělal, co bylo v jeho silách.

„Kdysi jsem znával jednu rudovlásku, a ta když se postavila bokem a narovnála se -“

„Katastrofická křivka, pane Štandlíku, je křivka, po níž se pohybuje opera. Opera může fungovat jen díky tomu, že se neuvěřitelné množství věcí, které by se mohly pokazit, nepokazí, pane Štandlíku. Opera je poháněna láskou, nenávistí a lidskými nervy. Pořád. Tohle není sýr. Tohle je Opera. Jestli jste chtěl tichou a nenáročnou penzi, měl jste si vybrat něco, co by nebylo tak náročné na nervy, měl jste třeba dělat zubaře aligátorům.“

„Stařenka Oggová se dokázala nudit snadno. Jenže na druhé straně zase nebylo těžké ji pobavit.“

„Je to fakticky bezvadný způsob cestování,“ prohlásila. „Člověk alespoň vidí různá zajímavá místa.“

„Ano,“ přikývla Bábi, „asi tak každých deset kilometrů,“ zabručela.

„No dobrá, nevím, co mě to napadlo.“

„Nemyslím, že by se koně během dopoledne v průměru pohybovali rychleji než svižným krokem.“

Byly ve voze samy - až na mohutného chrápajícího muže, který se rozvaloval na protější sedačce. Zbývající dva cestující na jedné z předchozích zastávek vystoupili a připojili se k těm, kdo cestovali na střeše.

Hlavním důvodem jejich jednání byl Silver. S neselhávajícím instinktem, jímž kočky dovedou poznat lidi, kteří je nemají rádi, jednomu po druhém ztěžka vyskočil na klín a předvedl pantomimickou etudu na téma „mladý massa se vrátil na starou plantáž“. Když se zdupal k naprosté odevzdanosti, uložil se jim ke spánku na břicho. Drápy při tom ponechával napůl tasané, ne sice jako přímou hrozbu, ale rozhodně jako nabídku volby - mohli se hýbat, nebo dýchat. A nakonec, když si byl jist, že se bezpodmínečně vzdali, začal zatouchat.

Nikdo nevěděl, odkud pach přichází. Nebyl spojen s žádným známým tělním otvorem. Bylo to jednoduše tak, že po tom, co Silver deset minut podržmoval, zaplnilo se ovzduší kolem něj intenzivním pachem hniјících koberců.

Teď totéž zkoušel na mohutného muže. Nezabíralo to. Silver konečně narazil na žaludek, který byl natolik těžký, že ho nedokázal zvednout. Navíc se mu z toho, jak se neustále houpal na dýchajícím břicho, začalo dělat samotnému nevolno.

Chrápání rozechvívalo vnitřek kočáru.

„No řeknu ti,“ ozvala se po nějaké chvíli Stařenka, „že bych se nechtěla dostat mezi něj a jeho moučník.“

Bábi se dívala z okna. Měla tím směrem alespoň otočený obličej, ale její oči byly zaostřeny na nekonečno.

„Gyto?“
„Copak, Esme?“
„Nevadilo by ti, kdybych se tě na něco zeptala?“
„Nikdy se mě přece neptáš, jestli mi to vadí,“ odpověděla s nevinným výrazem Stařenka.
„Neleze ti občas na nervy to, jak lidé nedokážou správně myslet?“
Ach je, pomyslela si Stařenka. Řekla bych, že jsem ji z toho vytáhla právě včas. Díky bohu za literaturu.
„Jak to myslíš?“
„Myslím tím, jak se při tom vždycky rozptylují.“ „No, nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlela, Esme.“
„Jako třeba... podívej, kdybych ti například řekla: Gyto Oggová, hoří ti dům. Kterou věc by ses pokusila vynést jako první?“
Stařenka se zakousla do rtu. „To je jedna z těch osobních otázek, žejo?“
„Správně.“
„Jako že se pokoušíš uhodnout, jaká jsem, podle toho, co řeknu...“
„Gyto Oggová, znám tě celý život, vím, jaká jsi. Nepotřebuju hádat. Ale stejně bych byla ráda, kdybys mně odpověděla.“
„No, myslím, že bych vynesla Silvera.“
Bábi přikývla.
„Páč to dokazuje, jaká jsem vřelá a ohleduplná povaha,“ pokračovala Stařenka.
„Ne, to dokazuje jenom to, že jsi osoba, která se pokouší uhodnout, jak má znít správná odpověď,“ ušklíbala se Bábi.
„Nedůvěryhodná. Jestli jsem kdy slyšela správnou odpověď čarodějky, tak to byla tahle. Krivolaká.“
Stařenka se zatvářila pyšně. Chrápání se změnilo v něco, co znělo jako pffrrr, pffrrr, a kapesník na obličej se zavlnil.
„...melasový pudink se spoustou smetanového krému...“
„Hej, právě něco řekl,“ upozornila Stařenka.
„Mluví ze spaní,“ přikývla Bábi Zlopočasná. „Dělá to každou chvíli.“
„Já ho ještě neslyšela!“
„Bylas venku.“
„Aha.“
„Na poslední zastávce to bylo o lívancích s citronem,“ pokračovala Bábi. „A mačkaných bramborách s máslem.“
„Mám hlad, když o tom slyším,“ posteskla si Stařenka. „Počkej, mám tady někde v pytlí kus slanečného koláče s vepřovým...“
Chrápání ustalo, jako když utne. Zvedla se ruka a odhrnula kapesník. Tvář za ním byla přátelská, drobná a vousatá. Muž vrhl na čarodějku úsměv, který ovšem nezadržitelně směřoval k masovému koláči.
„Dal byste si taky kousek, pane?“ zeptala se Stařenka. „Mám tady dokonce někde i trochu hořčice.“
„Óó, to byste udělala, madam?“ rozplýval se muž pištivým hlasem. „Už si ani nepamatuju, kdy jsem naposled ochutnal slanečného koláče s vepřovým - oh, jejdánánku...“
Zatvářil se, jako by právě řekl něco špatného, ale pak se zase uvolnil.
„Mám i láhev piva, kdybyste měl na kapku chuť,“ pokračovala Stařenka. Patřila k těm ženám, které mají skoro stejnou radost, když vidí, jak lidem chutná, jako když chutná jim samým.
„Pivo?“ zasténal muž. „Pivo? Víte, oni mi nedovolí pít pivo. Pokládají ho za špatnou substancí. Dal bych cokoliv za sklenici piva.“
„Pěkně děkuju' bude úplně stačit,“ řekla Stařenka a podala mu láhev.
„Kdo jsou ti oni, o nichž mluvíte?“ zajímala se Bábi.
„Dělám opravdu velkou chybu,“ řekl muž a do vzduchu se vzněs oblak vepřových drobečků. „Myslím, že kdyby mě přistihli...“
Zvuky doléhající do kočáru zvenčí se změnily. Objevila se světla města a kočár začal zpomalovat.
Muž si napol do úst zbytek těsta s masem a spláchl to posledními kapkami piva.
„Hmmm, to byla nádhera,“ zapředl spokojeně. Pak se opřel o sedadlo a zakryl si obličej kapesníkem. Po chvilce zvedl jeden cíp látky. „Neříkejte nikomu, že jsem s vámi mluvil. Jindřich Slimejš je však ode dneška vaším přítelem.“
„A copak vy vlastně děláte, Jindřichu Slimejši?“ vyzvídala opatrně Bábi.
„Já... živím se svými ústy.“
„Ano. To jsme viděly,“ přikývla Stařenka.
„Ne, počkejte, já tím myslím...“
Dostavník se zastavil. Pod nohama vystupujících lidí zaskřípal štěrk. Někdo otevřel dvířka.
Bábi zahlédla dav lidí, kteří zvědavě nahlíželi dovnitř, a automaticky zvedla ruku, aby si upravila klobouk. Jenže to už se několik lidí natáhlo dovnitř, chytilo Jindřicha Slimejše, který se pozvedl, nervózně usmál a dovolil, aby mu pomohli z vozu. Několik lidí začalo vykřikovat jakési jméno, ale nebylo to jméno Jindřich Slimejš.
„Kdo je to ten Enrico Bazilica?“ zamyslela se Stařenka.
„Nemám tušení,“ odpověděla Bábi. „Možná že je to ta osoba, které se pan Slimejš bojí.“
Zájezdni dostavníkový hostinec byla opršelá budova s pouhými dvěma pokoji pro cestující. Jako bezmocné staré dámy na cestách dostaly čarodějky jeden z nich prostě a jednoduše proto, že kdyby jej byly nedostaly, rozpoutalo by se pravé peklo.

Pan Štandlík se zatvářil ublíženě.

„Možná že pro vás jsem člověk, který se dokáže prosadit ve velkém jen v sýrech,“ řekl. „Třeba si myslíte, že jsem jenom tvrdohlavý obchodník, který by nepoznal kulturu, ani kdyby mu spadla do hrnku s čajem, ale byl jsem patronem opery tady i jinde mnoho let. Dokážu vám zabroukat třeba celou -“

„Jsem si jistý, že jste viděl mnoho oper,“ přikývl Sardelli. „Ale kolik toho víte o... o produkci?“

„Byl jsem v zákulisí mnoha divadelních scén -“

„No jo, divadlo,“ řekl Sardelli. „Divadlo se něčemu takovému ani zdaleka neblíží. Opera není divadlo, ve kterém se tančí. Opera je opera. Můžete si myslet, že představení takového Hohenlohenweisse je plně vášní, ale je to jen pískoviště s batolaty v porovnání s tím, co se odehrává za scénou. Zpěváci se navzájem nemohou ani vidět, sbor nemůže ani cítit sólisty, sólisté i sboristé nenávidí orchestr a všichni se bojí dirigenta; osoby na jedné straně nápovědní budky nemluví s těmi, kdož se pohybují na druhé straně nápovědní budky, tanečnice jsou téměř šílené hladem a to všechno je teprve začátek, protože ve skutečnosti -“

Ozvalo se zaklepání na dveře. Bylo nezvykle nepravděpodobné, jako by se klepající musel nesmírně soustředit.

„Pojď dál, Valtře,“ zavolal Sardelli.

Dovnitř se vsouval Valtr Plíža a v každé ruce mu visel jeden kbelík. „Přišel jsem vám doplnit uhlák, pane Štandlíku!“

Štandlík nepřítomně mávl rukou a obrátil se k hudebnímu řediteli. „Co jste to chtěl říci?“

Sardelli mlčky zíral na Valtra, který přerovnával jeden po druhém kousky uhlí z kbelíků do zásobníku. „Sardelli?“

„Cože? Aha. Promiňte... Co jsem to říkal?“

„Něco o tom, že to je teprve začátek?“

„Začátek? Aha. Ano. Samozřejmě... podívejte, divadelní herci to mají v podstatě jednoduché. Pro stárnoucí i staré herce a herečky je úloh dost. Hrají jen to, co vlastně dělají celý život. Jsou v tom stále lepší. Ale když je vaše nadání v tom, že umíte zpívat nebo tančit... Celý ten čas se vám plíží za zády...“ zatápal po vhodném slově a kulhavě doplnil, „čas. Čas je jed. Zajděte si jednoho večera do zákulisí a zjistíte, jak se tanečníci kontrolují v každém zrcadle, které jim přijde do cesty, aby odhalili sebemenší náznak nedokonalosti. Pozorujte chvíli zpěváky. Každý je strašlivě nervózní, každý z nich ví, že to může být jejich poslední dokonalý večer, že už zítřek může být začátkem konce. Proto se každý tolik zajímá o štěstí, chápete? Všechny ty řeči o tom, jak živé květy nosí neštěstí, vzpomínáte? A taky zelená barva. A pravé šperky na jevišti. A pravá zrcadla na jevišti. A pískání na jevišti. Pozorování publika šterbinou v hlavní oponě. Použití nových líčidel při premiéře. A pletení na scéně, dokonce i o zkouškách. A žlutý klarinet v orchestru, to je hotová tragédie, neptejte se mě proč. A zastavit představení dříve, než se dostane ke svému pravému konci - to je nejhorší ze všeho. To už si klidně můžete sednout pod žebřík, rozbít zrcadla a obracet na ně solničky.“

Za Sardellim zatím Valtr položil do zásobníku poslední kus uhlí a pečlivě ho oprášil.

„Dobrý bože,“ vypravil ze sebe po chvilce Štandlík, „a já si myslel, že v sýrech je to pěkně tuhé!“

Mávl rukou ke štosu papírů, které měly představovat něco jako účty. „Zaplatil jsem za tohle místo třicet tisíc,“ řekl. „Je ve středu města. Prvotřídní místo! Myslel jsem si, že jsem uhádal skvělou cenu!“

„Pravděpodobně by byli vzali i pětadvacet.“

„A teď mi znovu řekněte o té lóži číslo osm. Vy ji tomu Duchovi skutečně necháváte?“

„Duch ji považuje za svou při každé premiéře, to je pravda.“

„Jak se dostane dovnitř?“

„To nikdo neví. Mnohokrát jsme hledali nějakou tajnou chodbu nebo vchod, ale...“

„A to skutečně neplatí?“

„Ne.“

„Ale ta lóže stojí čtyřicet tolarů!“

„Jestliže ji někomu prodáte, budou potíže,“ trval na svém Sardelli.

„Pro smilování boží, Sardelli, vy jste přece vzdělaný muž! Jak tady můžete tak klidně sedět a souhlasit s takovým šílenstvím? Po budově pobíhá jakési stvoření v masce, nárokuje si nejlepší lóži, zabíjí lidi a vy tady sedíte a říkáte, že budou potíže?“

„Jak jsem řekl, představení musí pokračovat.“

„Proč? My nikdy neřekli, sýr musí pokračovat! Co je tak zvláštního na představení, že musí pokračovat?“

Sardelli se usmál. „Pokud tomu rozumím,“ řekl, „Tak ta... síla, která se v představení ukrývá, jeho duch, všechna námaha, kterou do něj lidé vložili, říkejte si tomu, jak chcete..., ta prosakuje ven a rozlévá se všude kolem. Proto všichni mumlají, 'show musí pokračovat'. Musí pokračovat. Ale většina zaměstnanců by ani nepochopila, jak může někdo položit podobnou otázku.“

Štandlík se znovu zahleděl na štos papírů, které představovaly finanční doklady Opery.

„Ale v žádném případě nerozuměli účetnictví! Kdo to měl na starosti?“

„No, tak nějak my všichni,“ odpověděl Sardelli.

„Všichni?“

„Peníze se přijímaly, peníze se vydávaly...“ odpověděl Sardelli nevzrušeně. „Je to důležité?“

Štandlík v úžasu otevřel ústa. „Jak je to důležité?!“

„Protože,“ pokračoval klidně Sardelli, „opera není výdělečná. Opera nikdy nevydělává peníze.“

„Dobrý bože, človče! Důležité? Co bych kdy dokázal v obchodě se sýrem, ptám se, kdybych řekl, že peníze nejsou důležité?“

Sardelli se nevesele usmál. „Právě v těchhle chvílích jsou na jevišti lidé,“ odpověděl, „kteří by jistě řekli, že byste měl raději dělat sýry.“ Povzdechl si a naklonil se přes stůl. „Víte,“ pokračoval, „sýr vynáší peníze. Opera nevyváží. Opera je něco, na co musíte peníze vynakládat.“

„Ale... co z toho člověk potom má?“

„Má z toho operu. Vy tam vložíte peníze, chápete? A vypadne vám z toho opera,“ vysvětloval Sardelli unaveně.

„Není v tom žádný zisk?“

„Zisk... zisk...“ mumlal hudební ředitel a škrábal se na čele. „Ne, myslím, že s tímhle slovem jsem se ještě nesetkal.“

„Tak jak se můžeme držet nad vodou?“

„No, tak nějak se protloukáme.“

Štandlík si sevřel hlavu rukama. „Víte,“ zamumlal napůl pro sebe, „věděl jsem, že ta věc nevydělává moc, ale myslel jsem, že je to prostě tím, jak špatně je to vedené. Zvýšíme návštěvnost! pomyslel jsem si. Budeme účtovat za dobré místo celý majlant! A teď se dozvídám, že nám tady pobíhá nějaký Duch, zabíjí lidi, a ještě ke všemu, že nevyděláváme žádné peníze!“

Sardelli se rozzářil. „Ach, opera,“ řekl procítěně.

Silver se plížil po střeše hostince.

Většina koček je nervózních a nejistých, když jsou vytrženy ze svého vlastního prostředí, a snad právě proto uvádějí některé knihy o kočkách, že se mají kočkám namáčet tlapky do másla. Snad se tím má docílit toho, že jestliže budou kočky v každé zatáčce narážet do stěn, odvede to jejich mysl od toho, kde ty stěny vlastně jsou.

Ale Silver snášel cesty skvěle hlavně proto, že považoval celý svět za svou krabici s pilinami.

Těžce seskočil na střechu hospodářského stavení a neslyšně došel k malému pootevřenému okénku.

Silver měl také klasický kočičí vztah k majetku. Ten vztah jednoduše spočíval v přesvědčení, že nic, co je k jídlu, nemá právo náležet někomu jinému.

Z okénka se linuly vůně, v nichž mimo jiné rozeznával pach vepřové paštiky a smetany. Protáhl se dovnitř a seskočil na podlahu spíže.

Občas ho samozřejmě chytili. Přesněji řečeno, občas ho přistihli...

Byla tam smetana. Pohodlně se usadil. Byl zhruba v polovině mísy, když se dveře otevřely.

Silver přitiskl uši k hlavě. Jeho jediné zdravé oko bleskově zapátralo po vhodné ústupové cestě. Okno bylo příliš vysoko. Osoba, která otevřela dveře, na sobě měla dlouhé šaty až na zem, což bránilo klasickému proklouznutí pod nohama a... a... a... žádná jiná úniková cesta tady nebyla...

Na podlaze zaškrábaly kočičí drápy.

Ale ne! Už to na mě zase...

Něco rozechvělo morfogenní pole jeho těla. Vznikl tady problém, se kterým si tvor v těle kočky nevěděl rady. No dobrá, známe ještě jiná...

Kolem se ozval cinkot rozbíjené kameniny a skla. Hlava se mu začala zvedat a police praskaly. Pytel s moukou pukl, aby uvolnil prostor rozšiřujícím se ramenům.

Kuchařka na něj zírala jako opařená. Sklonila zrak. Pak oči zvedla. A nakonec, jako by byl její pohled přitahován navijákem, jej znovu sklopila.

Zaječela.

Silver také zaječel.

Pak bleskově uchopil jednu mísu, aby si zakryl partie, s jejichž ukazováním si jako kocour nikdy nelámal hlavu.

Zaječel znovu, tentokrát proto, že se právě od pasů dolů polil vlažným, ještě nezduhlým vepřovým sádlem.

Jeho tápající prsty nahnátly velkou bábovkovou formu. Přitiskl si ji do oblasti klína, vyrazil kupředu, vyběhl ze spíže, proběhl kuchyní, obývacím pokojem, vyběhl z hostince a zmizel v noční temnotě.

Špion, který večerel s obchodním cestujícím, odložil nůž.

„Tak něco takového už se skoro nevidí,“ prohlásil.

„Copak?“ zajímal se cestující, kterému se všechno odehrálo za zády.

„Ale jedna z těch starých měděných bábovkových forem. Dneska mají pěknou cenu. Moje teta měla jednu velmi pěknou.“

Hysterická kuchařka dostala pořádnou sklenici něčeho ostřejšího a několik podomků vyrazilo do tmy, aby zjistilo co a jak.

Jediné, co našli, byla bábovková forma, která se opuštěně leskla uprostřed dvora.

Doma spala Bábi Zlopočasná při otevřených oknech a nezamčených dveřích ve svatém přesvědčení, že každý z těch rozličných tvorů žijících v horách Beraní hlavy by si raději zhltnul své vlastní uši, než by vstoupil do místnosti, kde spí čarodějka. V nebezpečně civilizovaných zemích však měla na tyhle věci poněkud jiný názor.

„Já si vážně myslím, že je zbytečný, abysme přišupovaly tu postel ke dveřím, Esme,“ vyrazela ze sebe Stařenka, opírajíc se do těžké postele na své straně.

„Opatrnosti nikdy nezbyvá,“ odpověděla Bábi. „Co kdyby v noci začal naší klikou lomcovat nějaký muž?“

„Jápak by se nám v našem věku mohlo stát něco takového?“ odpověděla Stařenka smutně.

„Gyto Oggová, ty jsi ta něj-“

Bábi byla přerušena šplouchavým zvukem. Ozval se za stěnou a nějaký čas zněl.

Za chvíli umkl, pak znovu začal. Bylo to přerušované šplouchání, které se nakonec změnilo v zurčení slábnoucího pramínku vody. Stařenka se začala usmívat.

„Někdo si připravuje koupel?“ naklonila Bábi hlavu ke straně.

„... nebo by to mohl být někdo, kdo si nalejvá vodu do vany,“ uvažovala Stařenka.

Bylo slyšet, jak neviditelná osoba vyprazdňuje třetí džber. Pak kroky odcházející z místnosti. O několik vteřin později se otevřely dveře a ozvaly se mnohem těžší kroky, které po chvíli následovalo silné zašplouchání a hlasité zamručení.

„Ano, je to mužský a leze do vany,“ řekla Bábi. „Co to děláš, Gyto?“
„Hledám, jestli tady někde není v těch prknech díra po suku,“ odpověděla Stařenka. „Aha! Tady je to!“
„Okamžitě toho nech!“
„Promiň, Esme.“
Pak se ozval zpěv. Byl to velmi příjemný tenor, kterému navíc vana dodávala pikantní témr.
„Ukuááz mi coéestu duomů, jsem unuaven a hlu-ávu sluožít chtěl buych -“
„No, někdo si to každopádně užívá,“ usmála se Stařenka.
„jáá cuizínuou jsem bluoudil -“
Ozvalo se zaklepání na vzdálené dveře koupelny a v tom okamžiku zpěvák plynule vklouzl do jiného jazyka:
„- per via di terra, mare o schiuma - ,
Čarodějky se podívaly jedna na druhou.
Tlumený hlas řekl: „Přinesl jsem vám ohřívací láhev, pane.“
„Těkuji fám molto bene,“ odpověděl muž v lázni a jeho hlas bobtnal cizím přízvukem.
Kroky utichly kdesi v dálce.
„- Indicame la strada... vrátit se duomů.“ Šplouch, šplouch. „Tak duobryýý voééchoer, prátoelóó...“
„Ale, ale, ale,“ zabručela Bábi spíš pro sebe. „Tak se mi všechno zdá, že náš pan Slimejš je tajný polyglot.“
„Úžasný. A to ses ještě ani nepodívala tou dírou po suku!“
„Gyto, existuje na světě něco, co bys nedokázala říct tak, že se při tom slušný člověk začervená?“
„Tak na něco takovýho jsem ještě nenarazila, Esme,“ odpověděla Stařenka spokojeně.
„Já jsem tím chtěla říct, že když mluví ze spaní a zpívá si ve vaně, mluví jako my, ale když si myslí, že ho někdo poslouchá, najednou začne mluvit jako cizozemec.“
„Možná to dělá proto, aby setřásl ze stopy toho chlapa Bazilicu,“ uvažovala Stařenka.
„Och, já si myslím, že pan Bazilica je panu Jindřichu Slimejšovi velmi blízký,“ odpověděla jí Bábi. „Abych ti pravdu řekla, myslím si dokonce, že je to jeden a -“
Ozvalo se opatrné zat'ukání na dveře.
„Kdo je to?“ zeptala se Bábi.
„Jo jsem já, madam, Žlabík. Tohle je můj hostinec.“
Čarodějky odstrčily postel stranou a Bábi dveře maličko pootevřela.
„Ano?“ nadhodila podezřívavě.
„Ehm... kočí říkal, že jste... že jste... čarodějky?“
„Ano?“
„Možná, že byste nám mohly... pomoci?“
„Co se děje?“
„To náš chlapeček...“
Bábi otevřela dveře o něco víc a spatřila, že za panem Žlabíkem stojí žena. Jediný pohled do její tváře Bábi stačil. V náručí svírala podlouhlý uzlíček.
Bábi ustoupila. „Vezměte ho dovnitř, já se na něj podívám.“
Vzala od ženy dítě, sedla si na jedinou židli, která v pokoji byla, a rozbalila pokrývku. Stařenka Oggová jí nahlížela přes rameno.
„Hmm,“ řekla Bábi po chvíli. Podívala se na Stařenku, která téměř neznatelně zavrtěla hlavou.
„Na tomhle domě je kletba, tím to je,“ ozval se hostinský Žlabík. „Moje nejlepší kráva je taky na smrt nemocná.“
„Ale? Vy máte chlév?“ zajímala se Bábi. „To je skvělé místo pro nemocné, chlév. Je tam teplo. Zaved'te mě tam.“
„Chcete tam vzít i chlapečka?“
„Čím dřív tím líp.“
Muž se podíval na svou ženu a pokrčil rameny.
„Dobrá, věřím, že víte sama nejlíp, co dělat,“ přikývl. „Tudy.“
Vedl čarodějky po zadních schodech, přes dvůr a do nasládlého vlhka kravského chléva. Na slámě tam ležela kráva. Když vstoupila skupinka lidí, dobytče zděšeně zakoulelo očima a pokusilo se zabučet.
Bábi jediným pohledem přehlédla celou scénu a zůstala chvíli zamyšleně stát na místě.
Pak řekla: „To bude stačit.“
„Co budete potřebovat?“ zeptal se Žlabík.
„Jen klid a ticho.“
Muž se poškrábal na hlavě. „Já myslel, že budete pronášet nějaká zaklínání, vařit kouzelné lektvary, nebo tak nějak,“ řekl.
„Občas to dělávám.“
„Víte, chtěl jsem vám říci, že vím, kde žije velká ropucha...“
„Všechno, co budu potřebovat, je svíčka,“ řekla Bábi. „Nejraději úplně nová.“
„To je všechno?“
„Všechno.“
Zdálo se, že to pana Žlabíka poněkud vyvedlo z míry. Navzdory tísní, ve které byl, naznačovaly některé drobnosti v jeho chování, že Bábi Zlopočasná asi nebude tak velká čarodějka, když ani nepotřebuje ropuchu.
„A nějaké sirky,“ dodala Bábi, která si toho všimla. „A taky by mi pomohl balíček karet.“
„A já budu potřebovat tři studené jehněčí kotlety a přesně dvě penty piva,“ přidala se Stařenka Oggová.
Muž přikývl. To sice neznělo nijak zvlášť ropuchovitě, ale bylo to lepší než nic.

„K čemu to potřebuješ?“ zasyčela Bábi, když muž vyběhl. „Nedokážu si představit, k čemu to bude dobré. A kromě toho, už jsi měla až nestydatě rozmařilou večeři!“

„No, já jsem vždycky připravená zakousnout ještě nějaký ten mlsek. A kromě toho, ty nebudeš chtít, abych se ti do toho pletla, a já se budu nudit,“ odpověděla jí Stařenka.

„Řekla jsem snad něco o tom, že tě tady nechci?“ zeptala se Bábi.

„No... i já vidím, že je ten chlapeček v komatu a kráva že má dobytčí mor, jestli tomu jen trochu rozumím. To je moc špatné. Takže si myslím, že se chystáš k nějaké... přímé akci.“

Bábi pokrčila rameny.

„V takových okamžicích potřebuje být čarodějka sama,“ pokračovala Stařenka. „Ale dávej pozor na to, co děláš, Esme Zlopočasná.“

Rodiče přinesli dítě zabalené v dece a uložili ho tak pohodlně, jak to jen bylo možné. Hostinský následoval svou ženu s podnosem.

„Paní Oggová provede potřebné obřady ve svém pokoji,“ sdělila mu Bábi. „Dnes večer tady potřebuji být sama. A nikdo sem celou noc nevstoupí, je to jasné? Děj se co děj.“

Matka, oči plné smutku, se ustaraně uklonila. „Myslela jsem, že bych se na něj zašla podívat kolem půln-“

„Nikdo. A teď běžte.“

Když ohleduplně, ale rozhodně vyprovodila rodiče, vstřčila Stařenka Oggová hlavu do dveří. „Co máš doopravdy v plánu, Esme?“

„Sedávala jsi s umírajícími dost často, Gyto.“

„Jistě, Esme, ale to je...“ Stařenčina tvář najednou pobledla. „Poslyš, Esme, nechceš snad...“

„Doufám, že ti bude chutnat večeře, Gyto.“

Bábi zavřela dveře.

Chvilí strávila přesunováním sudů a beden tak, že si vytvořila hrubý stůl a lavici, na kterou si mohla sednout. Stáj byla teplá a páchla dobytčím hnojem. Pak Bábi pravidelně kontrolovala stav obou pacientů, i když vlastně nebylo proč.

Vzdálené zvuky hostince pomalu utichaly. Poslední, co zaslechla, byl cinkot klíčů, když hostinský zamykal dveře. Bábi slyšela, jak přechází dvůr, postává přede dveřmi chléva a váhá. Pak se vrátil a začal vystupovat po schodech do domu. Ještě chvíli počkala a zapálila svíčku. Nažloutlé světlo dodalo celému místu útulný vzhled.

Na provizorním stole si rozložila karty a pokoušela se hrát patience, hru, kterou se nikdy pořádně nenaučila.

Svíčka pomalu dohořovala. Bábi odsunula karty stranou, narovnávala se a pozorovala skomírající plamínek.

Po nějakém čase se světlo zachvělo. Nevšiml by si toho nikdo, kdo by něco takového už delší chvíli nečekal.

Zhluboka se nadechla a -

„Dobré ráno,“ řekla.

DOBŘE RÁNO, ozval se hlas těsně vedle jejího ucha.

Stařenka Oggová už dávno snědla kotlety a spláchla je pivem, ale ke spaní se neuložila. Ležela oblečená na nerozestlané posteli, ruce pod hlavou, a pohled upírala k temnému stropu.

Po nějaké chvíli se ozvalo zaškrábání na okenici. Vstala a otevřela okno.

Do pokoje vskočila mohutná postava. Měsíční světlo na okamžik ozářilo lesknoucí se hrudník a hřívu tmavých vlasů.

Pak se tvor vrhl pod postel. „Ach jejky, jejky,“ řekla Stařenka. Chvilí počkala a pak sáhla na podnos a vzala z něj kost z kotlety. Byly na ní stále ještě zbytky masa. Pomalu ji spustila těsně nad podlahu. Zpod postele vyrazila ruka a kost jí vytrhla.

Stařenka se narovnávala. „Chudáček,“ broukla.

Bylo to jen v Silverově případě, kdy se Stařenčin jinak velmi bystrý smysl pro realitu zdeformoval k nepoznání. Pro Stařenku Oggovou byl Silver prostě a jednoduše jen zvětšeným vydáním onoho nadýchaného roztomilého koťátka, kterým kdysi býval. Pro každého jiného představoval kouli tvořivé zlomyslnosti a vynalézavé zloby.

Teď se však musel vyrovnat s problémem, se kterým měly kočky sotva kdy co dělat. Čarodějky ho totiž před několika lety proměnily v člověka, a to z důvodů, které se tehdy zdály zcela nezbytné. Bylo k tomu zapotřebí velkého množství námahy a jeho morfogenní pole ho k úlevě všech zúčastněných už po několika hodinách vrátilo do jeho původní podoby.

Jenže magie nikdy není tak jednoduchá, jak si lidé myslí. I ona se musí řídit několika základními zákony. A jeden z nich praví, že bez ohledu na to, kolik která věc ke svému provedení potřebuje námahy, jakmile jednou byla vykonána, stane se její konání mnohem lehčím, a je proto konána mnohem častěji. Výsokou horu většinou zdolají lidé po mnoha desetiletích neúspěšných pokusů, ale už pár desítek let po tom, co se to konečně podaří, se budou na jejím vrcholu scházet postarší dámy na šálek čaje a některé z nich se ještě vrátí z poloviny cesty, protože si doma zapomněly brýle. V souladu s tímto zákonem si Silverova duše uvědomila, že ve chvíli, kdy je zahrán do kouta, existuje pro něj jedna zvláštní možnost úniku (kromě obvyklého kočičího sortimentu, což je útěk, prskání, škrábání, kousání a libovolné kombinace), a to je: stát se člověkem.

Lidská podoba se poměrně rychle ztrácela, většinou pominula už v době, kdy Silver zoufale pátral po nějakých kalhotách.

Zpod postele se ozvalo chrápání. To se postupně ke Stařenčině úlevě změnilo v tiché předení.

Pak se najednou na posteli narovnávala a obličej obrátila k oknu. Byla sice kus od chléva, ale...

„Je tady,“ řekla polohlasem.

Bábi pomalu vydechla.

„Pojď a sedni si někam, kde bych na tebe viděla. Tak to alespoň dělají vychovaní lidé. A byla bych ráda, abys hned na začátku vzal na vědomí, že se tě nebojím.“

Vysoká postava v černém rouchu ji obešla a sedla si na nedaleký sud. Kosu si opřela o stěnu. Pak si z čela shrnula kápi.

Bábi si založila ruce a upřela chladný pohled návštěvníkovi přímo do očí.

udělala jste na mě dojem.

„Mám víru.“

skutečně? A v jaké božstvo konkrétně?

„To je omyl, v žádné.“

PAK TEDY VÍRU V CO?

„Jen víru, chápeš? Všeobecně.“

Smrt' se naklonil kupředu. Světlo svíce vyvolalo v jeho lebce nové stíny.

odvaha je snadná věc, když svítí svíce. předpokládám, ŽE NEJSPIŠE VĚŘÍTE V TEN PLAMEN.

Smrt' se zašklebil.

Bábi se naklonila kupředu a svíčku zfoukla. Pak si znovu založila ruce a upřela popuzený pohled před sebe do tmy.

Po nějaké chvíli se ozval hlas: DOBRÁ, DOKÁZALA JSTE TO.

Bábi škrtla zápalkou. Její záře osvětila lebku, která se ani o centimetr nepohnula.

„Tak to už by stačilo,“ řekla, když zapálila svíčku. „Nechceme tady přece sedět celou noc, že? Pro kolik jsi přišel?“

PRO JEDNOHO.

„Pro tu krávu?“

Smrt' zavrtěl hlavou.

„Ale mohla by to být ta kráva.“

NE. TO BY BYLA ZMĚNA HISTORIE.

„Historie není o ničem jiném než o tom, jak se měnily věci.“

ne.

Bábi se narovнала.

„Pak tě vyzývám ke hře. Taková je tradice. To je dovoleno.“

Smrt' chvíli mlčel.

TO JE PRAVDA.

„Dobrá.“

HRÁT SE MNOU O ŽIVOT JE DOVOLENO.

„Ano.“

ale... chápete, že na to, abyste všechno vyhrála, MUSÍTE VŠECHNO VSADIT?

„Hop, nebo trop? Ano, vím.“

ALE ŠACHY NEHRAJU.

„Šachy nemůžu vystát.“

ANI MORDÝŘOVU SUDOU. NIKDY V ŽIVOTĚ JSEM NEPOCHOPIL PRAVIDLA.

„Dobrá. Co takhle jednoduchý poker? Každý pět karet, žádná výměna. Rychlá smrt, jak se říká.“

Smrt' se zamyslel.

VY TUHLE RODINU ZNÁTE?

„Neznám.“

TAK PROČ?

„Mluvíme, nebo hrajeme?“

dobrá.

Bábi vzala balíček karet a zkušeným pohybem, aniž se dívala na ruce, karty zamíchala. Celou tu dobu se usmívala na Smrtě. Rozdala každému pět karet a natáhla ruku po těch svých...

Na zápěstí se jí sevřela kostnatá ruka.

ale nejdřív, paní zlopočasná, si vyměníme KARTY.

Zvedl oba štůsky, prohodil je a pak kývl na Bábi.

madam?

Bábi se podívala na své karty a položila je na stůl.

ČTYŘI KRÁLOVNY. HMM. TO JE OPRAVDU VYSOKÁ KARTA.

Smrt' se podíval na své karty a pak zvedl k Bábi temné důlky s modrými plaménky.

Delší chvíli se ani jeden z nich nepohnul.

Pak Smrt' položil své karty na stůl.

prohrál jsem, řekl. mám jen čtyři jedničky.

Zadíval se Bábi na chvíli přímo do očí. Hluboko v temných důlcích mu doutnaly dva modré plamínky. Je možné, že to bylo zdání, ale velmi bystrý pozorovatel by mohl mít v jednom velmi kratičkém okamžiku dojem, že jeden z nich mrknul.

Bábi přikývla a natáhla ruku.

Pyšnila se svou schopností odhadnout lidi podle pohledu a podle toho, jakou a jak podávají ruku. V tomto případě to byla ruka tvrdá a velmi chladná.

„Vezmi si krávu,“ řekla.

JE TO CENNÉ ZVÍŘE.

„Kdo ví, co bude z toho dítěte?“

Smrt' vstal a natáhl se pro kosu.

AU, řekl.

„Ach ano. Nemohla jsem si nevšimnout,“ poznamenala Bábi Zlopočasná, když napětí ve vzduchu povolilo, „že té ruce trochu ulevuješ.“

VŽDYŤ TO ZNÁTE, OPAKOVANÉ POHYBY A TAK DÁLE...

„Jestli to zanedbáš, mohlo by to být vážné.“

Jak vážné?

„Můžu se ti na to podívat?“

nevadilo by vám to? za studených nocí to zatraceně boli.

Bábi vstala a natáhla ruku, ale ta jí projela přímo Smrt'ovým loktem.

„Podívej, budeš se muset udělat o něco podstatnější, jestli s tím mám něco podniknout -“

CO TŘEBA LÁHEV SACHARÓZY S AQUOU?

„Vodu s cukrem? Předpokládám, že zvláště ty víš, že tohle je jen taková věcička, aby lidem zaměstnala mozek. Tak si vyhrň ten rukáv. Nebud' jak malý. Co horšího bych ti ještě mohla udělat?“

Bábina ruka přejížděla po hladké kosti. Už viděla horší. Na těchhle alespoň nikdy nebylo žádné maso.

Ohmatávala, promáčkávala, tiskla a zakroutila...

Ozvalo se prasknutí

AU!

„Tak a teď to zkus.“

ehm. hmm. ano. zdá se, že je mnohem volnější. určitě. skvělé, přísahám. děkuju vám mnohokrát.

„Kdyby tě to zase začalo zlobit, víš, kde bydlím.“

DĚKUJI. DĚKUJI MNOHOKRÁT.

„Viš, kde bydlí každý. Nejvhodnější čas je v úterý ráno. To většinou bývám doma.“

BUDU SI TO PAMATOVAT. DÍKY.

„V tvém případě bych prosila objednat se předem. Nic ve zlém.“

DÍKY.

Smrt' vstal. Chvilíčku potom kráva vydechla naposled. To, že její tělo náhle jako by pokleslo, bylo všechno, co naznačovalo, že se živoucí tvor změnil v chladnoucí maso.

Bábi zvedla dítě a položila mu ruku na čelo.

„Horečka je pryč,“ řekla.

PANÍ ZLOPOČASNÁ? ozval se Smrt' ode dveří.

„Ano?“

RÁD BYCH VĚDĚL JEDNU VĚC. CO BY SE BYLO STALO, KDYBYCH... NEPROHRÁL?

„V kartách myslíš?“

ANO. CO BYSTE BYLA UDĚLALA?

Bábi opatrně položila dítě do slámy a usmála se.

„No,“ odpověděla, „pro začátek bych ti zlomila tu zatracenou pařátu.“

Anežka zůstala vzhůru dlouho do noci jednoduše proto, že to pro ni bylo něco nového. Většina lidí v Lancre, jak říká staré rčení, chodila spát s hrdličkami a vstávala s kravami*. Ale Anežka se byla podívat na večerní představení a stejně nadšeně pak přihlížela odnášení kulis, odchodu sólistů, i tomu, jak se sboristé a tanečníci rozbíhají po ukončení představení do svých pokojů v těch nejpodivnějších koutech celé budovy. Až tam nakonec nezbyl nikdo jiný než Valtr Plíža a jeho matka, která v přízemí vytírala.

Vydala se ke schodišti. Zdálo se, že tady vzadu není jediná svíce, ale těch několik svíc, které ještě hořely v hledišti, stačilo na to, aby ve tmě vykouzily několik stínů.

Schody stoupaly vzhůru po stěně za jevištěm a od hlubiny je oddělovalo jen nepříliš pevné dřevěné zábradlí. Kromě toho, že umožňovaly přístup do podkroví a skladišť v horních patrech, představovaly také jednu z cest do provaziště a dalších tajemných vysutých plošin, kde muži v montérkách a plochých čapkách provozovali divadelní magii, obvykle pomocí táhel a pák -

Na vysuté lávce nad jevištěm stála postava. Anežka si jí všimla jen proto, že se postava pohnula. Klečela na lávce a bylo vidět, že si ve tmě něco prohlíží.

Anežka ustoupila. Schody zapraskaly.

Postava sebou trhla. V temnotě se objevil čtverec žlutého světla a světelné paprsky ji přišpendlily k cihlové stěně.

„Kdo je tam?“ zeptala se a zvedla ruku, aby si zastínila oči.

„Kdo je tam?“ řekl jakýsi hlas. A pak, po krátké pomlce: „Oh, to je... Perdita, že?“

Rozkývaný čtverec světla se k ní začal přibližovat, protože temná postava se vydala po lávkách nad jevištěm k ní.

„André?“ řekla nejistě. Hrozně ráda by byla ještě ustoupila, jen kdyby jí to dovolila cihlová zeď, kterou měla za zády.

A najednou byl na schodech, docela obyčejný člověk, žádný stín, a v ruce nesl velkou lucernu.

„Co tady děláte?“ zeptal se varhaník.

„Já... já jsem si šla právě lehnout.“

„Ach ano.“ Bylo vidět, že se maličko uvolnil. „Některá děvčata tady bydlí. Vedení si myslí, že je to bezpečnější než vás nechat chodit domů pozdě v noci samotné.“

„A co tady nahoře děláte vy?“ zajímala se Anežka, která si najednou uvědomila, že jsou tady jen sami dva.

„Já... prohlížel jsem to místo, kde se Duch pokoušel uškrtit pana Křípala,“ odpověděl jí André.

„A proč?“

„Chtěl jsem se ujistit, že už je všechno opravdu v pořádku.“

„A neudělali to už kulisáci a osvětlovači?“

„Jistě, ale znáte je. Myslel jsem si, že bude lepší, když se o tom přesvědčím sám.“

Anežka se podívala na jeho lucernu.

„Nikdy jsem podobnou lucernu neviděla. Jak jste ji tak rychle zapálil?“

„Hm. Říká se tomu temná lucerna. Má tadyhle takovou klopou, vidíte...“ ukazoval, „takže ji můžete docela zakrýt a v případě potřeby si okamžitě posvítit...“

„To musí být velmi užitečné, když hledáte temné tóny, že?“

„Nebudte sarkastická. Já prostě nestojím o to, aby tady došlo k dalším potížím. Brzo zjistíte, že se sama rozhlížíte kolem, když -“

„Dobrou noc, André.“

„No tak dobrou.“

Spěšně vyběhla zbytek schodů a zavřela za sebou dveře svého pokojíku. Nikdo ji nesledoval.

Když se uklidnila, což nějakou chvíli trvalo, hodila na sebe rozlehlý stan své noční košile z rudého flanelu, pod jeho ochranou se svlékla a pak vlezla do postele. Jen s vypětím všech sil odolávala nutkání přetáhnout si pokrývku přes hlavu.

Upřela pohled na temný strop.

To je ale nesmysl, pomyslela si po chvíli. Dnes ráno byl na jevišti. Nikdo se nedokáže pohybovat tak rychle...

Nikdy už si nebyla jistá, jestli už skutečně spala, nebo se to stalo ve chvíli, kdy začínala dřímát, ale najednou se ozvalo velmi opatrné zaklepání na dveře.

„Perdito?!“

Znala jedinou osobu, která dokázala křičet šeptem.

Anežka vstala a bosá došla ke dveřím. Maličko je pootevřela, jen aby se ujistila, a do pokoje jí napůl upadla Kristýna.

„Co se děje?“

„Já se bojím!“

„Čeho?“

„Toho zrcadla!! Ono na mě mluví!! Nemohla bych spát tady u tebe?!“

Anežka se rozhlédla. Pokoj byl přeplněný, a to obě stály.

„Zrcadlo mluví?“

„No!“

„Jseš si jistá?“

Kristýna se vrhla do Anežčiny postele a přetáhla si pokrývku přes hlavu. „Jo!!“ zahuhlala nezřetelně.

Anežka stála sama ve tmě.

Lidé měli vždycky sklony předpokládat, že si nějak poradí, jako kdyby schopnost závisela na hmotě stejně jako přitažlivost. Kdyby byla prostě a rozhodně řekla „To je nesmysl, zrcadla přece nemluví“, nebylo by to asi nic platné, zvláště když byla jedna strana dialogu zahrabána pod pokrývkami.

Pomalu a opatrně dotápala tmou do vedlejšího pokoje a tam si narazila nohu o postel.

Někde tady musí být svíčka. Hmatala po malém nočním stolečku a doufala, že zaslechne uklidňující zachřestění zápalek.

Oknem sem pronikal slabý odlesk světél půlnočního města. Zrcadlo jako by zářilo.

No dobrá... konec konců postel jako postel...

Právě ulehla, když v temnotě něco udělalo ...cinnk.

Byla to ladička.

A zazněl hlas, který pravil: „Kristýno, prosím, dávej pozor.“

Posadila se a upřela zrak do tmy.

Pak se jí najednou udělalo jasno. Žádní muži, tak to přece říkají. V tomto bodě byli velmi konkrétní a rozhodní, jako kdyby součástí opery byla i řehole. V Anežčině případě to nebyl žádný problém, alespoň ne v tom smyslu, jak to tylo myšleno, ale pro někoho jako Kristýna... Říká se, že láska si vždycky cestičku najde a - samozřejmě - stejně tak i různé ty průvodní činnosti.

No tohle. Cítila, jak se začíná červenat. Potmě! Co to má být za reakci?

Anežce se před očima rozvinul celý život. Nezdálo se, že by měl mít mnoho jasných bodů. Ale obsahoval léta a léta toho být schopná a představovat příjemnou osobnost. Každopádně obsahoval spíše čokoládu než sex, ale přestože Anežka neměla podklady pro přímé srovnání a ani ji nenapadlo, že by jí mohla tabulka čokolády vydržet celý den, i tak si myslela, že to není poctivý obchod.

Měla stejný pocit, jaký mívala doma. Občas život dosáhne onoho zoufalého bodu, kdy nejsprávnější věcí, kterou můžete udělat, je věc špatná.

Nezáleželo na tom, kterým směrem se vydáte. Občas prostě jen musíte jít.

Sevřela pokrývku a v duchu si přehrála způsob, jakým její přítelkyně mluvila. Musí se vždycky jakoby trošičku zalykat a mít v hlase ono bezdeché zazvonění, tón lidí, jejichž vědomí si větší část času hraje někde mezi vílami. V duchu si to zkusila a pak to přehrála hlasivkám.

„Ano?! Kdo je tam?!“

„Přítel.“

Anežka si přitáhla pokrývku výš pod bradu. „Teď, uprostřed noci?!“

„Pro mě noc nic neznamená. Já patřím noci. A mohl bych ti pomoci.“ Byl to příjemný hlas. Zdálo se, že přichází ze

zrcadla.

„Pomoci mi udělat co?!“

„Chceš se stát nejlepší zpěvačkou v Opeře?“

„Oh, Perdita je mnohem lepší než já!“

Na okamžik se rozhostilo ticho a pak se hlas ozval znovu: „Jenže zatímco ji nemohu naučit vypadat a pohybovat se jako ty, mohu tebe naučit zpívat jako ona.“

Anežka zírala do tmy a šok spolu s pokořením se kolem ní vznášely jako pára.

„Zítřka budeš zpívat part Jodine. Ale já tě naučím, jak jej zazpívat dokonale.“

Následujícího rána měly čarodějky vnitřek kočáru téměř samy pro sebe. Novinky jako Silver se šíří rychle. Ale Jindřich Slimejš, pokud se tak opravdu jmenoval, seděl na svém místě a vedle něj dokonale oblečený drobný pán.

„No tak jsme se zase sešli,“ začala hovor Stařenka.

Jindřich se nervózně usmál.

„To byl skvělý zpěv včera večer,“ pokračovala Stařenka.

Jindřichovi se na tváři objevil příjemný výraz, zatímco v jeho očích mávala bílým praporem panika.

„Obávám se, že seňor Bazilica nemluví ankh-morporštinou, madam,“ odpověděl jí mužík. „Ale jestli chcete, budu vám tlumočit.“

„Cože?“ podivila se Stařenka. „Tak jak je možné, že - au!“

„Promiň,“ usmála se na ni omluvně Bábi Zlopočasná. „Nějak mi sjel loket.“

Stařenka Oggová si pohladila naražený bok. „Já chtěla říct,“ prohlásila s důrazem, „že včera večer - au!“

„Ach jejdánánku, už se mi to stalo zase,“ omlouvala se Bábi. „Tenhle gentleman nám řekl, že jeho přítel nemluví naší řečí, Gyto.“

„Vždyť to - cože? Oh. No ale - aha. Vážně? Dobrá,“ řekla Stařenka. „Tak jo. Ale naše vepřové to mu bylo dobré, když - au!“

„Promiňte, příteli, ale to ty její roky. Je celá popletená. Moc se nám líbil jeho zpěv. Slyšely jsme ho přes stěnu.“

„To jste měly opravdu štěstí,“ řekl muž škrobeně. „Někdy musí lidé čekat celé roky, než seňora Bazilicu uslyší -“

„- asi stejně čekali jenom na něj, než do sebe nacpe snídani -“ mumlal tichý hlas.

„- abych vám řekl pravdu, tak právě minulý měsíc okouznil v La Scaldě svým zpěvem deset tisíc lidí

„- pch, to dokážu taky, nevím, co je na tom tak zvláštního -“

Bábiny oči neopouštěly tvář seňora Bazilicy Slimejše. Měl výraz člověka, jehož nesmírná úleva je náhle ohrožována poznáním, že by nemusela mít dlouhého trvání.

„Sláva seňora Bazilicy se již klene široko daleko,“ pokračoval škrobený impresário.

„- zrovna jako pan Bazilica,“ zabrumlala popuzeně Stařenka. „To má nejspíš z cizího jídla, řekla bych. No samozřejmě, teď jsme mu moc sprosté, protože je jediný mužský, kterého najdete v atlase - au!“

„To jsou věci, to jsou věci,“ pobrukovala si Bábi Zlopočasná a usmívala se způsobem, který by každý - s výjimkou Stařenky Oggové - považoval za nevinný. „V Genově je krásně a teplo. Předpokládám, že seňor Bazilica svůj domov opravdu postrádá. A čím se živíte vy, mladý muži?“

„Já jsem jeho impresário a tlumočník. Ehm. Vás ale neznám, madam.“

„Jistěže ne,“ přikývla Bábi.

„Tam u nás, v zemi odkud přicházíme, máme taky několik skvělých zpěváků,“ prohlásila Stařenka Oggová vzpurně.

„Opravdu?“ řekl impresário. „A odkud dámy pocházejí, jestli se mohu zeptat?“

„Z Lancre.“

Muž se ze slušnosti pokusil umístit Lancre na svou mentální mapu velkých hudebních center. „Máte u vás konzervatoř?“

„Jistě, jakpak by ne,“ odpověděla Stařenka bez jediného zaváhání. A pak, aby věci ještě pojistila, pokračovala: „Měl byste vidět moje kompoty nebo nakládanou zeleninu.“

Bábi zvedla oči vzhůru. „Gyto, ty přece nemáš konzervatoř, všechno to děláš v jednom zavařovacím hrnci.“

„Pravda, ale lepší okurčičky než já - au!“

„Předpokládám, že seňor Bazilica jede do Ankh--Morporku?“ zeptala se Bábi.

„My,“ začal mužík poněkud nadutě, „Totiž já a pan Bazilica, jsme dovolili ankh-morporské Opeře, aby s námi uzavřela smlouvu na zbytek sezóny -“

Hlas mu selhal. Zvedl oči nahoru k polici na zavazadla. „Co je to?“

Bábi zvedla hlavu. „Oh, to je Silver.“

„A nemyslete si, že ho pan Bazilica sní,“ varovala preventivně Stařenka.

„A to je?“

„Kocour.“

„Ale on se na mě šklebí!“ Impresário si nejistě poposedl. „A taky mám pocit, že je tady něco cítit.“

„Ale jděte,“ usmála se na něj Stařenka. „Já nic necítím.“

Rytmus podkov, doléhající sem zvenčí, se změnil, zpomalil a kočár se s kýváním zastavil.

„Ach,“ prohlásil mužík slabým hlasem, „já... my... zastavili jsme na přepřahací stanici. Je krásný den. Myslím, že bych, hm, se mohl podívat, jestli by se nenašlo nějaké místo na střeše.“

V okamžiku, kdy kočár zastavil, byl ten tam. Když se vůz o několik minut později znovu rozjel, zůstalo jeho místo prázdné.

„Ale, ale,“ broukla Bábi, když se spřežení dalo znovu do pohybu. „Jak se zdá, tak jsme tady zůstaly samy, Gyto, A

señor Bazilica, který nemluví naší řečí. Nebo ano, pane Jindřichu Slimejši?“

Jindřich Slimejš vytáhl z kapsy kapesník a otřel si zpoceně čelo. „Dámy! Drahé dámy! Prosím vás, pro smilování boží...“ „Provedl jste něco ošklivého, pane Slimejši?“ zeptala se Stařenka. „Svedl jste ženu, která snad nechtěla být svedena? Kradl jste? (Něco jiného než olovo ze střešních a podobných věcí, které nikomu nechybějí?) Zavraždil jste někoho, kdo si to nezasloužil?“

„Nic takového!“

„Mluví pravdu, Esme?“

Jindřich se zazmíval pod modrým paprskem Bábinu pohledu.

„Mluví.“

„No, tak potom je všechno v pořádku,“ přikývla spokojeně Stařenka. „Já vám rozumím. Já osobně tedy daně platit nemusím, ale dobře vím, jak neradi to lidé dělají.“

„Ale o to tady nejde, věřte mi,“ bránil se Jindřich. „Já mám lidi, kteří platí daně za mě...“

„To je dobrý trik!“ rozzářila se Stařenka.

„Pan Slimejš má úplně jiný trik,“ řekla Bábi, „Myslím, že ho znám. Je to něco jako cukr a voda.“

Jindřich nejistě máchl rukou. „To všechno jenom proto, že kdyby se dozvěděli...“ začal.

„Všechno je mnohem lepší, když to pochází odněkud z velké dálky. To je to tajemství,“ řekla Bábi.

„Ano... to je jedna část mého tajemství,“ přikývl Jindřich. „Víte, Slimejše by nikdo neposlouchal.“

„Odkud jste, Jindřichu?“ zeptala se Stařenka.

„Ale opravdu,“ dodala Bábi.

„Vyrostl jsem v Chudinském dvoře, ve Stínově. To je v Ankh-Morporku. „Bylo to hrozné místo. Vedly z něj jen tři cesty. Buď jste si svou cestu museli vyzpívat, nebo probíjet.“

„A ta třetí?“ zajímala se Stařenka.

„No, to jste museli projít takovou malou uličkou na Stydlonohou ulici a zahrnout na ulici U melasového dolu,“

vysvětloval Jindřich. „Jenže nikdo, kdo šel touhle cestou, to v životě nikam nedotáhl.“

Zhluboka si povzdechl. „Vydělával jsem si těch pár měďáků na živobytí zpěvem po tavernách,“ pokračoval, „ale pokaždé, když jsem se pokusil o něco lepšího, zeptali se mě ‚A jak se jmenuješ?‘ a já odpovídal ‚Jindřich Slimejš‘ a oni se smáli. Napadlo mě, že si změním jméno, ale v Ankh-Morporku mě kdekdo znal. A nikdo nechtěl poslouchat osobu, která má tak obyčejné jméno, jako je Jindřich Slimejš.“

Stařenka přikývla. „To je jako s těmi potulnými zaklínači a kouzelníky. Nikdy se nejmenují třeba Pepík Tenaten. Vždycky je to něco jako Velký Dechbero, právě na cestě ode dvora krále klačského, a jeho asistentka Gladys.“

„A každý si ho všimne,“ přikývla Bábi, „a všichni jsou příliš opatrní, než aby se sami sebe zeptali: ‚Když právě přijíždí ode dvora klačského krále, proč provozuje karetní triky tady, v Dílech, kde je počet stálých obyvatel sedm?‘,“

„Ten trik spočívá v tom, že ať jedete kamkoliv, musíte být odněkud jinud,“ souhlasil Jindřich. „A pak jsem byl najednou slavný, ale...“

„Musel jste prostě zůstat Enricem,“ doplnila Bábi.

Nešťastně přikývl. „Udělal jsem to všechno jenom proto, že jsem chtěl vydělat nějaké peníze. Chtěl jsem se vrátit a oženit se se svou malou Andělkou -“

„Kdo je to?“ přerušila ho Bábi.

„Oh, to je děvčátko, se kterým jsem vyrůstal,“ odpověděl Jindřich nepřítomně.

„Dělili jste se v těch nepřátelských uličkách Ankh-Morporku za chladného počasí o jeden kanál, že ano?“ řekla Stařenka s účastí a hlas se jí chvěl pochopením.

„Kanál? Tenkrát jste si musela udělat záznam a několik let čekat, než se na vás dostal kanál!“ odpověděl jí Jindřich.

„Lidi v kanálech jsme považovali za noblesu. My jsme se dělili o drenážní rouru. Ještě se dvěma dalšími rodinami. A s mužem, který žongloval s úhoři.“

Znovu si povzdechl. „Jenže pak jsem se vydal na cesty a vždycky se objevilo další místo, kam jsem měl jet, a líbil jsem se v Brindisi... a... a...“

Vysmrkal se do kapesníku, pečlivě ho složil a z kapsy vytáhl nový.

„Ani mi tak nevadí ty jejich těstoviny a chobotnice,“ řekl, „i když to vážně není nic moc. Ale slušné pivo tam nedostanete za všechny peníze světa a do všeho lejou olivový olej a z rajských mám kopřivku a v celé zemi nenajdete nic, co bych já nazval dobrým tvrdým sýrem.“

Osušil si tvář kapesníkem. „A lidé jsou tak laskaví,“ řekl. „Myslel jsem si, že si cestou dám pár pořádných bifteků, ale ať přijedu kamkoliv, vyrábějí těstoviny speciálně jen pro mě! S rajskou omáčkou. Tu a tam ji taky připálí. A kdybyste věděly, co všechno provádějí s těmi chobotnicemi...“ otfásl se. „Pak se všichni usmívají a dívají se na mě při jídle. Myslí si, jak si to neužívám. Co bych dal za talíř pečeného vepřového s knedlíkem...!“

„A proč jim to teda neřeknete?“ žasla Stařenka.

Znovu se otfásl. „Enrico Bazilica jí těstoviny,“ zavrtěl hlavou. „Myslím, že s tím se nedá nic dělat.“

Opřel se v sedadle. „Zajímáte se o hudbu, paní Oggová?“

Stařenka pyšně přisvědčila. „Dostanu melodii skoro ze všeho, když mě necháte alespoň pět minut, abych si to mohla prohlédnout,“ řekla. „A náš Jasoň hraje na housle a náš Štofi fouká trombón a všechny moje děti umějí zpívat a náš Jeník umí vyprdat každou písničku, na kterou si jen vzpomenete.“

„To je tedy velmi talentovaná rodina,“ konstatoval Enrico. Zapátral rukou v kapsičce u vesty a vytáhl dva kartónové obdélníčky. „Takže, dámy, přijměte tuhle maličkost na znamení vděčnosti od člověka, který jí cizí masové koláče. Bude to naše malé tajemství, ano?“ Zoufale na Stařenku zamrkal. „Jsou to volné lístky do Opery.“

„No, tak to je úžasné,“ usmála se Stařenka, „protože my právě jedeme - au!“

„Ale to je od vás milé, mnohokrát děkujeme. Určitě přijdeme.“

„A teď, jestli mě omluvíte,“ řekl Enrico, „musím rychle dohnat spánek.“

„Nemějte strach, myslím, že se zatím nemohl dostat daleko,“ uklidňovala ho Stařenka.

Zpěvák se pohodlněji opřel, rozprostřel si po tváři kapesník a už za několik vteřin začal spokojeně chrápat št'astným řevem člověka, jenž vykonal svou povinnost, a bude-li mít jen trochu štěstí, už nikdy v životě se s těmi stařenami, které v něm budí onen podivný nepokoj, nesetká.

„No, už je v limbu,“ prohlásila po chvíli Stařenka. Pak se podívala na lístky v Bábině ruce. „Chceš vážně jít na operu?“ zeptala se.

Bábi chvilku zírала do neurčitá.

„Povídám, chceš tam vážně jít?“

Bábi se podívala na lístky. „Obávám se, že to, co chci, není důležité,“ odpověděla.

Stařenka Oggová přikývla.

Bábi Zlopočasná byla zaujatá proti románům. Život byl dost těžký, i když kolem nepoletovaly různé výmysly a neovlivňovaly lidské myšlení. A protože divadlo bylo vlastně románový příběh momentálně vtělený do masa a krve, divadlo skutečně nenáviděla. Ale v tom to právě bylo - nenávisť bylo přesně to správné slovo. Nenávisť je síla vztahu. Je to jednoduše řečeno láska, která se k vám otočila zády.

Neošklivila si divadlo, protože kdyby tomu tak bylo, byla by se mu důsledně vyhýbala. Ale Bábi teď využívala každé příležitosti, a kdykoliv do Lancre zavítala kočovná divadelní společnost, mohli jste Bábi zastihnout na každém představení. Sedávala v první řadě vzpřímeně, jako když spolkla příložík, a zuřivě zírала na jeviště. Dokonce i téměř neškodní loutkáři, kteří zavítali do kraje s nějakým představením, v němž vystupovali oblíbení Punch a Judy*, ji pravidelně nacházeli mezi dětmi, odkud na ně pokřikovala věci jako „Tak to není“ nebo „Z tohle si mají vzít ty děti příklad?“. Výsledkem toho bylo, že Lancre proslulo po celých Stoských pláních jako velmi obtížná štace.

Jenže jak řekla, to, co chtěla, nebylo důležité. Čarodějky, ať se jim to líbí nebo nejsou přitahovány k okraji věcí, do míst, kde se dělí prostředí. Cítí přitažlivost dveří, působí na ně povrchy těles, hranice, brány, zrcadla, masky...
...a jeviště.

Snídaně se podávala v jídelně Opery v půl desáté. Herci nebyli proslulí časným vstáváním.

Anežka začala padat kupředu, do svého talíře vajíček se šunkou, ale zarazila se právě včas.

„Dobré ráno!!“

Kristýna si sedla vedle ní s tácem, na kterém, jak Anežka téměř bez překvapení zjistila, ležel plátek celeru, jedna hrozinka a šálek s asi půlkou lžičky mléka. Naklonila se k Anežce a na její tváři se na okamžik objevil záblesk jistého zájmu. „Jsi v pořádku?! Vypadáš, jako když ti není dobře!!“

Anežka se zarazila přesně v okamžiku, kdy jí z úst začalo unikat první zachrápání.

„Jsem v pořádku,“ odpověděla. „Je mi prima, jsem jen trochu unavená.“

„Výborně!“ Když tímto rozhovorem vyčerpala své složitější myšlenkové procesy, přepnula Kristýna mozek opět na automat. „Líbí se ti moje nové šaty?!“ zvolala. „Nejsou báječné?!“

Anežka je přeletěla pohledem. „Ano,“ přikývla. „Jsou velmi... bílé. Velmi krajkové. Velmi obepínající.“

„A víš co?!“

„Ne. Co?“

„Já už mám tajného ctitele!! Není to vzrušující?!“ Všichni velcí zpěváci a zpěvačky je mají, víš to?!“

„Tajného ctitele...“

„Ano!! Tyhle šaty!! Právě teď je přinesli k zadním dveřím!!“

„Úžasné,“ přikývla Anežka nevrle. „A to jsi ještě vůbec nezpívala. Ehm. A od koho jsou?“

„To se neví, samozřejmě!! Je to přece tajný ctitel!! Asi mi chce posílat květiny a pít šampaňské z mých střevíčků!!“

„Vážně?“ Anežka ohrnula rty. „Někdo dokáže udělat něco takového?“

„To je tradice!!“

Kristýna, přetékající nadšením, se musela o své city podělit...

„Ty ale vypadáš moc unaveně!“ řekla. Najednou jí vyletěla ruka k ústům. „Oh!! My jsme si přece vyměnily pokoje, že?! Byla jsem tak hloupá!! A věřila bys,“ dodala s výrazem poloprázdné mazanosti, který byl projevem nejvyšší lstivosti, jaké byla schopná, „že bych byla přísahala, že jsem v noci zaslechla nějaký zpěv... někoho, kdo procvičoval stupnice a takové věci?!“

Anežka byla vychovávána k tomu, že má vždycky mluvit pravdu. Věděla, že by měla říci: „Promiň, ale myslím, že jsem ti v noci omylem ukradla kus života. Jak se zdá, došlo k jisté záměně a...“

Jenže usoudila, že byla vychována i k tomu, aby cítila starší a nepoužívala žádnou kletbu silnější než „šmankote“.

Teď si mohla vypůjčit mnohem zajímavější budoucnost. Třeba jen na noc nebo na dvě. Mohla toho přece nechat, kdykoliv se jí zachce. „Ale to je opravdu legrační,“ odpověděla, „protože já spala hned vedle a neslyšela jsem vůbec nic.“

„Ne?! Tak potom je všechno v nejlepším pořádku!!“

Anežka se podívala na ty drobečky jídla na Kristýnině talíři. „To je celá tvá snídaně?“

„Samozřejmě! Vždyť bych se nafoukla jako balón, holka zlatá!! Ty máš ale štěstí, ty můžeš sníst, co se ti zachce!! Nezapomeň, že za půl hodiny je zkouška!“ odpověděla Kristýna.

A křepče odběhla.

Má hlavu úplně dutou, pomyslela si Anežka. Nemyslím, že by chtěla říct úmyslně něco, co by jiným ubližovalo.

Ale hluboko v jejím nitru pronesla Perdita X. Zasněná velmi ošklivé slovo.

Paní Plížová vytáhla ze skříně své koště a otočila se.

„Valtře!“

Hlas se několikrát odrazil prázdným jevištěm.

„Valtře?“

Opatrně ohmatala násadu koštěte. Valtr postupoval podle přesného rozvrhu. Trvalo jí celé roky, než ho to naučila. Ted' už to nebylo v jeho stylu, nebýt v příslušný čas na příslušném místě.

Potřásla hlavou a pustila se do práce. Bylo jí jasné, že to pak musí vzít ještě mopem. Uběhnou měsíce, než se zbaví zápachu terpentýnu.

Někdo přicházel přes jeviště a pohvizdoval si.

Paní Plížová byla šokovaná.

„Pane Liberko!“

Oficiální deratizátor Opery se zastavil a spustil rozhýbaný pytel na zem. Na hlavě nosil pan Liberka starý operní klobouk, aby bylo vidět, že není jen nějaký takový hej počkej krysí poskok, a okraj klobouku byl pokrytý vrstvou vosku a zbytky starých svíček, kterými si svítil na cestu v podzemních sklepeních.

Pracoval s krysy a pohyboval se mezi nimi tak dlouho, že už na něm samém bylo něco krysího. Tvář vypadala jen jako zadní konec jeho nosu. Řídký knír se mu ježil. Přední zuby vyčnívaly. Lidé se občas přistihli, že mu vrhají pohledy někam ke kostrči a hledají ocas.

„Co se děje, paní Plížová?“

„Víte přece, že se na jevišti nesmí hvízdát! To přináší tu nejhorší smůlu!“

„Ach ták, tohle! Ale to já si hvíždám pro štěstí, paní Plížová! No jakpak by ne! Kdybyste věděla, co vím já, byla byste taky šťastný člověk. Ve vašem případě samozřejmě šťastná žena, protože jste žena. Ach! Já jsem viděl věci, paní Plížová!“

„To jste snad tam dole našel zlato nebo co, pane Liberko?“

Paní Plížová si klekla, aby z jeviště pečlivě oškrábala loužičku barvy.

Pan Liberka zvedl ze země svůj pytel a sbíral se na další cestu.

„No, mohlo by to být zlato, paní Plížová. Ach. Docela dobře by to mohlo být -“

Paní Plížové chvíli trvalo, než přesvědčila svoje artritická kolena k tomu, aby jí dovolila vstát a šouravě se otočit.

„Co jste to říkal, pane Liberko?“

Odněkud z dálky se ozval měkký úder, jak na prkna dopadl svazek pytlů s pískem. Jeviště bylo obrovské, holé a prázdné. Jen kousek dál se na podlaze zmítal pytel, který se odhodlaně vydal za svobodou.

Paní Plížová se velmi pozorně rozhlédla na obě strany.

„Pane Liberko! Jste tam?“

Najednou se jí zdálo, že je jeviště ještě větší a prázdnější než kdykoliv předtím.

„Pane Liberko? Haló!“

Znovu se rozhlédla kolem.

Z temnoty nahoře se něco sneslo a tiše to dopadlo na jeviště vedle ní.

Byl to umaštěný zašlý klobouk, který měl na krempě vrstvu vosku a zbytků starých svíček.

Zvedla hlavu.

„Pane Liberko?“ hlesla.

Pan Liberka byl na tmu zvyklý. Už dávno mu nenaháněla ani špetku strachu. Navíc se vždycky pyšnil tím, jak skvěle má noční vidění. Stačilo, když bylo ve tmě jakékoliv světélko, jiskřička, záblesk flsforescence vyvolané tlením, jemu to stačilo. Jeho svíčkový klobouk byl spíše jakýmsi odznakem profese pro veřejnost než co jiného.

Jeho klobouk se svíčkami... myslel si, že ho ztratil, ale i když to bylo podivné, měl ho pořád tady, na hlavě. No samozřejmě. Zamyšleně si pohladil krk. Věděl, že je tady něco velmi důležitého, na co zapomněl...

Bylo opravdu velmi tma.

KVÍK?

Zvedl hlavu. Ve vzduchu před ním, asi v úrovni očí, stála podivná postavička. Byla asi patnáct centimetrů vysoká a oblečená v černém pláštiku s kapuci. Z kapuce vyčníval kostnatý čeníšek s prohnutými vousky. Drobné kostlivci prsty svíraly malou košíčku.

Pan Liberka sám pro sebe zamyšleně přikývl. Nedostanete se až do Vnitřního kruhu Cechu krysa-řů a myšilovů, aniž byste zaslechli různé pověsti. Krysy mají svého vlastního Smrtě, říkalo se, stejně jako své vlastní krále, parlament a národy. Ale nikdo z lidí ho zatím nikdy neviděl.

Až doted'.

Cítil se poctěn. Během minulých pěti let vyhrál rok co rok Zlatou paličku za největší počet ulovených krys, ale respektoval je tak, jak může voják respektovat lstivého a odvážného nepřítele.

„Ehm... jsem mrtvý, že...?“

KVÍK.

Pan Liberka cítil, že ho pozoruje bezpočet očí. Malých zářivých očí.

„A...co bude teď?“

KVÍK.

Duše pana Liberky se podívala na jeho ruce. Zdálo se mu, že se prodlužují a chlupatí. Cítil, jak mu rostou uši a jak k podobnému nezvyklému prodlužování dochází i na spodním konci jeho páteře. Strávil nesmírné množství času

jednoduchou činností na temných místech, ale i tak...

„Ale já nevěřím v reinkarnaci!“ zaprotestoval.

KVÍK.

A to, jak pan Liberka porozuměl s absolutní hlodavci jasností, znamenalo: reinkarnace věří v tebe.

Pan Štandlík velmi pečlivě procházel poštu, a když v hromádce neobjevil další dopis na hlavičkovém papíře Opery, s úlevou si oddechl.

Pohodlněji se opřel a vytáhl zásuvku stolu, aby vyjmul pero.

Uvnitř ležela obálka.

Chvilku se na ni díval a pak pomalu zvedl nůž na papír.

Říííízz.

Susty, susty.

„Pane Sardelli! Pane Sardelli!“

Štandlík odstrčil svou židli a rozběhl se ke dveřím. Otevřel je právě v okamžiku, kdy se za nimi zastavila udýchaná tanečnice a začala křičet.

Protože už měl sám nervy napjaté k prasknutí, začal na ni křičet také. Zdálo se, že to na ni mělo stejný účinek, jaký mívá v podobných případech mokrá hadr nebo políček. Přestala ječet a vrhla na něj uražený pohled.

„Uděl zнову, vidíte?“ zasténal Štandlík.

„Objevil se znovu! Je tady Duch!“ řekla dívka, rozhodnutá dostat ze sebe ty věty za každou cenu, i když o ně už nikdo nestojí.

„Ano, ano, myslím, že jsem to věděl,“ zamumlal Štandlík. „Teď už jen doufám, že to není nikdo, koho bychom nemohli postrádat.“

Zastavil se v polovině chodby a otočil se. Zakýval na dívku prstem a ona vyděšeně ucouvla.

„A stůjte mi alespoň na špičkách!“ vykřikl. „Vsadil bych se, že jak tady pobíháte sem a tam, prošlapala jste ty střevíčky alespoň za tolar!“

Na jevišti se mačkala skupina vyděšených lidí. Ve středu bylo to nové děvče, to tlusté, a utěšovalo nějakou stařenu.

Štandlík ji vzdáleně poznával. Byla jednou z těch lidí, kteří patřili k Opeře, stejně jako budova, krysy nebo chrlice, které obsadily prakticky celou střechu.

Stařena něco držela v natažené paži před sebou. „Právě spadl seshora odněkud z lávek,“ lkala stařena. „Jeho ubohý klobouk!“

Štandlík zvedl pohled nahoru. Jak se jeho oči přizpůsobily temnotě, rozeznal mezi táhly temný předmět, který se pomalu otáčel sem a tam...

„Ach, pro rány boží,“ vypravil ze sebe. „A já si myslel, že když napsal tak slušný dopis...“

„Vážně? Tak si teď přečtěte tenhle,“ ušklíbl se Sardelli, který mezitím přišel a postavil se vedle něj.

„A musím?“

„Je vám adresovaný.“

Štandlík uchopil podávaný papír.

Vrhl na Sardelliho ztrápený pohled. „Kdo je ten ubožák tam nahoře?“

„Je to pan Liberka, krysař. Na krk mu spadl nějaký provaz, jehož druhý konec se nějak zachytil o pár pytlů s pískem, které slouží jako protizávaží. Ty spadly dolů. On se... zvedl nahoru.“

„Já tomu nerozumím! Copak je ten člověk šílený?“

Sardelli mu položil ruku kolem ramen a vedl ho stranou od zástupu. „No tak,“ začal tak laskavě, jak to jen dokázal. „Muž, který bez přestání chodí ve večerním obleku, ukrývá se ve stínech a občas někoho zabije. Pak posílá kratičké zprávy, v nichž vypisuje šílený smích. Jak vidím, použil na konci zase pět vykřičníků. Musíme se proto sami sebe ptát: je to jednání příčetného muže?“

„Ale proč to všechno dělá?“ kvílel Štandlík.

„Tahle otázka by přicházela v úvahu jedině tehdy, kdyby byl příčetný,“ odpověděl mu Sardelli vyrovnaně. „Může to dělat třeba proto, že mu to poroučejí malí žlutí pidimužáci.“

„Příčetný? Jak by někdo takový mohl být příčetný?“ souhlasil Štandlík. „Abyste věděl, měl jste pravdu. Atmosféra tady by dovedla přivést k šílenství kohokoliv! Mám dojem, že já jsem tady jediný, kdo stojí oběma nohama pevně na zemi!“ Otočil se, a když spatřil skupinku sboristek, které si něco nervózně šeptaly, oči se mu zúžily. „Hej, děvčata! Nestůjte mi tam jen tak! Hezky poskakovat! Nahoru a dolů!“ zavolal na ně. „Najedná noze!“

Pak se obrátil zpět k Sardellimu. „Co jsem to říkal?“

„Říkal jste,“ napověděl mu Sardelli, „že stojíte oběma nohama pevně na zemi. Ne jako baletní těleso. A jako tělo pana Liberky.“

„Myslím, že tahle vaše poznámka svědčí o velmi špatném vkusu,“ odpověděl mu Štandlík odměřeně.

„Můj názor je,“ řekl hudební ředitel, „že bychom měli zavřít budovu, sebrat všechny schopné muže, vybavit je pochodněmi, projít tohle místo od střechy po poslední sklep, pronásledovat ho třeba celým městem, chytit ho, rozmlátit ho na kaši a to, co z něj zbyde, hodit do řeky. To je jediný způsob, jak si být jistý.“

„Vy víte, že si nemůžeme dovolit zavřít,“ zavrtěl hlavou Štandlík. „Zdá se, že vyděláváme týdně několik tisíc, ale právě tak to vypadá, že několik tisíc týdně vydáváme. Jsem si jistý, že vůbec nevíme, kam ty peníze přijdou - myslel jsem si, že věst takovéhle místo spočívá jen v tom dostat zadek na každé sedadlo, ale zatím kdykoliv zvednu oči, vidím, jak se nějaký zadek pomalu otáčí ve vzduchu. Vždycky se ptám - co udělá příště?“

Podívali se jeden na druhého, a pak, jakoby přitahováni jakýmsi animálním magnetismem, se jejich pohledy přesunuly a zaletěly nad hlediště, kde vyhledaly obrovskou lesklou hmotu svícnu.

„Och ne,“ zasténal Štandlík. „To by neudělal, že ne? To by nás opravdu zavřelo.“

Sardelli si povzdychl. „Podívejte, váží víc než tunu,“ řekl. „Lano, na kterém visí, je silnější než vaše ruka. Naviják je kromě případů, kdy se používá, neustále zamčený. Je to bezpečné.“

Znovu se zadívali jeden na druhého.

Postavím tam při každém představení člověka, který se od něj ani nehne,“ pokračoval Sardelli. „Udělám to osobně, jestli si přejete.“

„A navíc chce, aby Kristýna dnes večer zpívala Jodine! Má hlas jako píšťalu!“

Sardelli pozvedl obočí. „Tak alespoň tohle není žádný problém, že ne?“ řekl.

„Že ne? Vždyť je to hlavní role!“

Sardelli objal majitele Opery rukou kolem ramen. „Myslím, že přišel čas, abyste objevil několik dalších, méně známých zákoutí úžasného světa, kterému se říká opera.“

Kočár se zastavil na ankh-morporském náměstí Náhlého osvětlení. Agent společnosti vypadal velmi netrpělivě. „Máte patnáct hodin zpoždění, pane Zastupale!“ vykřikl.

Kočí dostavníku klidně přikývl. Uvážal opatř, seskočil z kozlíku a prohlédl koně. V jeho pohybech byla jakási podivná škrobenost.

Cestující ze střechy si o překot sbírali svá zavazadla a spěchali pryč.

„Takže?“ zeptal se zástupce společnosti.

„Měli jsme piknik,“ odpověděl kočí. Tvář měl popelavou.

„Vy jste zastavil kvůli pikniku?“

„A taky na nějakou tu písničku,“ přikývl kočí a z bedny pod kozlíkem vytáhl pytle se žrádlem pro koně.

„Vy mi tady jen tak klidně vykládáte, že jste zastavil poštovní dostavník na piknik, kde by si mohli cestující navíc zazpívat?“

„Ano, a kocour uvízl na stromě.“ Přiložil si ruku k ústům a zástupce si všiml, že ji má obvázanou kapesníkem.

Pohled kočího očí se zakalil. „A pak přišly ty historky.“

„Jaké historky?“

„Ta malá tlustá říkala, že každý musí povykládat nějaký příběh, aby nám lépe uběhl čas.“

„Ano? No a? Nevím, jak vás to mohlo zpomalit?“

„Měl byste slyšet její příběh. Ten o tom hrozném vysokém člověku a piánu! Styděl jsem se tak, že jsem spadl z vozu!“

Taková slova bych si netroufl říci ani své hluché babičce!“

„A pokud mohu soudit,“ přerušil ho zástupce, který se pyšnil tím, jak ovládal umění ironie, „výraz jako jízdní řád vám během všech těch událostí ani nepřeběhl přes cestu, že ne?“

Kočí se otočil a poprvé na něj vrhl přímý pohled.

Zástupce o krok ustoupil. Tady byl muž, který právě přeručkoval nad samotným peklem.

„To řekněte jim,“ odpověděl kočí a bez dalšího slova odešel.

Agent se za ním chvilku díval a pak přistoupil ke dvířkům.

Z vozu vylezl malý mužík s vyděšeným obličejem, který za sebou táhl velkého tlustého muže, na nějž neustále naléhavě hovořil jazykem, jemuž zástupce nerozuměl.

Pak tam zástupce zůstal sám s vozem, koňmi a rychle se rozšiřujícím kruhem spěchajících cestujících.

Otevřel dvířka a nahlédl dovnitř.

„Dobré ráno, pane,“ pozdravila ho Stařenka Oggová.

Podíval se poněkud nechápavě ze Stařenky na Bábi Zlopočasnou.

„Všechno v pořádku, dámy?“

„Překrásná cesta,“ odpověděla Stařenka Oggová a vzala jej za ruku. „Příště necestujeme s nikým jiným.“

„Zdálo se mi, že měl kočí nějaké problémy...“

„Problémy?“ podivila se Bábi. „Nevšimla jsem si žádných potíží. Ty ano, Gyto?“

„No, snad by byl mohl trochu rychleji přistavovat žebřík,“ ozvala se zamyšleně Stařenka, když slézala z vozu. „A jsem si jistá, že si něco bručel pod vousy tam, co jsme zastavili, abysme se pokochali vyhlídkou. Ale jsem ochotná mu tyhle drobnosti odpustit.“

„Vy jste zastavili, abyste obdivovali výhled?“ ujistňoval se zástupce. „A kdy?“

„Och, my zastavili několikrát,“ odpověděla mu Stařenka. „Copak to má smysl, celou dobu se honit? Festina lentis exscintera. Mohl byste nám laskavě říci, kudy bychom se dostaly do Jilmové ulice? Já jen, že máme objednaný nocleh u paní Dlaňové. Náš Nev o tom místě mluví velmi hezky, říká, že tam by ho nikdy nikdo nehledal...“

Zástupce dostavníkové společnosti ustoupil, jak to ostatně dělala většina lidí, když na ně Stařenka vychrlila slova rychlostí vysokotlaké pumpy.

„Jilmová ulice?“ vypravil ze sebe. „Ale to je místo..., kterému by se slušné dámy měly obloukem vyhnout...“ Stařenka ho poklepala po rameni. „To je v pořádku,“ uklidňovala ho. „Alespoň tam nepotkáme nikoho známého.“ Když Bábi procházela kolem koní, pokusila se zvířata ukrýt za dostavník.

Štandlík se zářivě usmál. Na tváři se mu perlily drobné kapky potu.

„Ach, to je Perdita,“ řekl. „Sedni si, děvče. Ehm. Zatím se ti u nás líbí?“

„Velmi, děkuji vám, pane Štandlíku,“ odpověděla Anežka způsobně.

„Výborně. To je dobře. Není to dobře, pane Sar-delli? Nemyslíte, že tak je to v pořádku, pane Musik-futterale?“

Anežka se dívala z jedné ustarané tváře na druhou.

„To máme opravdu velkou radost,“ breptal dál pan Štandlík. „A, ehm, jaksí, máme pro vás skvělou nabídku, díky které se vám tady u nás jistě bude líbit ještě mnohem víc.“

Anežka si znovu prohlédla tři zúčastněné tváře. „Vážně?“ řekla ostražitě.

„Já vím, ehm, že jste u nás jen velmi kratičce, ale rozhodli jsme se jaksí, že -“ podíval se na své dva společníky, u kterých hledal morální podporu, „- že vás dnes večer necháme zpívat roli Jodine v představení Triviatty.“

„Ano?“

„Hm, jak bych vám to... Ona to není hlavní role, ale pochopitelně zahrnuje proslulou árii ‚Loučení‘ a...“

„Oh. Takže?“

„Ehm... my totiž, víte... tedy jaksí, ehm...“ Štandlík se vzdal a upřel bezmocně pohled na hudebního ředitele. „Pane Sardelli?“

Sardelli se naklonil kupředu. „My bychom od vás totiž ve skutečnosti chtěli... Perdito..., abyste tu roli zpívala, ale tedy jaksí... nehrála.“

Začali jí věc jeden přes druhého vysvětlovat a Anežka je poslouchala. Bude stát ve sboru hned za Kristýnou. Kristýně přikázal, aby zpívala velmi potichu. Takové věci už se dělávaly i předtím, vysvětloval Sardelli. Dělo se to mnohem častěji, než si diváci uvědomovali - když zpěváky bolelo v krku, ztratili hlas, opili se tak, že měli co dělat, aby se udrželi na nohou, nebo jak se přihodilo kdysi před léty, zemřeli během přestávky a zbytek svých proslulých árií museli dozpívat podepření násadou od smetáku a s čelistmi ovládanými kusem provázku.

Není to amorální. Představení musí pokračovat. Komedianti táhnou dál.

Pozoroval ji polokruh křečovitě se usmívajících tváří.

Mohla bych prostě odejít. Odejít od těchto rozšklebených tváří a tajemného Ducha. Nemohou mě zastavit.

Jenže ona nemá kam jít, jen zpátky.

„No, hm, ano,“ vypravila ze sebe nakonec. „Jsem velmi... hm..., ale proč to dělat tímhle způsobem? Nemohla bych se prostě postavit na její místo a roli odzpívat?“

Muži se jeden na druhého podívali a jeden přes druhého začali mluvit.

„No ano, ale podívejte, Kristýna je... má... větší jevištní zkušenost -“

„- technickou průpravu -“

„- jevištní zjev -“

„- citlivě lyrickou schopnost -“

„- lépe jí padne kostým -“

Anežka sklopila pohled ke svým velkým dlaním. Cítila, jak se jí po těle vydal ruměnec podobný barbarské hordě, která podpaluje, kdekoliv se objeví.

„Věc se má prostě a jednoduše tak, že bychom byli rádi,“ dokončoval hovor Štandlík, „abyste tu roli zazpívala jako fantom...“

„Jaký fantom?“ řekla Anežka.

„To je náš odborný termín pro tahle zastoupení,“ uklidňoval ji Sardelli.

„Aha, už rozumím,“ přikývla Anežka. „Dobře. Udělám, co bude v mých silách.“

„Tak to je opravdu skvělé,“ radoval se Štandlík. „Tohle vám nezapomeneme. A jsem si jistý, že v nejbližší době najdeme nějaký skvělý part, který by vám vyhovoval. Zajděte dnes odpoledne za dr. Musikfutteralem a on vás seznámí s rolí.“

„Promiňte. Myslím, že tu roli poměrně dobře znám,“ odpověděla mu Anežka nejistě.

„Skutečně? Jak to?“

„Já jsem... Brala jsem soukromé hodiny.“

„To je moc dobře, děvče,“ přikývl nadšeně pan Štandlík. „To dokazuje vaši bystrost. Udělala jste na nás opravdu dojem. Ale doktora Musikfutterala každopádně navštivte...“

Anežka vstala a s očima stále sklopenými vykráčela z místnosti.

Musikfutteral si povzddechl a potřásl hlavou.

„Ubohé dítě,“ řekl. „Zrozená k prohrám. Přišla na svět pozdě. Opera kdysi stavěla jen na hlasech. Víte, pamatuju si doby velkých sopranistek. Madam Violeta Gigli, madam Clarissa Extendu... Občas mě napadá, copak se s nimi asi stalo.“

„Copak se nezměnilo všeobecné ovzduší?“ ušklíbl se Sardelli pohrdavě.

„Právě odešla postava, která by si žádala novou premiéru Prstenu Nibelungungů,“ pokračoval Musikfutteral. „To byla opera!“

„Tři dni, během nichž na sebe pokřikují bohové a dvacet minut nezapomenutelných melodií?“ uchechtl se Sardelli. „Ne, děkuji vám.“

„Copak vy si ji nedovedete představit, jak zpívá Hildubrun, náčelnici valkýr?“

„Ano, to ano. Jenže naneštěstí si ji dovedu představit i jako trpaslíka Nobba nebo Slepého lo, náčelníka bohů.“

„To byly časy,“ pokýval Musikfuttal smutně hlavou. „Tenkrát jsme měli tu pravou operu. Vzpomínám si, když madam Veritas nacpala jednoho hudebníka do jeho vlastní tuby za to, že při představení zíval-“

„Ano, možná, ale teď máme století Ovocného netopýra,“ zarazil ho Sardelli a vstal. Podíval se znovu ke dveřím a zavrtěl hlavou.

„Úžasné,“ prohlásil. „Myslíte si, že ví, jak je tlustá?“

Když Bábi opatrně zaklepala, dveře diskrétního podniku paní Dlaňové se pootevřely.

Osoba za nimi byla mladá žena. Velmi zřetelně mladá žena. Nebyl způsob, jakým by si ji někdo mohl v jakémkoliv šetření splést s mladým mužem, zvláště ne, pokud by prováděl šetření metodou Braillovou.

Stařenka natáhla krk, aby viděla přes napudrované rameno mladé ženy dovnitř. Pohledem přeletěla rudý plyš, zlatené rámy, pak se podívala na Bábi Zlopočasnou, jejíž obličej byl zcela klidný, a vrhla výmluvný pohled na mladou ženu.

„Tak za tohle našemu Nevtovi pořádně zvalčuju kůži, jen co se vrátíme domů,“ prohlásila. „PojdVne, Esme, sem bys jistě nechtěla. Trvalo by moc dlouho, než bych ti vysvětlila...“

„Ale to je přece Bábi Zlopočasná!“ zvolala dívka nadšeně. „A kdopak je tohle?“

Stařenka se vyděšeně zadívala na Bábi, jejíž výraz se ani v nejmenším nezměnil.

„Stařenka Oggová,“ odpověděla po chvilce Stařenka. „Jo, já jsem Stařenka Oggová. Nevtova matka,“ dodala s temným přízvukem. „Tak to je. Ano. A na základě toho, že jsem-“ na jejích hlasívkách se pokusila seřadit slova „ctihodná a seriózní vdova“, ale ta se nakonec polekala nebetyčné falše svého prohlášení a přinutila Stařenku vystačit s „jeho matka, jsem tady. Nevtova matka, rozumí se samo sebou“.

„Zdravím tě, Koletu,“ řekla Bábi. „Jaké to máš fantastické náušnice! Je paní Dlaňová doma?“

„Pro důležité hosty je vždycky doma,“ odpověděla Koleta. „Jen pojdte dál, všichni budou hrozně rádi, že vás zase vidí!“

Když Bábi vstoupila do šarlatového příšeří, ozvaly se ze všech stran nadšené výkřiky na uvítanou.

„Cože? Ty už jsi tady někdy byla?“ řekla Stařenka, jejíž oči klouzaly po růžové pokoze a bílých krajkách, které tvořily většinu místního prostředí.

„Ale jistě. Paní Dlaňová je moje dávná přítelkyně. Prakticky čarodějka.“

„A ty... víš..., co je to za místo, Esme?“ ozvala se opatrně Stařenka Oggová. Cítila se až podivně dotčená. Více než šťastně se podřizovala Bábině převaze a úsudku ve světech vědomí a magie, ale velmi silně cítila, že zcela bez diskuse existují jisté oblasti, které jsou územím Oggů, a Bábi Zlopočasná neměla ani vědět, o co na takových místech jde.

„Ale jistě,“ odpověděla Bábi klidně.

Stařenčina trpělivost byla u konce. „Je to dům se špatnou pověstí, abys věděla, a nic jiného!“

„Ale naopak,“ odpověděla jí Bábi. „Pokud já vím, mluvím o něm mnoho lidí s velkým uznáním.“

„Ty to víš? A nikdy jsi mi o tom nic neřekla?“

Bábi ironicky pozvedla obočí. „Dámě, která vymyslela Jahodového klátla?“

„No dobrá, jenže -“

„Všichni, Gyto, žijeme, jak nejlíp umíme. A sama víš, kolik lidí si myslí, že špatné jsou čarodějky.“

„Jo, jenže -“

„Než začneš někoho kritizovat, Gyto, pokus se ujít kilometr dva v jeho botách,“ řekla Bábi s mírným úsměvem.

„No, v botách, které měla obuté tamta, bych si akorát tak zvrtila kotník,“ řekla Stařenka a zaskřípala zuby. „Už jenom na to, abych do nich vlezla, bych potřebovala žebřík.“ Bylo k zesílení, jakým způsobem vás Bábi přinutila obstarávat i větší část její poloviny dialogu. A otevřít sobě samému zcela neočekávaně své vlastní nitro.

„Navíc je to pohodlné místo s měkkými postelami,“ dodala Bábi.

„Doufám, že je mají taky pěkně vyhřáté,“ vzdala se Stařenka. „A nad dveřmi stále pomrkává to přátelské světýlko.“

„Ale božíčku, Gyto Oggová, já si vždycky myslela, že tebe nikdy nic nezaskočí.“

„Zaskočit? Mě? To ne,“ odpověděla Stařenka. „Ale překvapí mě ještě ledacos.“

Doktor Musikfuttal, sbornistr, se zadíval na Anežku přes vrcholek svých úzkých bifokálních brýlí.

„Hm, tedy, hm, árie ‚Loučem‘, jak každý ví,“ začal opatrně, je takové malé mistrovské dílko. Nepatří k velkým kusům operních skvostů, ale každopádně k těm nezapomenutelným.“

Oči se mu mírně zamlžily. „Questa maledetta! zpívá Jodine Peccadillovi, když mu chce říci, jak je pro ni těžké ho opustit... Questa maledettaporta si blocccccce. Si blocca comunque diavolo lo facccc-cio...!“

Umlkl a předvedl skvělou etudu, v níž si velkým kapesníkem pečlivě čistil brýle.

„Když tohle zpívala Gigliová, nezůstalo v celé budově jedno oko suché,“ zamumlal. „Já u toho byl. A právě tehdy jsem se rozhodl, že... ach ano, to byly opravdu slavné časy.“ Nasadil si brýle a vysmrkal se.

„Teď vám to jednou přezpívám,“ řekl, Jen abyste měla představu o tom, jak by to mělo probíhat. André, můžeme.“

Mladík, kterého sem přivolali, aby hrál ve zkušebně na piano, přikývl a kradmo na Anežku mrkl.

Předstírala, že ho nevidí, a s výrazem soustředěné pozornosti poslouchala, zatímco se stařec propracovával partem.

„A teď se podíváme,“ řekl, když skončil, Jak si povedete vy.“

Podal jí noty a pokynul pianistovi.

Anežka začala zpívat árii, alespoň několik prvních taktů. André přestal hrát, opřel si hlavu o piano a pokoušel se potlačit smích.

„Ehm,“ řekl Musikfuttal.

„Udělala jsem něco špatně?“

„Zpívala jste tenor,“ řekl Musikfuttal a upřeně se zadíval na Andrého.

„Ona zpívala vašim hlasem, pane!“
„Možná byste to dokázala zazpívat, jak by to zazpívala, hm, Kristýna?“
Začali znovu.
„Kvesta!? Maledetta!“
Musikfutteral pozvedl obě ruce. Andréova ramena se otřásala v záchvatech potlačovaného smíchu.
„Ano, ano. Přesně odposlechnuto. Máte naprostou pravdu. Ale nemohli bychom začít ještě jednou a hm, že byste nám to tentokrát zazpívala tak, jak by to mělo být zazpíváno?“
Anežka přikývla.
Začali tedy znovu...
...a skončili.
Musikfutteral seděl s napůl odvrácenou tváří. Neohlédl se, aby se na ni podíval.
Anežka stála a nejspíše ho pozorovala. „Ehm. Bylo to v pořádku?“ zeptala se.
André, pianista, vstal a vzal ji za ruku. „Myslím, že teď bychom ho měli raději nechat o samotě,“ řekl tiše a vedl ji ke dveřím.
„Bylo to tak špatné?“
„Ne... přesně řečeno.“
Musikfutteral zvedl hlavu, ale neobrátil se. „Je třeba dávat si větší pozor na ta ‚R‘, madam, a snažte se o větší jistotu v rychlejších částech,“ řekl chraptivě.
„Jistě, pane, budu si to pamatovat.“
Andreji vyvedl na chodbu, zavřel za sebou pečlivě dveře a obrátil se k ní.
„To bylo úžasné,“ řekl. „Slyšela jste někdy zpívat velkou Gigliovou?“
„Já ani nevím, kdo to ta Gigliová je. Co jsem to „lastně zpívala?“
„Vy nevíte ani tohle?“
„Nevím, co to znamená.“
André se podíval na notový part, který držel v ruce. „Víte, já tu řeč taky moc neumím, ale začátek by zněl zhruba takto:
Ty zatracené dveře se nedají otevřít.
Ty zatracené dveře se nedají otevřít.
Nedají se otevřít, ať dělám co dělám.
Je na nich napsáno ‚Táhnout‘ a já táhnu.
Snad by na nich spíše měl být nápis ‚Tlač‘?“
Anežka zamrkala. „Takhle to je?“
„Ano.“
„Ale já si myslela, že to má být velmi dojemné a romantické!“
„To taky je,“ přisvědčil André. „Bylo. Tohle není skutečný život, tohle je opera. Tady ani tak nezáleží na tom, co slova znamenají. Důležité jsou pocity. Copak vám nikdo neřekl -? Podívejte, celé odpoledne musím být u zkoušek a nácviků, ale co kdybychom se zítra sešli? Třeba po snídani?“
Ale ne, pomyslela si Anežka. A je to tady. Ruměnc se vydal na svou pravidelnou pout' vzhůru. Zapřemýšlela o tom, zda jednoho dne nedostihne ten prokletý ruměnc její tvář a nebude pokračovat stále výš, takže nakonec skončí v podobě velkého růžového mraku nad její hlavou.
„No, proč ne,“ odpověděla. „Ano. To by mi... mohlo pomoci.“
„Teď musím jít.“ Unaveně na ni mrkl a popleskal ji po ruce. „A chtěl jsem říci... Je mi opravdu líto, že to má být takhle. Protože... bylo to opravdu úžasné.“
Obrátil se k odchodu, ale najednou se zastavil. „Ještě něco... omlouvám se, jestli jsem vás včera v noci vystrašil,“ řekl.
„Prosím?“
„Tam na schodech.“
„Ach to. Nebála jsem se.“
„Chtěl jsem se..., tedy víte... Neřekla jste o tom nikomu, vidíte? Byl bych nerad, aby si lidé mysleli, že si dělám starosti pro nic za nic.“
„Abych se vám přiznala, už jsem o tom nepřemýšlela. Víím, že nemůžete být Duch, jestliže vám dělá starosti právě tohle.“
„Já? Duch? Haha!“
„Haha,“ přidala se Anežka.
„Takže... uvidíme se zítra ráno, že...“
„Prima.“
Anežka se v hlubokém zamyšlení vydala zpět do svého pokojíku.
Tam zastihla Kristýnu, která se kritickým zrakem prohlížela v zrcadle. Když Anežka vstoupila, otočila se. Ona se dokázala i pohybovat s vykřičníky!
„Oh, Perdito!! Už jsi to slyšela?! Já budu dneska večer zpívat roli Jodine!! Není to úžasné?!“ Vrhla se přes pokojík na Anežku s úmyslem ji zvednou a zatočit se s ní, ale nakonec se musela spokojit s tím, že svou přítelkyni jen objala, a ani to se jí tak docela nepodařilo.
„A taky jsem se doslechla, že tě už dnes večer nechají zpívat ve sboru?!“
„Ano, to je pravda.“
„No není to úžasné?! Celé dopoledne jsem cvičila s panem Sardellim. Kesta?! Mallydetta!! Portero portrare valigio!!“

Šťastně se zatočila. Neviditelné flitry naplnily vzduch kolem ní svou září.

„Až budu moc slavná,“ pokračovala, „nebudeš litovat, že jsem byla tvou přítelkyní!! Udělám, co budu moci, abych ti pomohla!! Věřím, že jsi mi přinesla štěstí!!“

„No, to jistě,“ přikývla Anežka a v hlase jí zněla beznaděj.

„Protože můj drahý papá mi řekl, že se jednoho dne objeví maličká víla a pomůže mi naplnit mou velkou touhu, a víš, já si myslím, že ta drahá malá víla jsi ty!!“

Anežka se nešťastně usmála. Stačilo, aby člověk znal Kristýnu jen krátký čas, a zjistil, že jen stěží odolává touze nahlédnout jí do ucha, aby se přesvědčil, jestli neuvidí světlo na druhé straně.

„Ehm. Myslím, že jsme si vyměnily pokoje?“

„Ach, to!!“ mávla Kristýna s úsměvem rukou. „To jsem ale byla hloupá, co?! No ale teď potřebuju velké zrcadlo, když ze mě bude primadona! Nevadí ti to, vidíš, že ne?!“

„Cože? Oh. Ne. Samozřejmě, že ne. Ehm. Jestli to víš určitě...“

Anežka se podívala na zrcadlo a pak na postel. Nakonec na Kristýnu.

„Nevadí,“ řekla poté, šokována velikostí nápadu, který se jí právě představil, vyslán Perditou její duše. „Jsem si jistá, že to bude úplně v pořádku.“

Doktor Musikfuttal se vysmrkal a pokusil se trochu upravit.

No, vždyť on s tím nakonec nemusí souhlasit. Možná ta dívka měla nějaké to kilo navíc, ale například taková Gigliová kdysi umačkala tenora k smrti a nikdo si kvůli tomu o ní nemyslel nic zlého.

Bude protestovat u pana Štandlíka.

Doktor Musikfuttal byl jednoduchý člověk. Věřil na hlasy. Bylo jedno, jak kdo vypadal. On nikdy nepozoroval operu s otevřenými očima. Hudba byla to, na čem záleželo, ne to, jak se kdo hýbal na jevišti, a tvar zpěváků už teprve ne.

Proč by mělo záležet na tom, jak vypadala? Madam Tessitura měla bradu, o kterou jste si mohli rozškrtnout zápalku, nos rozpleklý po polovině obličeje, ale přesto patřila k těm nejlepším basům, které kdy otvíraly pivo jedním palcem.

Samozřejmě, Sardelli prohlásil, že zatímco každý může přistoupit na to, že mohutnou ženu po padesátce může hrát štíhlá sedmnáctiletá dívka, nikdo nebude ochoten přistoupit na to, aby takovou dívku hrála sedmnáctiletá tlustá dívka.

Říkal, že zatímco budou ochotni polknout velkou lež, malý švindl je zadusí. Sardelli už takové věci vykládal.

Něco se v těch posledních dnech zvrtilo. Bylo to, jako by celé to místo bylo... nemocné, pokud může být budova

nemocná. Do Opery se sice stále ještě hruly davy, ale jak se zdálo, peníze se nějak vytratily. Všechno bylo tak

drahé... A teď je ještě ke všemu koupil nějaký obchodník se sýrem, pro rány boží, nějaký umaštěný venkovský

hokynář, který tady bude jistě chtít uplatnit nějaké své pomatené nápady. Oni by tady potřebovali obchodníka,

nějakého bystrého úředníka, který by dokázal správně sčítat sloupce číslic a do ničeho se nepletl. To byla ta potíž se všemi majiteli, které pamatoval - začali tím, že byli slušnými... obchodníky, a během času si začali myslet, že musí přispět se svou více než troškou do uměleckého mlýna.

Ale přece jen, možná že takový sýrař má co dodat k sýrům. A kdyby tenhle zůstal u knih ve své kanceláři... a nechodil po celé budově a netvářil se, že mu to všechno patří jen proto, že mu to náhodou... všechno patří...

Musikfuttal zamrkal. Zase se pustil špatným směrem. Bylo jedno, jak dlouho tady člověk žil, tohle místo bylo stejné jako bludiště. Ocítl se za jevištěm, v místnosti orchestru. Všude kolem byly narovnané nástroje a skládací židle. Noha mu sklouzla po láhvi od piva.

K ohlédnutí ho přinutilo zadrnčení struny. Podlahu pokrývaly rozlámané hudební nástroje. Leželo tam půl tuctu rozslapaných houslí. Několik přelomených hobojů. A opodál se válel trom bezohledně vyrvaný z trombonu.

Zvedl hlavu a díval se komusi přímo do tváře.

„Ale... no ano, vždyť to je -“

Úzké brýle se v pádu několikrát zatočily a rozbily se o podlahu.

Útočník si pak sňal masku, hladkou a bílou jako lebka anděla, a rozhodně vykročil dál...

Doktor Musikfuttal zamrkal.

Všude kolem byla tma. Postava v širokém plášti, stojící před ním, pozvedla hlavu a upřela na něj prázdné kostnaté dŮlky. Poslední vzpomínky doktora Musikfuttala byly poněkud zmatené, ale jedna věc byla jasná.

„Aha,“ prohlásil, „tak to vy jste ten Duch!“

VÍTE, TADY TEDY DOŠLO K POMĚRNĚ ZÁBAVNÉMU OMYLU.

Doktor Musikfuttal pozoroval, jak jiná maskovaná postava zvedá ze země tělo... doktora Musikfuttala a táhne ho někam do stínů.

„Aha. Už tomu rozumím. Jsem mrtvý!“

Smrt přikývl.

ANO, JAK SE ZDÁ, TEĎ JSTE UHODIL HŘEBÍČEK NA HLAVIČKU.

„Ale to byla vražda! Ví o tom někdo?“

vrah. A taky vy, samozřejmě.

„Ale on? Jak mohl?“

MUSÍME JÍT, řekl Smrt.

„Ale vždyť on mě právě zabil! Zaškrtil mě holýma rukama!“

ANO. PŘIPIŠTE SI TO KE SVÝM ZKUŠENOSTEM.

„To chcete říct, že s tím nemohu vůbec nic dělat?“

nechtE to živým. všeobecně řečeno, většinou VELMI ZNEJISTÍ, KDYŽ SE OBĚŤ SNAŽÍ KONSTRUKTIVNĚ PODÍLET

NA VYŠETŘOVÁNÍ SVÉ VLASTNÍ VRAŽDY. V TAKOVÝCH PŘÍPÁDECH MAJÍ SKLONY ZTRÁCET SCHOPNOST SOUSTŘEDIT SE.

„Poslyšte, už vám někdo řekl, že máte skvělý bas?“

DĚKUJI VÁM.

„Budou tam nějaké sbory... a takové věci?“

PŘÁL BYSTE SI NĚCO TAKOVÉHO?

Anžka vyklouzla zadním vchodem do ulic Ankh-Morporku.

V ostrém světle několikrát zamrkala. Vzduch byl ostrý, páchal a byl až příliš chladný.

To, co se chystala udělat, bylo špatné. Velmi špatné. A ona celý život dělala jen věci, které byly správné.

No tak, jen do toho, ozvala se Perdita.

Abychom řekli pravdu, praděpodobně by to nikdy neudělala. Ale co špatného bylo na tom jen se zeptat, kde je krám nejbližšího bylináře? Tak se zeptala.

A na tom vejít dovnitř už teprve nebylo nic zlého. Tak tam vešla.

A žádné nařízení ani zákon jí nezakazovaly koupit si jisté byliny, které si koupila. Vždyť nakonec ji mohla opravdu rozbolet hlava nebo ji mohla postihnout momentální nespavost.

A co bude na tom, když si je odnese domů a zastrčí si je pod matraci?

Tak je to správné, pochvalovala si Perdita.

Kdybychom spočítali průměr ze všech těch morálních zábran, které musela překonat jen proto, aby dokázala vykonat všechny ty jednoduché úkony, zjistili bychom, že to všechno pravděpodobně nemohlo být zase tak špatné, vážně... Cestou domů se jí hlavou honily právě tyhle uklidňující myšlenky. Zahnula za roh a téměř vrazila do Stařenky Oggové a Bábi Zlopočasně!

Přitiskla se ke stěně a málem přestala dýchat.

Neviděly ji, i když ten odporný kocour Stařenky Oggové se na ni šklebil z ramene své paní.

Ony ji odvedou zpátky! Věděla, že to udělají!

Skutečnost, že byla nezávislá a svou vlastní paní a mohla si odjet do Ankh-Morporku dle vlastní vůle, na tom nic neměnila. Ony se do toho jistě budou plést. Vždycky to dělaly.

Vrátila se o kus zpět a pak se jinou uličkou rozběhla co nejrychleji k zadnímu vchodu Opery.

Vrátný si jí vůbec nevšiml.

Bábi se Stařenkou kráčely městem do míst, jimž se říkalo Boží ostrov. Nebyl to ani Ankh, a nebyl to ani Morpork. Byl to prostor v místě, kde se řeka stáčela tak, že téměř vytvářela ostrov. Právě tam mělo město všechny ty věci a zařízení, které sice potřebovalo, ale kterými si nebylo jisté, jako například strážníci, divadla, vězení a nakladatelské domy. Bylo to přesně to pravé místo pro věci, které mohly nějakým zcela nečekaným způsobem vybuchnout.

Silver se jim líně loudal v patách. Vzduch byl plný nových pachů a on se s napětím rozhlížel, aby zjistil, jestli některý z nich nepatří něčemu, co by mohl sežrat, čím by se nasytil nebo co by mohl zprznit.

Stařenka Oggová zjistila, že má čím dál tím větší starosti. „Tohle snad ani nejsme ve skutečnosti my, Esme,“ řekla.

„A kdo tedy?“

„Chtěla jsem tím říct, že ta knížka byla jen taková legrace. Nemá smysl, abysme si zbytečně dělaly nepřátele, ne?“

„Já nepřipustím, aby někdo ničil čarodějky.“

„Já se necítím zničená. Cítím se bezvadně, dokud jsi mi neřekla, že jsem zničená,“ odpověděla jí Stařenka a tak vyhmátla ten nejdůležitější společenský moment.

„Byla jsi vykořisťována,“ prohlásila pevně Bábi.

„To jsem tedy nebyla.“

„Ale ano, byla. Jsi utiskovaná masa.“

„No dovol, to tedy ne!“

„Byla jsi připravena o celoživotní úspory,“ pokračovala Bábi.

„O dva tolary?“

„Byly to všechny peníze, které jsi za život uspořila,“ vysvětlovala Bábi.

„No jo, víc jsem neměla, protože jsem všechno ostatní utratila,“ přiznávala Stařenka. Ostatní lidé si šetřili peníze na stará kolena, ale Stařenka dávala přednost tomu, že si na stará kolena šetřila vzpomínky.

„Tak vidíš, a máš to.“

„Ty jsem si odkládala na nové trubky do pánice, co mám nahoře pod Ploskolebčí horou,“ vysvětlovala*. Víš sama, jak rychle ta kořalka rozpouští kovy -“

„Odkládala sis malé částky, abys měla jistotu, klid a zajištění ve stáří,“ překládala Bábi.

„No, v my kořalce žádnou jistotu ani klid nenajdeš,“ prohlásila Stařenka spokojeně. „Dobrou míru ano, ale mír a klid těžko. Je vyrobená z nejlepších meruněk, abys věděla. Teda většinou z meruněk,“ dodala.

Bábi se zastavila před ozdobným vchodem a podívala se na mosaznou tabulku, která byla upevněná na dveřích.

„Tak jsme tady,“ broukla.

Podívaly se na dveře.

„Teda, já nikdy nebyla ten typ, kterej by někam lezl předním vchodem,“ řekla Stařenka a začala nerozhodně přešlapovat z nohy na nohu.

Bábi přikývla. Čarodějky si o předních vchodech myslely své. Krátké pátrám odhalilo uličku, která se táhla kolem zadní části budovy. Tady byly mnohem větší dveře a byly otevřené. Několik trpaslíků tam nakládalo na vůz balíky knih.

Odněkud zevnitř sem doléhalo rytmické dunění.

Když čarodějky vešly dovnitř, nikdo si jich nevšímal.

V Ankh-Morporku už bylo známo ruční písmo, jehož pomocí se daly vysázet celé stránky, otisknout, pak rozebrat a použít na stránky další, ale když se o něm dozvěděli mágové, vzali to do rukou a zašantročili ho neznámo kam. Mágové se obvykle nevměšovali do chodu města, ale když se jednalo o ruční písmo, dopadla noha ve špičatém střevíci opravdu tvrdě. Nikdy nevysvětlili proč a lidé na ně nijak nenaléhali, protože na mágy nikdo nenaléhá, rozhodně ne, když chce zůstat ve své vlastní podobě. Lidé prostě onen problém obešli a všechno, co potřebovali vytisknout, ryli. To trvalo poměrně dlouho a současně to znamenalo, že Ankh-Morporku bylo například odepřeno dobrodiní novin a obyvatelstvo bylo ponecháno, aby se samo ohlupovalo, jak nejlépe to dokáže.

Na jednom konci haly duněl příklopový lis. Za ním sedělo u dlouhého stolu několik lidí a trpaslíků, sešívalo stránky a bloky zavěšovalo do desek.

Stařenka zvedla ze štůsku jednu knihu. Byla to Radost z bašty.

„Mohu pro vás něco udělat, dámy?“ ozval se hlas. Jeho tón velmi jasně naznačoval, že nemá v úmyslu poskytnout dámám absolutně žádnou pomoc kromě té, jejímž obsahem je vyprovodit je co nejrychleji na ulici.

„Přišly jsme kvůli téhle knize,“ řekla Bábi.

„Jsem paní Oggová,“ dodala Stařenka.

Muž si ji prohlédl od hlavy k patě.

„Skutečně? Víte to určitě?“

„Jistě. Poznám se kdekoliv.“

„Pch! Tak tedy, abyste věděly, shodou okolností vím přesně, jak Gyta Oggová vypadá, paničko, a vy se jí ani v nejmenším nepodobáte!“

Stařenka Oggová otevřela ústa k odpovědi a pak řekla hlasem člověka, který si to bezstarostně namíří přes dálnici a teprve v posledním okamžiku si uvědomí, že se na něj řítí dálkový kamion: „...och.“

„A jakpak víte, jak paní Oggová vypadá?“ vy/vidala Bábi.

„Och, to už je tolik hodin? Měly bysme radši jít -“ řekla Stařenka.

„Protože, abyste věděly, ona mi poslala svůj obrázek,“ odpověděl pan Kozlovrch a vytáhl z kapsy náprsní tašku.

„Jsem si jistá, že nás takové věci ani trošku nezajímají,“ pospíšila si Stařenka a tahala Bábi naléhavě za ruku.

„Omyl! Mě to velmi zajímá,“ setřásla ji Bábi. Vytrhla složený papír Kozlovrchovi z ruky a dychtivě do něj nahlédla.

„Aha! Ano... to je Gyta Oggová, svatá pravda,“ přikývla. „No ano, samozřejmě. Pamatuju si, jak ten mladý malíř přijel do Lancru v létě na prázdniny.“

„Tehdy jsem nosila delší vlasy,“ zamumlala Stařenka.

„Kromě jiného,“ řekla Bábi. „Ale nevěděla jsem, že máš těch obrázků víc.“

„No jo, víš, jak to chodí, když je člověk mladý,“ prohlásila Stařenka zasněně. „Celé léto nedělal nic jiného, než že mě šmidlal tady a šmidlal tam.“ Pak se probírala ze vzpomínek. „A vážím skoro na kilo stejně jako tehdy,“ dodala.

„Jenom se ti ta kila přesunula jinam,“ odsekla ji Bábi jízlivě.

Podala obrázek zpět panu Kozlovrchovi. „To je skutečně ona,“ přikývla. „Ale je to tak o šedesát let dřív a měla na sobě o několik vrstev oblečení míň. Ano, na tom obrázku je skutečně Gyta Oggová.“

„Vy mi chcete říct, že tohle vymyslelo Úžasnou banánovou polévku?“

„Vyzkoušel jste ji?“

„Vyzkoušel ji pan Příklopka, náš hlavní tiskař.“

„A užasl?“

„Užasl, ale ani zpoloviny ne tak, jak užasla paní Příklopková.“

„Ano, některé lidi to může takhle zaskočit,“ souhlasila Stařenka. „Napadlo mě, jestli jsem to tam nepřehnalas s muškátovým oříškem.“

Kozlovrch na ni upřeně zíral. Začaly ho obcházet pochybnosti. Stačilo se jen podívat na Stařenku Oggovou, která se na vás na oplátku vesele zazubila, abyste uvěřili, že mohla napsat něco jako Radost z bašty.

„Opravdu jste to napsala?“ ujišťoval se.

„A z paměti,“ přikývla Stařenka pyšně.

„A teď by ráda dostala nějaké peníze,“ upozornila Bábi.

Tvář pana Kozlovrchu se stáhla, jako kdyby právě rozžvýkal citron a spláchl ho vinným octem.

„Ale my jsme jí ty peníze vrátili,“ řekl.

„Vidíš?“ obrátila se Stařenka k Bábi a zatvářila se nešťastně. „Já ti, Esme, hned říkala, že -“

„Ona chce ještě další peníze,“ řekla Bábi.

„Ne, já nechci žádné -“

„Ne, ona žádné nechce!“ souhlasil pan Kozlovrch.

„Ale chce,“ trvala na svém Bábi. „Chce trošku peněz za každou knihu, kterou jste prodali.“

„Nečekám, že se se mnou bude zacházet jako s někým z královské rodiny,“ bránila se Stařenka.*

„Ty buď zticha,“ zamračila se na ni Bábi. „Já vím nejlíp, co chceš. Chceme nějaké peníze, pane Kozlovrchu.“

„A co když vám je nebudu chtít dát?“

Bábi se na něj zaškaredila.

„Pak půjdeme pryč a začneme přemýšlet o tom, co podnikneme dál,“ odpověděla.

„A to není planá hrozba,“ upozornila pana Kozlovrchu Stařenka. „Po světě chodí tolik lidí, kteří litují, že nechali Esme přemýšlet o tom, co dál podnikneme.“

„Tak se vraťte, až to vymyslíte!“ odsekl jim pan Kozlovrch. A zvyšujícím se hlasem pokračoval. „To bych se na to podíval! To je mi pěkná věc, autoři by chtěli dostat honorář, dobrý bože, já se snad -“

Zmizel mezi štosy knih.

„Ehm... myslíš, že to mohlo dopadnout líp?“ nadhodila Stařenka.

Bábi se podívala na stůl, který stál vedle nich. Byl pokryt dlouhými pásy papíru. Sehnula se a loktem strčila do trpaslíka, který pobaveně vyslechl jejich hádku.

„To jsou obtahy almanachu určené ke korektuře.“ Viděl, jak jí po tváři přeběhl nechápatý výraz. „To jsou takové pokusné otisky pro připravovanou knihu, které se přečtou a tak se nakladatel ujistí, že v něm nezůstaly žádné chyby.“ Bábi shrábla papíry ze stolu. „Jdeme, Gyto.“

„Nestojím o žádné potíže, Esme,“ volala Stařenka a pospíchala za ní. „Vždyť jde jenom o peníze.“

„Teď už nejde jen o peníze,“ odpověděla jí Bábi. „Teď už jde o to, abychom udržely skóre.“

Pan Štandlík zvedl housle. Byly rozlomené na dva kusy a krk s korpusem byly spojeny jen strunami. Jedna z nich byla prasklá.

„Kdo mohl udělat něco takového?“ zavrtěl hlavou. „Vážně, Sardelli... jaký rozdíl je mezi operou a šílenstvím?“

„To je nějaká hádanka?“

„Žádná hádanka!“

„Pak můžu odpovědět jen: opera má lepší scénu. Ach... já si to myslel...“

Sardelli opatrně rozhrábl hromadu trosek na zemi a vytáhl dopis.

„Chcete, abych ho otevřel? Je adresovaný vám.“

Štandlík zavřel oči.

„Jen do toho,“ přikývl. „S podrobnostmi se nezdržujte. Jen mi řekněte, kolik je tam vykřičníků?“

„Šest.“

„Aha.“

Sardelli mu papír podal. Štandlík četl:

„Co můžeme dělat?“ zeptal se zoufale. „V jedné chvíli nám posílá společenská psaníčka a vzápětí šílí na papíře!“

„Pan Trubelmacher poslal všechny shánět nové nástroje,“ řekl Sardelli.

„Jsou housle dražší než baletní boty?“

„Je jen několik věcí na světě, které jsou dražší než baletní střevíce,“ řekl Sardelli. „Housle jsou jednou z nich.“

„Další výdaje!“

„Jak se zdá, tak ano.“

„Ale já jsem si myslel, že Duch miluje hudbu! Pan Trubelmacher mi řekl, že ty varhany se nedají opravit!!!“

Zarazil se. Uvědomil si, že vykřikl o něco nepřičetněji, než by člověk při smyslech měl.

„No dobrá,“ pokračoval po chvilce unaveně. „Představení musí pokračovat. Komedianti táhnou dál.“

„Ano, to je pravda,“ přikývl Sardelli.

Štandlík potřásl hlavou. „Jak to ale uděláme dnes večer?“

„Myslím, že to půjde, jestli máte na mysli tohle. Jak se zdá, Perdita se skvěle vyrovnala se svou rolí.“

„A Kristýna?“

„Ta se zase skvěle naučila oblékat své šaty. Ty dvě dohromady jsou skutečná operní hvězda.“

Pyšný majitel Opery pomalu vstal. „A zdálo se to všechno tak jednoduché,“ zasténal. „Myslel jsem si: opera, co na tom může být těžkého? Vždyť jsou to jen písně. Hezké tanečnice. Pěkné kulisy. Spousta lidí, kteří se perou o to, aby vám mohli zaplatit vstupenku. Musí to být mnohem lepší než ten bezohledný svět jogurtů, říkal jsem si. A teď, kamkoliv se podívám, je -“

Pod nohou mu něco zaskřípělo. Zvedl zbytek úzkých brýlí.

„To jsou brýle pana Musikfutterala, že?“ řekl. „Co tady dělají?“

Jeho oči se setkaly s upřeným pohledem pana Sardelliho.

„Och ne!“ vydechl.

Sardelli se pomalu obrátil a dlouze se zadíval na pouzdro kontrabas, které bylo opřeno o stěnu. Pomalu pozvedl obočí.

„Och ne,“ zasténal znovu Štandlík. „Jen pokračujte. Otevřte to. Mně se najednou hrozně zpotily ruce...“

Sardelli přešel místnost a uchopil okraje víka. „Připravený?“

Štandlík unaveně přikývl.

Víko pouzdra se otevřelo.

„Ach ne!“

Sardelli natáhl krk, aby viděl dovnitř.

„Ach ano,“ řekl. „Zlomený krk a tělo na mnoha místech odřeno. Oprava bude stát alespoň dva tolary, to je jisté.“

A všechny struny jsou zpřetrhány! Stojí snad oprava kontrabas víc než oprava houslí?“

„Obávám se, že oprava všech hudebních nástrojů je nákladná záležitost, snad s výjimkou trianglu,“ vysvětloval

Sardelli. „Ale řekněme si rovnou, že to mohlo dopadnout hůř, hmm?“

„Jakto?“

„No, mohl tam být doktor Musikfuttal, že?“

Štandlík na něj chvilku zíral s otevřenými ústy, ale pak se vzpamatoval. „Och. Ano. Samozřejmě. No jistě. To by bylo horší. Jak by ne. Tady nám přece jen přálo štěstí. Máte pravdu. Ehm.“

„Tak tohle má být ta proslulá Opera?“ řekla Bábi. „Vypadá to, jako kdyby někdo postavil velkou krychli a teprve potom na ni nalepil všechnu architekturu.“

Odkáslala si a zdálo se, že na něco čeká.

„Co kdybysme ji obešly a prohlídly si ji kolem dokola?“ ozvala se poslušně Stařenka, která si uvědomovala, že velikost Bábiný zvědavosti může být překonána jen silou Bábiný umíněnosti nedat svou zvědavost najevo.

„No, to nemůže ničemu uškodit,“ přikývla Bábi, jako kdyby někomu dělala velkou milost. „Zvlášť když právě v téhle chvíli nemáme nic jiného na práci.“

Dům Opery byl vzorem architektonicky dokonale zpracované mnohoúčelové budovy. Měl tvar krychle. Ale jak už poukázala Bábi, zdálo se, že si tak nějak pozdě odpoledne architekt uvědomil, že nějakou výzdobu to stavení mít musí, a tak ji narychlo doplnil v bouři vlysů, pilířů, korybantů a jiných ozdobných kousků. Vyšší prostory kolonizovaly celé rotý chrli-čů. Celý dům budil při pohledu z průčelí dojem ob-rovské zdi ze zmučeného kamene.

Vzadu se pak samozřejmě rozkládala obvyklá nevábná směsice oken, trubek a vlhkých kamenných stěn. Jedno z pravidel jistého typu architektury je, že stačí, když je ji vidět zepředu.

Bábi se zastavila pod jedním z oken. „Někdo tam zpívá,“ řekla, „poslouchej.“

„La-la-la-la-LAH,“ zatrylkoval kdosi. „Do-re-mi-fa-so-la-si-do...“

„Tak to bude vážně opera,“ přikývla Bábi spokojeně. „Mně to zní opravdu dokonale cizozemsky.“

Stařenka měla nečekaný dar pro jazyky. Dokázala v novém jazyce nebezpečně tápat už během jedné dvou hodin. To, jak mluvila, bylo pak zhruba o jeden krok před hatmatilkou; byla to nepopíratelně cizí hatmatilka. A věděla, že Bábi Zlopočasná, ať jsou její ostatní kvality sebeskvělejší, má ještě rozlehlejší hluch pro jazyky, než má ona, Stařenka, pro hudbu.

„Hm. To by bylo možné,“ přikývla. „Tady se vždycky děje spousta věcí najednou, to vím. Náš Nev říká, že někdy dokonce hrají každý večer jinou operaci.“

„A jak na to přišel?“ zajímala se Bábi.

„Viš, toho olova bylo na střeše hodně. A on ho potřeboval přenášet a tak. Říkal, že měl nejraději ty hlučné kusy. Mohl si při práci propěvovat, a taky nikdo neslyšel to jeho bušení.“

Čarodějky šly dál.

„Všimla sis, že do nás u toho šedého domu málem vrazila mladá Anežka?“ nadhodila Bábi.

„Jasně. Měla jsem co dělat, abych se neotočila,“ přikývla Stařenka.

„No, nezdálo se, že by měla radost z toho, že nás vidí, co? Já ji skoro slyšela vyděšeně polknout.“

„Abych ti řekla pravdu,“ zachmuřila se Stařenka. „Tak mně se to zdá hrozně podezřelé. Člověk by čekal, že když někdo uvidí dvě známé přátelské tváře z domova, rozběhne se rovnou k nim...“

„Konec konců, jsme staré přítelkyně. No, každopádně staré přítelkyně její babičky a její mámy a to je skoro totéž.“

„Vzpomínáš si na ty oči v čajovém hrnku?“ zeptala se Stařenka.

„Mohla by být pod vlivem nějaké podivné okultní síly! Musíme být opatrné. Lidé dokážou vyvádět věci, když jsou pod vlivem podivných okultních sil. Vzpomínáš na pana Skrupuláka v Dílech?“

„To nebyla podivná okultní síla. To byl překyselený žaludek.“

„Možná, ale pěknou chvíli to vypadalo jako podivné okultní síly. Zvlášť když byly zavřená okna.“

Jejich procházka je dovedla až k vchodu pro personál.

Bábi zvedla oči k řadě plakátů.

„Triviata,“ četla nahlas. „Prsten Nibelungungů...?“

„No, v zásadě existují dva základní typy oper,“ začala Stařenka, která měla pravou schopnost většiny čarodějek být sebevědomým expertem na základě toho, že s diskutovaným předmětem nemá nejmenší zkušenosti. „Máš takzvanou těžkou operu, kde většinou zpěváci zpívají něco jako ‚Oh, oh, oh, já umírám, oh, umírám, oh, to je to, co dělám, a pak máš lehkou operu, kde se taky zpívá cizozemsky, ale slova jsou třeba ‚Pivo! Pivo! Pivo! Chtěl bych vypít spoustu piva!‘, i když někdy místo toho pijou šampaňské. A to je prakticky celá opera, fakticky.“

„Co? Buď umírání, nebo pití piva?“

„V zásadě ano,“ přikývla Stařenka a uvažovala, jestli nemá dodat, že to je vlastně rozsah celého lidského bytí.

„A to je celá opera?“

„No-ó... možná že se tu a tam objeví i něco jiného. Ale většinou je to mrtvola nebo ležák.“

Bábi si uvědomila, že nejsou samy.

Otočila se.

V zadních dveřích se objevila postava, která nesla srolovaný plakát, kbelík lepidla a štětku.

Byla to podivná postava, takový jakýsi úhledný strašák v oblečení, které mu bylo poněkud malé, i když je třeba říci, že pravděpodobně neexistovalo oblečení, které by na takovou postavu padlo. Kotníky a zápěstí, jak se zdálo, se nejen jako by ohýbaly na všechny strany, ale byly nezávisle řízeny z různých míst.

Onen člověk zahlédl čarodějky stojící před vývěsní tabulí a zastavil se. Obě viděly, jak se za těma rozostřenýma očima pomalu formuje věta.

„Promiňte, dámy! Představení musí pokračovat.“

Ta slova byla v pořádku a dávala smysl, ale každá věta byla vystřelena do světa jako samostatná jednotka.

Bábi odtáhla Stařenku kousek stranou.

„Děkuji vám!“

Mlčky pozorovaly, jak muž pracně a s nesmírnou péčí na tabuli rozmazal štětkou lepidlo do úhledného obdélníku a nalepil na něj plakát. Každý záhyb pečlivě uhladil.

„Jak se jmenujete, mladý muži?“ zeptala se Bábi.

„Valtr!“

„Máš moc hezkou rádiovku.“

„Tu mi koupila moje máma!“

Valtr zahnal poslední vzduchovou bublinu k okraji plakátu a poodstoupil. Pak natolik zaměstnán svým úkolem, že si čarodějek ani nevšiml, sebral štetku a kbelík s lepidlem a vrátil se do budovy.

Čarodějky mlčky zíraly na nový plakát.

„Poslyš, klidně bych se šla podívat na nějakou tu operaci,“ ozvala se po chvíli Stařenka. „Pan Bazilica nám dal lístky.“

„Hm, vždyť mě znáš,“ odpověděla Bábi. „S takovými věcmi zásadně nesouhlasím.“

Stařenka se na ni po očku podívala a sama pro sebe se spokojeně usmála. To byl Bábin známý zahajovací tah.

Znamenalo to: samozřejmě, že bych šla moc ráda, ale musíš mě chvíli přemlouvat.

„To máš samozřejmě pravdu,“ přikývla. „Je to spíš pro všechny ty lidi v noblesních kočárech. Pro takové, jako jsme my, to není.“

Bábi na okamžik zaváhala.

„Myslím si, že tam na takové, jako jsme my, nejsou zvyklí,“ pokračovala takticky Stařenka. „Řekla bych, že kdybysme tam přišly, tak by nám řekli: Zmizte, vy protivné staré škatule...“

„Och, tak ty si myslíš, že by nám řekli něco takového?“

„Nevěřím, že stojí o to, aby se obyčejný ženský, jako jsme my dvě, pletly mezi všechny ty nastrojený nóbl lidi,“ uvažovala nahlas Stařenka.

„Myslíš? Tak milostivá, vy si myslíte, že je to pravda? Tak v tom případě pojď se mnou!“

Bábi rozhodným krokem vykročila k čelu budovy, kde mezitím začali vystupovat lidé z kočárů. Probojovala se po schodišti nahoru a prodrala se davem k pokladně.

Naklonila se k okénku. Muž za ním se vyděšeně zaklonil.

„Tak protivné staré škatule, co?“ vyštěkla na něj.

„Omlouvám se, ale já vám -“

„No proto! Račte se podívat! My už lístky máme, sedíme v -“ Podívala se na kartónový obdélníček a odtáhla Stařenku kousek stranou. „Tady je napsáno box č. 1. Co to má znamenat? To zní jako místo pro koně! My?“ Obrátila se k pokladníkovi. „Tak podívejte se, nějaký box pro nás není dost dobrý, chceme sedadla na -“ podívala se na plánek hlediště vyvěšený na stěně vedle pokladny, „- druhé galerii. Ano. Galerie, a hodně vysoká, to má správný zvuk.“

„Promiňte, ale vy máte lístky do přízemí a chcete je vyměnit za lístky na galerii?“

„To je ono, a nečekejte, že vám doplatíme jediný šesták!“

„Ale já jsem po vás nechtěl žádné -“

„No proto!“ řekla Bábi a vítězoslavně se usmála. Pak vrhla spokojený pohled na nové lístky. „Jdeme, Gyto.“

„Haló, promiňte!“ zvolal muž, když se Stařenka chystala vykročit za Bábi. „Mohla byste mi říci, co to máte na ramenou?“

„To je... kožíšinový límec,“ odpověděla Stařenka.

„Ale... ale, omlouvám se, ale já měl dojem, že právě pohnul ocasem!“

„Jistě. Já totiž věřím na krásu bez krutosti.“

Anežka si uvědomovala, že se v zákulisí něco děje. Vytvořil se tam malý hlouček lidí a pak začal rychle mizet, jak jednotliví muži odbíhali za svými tajemnými úkoly.

Zatím v orchestřišti začínali ladit hudebníci. Shromažďoval se sbor, který se měl už zakrátko proměnit v „rušné tržiště“, na němž měli různí žongléři, cikáni, polykači mečů a pestře oblečení venkované předstírat, že nejsou ani za mák překvapení, až mezi ně vpadne očividně podnapilý baryton a odzpívá velký kus příběhu na kolemjdoucího tenora. Viděla pana Štandlíka ve vážném rozhovoru s hlavním inspicientem.

„Jak bychom mohli prohledat celou budovu? Vždyť je to celé bludiště!“

„Co když se jenom omylem někam zatoulal...?“ „Bez těch brýlí je slepý jako krtek.“ „Ale nemáme přece jistotu, že se mu něco stalo.“ „Nemáme? Když jsme otevřeli to pouzdro na kontrabas, mluvil jste jinak. Byl jste si skoro jistý, že ho najdeme uvnitř. Přiznejte to.“

„No, nevěřil jsem, že tam najdeme jen zničený kontrabas, to je pravda. Ale v té chvíli jsem byl dost nervózní.“

Do Anežky strčil polykač mečů.

„Co je?“

„Opona jde během minuty nahoru, drahoušku,“ upozornil ji a pečlivě si po svém meči rozetřel hořčici.

„Panu Musikfutteralovi se něco stalo?“

„To já nevím, drahoušku. Nemáte u sebe náhodou špetku soli, co?“

„Dovolte. Promiňte. Dovolte. Promiňte. Dovolte. To byla vaše noha? Promiňte...“

Čarodějky, které v brázdě za sebou nechávaly řadu popuzených a pošlapaných návštěvníků, neochvějně směřovaly ke svým místům.

Bábi se pohodlně usadila, a protože k některým věcem přistupovala s představami čtyřletého dítěte, zeptala se: „A co bude teď?“

Stařenčina velmi mlhavá představa o opeře se rozhodla nechat svou paní tentokrát na holičkách. Stařenka se proto obrátila na dámu, která seděla vedle ní.

„Promiňte, mohla byste mi na okamžik půjčit váš program? Děkuji vám. Promiňte, mohla byste mi na okamžik půjčit vaše brýle? Velmi laskavá.“

Několik minut program pečlivě studovala.

„Tohle je předehra,“ řekla nakonec. „To je taková gratis ukázka toho, co přijde. Tak nějak to ve zkratce zachycuje celou tu věc. Triviátu.“

Rty se jí při čtení pohybovaly. Tu a tam námahou nakrčila čelo.

„No, je to docela jednoduché,“ obrátila se nakonec k Bábi. „Spousta lidí je zamilovanejších jeden do druhého, hodně se převlíkají za někoho jiného a nastane zmatek, je tam drzej sluha, nikdo vlastně neví, kdo je kdo, pár starejších vévodů se zblázní, je tam sbor cikánů a tak dál. To je taková základní opera. Nakonec se určitě ukáže, že někdo je něčí dávno ztracený syn nebo dcera nebo žena nebo něco.“

„Psst!“ ozval se hlas v řadě za nimi.

„Škoda, že jsme si nekoupily nic k jídlu,“ zabručela Bábi.

„Myslím, že mám v nohavici u gati pár peprmin-tovejších bonbonů.“

„Psst!“

„Mohla bych prosím dostat zpět své brýle?“

„Tady je máte, madam. Nejsou moc dobré, co?“

Někdo poklepal Stařence na rameno. „Paní, vaše kožištinová štola mi vyžírá bonboniéru!“

A někdo poklepal na rameno Bábi Zlopočasné. „Madam, mohla byste si laskavě sundat klobouk?“

Stařence Oggové zaskočilo cukrátko.

Bábi Zlopočasná se otočila k rudolícímu pánovi za sebou. „Jistě něco víte o ženách ve špičatých kloboucích, že ano?“ řekla.

„Jistě, madam. Jedna z nich právě sedí přede mnou a svým kloboukem mi brání ve výhledu.“

Bábi na něj upřela pohled a pak si ke Stařenci nesmírnému údivu klobouk sundala.

„Omlouvám se,“ řekla. „Vidím, že jsem byla neuváženě nevychovaná. Prosím, promiňte.“

Stařenka začala znovu dýchat. „Cítíš se dobře, Esme?“

„Nikdy jsem se necítila líp.“

Bábi Zlopočasná se pustila do studia lidí přítomných v hledišti a zvukům kolem sebe nevěnovala nejmenší pozornost.

„Ujistiť uji vás, madam, že vaše kožešina mi žere bonbony. Už se pustila do druhého patra!“

„Ale božíčku! Ukažte mu ty obrázky na vnitřní straně víka, buďte tak hodný. On jde jen po čokoládových lanýžcích a ty ostatní, co vám poslintá, si lehce otřete.“

„Nemohli byste konečně mlčet?“

„Já mlčím, to tady ten člověk zbytečně hlučí. S jeho čokoládovými bonbónama -“

To je velká místnost, pomyslela si Bábi. Obrovský pokoj bez oken.

Najednou ucítila, jak ji začínají brnět palce.

Podívala se na ústřední svícen. Lano, na kterém byl zavěšen, mizelo ve výklenku kdesi pod stropem.

Pohledem sklouzla po řadě lóží. Všechny byly plné. U jedné byly záclonky téměř zatažené, jako by její návštěvník chtěl vidět, ale sám být neviděn.

Pak se Bábi rozhledla po předních řadách přízemí. Tu a tam bylo vidět mohutnou trollí postavu, i když trollí ekvivalent opery většinou trval několik let. Mezi diváky se místy blýskaly trpasličí helmy, přestože se trpasličí většinou nezajímal o nic, v čem neúčinkovali trpasličí. Bylo tu také vidět množství pérových doplňků a blýskavých šperků. Ramena se tuto sezónu nosila odhalená. Vzhledu byla věnována maximální pozornost. Lidé sem chodili, aby byli viděni, ne aby viděli.

Zavřela oči.

To byl ten okamžik, kdy jste se stali čarodějkou. Ne když jste zkoušeli hlavologii na hloupého venkovského staříka nebo míchali léky, odstěhovali se na samotu u lesa a naučili se poznat jednu bylinu od druhé.

Ne. Stalo se to ve chvíli, kdy jste otevřeli svou mysl světu a pečlivě zkoumali všechno, co zachytila.

Své uši ignorovala, až se hluk v publiku změnil v slaboučký, vzdálený šum... Nebo přesněji ve slabý šum přerušovaný jen hlasem Stařenky Oggové.

„Tady se píše, že tahle madam Tympani, co zpívá roli Quizelly, je diva,“ informovala Stařenka Bábi. „To znám, to znamená v cizozemštině potápěčka, co se ponořuje pod vodu. Asi to dělá na poloviční úvazek. Není to od ní špatnej nápad, protože při tom musíš hezky dlouho zadržovat dech. Dobřej trénink na zpěv.“

Bábi přikývla, aniž otevřela oči.

Měla je zavřené, i když opera začala. Stařenka, která dobře věděla, kdy ponechat svou přítelkyni jejím vlastním myšlenkovým procesům, se pokoušela mlčet, ale současně se cítila povinná podávat průběžný komentář.

Pak najednou řekla: „Támhle je Anežka! Slyšíš? To je Anežka!“

„Přestaň na ni mávat a laskavě si sedni,“ zabručela Bábi a pokusila se udržet si svůj slábnoucí sen.

Stařenka se vyklonila přes zábradlí.

„Je oblečená za cikánku,“ dělila se o své dojmy. „A teď vystupuje kupředu nějaké děvče a asi bude zpívat,“ - sklopila oči do zcizeného programu - „asi tu proslulou árii. Loučení, jak tady píšou. No, tak teda tomuhle já říkám dobrý hlas -“

„To zpívá Anežka,“ přerušila ji Bábi.

„Ne, to zpívá tahle Kristýna,“ odporovala jí Stařenka.

„Zavři oči, ty nahluchlá pavučino, a zkus mi říct, že to nezpívá Anežka,“ ušklíbla se Bábi.

Stařenka Oggová na chvíli poslušně zavřela oči, a když je znovu otevřela, řekla: „Ale to zpívá Anežka!“

„No.“

„Ale ta holka s tím přihlouplým úsměvem, co stojí před ostatními, hejbe pusou a bůhvíco!“

„Tak.“

Stařenka se poškrábala na hlavě. „Tak tady je něco pěkně v nepořádku, Esme. To přece nemůžeme dovolit, aby tady někdo Anežce ukradl hlas.“

Bábi měla stále ještě oči pevně zavřené. „Řekni mně, kdyby se záclonky na té lóži vpravo náhodou pohnuly,“ požádala.

„Právě jsem viděla, jak se zavlnily, Esme.“

„Ach.“

Bábi dovolila své mysli pomalu se uvolnit. Zatímco ji omývaly tóny árie, usadila se pohodlně v křesle a znovu otevřela své vědomí...

Hrany, stěny, dveře...

Jakmile je nějaký prostor ze všech stran uzavřen, mění se ve vlastní vesmír a některé věci jsou v něm uvězněny.

Hudba jí do hlavy vstupovala jednou stranou a druhou opět unikala ven, ale s ní tam pronikalo i něco jiného, úlomky věcí, útržky událostí, ozvěny starých výkřiků...

Klouzala ještě dál, až někam pod běžné vědomí, do temnoty, kam už nesahala zář ohně.

Tam číhal strach. Plížil se oněmi místy jako obrovské temné zvíře. Ukryval se v každém zákoutí. Byl součástí kamenů.

Ve stínech se krčila stará hrůza. Byla to opravdu jedna z těch nejstarších, ta, která znamenala, že sotva se lidstvo napřímilo a naučilo se chodit po nohou, muselo klesnout na kolena. Byla to hrůza z nestálosti, z toho, že všechno pomine, že překrásný hlas nebo dokonalá postava jsou něco, co přijde, aniž na to máte sebemenší vliv, a odejde, aniž máte sebemenší možnost to zadržet. Nebylo to to, co hledala, ale to, co hledala, pravděpodobně plulo právě v tomhle moři.

Ponořila se ještě hlouběji.

A tady to bylo, hnalo se to s hukotem duší onoho místa, které halila temná noc, jako hluboký ledový proud.

Když se přiblížila, viděla, že to není jedna věc, ale dvě navzájem složitě propletené. Pomalu se natáhla kupředu...

Podvody. Lži. Intriky. Vražda.

„Ne!“

Zamrkala.

Všichni se otáčeli jejím směrem.

Stařenka ji tahala za šaty. „Sedni si, Esme!“

Bábi se rozhlédla. Svícen visel mírumilovně nad přeplněným hledištěm.

„Utlučou ho k smrti!“

„Co se děje, Esme?“

„A hodí ho do řeky!“

„Esme!“

„Pust!“

„Madam, buďte tak laskavá a okamžitě si sedněte!“

... a teď se dal do nugátových hrudek!“

Bábi uchopila svůj klobouk a přikrčená se rozeběhla řadou diváků k uličce. Než se tam dostala, pod bytelnými podrážkami jejích lancreských bot vzala zaskvě řada překrásných obuvnických výrobků, z nichž některé patřily k nejdokonalejším v celém Ankh-Morporku.

Stařenka zdráhavě zůstala na svém místě. Jednak se jí neobyčejně líbila árie, jednak si chtěla užít potlesku. Ale jak se ukázalo, jejího páru dlaní nebylo zapotřebí. V okamžiku, kdy dozněl poslední tón, publikum doslova vybuchlo.

Stařenka Oggová se zadívala k jevišti, čehosi si všimla a usmála se. „Tak takhle je to, co?“

„Gyto!“

Povzddechla si. „Už jdu, Esme. Dovolíte? Promiňte. Dovolíte? Promiňte. Dovolíte...“

Bábi Zlopočasná už byla venku na chodbě, pokryté červeným plyšem, a opírala se čelem o stěnu.

„Tak tohle je moc ošklivá věc, Gyto,“ zamumlala. „Je to celé pokřivené. A vůbec si nejsem jistá, jestli to dokážu přinutit, aby se to stalo správně. Ta ubohá duše...“

Pak se narovнала. „Podívej se na mě, Gyto, ano?“

Stařenka poslušně doširoka otevřela oči. Pak několikrát zamrkala, když se jí za oči vplížily úlomky vědomí Bábi

Zlopočasně.

Bábi si nasadila klobouk, zasunula si pod něj několik neposlušných pramínků šedých vlasů a pak do klobouku zarazila jednu po druhé všech osm jehlic s tou samou pochmurnou odhodlaností, s jakou by si žoldněř před bitvou kontroloval zbraň.

„Dobrá,“ řekla nakonec.

Stařenka Oggová se mírně uvolnila. „Poslyš, ne že bych o to zase tolik stála,“ řekla, „ale bylo by mi líp, kdyby sis nosila zrcátko.“

„To je vyhazování peněz,“ odpověděla jí Bábi.

Ted, v plné zbroji, vyrazila chodbou.

„Moc mě potěšilo, že jsi se udržela, když ti ten chlápek vyčetl klobouk,“ nadhodila nové konverzační téma Stařenka, která jí poklusávala v patách.

„Nebylo se proč rozčilovat. Zítra už bude po něm.“

„No maucta. A co se mu stane?“

„Myslím, že ho přejede vůz.“

„Proč jsi mu to neřekla?“

„Můžu se mýlit.“

Bábi dorazila ke schodům, a aniž zpomalila, vrhla se po nich dolů.

„Kam jdeme?“
„Chci vidět, kdo je za těmi záclonkami v lóži.“
Schodiště bylo plné vzdáleného, ale stále ještě ohlušujícího potlesku.
„Že se jim ten Anežčin zpěv ale líbil, co?“ pobrukovala si zálibně Stařenka.
„Ano. Doufám, že tam dorazíme včas.“
„Sakra hrábě!“
„Co je?“
„Zapomněla jsem tam nahoře Silvera.“
„No, vždyť víš, že se rád seznámí s novými lidmi. Dobrý bože, tohle místo je ale opravdové bludiště!“
Bábi vstoupila do obloukové chodby, mnohem vznešeněji vybavené než ty, odkud právě přišly. Podél stěny bylo vidět řadu dveří.
„Aha. Takže teď...“
Prošla kolem ozdobných rámců a počítala, až se nakonec u jednoho zastavila a vzala za kliku. „Můžu vám nějak pomoci, dámy?“
Obrátily se. Za zády se jim velmi tiše objevila drobná postarší žena, která nesla podnos plný nápojů.
Bábi se na ni usmála. Stařenka Oggová se usmála na podnos.
„Jen jsme se tak dohadovaly,“ začala Bábi konverzaci, „copak je to asi za lidi, co v jedné z těch lóží sedí se zataženými záclonkami?“
Podnos se začal třást.
„Poslyšte, nemám vám ten tác raději podržet?“ nabídla se Stařenka. „Jestli nedáte pozor, určitě něco rozležete.“
„Copak víte o lóži číslo vosům?“ zeptala se babka.
„Aha, takže lóže číslo osm,“ opakovala Bábi. „To bude ona. To je tady ta, ne...?“
„Prosím vás ne!“
Bábi pokročila kupředu a vzala za kliku.
Dveře byly zamčené.
Podnos se ocitl ve Stařenčiných více než ochotných rukou. „No, tak vám děkuju, ani trochu mi to nevádí...“ řekla.
Žena se pověsila Bábi na předloktí. „Nedělejte to! Způsobí to nějaký strašlivý neštěstí!“
Bábi natáhla ruku dlaní vzhůru. „Klíč, paní!“ Stařenka za ní mezitím zkoumala sklenku se šampaňským.
„Nepokoušejte se ho rozzlobit! Už tak je to dost špatný!“ Bylo vidět, že babka je více než zděšená.
„Železo,“ procedila Bábi mezi zuby a přitom lomcovala klikou. „Nedokážu očarovat železo!“
„Počkej,“ ozvala se najednou Stařenka a poněkud nejistě postoupila kupředu. „Puč mi jednu z těch svezích jehlic do klobouku. Náš Nev mě naučil všemožný triky...“
Bábina ruka se zvedla ke klobouku, ale pak se čarodějka zadívala do tváře paní Plížové a ruku zase spustila.
„Ne,“ zavrtila pomalu hlavou. „Ne. Myslím, že toho prozatím necháme...“
„Já nevím, co se to děje...“ vzlykala paní Plížová. „Takovýhle to nikdy nebejvalo...“
„Tak se pořádně vysmrkejte,“ řekla Stařenka, podala paní Plížové umolousaný kapesník a konejšivě ji popleskala po zádech.
„... žádný zabíjení lidí... Chtěl mít jen klidný místečko, vodkád' by pozoroval voperu... Vždycky se potom cejtil líp...“
„A o kompak to tady mluvíme?“ vmísila se do řeči Bábi.
Stařenka Oggová na ni vrhla nad hlavou staré ženy varovný pohled. Existovaly jisté věci, které bylo lepší svěřit Stařence.
„... Každý pátek mi ji vždycky na hodinu vodemk, abych tam mohla poklidit, a vždycky tam byl lístek, kde mně krátce poděkoval nebo se vmluvil za sedadlo umazaný od čokolády... a co je na tom špatného, to bysem chtěla vědět...“
„No tak se ještě pořádně vysmrkejte,“ nabádala ji Stařenka.
„... a teď lidi padaj z lávek jako mouchy... a všickni tvrděj, že to von, ale já vím, že nikdy nechtěl udělat niczlýho...“
„No, jistěže ne,“ chlácholila ji Stařenka.
„... kolikrát já je viděla, jak se dívají k ty lóži. Vždycky byli zvědaví, chtěli by ho vidět... a pak byl najednou uškrcenej chudák pan Liberka. Já se jen tak rozhlídla a na zemi ležel jeho klobouk, jen tak...“
„To je hrozné, když se stane něco takového,“ přitakala Stařenka. „Jak se jmenujete, drahoušku?“
„Plížová,“ popotahovala paní Plížová. „Spad na zem, rovnou přede mě. Poznala bych ho všude...“
„Myslím, že bude nejlepší, když vás odvedeme domů, paní Plížová,“ řekla Bábi.
„Och božíčku! Musím ještě vobsloužit všechny ty dámy a gentlemany! A kromě toho je moc nebezpečný vydat se za takovýhle noci samotná domů... Obyčejně mě doprovází domů Valtr, ale dneska tady musí bejt dost dlouho do noci... ach božíčku...“
„No tak, tady máte kapesník,“ pobízela ji Stařenka. „Najděte si nějaký kousek, který ještě není úplně mokrá.“
Ozvala se řada ostrých zapraskání. Bábi Zlopočasná si propletla prsty a natáhla ruce před sebe, až jí v kloubech zapraskalo.
„Tak nebezpečné říkáte? No v žádném případě vás tady nemůžeme nechat takhle rozrušenou. Já vás doprovodím domů a paní Oggová se o to tady postará.“
„... jenže já musím vobsloužit lóže... roznýst všechno to pití... Přisahal bych, že ještě před chvílíčkou jsem to všechno měla...“
„Paní Oggová ví o nápojích docela všechno,“ uklidňovala ji Bábi a vrhla při tom na svou družku ošklivý pohled.
„Není nic, co bych o nápojích nevěděla, mám je zažitý,“ souhlasila Stařenka a zcela bezostyšně vyprázdnila poslední

sklenku, „zvláště o těchhle.“

„A co s naším Valtrem? Bude si dělat starosti, hlupáček...“

„Valtr je váš syn?“ zeptala se Bábi. „Chodí v rádiovce?“

Stará paní přikývla.

„Já se pro něj vždycky vracím, když pracuje dýl do noci...“ začala.

„Vy se pro něj vracíte..., ale on vás doprovází domů?“ nedalo to Bábi.

„To je... On je... Vite...“ sbírala se paní Plížová. „Je to hodnej hoch,“ dodala nakonec v sebeobraně.

„To určitě je, paní Plížová,“ přikývla Bábi.

Opatrně sňala paní Plížové z hlavy malou bílou čelenku, podala ji Stařence, která si ji nasadila právě tak, jako si uvázala titěrnou krajkovou zástěrku. To byla další výhoda černé barvy. Když jste byli oblečení v černé, mohli jste být prakticky čímkoliv. Matka představená nebo bordelmamá, byla to jen otázka stylu. Všechno záleželo pouze na doplňcích.

Ozvalo se cvaknutí. Lóže č. 8 se odemkla. A pak se zvalo tiché zapraskání, když někdo zastrčil opěradlo židle pod kliku. Bábi se usmála a vzala paní Plížovou za ruku. „Budu zpátky tak rychle, jak to jenom půjde,“ řekla.

Stařenka přikývla a dívala se, jak odcházejí.

Na konci chodby byl malý výklenek. V něm byla židle a na ní pletení paní Plížové a na stěně malý, ale velmi dobře zásobený bar. Byla tam také mahagonová deska a řada čísel se zvonky na velkých pružinách.

Několik z nich se vzteklo houpalo nahoru a dolů.

Stařenka si nalila gin s ginem naředěným ginem a s netajeným zájmem prozkoumala řadu láhví.

Začal zvonit další zvonek.

Byla tam velká kameninová nádoba plná nadívaných nakládaných oliv. Stařenka si jich nabrala hrst a odfoukla prach z láhve portského.

Další zvonek se roztřásl tak divoce, že spadl ze své pružiny.

Někde o kus dál v chodbě se otevřely dveře a jakýsi mladík zplna hrdla vykřikl: „Tak kde je to pití, ženská?“

Stařenka ochutnala portské.

Stařenka Oggová byla zvyklá na to, aby posloužila. Jako děvče byla dokonce služebnou v lancreském hradě, a tehdejší král měl sklony brát do rukou nejen osud všech svých poddaných, ale cokoliv, co se mu podařilo nahmátnout. Mladá Gyta Oggová už sice přišla o svou nevinnost*, ale měla celkem jasné představy o nežádoucích pozornostech. Když se ji král jednou pokusil dosti nevybíravě pocítit svou přízní v přístěnku za kuchyní, který sloužil současně jako zásobárna, spáchala prakticky vlastizradu, a to za pomoci jehněčí kýty, kterou švihla oběma rukama tak přesně, že by jí to mnoho hráčů golfu upřímně závidělo. To definitivně ukončilo její aktivity pod schodištěm** a na dlouhou dobu omezilo královny aktivity nad ním.

Díky téhle krátké zkušenosti získala Stařenka jisté názory, které sice nebyly ani zdaleka tak neochvějné jako názory politické, ale velmi neochvějně oggovské. A paní Plížová vypadala jako někdo, kdo se ani příliš nenajedl, ani nijak moc nevyspal. Ruce měla slaboučké a zarudlé. Pro takové paní Plížové celého světa měla Stařenka spoustu času.

Hodí se portské na sherry? No, rozhodně nemůže škodit, když se to vyzkouší...

Teď už zvonily všechny zvonky. Asi bude brzo přestávka.

Pomalu odšroubovala víčko ze sklenice koktajlo-vých cibulek a několik jich se zamyšleným výrazem schroupala.

Nakonec, když ze dveří lóží začaly vykukovat hlavy a lidé vykřikovali rozhořčené poznámky, se naklonila k polici se šampaňským a vzala z ní dvě velké láhve označené nápisem ‚magnum‘. Pečlivě je protřepala, zasunula si po jedné pod každou paži a s palci přitisknutými na zátkách vykročila do chodby.

Stařenčina životní filozofie byla, že je třeba udělat to, co se v momentální chvíli jeví jako nejlepší, a udělat to tak důkladně, jak to jen jde. Její přesvědčení ji ještě nikdy nezhradilo.

Opona spadla. Diváci stále ještě stáli a aplaudovali.

„A co teď?“ zeptala se Anežka svého souseda v cikánském oblečení.

Ten si z hlavy stáhl šátek. „No, drahoušku, my se teď prostě ztratíme do... Oh ne, bude děkovačka!“

Opona se znovu zvedla. Reflektor zachytil Kristýnu, která se ukláněla, mávala a zářila.

Cikánský společník strčil do Anežky loktem. „Podívej se na madam Tympani!“ řekl. „Ta je vzteky téměř bez sebe.“

Anežka se podívala na primadonu.

„Ale vždyť se usmívá,“ řekla.

„To tygr taky, má drahá.“

Opona znovu spadla a bylo jisté, že režisér dá pokyn k výměně dekorací a seřve každého, kdo by se pokusil ještě sáhnout na lanka opony...

Anežka odběhla s ostatními. V dalším jednání toho moc neměli. Pokusila se naučit se před představením celý děj - i když ostatní členové sboru dělali, co mohli, aby jí to rozmluvili, a to na základě známé skutečnosti, že árie můžete buď zpívat, nebo jim rozumět, ale nemůžete obojí současně.

Ať tak, nebo tak, Anežka byla velmi pečlivá.

... takže Peccadillo (tenor), syn vévody Tagliatella (bas), se tajně převlékl za pasáčka vepřů, aby se mohl dvořit Quizelle, a přitom ovšem nevěděl, že doktor Bufola (baryton) prodal sluhovi Ludimu elixír, aniž si uvědomil, že Ludi je ve skutečnosti dívka Jodine (soprán) převlečená za chlapce, protože hrabě Artaud (baryton) tvrdí, že...“

Pomocný režisér ji odtáhl z cesty a zamával na někoho v portále.

„Spusťte venkovskou krajinu, Rone,“ Ze zákulisí se ozvalo několikéré zahvízdnutí, jemuž odpovědělo několik podobných zahvízdnutí z provaziště.

Pozadí se zvedlo nahoru. Z šera nahoře se začaly spouštět pytle s pískovým protizávažím.

„...pak Artaud odhalí, že, hm, Zibelina si musí vzít Fideliho, moment, to myslím Fiabehe, protože neví, že rodinné jmění už...“

Shora se snesl další pytel s pískem. Alespoň na jedné straně jeviště. Na druhé straně se ozval výkřik a vytrhl Anežku z jejího opakování. Když se otočila, dívala se přímo do tváře zesnulého pana Musikfut-terala, který visel na provaze vzhůru nohama a jehož tvář neskýtala ani v nejmenším příjemný pohled.

Stařenka proklouzla příhodnými dveřmi, zavřela za sebou a opřela se o ně zády. Po několika okamžicích zvuk běžících nohou zanikl v dálce.

Tak to byla opravdu dokonalá psina.

Stáhla si krajkovou čelenku a zástěrku, a protože v sobě měla základní dávku poctivosti, oboje složila a nacpala do kapsáře, aby to později vrátila paní Plížové. Pak odněkud vytáhla plochý kulatý předmět a udeřila s ním o ruku. Z kulaté krempy vystřelila dlouhá špička. Po několika drobných úpravách byl její oficiální klobouk téměř jako nový.

Rozhlédla se. Určité nedostatky ve vybavení koberců a osvětlení spolu s bohatým výskytem prachu dokazovaly, že tohle jsou prostory, kam obyčejná veřejnost nemá přístup.

Krucityrkn. Napadlo ji, že by si měla rychle najít další dveře. To samozřejmě znamenalo, že musí zatím nechat Silvera, kde byl, ale ten se neztratí. Vždycky se objevil, když chtěl dostat nažrat.

Před sebou viděla úzké schody vedoucí dolů. Pustila se po nich a sešla do další chodby, která byla o něco lépe osvětlena než ta nahoře, a po krátkém uvažování se pustila jedním směrem. Pak už jí stačilo jen držet se výkřiků.

Vynořila se v bočním portálu mezi kulisami a rekvizitami.

Nikdo se o ni nestaral. Příchod malé, přátelsky vyhlížející postarší dámy mohl za podobné situace jen těžko vyvolat nějaký komentář.

Lidé pobíhali sem a tam a jeden přes druhého křičel. Ti citlivější lidé také křičeli, ale stáli při tom na jednom místě. Na dvou vedle sebe narychlo postavených židlích polehávala rozložitá dáma a předváděla dokonalý hysterický záchvat, zatímco několik kulisáků se ji pokoušelo ovívat scénářem.

Stařenka Oggová si nebyla jistá, zda se přihodilo něco důležitého, nebo zda to náhodou není jen další pokračování opery.

„Já bych jí na vašem místě uvolnila korzet,“ prohodila, když mījela skupinku kolem židlí.

„Dobré nebe, madam, už tak tady máme paniky víc než dost!“

Stařenka se přesunula k pestrému a zajímavému zástupu cikánů, šlechticů, osvětlovačů a kulisáků.

Čarodějky jsou zvědavé z profese a zvědavé od přírody. Přistoupila co nejbliže.

„Pusťte mě dopředu. Jsem děsně vlezlá ženská,“ vykřikovala a slovům dodávala důrazu oběma lokty. Zabralo to, protože takový přístup většinou zabírá.

Na zemi tam ležela mrtvola. Stařenka viděla smrt v mnoha podobách, a nedalo jí proto mnoho práce poznat, že byl mrtvý muž uškrcen. Nebyla to nejpěknější smrt, i když na pohled dost pestrá.

„Ale bože,“ řekla. „Chudák mužský. Copak se mu stalo?“

„Pan Štandlík tvrdí, že se musel nějak omylem zachytit za -“ začal někdo.

„Nikde se nezachytit! To má na svědomí Duch!“ zarazil ho někdo jiný. „Pořád ještě bude tam nahoře.“

Všechny pohledy se zvedly nahoru do provazíště a k osvětlovacím lávkám.

„Pan Sardelli tam poslal skupinu kulisáků, aby ho vyplašili.“

„A měli planoucí pochodně?“ zeptala se Stařenka.

Několik členů skupiny se na ni podívalo, jako kdyby je právě napadlo, co je vlastně ta babka zač.

„Cože?“

„Musíte mít planoucí pochodně, když pronásledujete zlou příšeru,“ trvala na svém Stařenka. „To je známá věc.“

Chvilku trvalo, než se její prohlášení vsáklo, a pak:

„To je fakt.“

„Ona má pravdu, poslyšte.“

„Měli planoucí pochodně?“

„Myslím, že neměli. Jenom obyčejné lucerny.“

„Och, ty nejsou skoro k ničemu,“ zavrtěla Stařenka nešťastně hlavou. „To je tak pro pašeráky, tyhle lucerny. Ale když honíte zlé příšery, musíte mít -“

„Promiňte, mládenci a děvčata!“

Režisér vylezl na jakousi bednu.

„Podívejte se,“ začal s poněkud pobledlým obličejem, „Vím, že do posledního znáte proslulé rčení ‚Divadlo musí pokračovat, komedianti jedou dál‘...“

Ze sboru se ozval sbor zasténání a výkřiků.

„...je hrozně těžké zpívat veselou písničku o pojídání ježků, když čekáte, že se vám každou chvíli přihodí nějaká nehoda,“ vykřikl cikánský král.

„To je ale legrační věc, že zrovna mluvíte o ježkovi a zpěvu. Já sama, například -“ začala Stařenka, ale nikdo jí nevěnoval pozornost.

„Podívejte, my vlastně ani nevíme, co se skutečně stalo-“

„Vážně? A můžeme hádat?“ nadhodil cikánský král.

„- ale máme všude nahoře muže -“

„Ale? Pro případ, že by se přihodila nějaká další ‚nehoda‘?“

„- a pan Štandlík mě pověřil, abych vám řekl, že dnes večer dostanete zvláštní příplatek za to, že jste tak statečně

souhlasili s tím, že budete pokračovat ve hře-“

„Peníze? Po takovém šoku? Peníze? Tak on si myslí, že nám nabídne prašivý dva tolary a my mu zůstaneme na prokletém jevišti?“

„Hanba!“

„Nemá srdce!“

„To je neslýchané!“

„Měl by dát aspoň čtyři!“

„Správně! Správně!“

„Styďte se, přátelé! Mluvit o pár tolarech, když vám tady u nohou leží mrtvý člověk... Cožpak nemáte žádnou úctu k jeho památce?“

„Správně! Pár tolarů, to je ostudné. Pět tolarů, nebo nic!“

Stařenka Oggová přikývla sama pro sebe, obešla okolí a našla dost velký kus látky, aby mohla zakrýt mrtvé tělo doktora Musikfutterala.

Gytě Oggové se ten divadelní svět neobyčejně zamlouval. Byl to její druh magie. Proto to Esme neměla ráda. Byla to magie iluzí, klamů a poštilostí, a to Stařence vyhovovalo, protože nikdo nemůže být třikrát vdaný a nenaučit se trochu ode všeho. Současně to ovšem bylo natolik blízko Bábině druhu magie, že z toho byla nejistá. A to byl důvod, proč si toho musela neustále všimnat. Bylo to, jako když si škrábete místo, které vás svědčí.

Lidé si málokdy všimají nenápadných postarších dam, které vypadají, jako kdyby sem patřily - Stařenka dokázala vypadat, jako že sem či tam patří, rychleji než chciplé kuře v kafilerce.

Kromě toho měla Stařenka ještě jeden dokonalý dar, a to mysl ostrou jako cirkulárku, skrytou za obličejem, jenž se podobal loňské křížale.

Někdo vzlykal.

Vedle zesnulého sbormistra klečela podivná postava. Vypadala jako loutka, jíž někdo odstříhal provázky.

„Mohl byste mi pomoci s tou látkou, pane?“ řekla tiše Stařenka.

Postava zvedla obličej. Na Stařenku zamžikal pár vodnatých očí zrudlých pláčem. „On už se neprobudí!“

Čarodějka v duchu přehodila rychlostní stupeň. „To máš pravdu, chlapče zlatý,“ řekla. „Ty jsi Valtr, že?“

„Byl vždycky tak hodný, jak na mě, tak na moji mámu! Nikdy mě nekopnul!“

Stařence bylo jasné, že tady není pomoci. Klekla si vedle mrtvého a snažila se udělat s tělem, co dokázala.

„Slečno, oni říkají, že to byl Duch, slečno! Ale to nebyl Duch, slečno! On by něco takového nikdy neudělal! Byl vždycky hodný na mně i na moji mámu!“

Stařenka opět přehodila. Na Valtra Plížu musel člověk přece jen o něco zpomalit.

„Moje máma bude vědět, co se má udělat!“

„Ano, ale víš... Ona šla domů dřív, Valtře.“

Valtrova vosková tvář se začala stahovat do výrazu nekontrolovatelné hrůzy.

„Ona nesmí jít domů bez Valtra, který na ni dává pozor!“ vykřikl.

„Vsadila bych se, že to pokaždé říká,“ přikývla Stařenka. „Vsadila bych se, že vždycky čeká, aby ji její Valtr doprovodil domů. Ale myslím, že teď by chtěla, aby její Valtr pokračoval ve své práci, aby na něj mohla být pyšná. Opera ještě není ani v polovině a představení musí pokračovat.“

„Je to pro naši mámu nebezpečné!“

Stařenka ho pohladila po ruce a bezmyšlenkovitě si otřela ruku do sukně.

„To je hodný chlapec,“ pokračovala. „Já teď musím odejít, ale -“

„Duch nikomu nic neudělal!“

„Já vím, Valtře, jenže já musím jít a najdu někoho, kdo by ti pomohl, a spolu musíte dopravit tělo pana Musikfutterala někam, kde bude moci zůstat až do konce představení. Rozumíš? A já jsem pání Oggová.“

Valter na ni chvíli upřeně zíral a pak rychle přikývl.

„Hodný chlapec.“

Stařenka ho nechala u těla a sama se vypravila dál do nitra zákulisí.

Mladík spěchající náhodou kolem zjistil, že je najednou bohatší o Stařenku Oggovou.

„Promiňte, mladý muži,“ řekla Stařenka a stále svírala jeho paži, „ale neznáte tady kolem náhodou děvče, které se jmenuje Anežka? Anežka Nuličková?“

„Tak to tedy nemůžu sloužit, madam. A copak dělá?“ Pokoušel se odspěchat, co nejrychleji to šlo, ale Stařenčino sevření bylo jako z ocele.

„Ona tak trochu zpívá. Velké děvče. Hlas, co se dobře ohýbá na všechny strany. Pořád chodí v černém.“

„Nemyslíte náhodou Perditu?“

„Perditu? Ach ano. To bude ona, božíčku.“

„Myslím, že se stará o Kristýnu. Jsou v kanceláři pana Sardelliho.“

„A ta Kristýna, není to náhodou to děvče v bílém?“

„Přesně tak, madam.“

„Předpokládám, že byste mi mohl ukázat, kde má ten pan Sardelli kancelář?“

„No, víte, já totiž - ehm, tedy... ano. Je kousek tady za jevištěm, první dveře doprava.“

„Jste hodný hoch, že tak ochotně pomáháte staré ženské,“ usmála se na něj Stařenka. Její stisk pak zesílil tak, že jen zanedbatelný tlak na čtvereční centimetr dělil paži nešťastného mladíka od přerušení krevního oběhu. „A nemyslíte, že by to byl skvělý nápad, pomoci támhle mladému Plížovi udělat něco slušného pro toho nešťastného mrtvého člověka?“

„Kde támhle?“

Stařenka se obrátila. Pozůstatky zesnulého doktora Musikfutterala zůstaly na místě, ale Valter zmizel.

„Chudák chlapec, byl trochu rozrušený, a ani mě to nepřekvapuje,“ řekla Stařenka. „To se dalo čekat. Takže... co kdybyste někde našel jiného tak skvělého mladíka, jako jste sám, a provedli jste to spolu?“

„Ehm... ano.“

„Jste skutečně moc milý a hodný hoch,“ opakovala Stařenka.

Večer vstoupil do své druhé poloviny. Bábi s paní Plížovou si razily cestu davy lidí směrem ke Stínovu, k oné části města, která byla tak přeplněná jako ptačí hnízdiště a právě tak voňavá jako fekální jímka a naopak.

„Tak,“ řekla Bábi, když se ocitly v bludišti páchnoucích uliček, „váš chlapec Valtr vás většinou doprovází domů, ano?“

„Je to hodnej hoch, paní Zlopočasná,“ řekla paní Plížová omluvně.

„Jsem si jistá, že jste vděčná za takového silného chlapce, o kterého se můžete opřít, že?“

Paní Plížová zvedla hlavu. Podívat se do očí Bábi Zlopočasné bylo jako podívat se do zrcadla. To, co se z nich na vás dívalo, to jste byli vy sami a ukryt se nebylo kam.

„Oni ho tak trápěj,“ zamumlala. „Pošťuchujou ho a schovávají mu koště. Voni taky nejsou zlí, ale jeho pořád trápěj.“

„Nosi si své koště domů, že?“

„Je moc vopatrnej na svý věci,“ řekla paní Plížo-vá. „Vždycky jsem ho vedla k tomu, aby si na svý věci dával pozor a nikomu nebyl na vobtěž. Ale voni do něj, do ubožáčka, strkaj, trápěj ho a pokřikujou na něj takový vošklivý věci...“

Ulička vyústila do dvorku, který se podobal studni ukryté ve stínu vysokých budov. Obdélník měsíční oblohy křížovala síť šňůr na prádlo.

„Tak já sem doma,“ řekla paní Plížová. „Moc vám děkuju.“

„Jak se bez vás Valtr dostane domů?“ zajímala se Bábi.

„Och, v budově Vopery je dost míst, kde se může vyspat. Von ví, že dyž pro něj nepříjdu, musí tam zůstat na noc. Von dycky dělá, co se mu řekne, paní Zlopočasná. Nikdy nikoho neovobtěžuje.“

„Já jsem přece neřekla, že ano.“

Paní Plížová zašmátrala ve své kabelce, spíše aby unikla Bábině pohledu než proto, že by hledala klíč.

„Předpokládám, že váš Valtr vidí většinu z toho, co se v Opeře děje,“ řekla Bábi a uchopila paní Plížovou jemně zajedno zápěstí. „Víte, zajímalo by mě, co váš Valtr viděl?“

Puls paní Plížové vyběhl nahoru a ve stejném okamžiku ze stínů vyběhli lupiči. Stíny se rozevřely. Ozvalo se zacinkání kovu.

Tichý hlas řekl: „Vy jste jen dvě baby a nás je šest. Bylo by zbytečný řvát.“

„A božíčku, jemináčku,“ pípala Bábi Zlopočasná.

Paní Plížová padla na kolena. „Och prosím, neublížujte nám, laskaví pánové, jsme jen ubohý starý ženský! Copak vy nemáte matky?“

Bábi pozvedla oči k nebi. Ale hromy a blesky do toho. Byla dobrou čarodějkou. To byla její role v životě. To byla ta zátěž, kterou musela nést. Dobro a Zlo byly celkem pominutelné, když člověk vyrostl se silně vyvinutým smyslem pro Správné a Špatné. Doufala, opravdu doufala, že přestože jsou ti lupiči mladí, jsou to otrlí kriminálníci...

„Jo, já kdysi hákou mutru měl,“ prohlásil nejbližší z nich, „ale myslím, že už si na ni vůbec nepamatuju...“

Ach. Výborně. Bábi zvedla obě ruce ke klobouku a chystala se vytáhnout dvě nejdelší jehlice...

Ze střechy se svezla taška a padla do nedaleké kaluže.

Všichni zvedli hlavy.

V měsíčním svitu se na okamžik mihla postava v širokém plášti. V natažené ruce se jí zaleskla dlouhá čepel. Pak postava seskočila ze střechy a lehce dopadla před jednoho z užaslých lupičů.

Čepel zavířila vzduchem.

První zloděj se otočil a tál po nezřetelném stínu před sebou. Jak se ukázalo, byl to jeden z jeho společníků, který instinktivně pozvedl ruku, a než ho zasáhla čepel jeho druha, zasadil tak nechtě svým nožem hlubokou ránu dalšímu lupiči stojícímu těsně vedle něj.

Maskovaná postava se proplétala mezi lupiči a čepel jejího meče po sobě téměř zanechávala stopu ve vzduchu. Bábi později napadlo, že neznámý se vlastně nikoho ani nedotkl, ale když na to přišlo, ani nemusel. Když stojí potmě šest lidí proti jedinému člověku, a zvláště není-li těch šest vycvičených zasáhnout cíl rychlejší než vos, a navíc když ona šestice pobudů získala své představy o boji nožem od podobných amatérů, jako jsou oni sami, je výsledek jasný. V šesti ze sedmi případů musí zasáhnout někoho ze svých druhů a zhruba jeden ku dvanácti, že useknou ucho někomu ze svých spolubojovníků.

Ti dva, kteří zůstali po deseti vteřinách boje nezranění, se podívali jeden na druhého a dali se na útěk.

Bylo po všem.

Zbývající postava, která stála na vlastních nohou, se hluboce uklonila před Bábi Zlopočasnou. „Ach. Bella donna!“

Vzduchem zavířil černý plášť podšitý rudým hedvábím a postava také zmizela. Jen okamžik ještě bylo slyšet zvuk tichých kroků našlapujících na dláždění.

Bábiny ruce byly stále ještě na poloviční cestě ke klobouku.

„No tohle!“

Sklopila zrak. Na dláždění leželo několik postav, z nichž některé sténaly, jiné vydávaly tiché bublavé zvuky.

„Ale to jsou mi věci,“ řekla. Pak se sebrala.

„Myslím, že budeme potřebovat horkou vodu a nějaké plátno na obvazy a dobrou ostrou jehlu na šití, paní Plížová,“ obrátila se ke své společnici. „Nemůžeme tady ty chudáky nechat vykrvácet k smrti, že ne, i když se pokusili oloupit

ubohé staré ženské...

Paní Plížová se zatvářila vyděšeně.

„Musíme být milosrdné, paní Plížová,“ naléhala Bábi.

„Rozfoukám voheň a natrhám nějaký starý prostěradlo,“ vzpamatovala se nakonec paní Plížová. „Jen nevím, estli najdu nějakou větší jehlu...“

„Oh, myslím, že já tady dokonce nějakou mám,“ zarazila ji Bábi a vytáhla jednu z okraje svého klobouku.

Klekla si vedle jednoho z ležících lupičů. „Ona je sice hodně tupá a rezavá,“ dodala polohlasem, „ale budeme muset udělat, co je v našich silách.“

Jehla se zableskla v měsíčním svitu. Lupičovy kulaté vyděšené oči se zaostřily nejprve na jehlu a pak na tvář Bábi

Zlopočasně. Zděšeně zasténal. Lopatkami se pokusil zahrabat do dláždění.

Pravděpodobně bylo dobře, že nikdo neviděl Bábinu tvář ukrytou ve stínu.

„Konečně vykonáme nějaké dobro,“ prohlásila spokojeně.

Sardelli vyhodil ruce do vzduchu. „A co když udeří uprostřed jednání?“ řekl.

„Dobrá, dobrá,“ přerušil ho Štandlík, který seděl za svým stolem jako člověk ukrytý v bunkru. „Souhlasím. Hned po představení zavoláme Hlídku. Jiná možnost tady není. Budeme je jenom muset požádat, aby byli diskrétní.“

„Diskrétní? Už jste se někdy setkal s nějakým členem Hlídky?“ podíval se na něj Sardelli.

„Ne že bych si myslel, že něco vypátrají. Ten už dávno zmizel po střeších, na to můžete vzít jed. Ať už je to kdokoliv. Chudák starý Musikfuttal. A jeho vliv byl v mnoha věcech opravdu cítit.“

„Dnes večer už to nebyl jen jeho vliv,“ podotkl Sardelli.

„To bylo nechutné.“

Sardelli se naklonil přes stůl. „Nechutné nebo ne, celá společnost jsou umělci. Pověřiví. Stačí taková maličkost, jako například když je někdo zavražděn na jevišti, a oni se vám rozsybou.“

„On nebyl zavražděn na jevišti! On byl zavražděn někde v zákulisí. A my si pořád ještě nejsme jistí, že to vůbec byla vražda! Byl v poslední době velmi... ve velmi depresivním stavu.“

Anežka byla šokovaná, ale nebyl to šok ze smrti doktora Musikfuttala. Žasla nad svou vlastní reakcí. Bylo to náhlé a nepříjemné, vidět toho člověka mrtvého, ale ještě horší bylo přistihnout samu sebe, že má skutečný zájem o to, co se děje - o způsob, jakým lidé reagovali, jak se pohybují, o věci, které říkají. Bylo to, jako kdyby stála někde vedle sebe a všechno pozorovala odněkud zvenčí.

Na druhé straně - Kristýna se doslova položila. Stejně tak madam Tympani. Mnohem víc lidí se staralo o Kristýnu než o primadonu navzdory faktu, že madam Tympani už několikrát přišla k sobě a znovu velmi významně omdlela a nakonec byla nucena propadnout hysterickému záchvatu. Nikoho ani na okamžik nenapadlo, že by se něco podobného mohlo přihodit Anežce.

Kristýnu přenesli do Sardelliho pracovny v zákulisí a uložili na gauč. Anežka odněkud donesla misku vody a ručník a začala jí otírat čelo, protože jednoduše existují lidé, kteří jsou osudem předurčeni k tomu, aby byli odneseni na pohodlné gauče, a jiní, jimž osud určil shánět misky s vodou a ručníky.

„Opona jde během dvou minut nahoru,“ ozval se Sardelli. „Raději půjdu a seženu orchestr. Budou určitě všichni naproti v hospodě U bodnutí do zad. Ta čuňata do sebe dokážou dostat první pivo dřív, než umlkne potlesk.“

„A budou pak ještě schopní hrát?“

„To nebyli nikdy, takže nevím, proč by s tím teď měli začínat,“ odpověděl zachmuřeně Sardelli. „Jsou to muzikanti, Štandlíku. Jediný způsob, jak by je mohlo to mrtvé tělo vzrušit, by byl, kdyby jim spadlo do piva, a i pak by hráli, kdybyste jim nabídli za tu mrtvolu nějaké peníze navíc.“

Štandlík přešel k nehybné Kristýně. „Jak je jí?“

„No, chvilkami si něco mumlá -“ začala Anežka.

„Šálek čaje? Čaj? Dá si někdo šálek čaje? Není nic příjemnějšího než šálek čaje, no, tak to není tak docela pravda, ale vidím, že gauč je už stejně obsazený... To byl jen takový můj žertíček, nic ve zlém, dá si někdo šálek skvělého čaje?“

Anežka se zděšeně ohlédla.

„No, myslím, že mně by hrnek čaje udělal opravdu dobře,“ prohlásil Štandlík s hranou bodrostí.

„A co vy, slečinko?“ Stařenka mrkla na Anežku.

„Ehm... ne, děkuji vám... Vy jste tady zaměstnaná?“ zeptala se Anežka.

„Já tady jen vypomáhám za paní Plížovou, které se udělalo špatně a musela odejít o něco dřív,“ vysvětlovala Stařenka a obdařila Anežku dalším spikleneckým mrknutím. „Jmenuju se Oggová. Mě si nevímejte. Nedejte se rušit.“

To, jak se zdálo, Štandlíka uklidnilo, byť by třeba jen proto, že náhradní roznášecí čaje představovali v tomto okamžiku to nejmenší nebezpečí.

„Dneska večer je to spíš jako Grand Guignol než opera,“ poznamenala Stařenka. Strčila loktem do Štandlíka. „To je cizozemsky a znamená to ‚krev po celém jevišti‘,“ přeložila mu pohotově.

„No tohle.“

„Jasně. Znamená to... Velkej Hihňal.“

V dálí začala hrát hudba.

„To je předehra k druhému dějství,“ řekl Štandlík. „No, jestli Kristýna stále ještě není v pořádku, bude to muset...“ vyslal k Anežce zoufalý pohled. No, v takovéhle situaci to snad lidé pochopí.

Anežčina hrud' se pýchou ještě více vyklenula. „Ano, pane Štandlíku?“

„No, možná že na vás někde najdeme i bílé -“

Kristýna, oči stále ještě zavřené, pozvedla ruku k čelu a zasténala.

„Co...co se to stalo?!“

Štandlík si okamžitě klekl vedle gauče. „Jste v pořádku? Utržila jste ošklivý šok! Myslíte, že byste mohla pokračovat? Ve jménu umění a toho, aby lidé nepožadovali vrácení vstupného?“

Vrhla na něj odvážný úsměv. Až zbytečně odvážný, pomyslela si Anežka.

„Nemohla bych přece zklamat to drahé publikum!“

„To je skvělé!“ usmál se Štandlík. „Takže já se tam hned rozeběhnu. Perdita vám pomůže, že, Perdito?“

„Jistě. Samozřejmě.“

„A budete ve sboru, abyste jí mohla vypomoci i v duetu,“ dodával Štandlík. „Někde blízko ve sboru.“ Anežka si povzddechla. „Ano. Já vím. Pojď, Kristýno.“

„Drahá Perdito...“ začala Kristýna.

Stařenka pozorovala, jak obě dívky odcházejí. Pak řekla: „Vzala bych si ten šálek, jestli už jste dopil.“

„Och. Ano. Samozřejmě. Udělalo mi to moc dobře,“ odpověděl jí Štandlík.

„Ehm... tam nahoře v lóžích se mi stala taková nehoda,“ ozvala se Stařenka.

Štandlík si vyděšeně přitiskl ruku na prsa. „Kolik je mrtvých?“

„Ale božíčku, nikdo! Nikdo neumřel. Jen jsou maličko mokří, protože jsem rozlila trochu šampaňského.“

Štandlíkovi po tváři přeletěl výraz nesmírné úlevy. „No, tak s tím si vůbec nedělejte starosti,“ usmál se.

„Víte, když jsem řekla rozlila... Víte, ono to tak nějak pokračovalo...“

Nedbale mávl rukou. „Šampaňské se dobře čistí, na koberci po něm nezůstane ani stopy,“ zavrtil hlavou.

„A co na stropě?“

„Paní...?“

„Oggová.“

„Prosím vás, běžte.“

Stařenka přikývla, posbírala čajové šálky a vyšla z kanceláře. Jestliže se nikdo na nic nevyptával staré ženské s tácem plným hrnků s čajem, už vůbec nikoho by nenapadlo vyptávat se takové ženské za hromadou špinavého nádobí. Mytí špinavého nádobí slouží jako odznak členství téměř kdekoliv.

Co se Stařenky týkalo, tak mytí nádobí bylo něco, co se jí v posledních čtyřiceti letech netýkalo, ale teď cítila, že by mohlo být dobré držet se své role. Našla místnost s pumpou a dřezem, vyhrnula si rukávy a dala se do práce.

Najednou jí někdo poklepal na rameno.

„Poslyšte, tohle byste neměla dělat,“ ozval se za ní jakýsi hlas. „To by vám mohlo přinést ošklivou smůlu.“

Ohlédla se a uviděla jednoho z kulisáků.

„Ale tohle! Takže mytí nádobí přináší ošklivou smůlu?“ zeptala se.

„Vy jste si při tom pískala.“

„No a? Já si vždycky pískám, když přemýšlím.“

„Myslel jsem tím, že byste si neměla pískat na jevišti.“

„To nosí smůlu?“

„No, dalo by se to tak říct. My totiž používáme taková pískaná hesla, když se mění scéna. A když vám tak na hlavu spadne pytel s pískem, mohlo by to pro vás být nešťastné.“

Stařenka vedle hlavy. Jeho pohled sledoval její. Tady měli strop zhruba sedmdesát centimetrů nad hlavami.

„No, prostě je bezpečnější si nehvizdat,“ zabručel mladík.

„Budu si to pamatovat,“ řekla Stařenka. „Žádné pískání. Zajímavé. Žijme a učme se, co?“

Opona se zvedla a začalo druhé dějství. Stařenka představení pozorovala z bočního portálu.

Zajímavá věc. Většina lidí se neustále snažila držet alespoň jednu ruku výše než hlavu, to pro případ nečekané nehody. Jak se zdálo, najednou se ve hře vyskytovalo mnohem víc salutování, mávání na přivítanou i rozloučenou a dramatických gest, než kolik jich opera kdy vyžadovala.

Pozorovala duet mezi Jodine a Bufolou, pravděpodobně vůbec první duet v historii, při němž oba zpěváci důsledně upírali zraky k nebesům.

Stařenka si ovšem stejnou měrou vychutnávala i hudbu. Kdyby byla hudba stravou lásky, pak by Stařenka byla ochotná dát si kdykoliv sonátu s pomfrity a tatarskou omáčkou. Jenže bylo jasné, že dnes večer se z hudby vytratila jiskra.

Stařenka potřásla hlavou.

Ze stínů za ní vystoupila postava, natáhla se a poklepala Stařence na rameno. Ta se otočila a před sebou spatřila obávanou tvář.

„Aha, nazdar, Esme. Jak ses dostala dovnitř?“

„Pořád ještě tě sem nepustí bez lístků, takže jsem si musela promluvit s tím chlápkem v pokladně. Ale během několika minut bude zase jako rybička. Co se dělo?“

„No... tak vévoda zazpíval dlouhou píseň, aby nám oznámil, že už musí jít, a hrabě zase jinou o tom, jak je na jaře hezky, a pak seshora spadla mrtvola.“

„To se ale děje v mnoha operách, ne?“

„No, ani bych neřekla.“

„Ale jdi. V divadle jsem si všimla, že když se delší dobu pozorně díváš na ta mrtvá těla, všimneš si, že se hýbají.“

„Pochybuju, že se tohle taky pohne. Byl uškrcenej. Někdo tady morduje lidi z opery. Byla jsem na kus řeči s baletkami.“

„Vážně?“

„Všechny ty holky říkají, že ta dělá tendlecten Duch.“

„Hmm. Chodí v černých šatech a má bílou masku?“

„Jak to víš?“

Bábi se zatvářila mazaně.

„Víš, já si nedovedu představit někoho, kdo by chtěl mordovat zrovna lidi od opery...“ Stařenka si představila výraz madam Tympani. „Snad až na ostatní lidi od opery. A taky muzikanty. A možná i někoho z diváků.“

„Já na duchy nevěřím,“ odpověděla jí Bábi pevně.

„Ale Esme! Vždyť víš, že já sama jich mám doma alespoň deset!“

„Počkej, na duchy já přece věřím,“ přerušila ji Bábi. „Smutná věc, když se někdo musí potulovat po nocích sem a tam a dělat při tom húúú a húúú... ale nevěřím, že zabíjejí lidi nebo že používají meče.“ Kousek poodešla. „Už tak je tady duchů víc než dost.“

Stařenka mlčela. To bylo nejlepší, co člověk mohl udělat, když Bábi naslouchala, aniž při tom používala uši.

„Gyto?“

„Copak, Esme?“

„Co to znamená Bella donna?“

„To je takové lepší jméno pro rulík zlomocný, Esme.“

„Já si to hned myslela. Pch! Ta drzost!“

„Ale v opeře to znamená ‚Krásná dáma‘.“

„Skutečně? Och.“ Bábina ruka vyletěla nahoru a náznakem upravila ocelově šedý drdol v týle.

„Hlouposti!“

... pohyboval se jako hudba jako někdo, kdo tančí na rytmus, který slyší ve svém nitru. A jeho tvář, která se na okamžik ukázala v měsíčním svitu, byla lebkou anděla...

Duet si vysloužil další záplavu potlesku stojících diváků.

Anežka se nenápadně zamíchala zpět do sboru. Do konce jednání už ji nečekalo nic zvláštního, jen tančit, nebo spíš se se zbytkem sboru pohybovat do rytmu na cikánském trhu a poslouchat, jak vévoda - s rukou dramaticky pozdviženou nad hlavou - zpívá svou píseň o tom, že překrásný je venkov v létě.

Neustále nahlížela do kulis. Jestliže je tady Stařenka Oggová, tak ta druhá nebude daleko. Teď si přála, aby byla nikdy nenapsala ty nešťastné dopisy domů. Ale ať si... domů ji neodvlečou, kdyby se na hlavu postavily...

Zbytek opery proběhl, aniž došlo k dalšímu úmrtí, s výjimkou těch několika doprovázených dlouhým zpěvem, jak to vyžadovala hra. Došlo k drobnému zmatku, když byl jeden ze sboristů málem zabit pytle s pískem, shozeným z provaziště jedním z kulisáků, kteří tam hlídali, aby se nestalo další neštěstí.

Na konci byl mohutný aplaus a většina z něj patřila Kristýně.

Pak opona spadla.

A zase zvedla a spadla a zvedla a Kristýna se děkovala a děkovala.

Anežka měla dojem, že Kristýna přidala přinejmenším o jednu úklonu víc, než kolikrát to po ní vyžadoval aplaus.

Perdita, která se na to dívala svými očima, podotkla: Samozřejmě, že ano.

A pak opona spadla naposled.

Publikum šlo domů.

Z kulis a z provaziště na sebe začali kulisáci hvízdát svá kódovaná hesla. Část světa zmizela v okolní temnotě. Někdo obcházel budovu a zhasínal většinu světel. Hlavní svícen, podobný narozeninovému dortu, byl pomalu vytažen do svého výklenku, aby na něm mohly být zhasnuty svíce. Pak se ozvaly kroky muže, který odcházel od navijáku.

Do dvaceti minut po posledním zatleskání bylo hlediště prázdné a až na několik světel temné.

Ozvalo se zařinčení kbelíku.

Na jevišti vyšel Valtr Plíža, pokud ovšem můžeme použít slovo „vyšel“ v souvislosti s jeho způsobem pohybu.

Pohyboval se jako loutka na gumových nitích, takže se zdálo, že to, že se jeho nohy dotýkají země, je pouhopouhá náhoda.

Velmi pomalu a velmi pečlivě začal mopem vytírat jeviště.

Po několika minutách se ze závěsů vynořil stín a došel až k němu. Valtr sklopil oči.

„Zdravím vás, pane kocoure,“ řekl.

Silver se mu začal otírat o nohy. Kočky mají vrozený instinkt poznat každého hlupáka, který je ochotný dát jim nažrat, a Valtr k tomu měl více než skvělou kvalifikaci.

„Půjdu a najdu vám někde trochu mléčka, co říkáte, pane kocoure?“

Silver zapředl jako vzdálená bouře.

Valtr vykročil svým podivným krokem, kdy se jednotlivé části jeho těla pohybovaly jedním směrem vlastně jen v průměru, a zakrátko zmizel za kulisami.

Na balkoně seděly dvě temné postavy.

„Smutné,“ řekla Stařenka.

„Má zaměstnání v teple a matka na něho dává pozor,“ odpověděla jí Bábi. „Spousta lidí je na tom hůř.“

„Ale velkou budoucnost v tom pro něj nevidím,“ pokračovala Stařenka. „Když se nad tím tak zamyslíš.“

„K večeri měla trochu studených brambor a půl slanečka,“ sdělila jí Bábi. „A v bytě sotva pár kousků nábytku.“

„Je to ostuda.“

„No podívej, teď si alespoň trochu pomůžu,“ konstatovala Bábi. „Zvlášť když prodá všechny ty nože a boty,“ dodala spíš pro sebe.

„Pro staré ženské je tenhle svět moc krutý,“ pokývala hlavou Stařenka, matriarcha neuvěřitelně rozvětveného rodinného klanu a neoddiskutovatelný tyran poloviny hor Beraní hlavy.

„Zvlášť pro ty, co jsou vyděšené jako paní Plížo-vá,“ přikývla Bábi.

„No, já bych byla taky vyděšená, kdybych byla stará a měla ještě pečovat o Valtra.“

„O tom nemluví, Gyto. Já vím o strachu svoje.“

„To je pravda,“ souhlasila Stařenka. „Většina lidí, co tě potkají, jsou strachem celí poto...“

„Paní Plížová žije ve strachu,“ pokračovala Bábi, která předstírala, že Stařenčinu poznámku neslyšela. „Její vědomí je strachem drčeno jak v lisu. Hrůzou skoro nedokáže myslet. Cítím, jak to z ní vyzařuje jako mlha.“

„Ale proč? Kvůli Duchovi?“

„To zatím nevím. Rozhodně toho nevím moc. Ale já to zjistím.“

Stařenka zalovila v hlubinách svého oblečení.

„Nemáš chuť na hlt něčeho ostřejšího?“ nadhodila. Odněkud zpod jejich spodniček se ozvalo tlumené zacinkání. „Mám šampaňský, brandy a portský. A pár jednohubek a nějakou sušenku.“

„Gyto Oggová, řekla bych skoro, že jsi zlodějka,“ prohlásila nepříliš vážně Bábi Zlopočasná.

„To tedy nejsem!“ ohradila se Stařenka a dodala v záchvatu oně pokrokové morálky, která je čarodějkám téměř přirozená: „To, že sem tam, technicky vzato, něco štipnu, to ze mě ještě nedělá zlodějkou. Já totiž jako zlodějka nemyslím!“

„No, měly bychom se vrátit k paní Dlaňové.“

„Dobrá,“ souhlasila Stařenka. „Ale nezastavíme se nejdříve někde na jídlo? Mně jejich vaření nevadí, ale to jídlo tam mi připadá tak trochu, jako když se celý den jenom snídá, jestli mi rozumíš...“

Když vstaly, dolehl k nim z jeviště jakýsi zvuk. Valtr se vrátil a jemu v patách kráčel o něco tlustší Silver. Valtr, aniž si všiml obou pozdních návštěvnic, se chopil svého mopu a pokračoval v úklidu jeviště.

„První věc zítra ráno je,“ řekla Bábi, „že půjdeme znovu navštívit pana vydavatele Kozlovvrcha. Měla jsem čas promyslet si, co uděláme dál. A pak se pustíme do téhle záhady.“

Znovu se podívala na tu nevinou postavu stírající jeviště a tiše řekla: „Copak to asi víš, Valtře Plížo? Copak jsi to viděl?“

„No nebylo to úžasné?!“ řekla Kristýna, která seděla na posteli. Její noční košile, jak si Anežka všimla, byla bílá. A neobyčejně krajková.

„Jistě,“ řekla Anežka.

„Pětkrát mě vytleskali!! Pan Štandlík říkal, že je to víc, než kolikrát vytleskali kohokoliv od doby madam Gigliové!! Já snad dnes večer ani vzrušením neusnu!!“

„Takže hezky vypij ten šálek teplého mléka, který jsem nám připravila,“ usmála se na ni Anežka. „Víš, jak dlouho mi to trvalo, než jsem s tou pánví vyšla všechny ty schody?“

„A ty květiny!!“ povzddechla si zasněně Kristýna, aniž si všimla hrnku s mlékem, který jí Anežka postavila k ruce.

„Začaly chodit, hned jak skončilo představení, jak mi řekl pan Štandlík!! Povídal mi, že-“

Ozvalo se tiché zaklepání na dveře.

Kristýna si upravila kraječky.

„Dále!!“

Dveře se otevřely a dovnitř se vklátil Valtr Plíža, který byl napůl skrytý za obrovským svazkem různých kytic.

Po několika krocích zakopl o svou vlastní nohu, zapotácel se kupředu a svůj náklad upustil. V němém úžasu zíral na obě dívky, pak se najednou otočil a vrátil se ke dveřím.

Kristýna se zahihňala.

„Promiňte, slečín... čno,“ řekl Valter.

„Děkujeme ti, Valtře,“ řekla Anežka.

Dveře se za ním zavřely.

„Není divný?! Vidělas, jak se na mě díval?! Myslíš, že bys pro ty květiny někde našla trochu vody?!“

„Jistě, Kristýno. Je to jen sedm pater dolů a sedm nahoru.“

„A já za odměnu vypiju tady ten skvělý nápoj, který jsi pro mě připravila!! Je v tom zase to dobré koření?!“

„To víš, že ano. Hlavně koření,“ přikývla Anežka.

„Ale není to nějaký z těch lektvarů, co vy čarodějky vaříte, že ne?!“

„Ehm... to víš, že ne,“ odpověděla jí Anežka. Konec konců, každý v Lancre užíval čerstvé bylinky. „Hm... poslyš, obávám se, že ani zdaleka nesezenu dost nádob na všechny ty květiny a nebude to stačit, ani když použiju hrpopo...“

„Co když použiješ?!“

„No ten... vždyť víš. Ten, co se dává... hrnek... pod postel. Hrpopo.“

„Ty jsi tak legrační! „

„Ale stejně jich nebude dost,“ řekla Anežka a zapálila se jako pivoňka. Za jejíma očima zatím páchala Perdita vraždu.

„Tak dej do vody všechny, které jsou od knížat a rytířů, a o ty ostatní se postarám zítra!“ rozhodla Kristýna a pozvedla hrnek s mlékem.

Anežka zvedla konvici a vykročila ke dveřím.

„A Perdito, drahoušku?!“ řekla Kristýna s hrnkem napůl cesty k ústům.

Anežka se otočila.

„Zdálo se mi, že zpíváš trošilinku silně, miláčku! Skoro bych řekla, že pro lidi musí být obtížné slyšet při tom mě!!“

„Promiň, Kristýno,“ řekla Anežka.

Dolů sešla potmě. Dnes večer ve výklenku na každém druhém odpočívadle hořela svíce. Bez nich by schody byly temné, s nimi se po nich plížily a tancovaly stíny a vyskakovaly na Anežku z každého kouta.

Došla až k pumpě v kuchyňském přístavku a naplnila konvici.

Na jevišti začal někdo zpívat.

Byla to Peccadillova část duetu, který zazněl na jevišti před třemi hodinami, ale zpívaná bez hudebního doprovodu a tenorem takového zabarvení a čistoty, že Anežce vypadla konvice z ruky a zmáčela jí nohy studenou vodou.

Chvilí naslouchala a pak si uvědomila, že si naplň v duchu a naplň šepem zpívá sopránový part.

Píseň skončila. Anežka slyšela dutý zvuk kroků ztrácejících se v dále.

Rozběhla se k jevišti, na chvilku zaváhala, ale pak vyběhla na tu obrovskou šerou prázdnotu.

Tu a tam hořící svíce dávaly asi tolik světla jako hvězdy za jasné noci. Nikde nebylo živáčka.

Přešla do středu jeviště a v šoku se snažila popadnout dech.

Cítila před sebou hlediště, ten obrovský prázdný prostor, vydávající zvuk, jaký by vydával samet, kdy. by uměl chrápat.

Nebylo to ticho. Jevišť není nikdy tiché. Byl to zvuk tisíců jiných zvuků, které ještě neutichly -bouří potlesku, předeher, árií. Proudily dolů... útržky melodií, ztracené akordy, zlomky písní.

Ustoupila zpět a šlápla někomu na nohu.

Anežka se rychle otočila. „André, nemusíš -“

Někdo před ní o krok ustoupil. „Promiňte, slečno!“

Anežka si vydechla. „Valtře?“

„Promiňte, slečno!“

„To nic! Pořádnější mě vyděsil.“

„Já vás neviděl, slečno!“

Valtr něco nesl. K Anežčinu úžasu byl malý stín v jeho náruči černější než okolní tma. Byla to kočka, která mu visela v rukou jako mokrá hadr a spokojeně předla. Anežce to připadalo stejné, jako kdyby někdo strkal ruce do mlýnku na maso, aby zjistil, co ho to momentálně ucpalo.

„To je přece Silver, ne?“

„Je to šťastný kocourek. Plný mlíčka.“

„Valtře, proč chodíš potmě po jevišti, když už jsou všichni ostatní dávno doma?“

„A co tady děláte vy, slečno?“

To bylo poprvé, co Anežka slyšela, že se Valtr na něco zeptal. A konec konců, je tady přece jen něco jako uklízeč nebo hlídač, řekla si. Může si chodit, kam chce.

„Já... ztratila jsem se,“ řekla a styděla se za tu lež. „Já... vrátím se nahoru do svého pokoje. Ehm. Poslyš, neslyšel jsi tady někoho zpívat?“

„Tady pořád někdo zpívá, slečno!“

„Ale já myslím právě teď.“

„Právě teď tady s vámi mluvím já.“

„Ale...“

„Dobrou noc, slečno!“

Prošla hebkým vlhkým šerem zpět do kuchyňského přístavku a každý krok odolávala neodbytnému nutkání rychle se ohlédnout přes rameno. Sebrala konvici, naplnila ji a pospíchala nahoru do podkroví.

Zatím dole na jevišti Valtr opatrně spustil Silvera na zem, sundal si rádiovku a vytáhl z ní něco bílého a papírovitého.

„Tak co si teď poslechneme, pane kocour? Už vím, poslechneme si předeheru k Die Flederleiv od J.Q. Bubly dirigovanou Poglupem Dement'jevem.“

Silver na něj udělal onen mazaně vypasený obličej kočky, která je za dobré žrádlo ochotná prakticky ke všemu.

A Valtr seděl vedle něj a naslouchal hudbě, která se linula ze stěn.

Když se Anežka vrátila do pokoje, Kristýna tvrdě spala a chrápla chrapotem lidí, kteří se prohánějí v bylinkovém nebi. Hrnek ležel vedle postele.

Nebylo to špatné, ujišťovala sama sebe Anežka. Kristýna opravdu potřebovala posilující celonoční spánek. Od Anežky to vlastně byl samaritánský čin.

Obrátila svou pozornost ke květinám. Bylo mezi nimi hodně růží a orchidejí. U většiny z nich byly připevněny navštívenky. Mnoho, šlechticů, jak se zdálo, obdivovalo zpěv, nebo spíše zpěv, který vycházel z úst ve tváři, jako měla Kristýna.

Anežka naaranžovala květiny podle lancreského způsobu. Spočíval v tom, že uchopíte nádobu s vodou do jedné a kytici do druhé ruky a energickým pohybem vsunete druhé do prvního.

Poslední svazek květin byl menší a ozdobený rudou papírovou manžetou. Nebyla v něm navštívenka. Nebyly tam dokonce ani květiny.

Někdo jednoduše zabalil hrst začernalých pichlavých růžových stonků do papíru a postříkal je voňavkou. Vůně byla kořeněná a velmi příjemná, ale i tak to byl hloupý vtip. Hodila je do koše na odpadky, zhasla svíčku, sedla si a čekala. Nebyla si jistá na koho. Nebo na co.

Po několika minutách si uvědomila, že z koše na odpadky vychází zvláštní záře. Bylo to slabé světélkování, náznak světla podobného svitu nemocné světlušky, ale bylo tady.

Po všech čtyřech dolezla ke koši a nahlédla do něj.

Na suchých stoncích byla růžová poupata, průhledná jako sklo, viditelná jen díky tomu, že okraj každého okvětního

plátku slabě světélkoval. Poupata se chvěla a blikala jako světélka nad močálem. Anežka kytičku opatrně vytáhla z koše a v temnotě nahnatla prázdný hrnek. Nebyla to zvlášť příhodná váza, ale zatím bude stačit. Pak si znovu sedla a pozorovala duchům podobné květy, dokud...

...dokud někdo nezakašlal. Trhla sebou a uvědomila si, že usnula.

„Madam?“

„Pane?!“

Hlas byl melodický. Zněl tak, jako kdyby se mohl každým okamžikem pustit do zpěvu.

„Dejte pozor. Zítří musíte zpívat roli Laury v opeře Il Truccatore. Máme před sebou mnoho práce. Jedna noc na to skoro nestačí. Nejvíce času nám zabere árie z prvního dějství.“

Ozval se krátký úryvek hudby hraný smyčcovými nástroji.

„Vaše vystoupení dnes večer bylo... dobré. Ale jsou tady jisté věci, které stále ještě musíme vylepšit. Tak prosím.“

„To vy jste poslal ty růže?“

„Líbí se vám? Kvetou jen v temnotě.“

„Kdo jste? Byl jste to vy, koho jsem před chvílí slyšela zpívat?“

Na okamžik zavládlo ticho.

„Ano.“

Po chvíli:

„Takže si proberme roli Laury v Il Truccatore - což znamená Mistr převleků. Někdy se té opeře vulgárně říká Muž tisíce tváří...“

Když čarodějky následujícího dne dorazily ke kanceláři pana Kozlovvrcha, našly tam obrovského trolla sedícího na schodech. Přes kolena měl položený sukovitý kyj, a když je uviděl, zvedl proti nim dlaň podobnou rýči.

„Dovnitř nikdo nejde,“ řekl. „Pan Kozlovvrch porazuje.“

„A jak dlouho asi bude ta jeho porada trvat?“ zeptala se Bábi.

„Pan Kozlovvrch, on velmi dlouhý poradník.“

Bábi vrhla na trolla odhadující pohled. „A už působíš v nakladatelském podnikání dlouho?“ zeptala se.

„Už od toho rána, co dneska,“ odpověděl pyšně.

„A to zaměstnání ti dal pan Kozlovvrch?“

„Jasňáčka. Přišel k nám do ulice V kamenolomu a vybral si mě zvlášť kvůli tomu, abych mu dělal...“ trollovo čelo se zvrásnilo v namáhavé snaze vybavit si neznámá slova, ...přeshlapoval širokou stopu v rychle pádícím světě vydávatelů.“

„A co přesně budeš dělat?“

„Vydávatel? Ne... to - retraktor!“

„Promiň,“ řekla Stařenka, odstrčila Bábi a postoupila kupředu. „Vrstvy, jaké máš ty, bych poznala všude. Ty jsi od Ploskolebčí hory v Lancre, že?“

„Jo, a co?“

„My jsme také z Lacre.“

„A dite?“

„Tohle je Bábi Zlopočasná, abys věděl.“

Troll na ni udělal nevěřící obličej a pak se jeho čelo znovu pokrylo úvozy a puklinami a on otočil tázavý pohled k Bábi. Ta přikývla.

„Ta, co jí vy, hoši, říkáte Aaoograha hoa, pamatuješ?“ pokračovala Stařenka. „Ta, které je třeba se vyhnout!“

Troll se podíval na svůj kyj, jako by zcela vážně uvažoval o možnosti, že se utluče k smrti.

Bábi ho poplácala po mechem pokrytém rameni. „Jak se jmenuješ, mládenče?“

„Karborundus, slečno,“ zabrumlal. Jedna noha se mu začala nervózně třást.

„No, jsem si jistá, že si tady v tom velkém městě brzo zařídiš docela slušný život,“ pokračovala Bábi.

„Jo a proč bys na tom nezačal pracovat hned teď?“ nadhodila Stařenka.

Troll na ni vrhl vděčný pohled a dal se na útěk, při kterém se ani nenamáhal s tím otvírat si cestou dveře.

„A vážně mi tak říkají?“ zeptala se Bábi.

„Ehm. To víš, že jo,“ řekla Stařenka a sama sobě dupla na nohu. „Je to samozřejmě takový výraz úcty.“

„Oh.“

„Ehm...“

„Já vždycky pro trolly dělala, co jsem mohla, dobře to víš.“

„To tedy vím.“

„A co trpaslíci?“ řekla Bábi s výrazem někoho, kdo zcela nečekaně objevil na nose čerstvý uhřík a nemůže odolát pokušení ho vymáčknout. „Ti pro mě mají taky nějaké jméno?“

„Víš co? Pojďme se radši podívat na toho Kozlovvrcha?“ prohlásila Stařenka spěšně.

„Gyto!“

„No... víš... Myslím, že je to K'ez'rek d'b'duz,“ vypravila ze sebe Stařenka.

„Oh.“

Bábi byla celou cestu nahoru po schodech až nezvykle tichá.

Stařenka se neunavovala klepáním. Otevřela dveře a zvolala do místnosti „Kuk, pane Kozlovvrchu! To jsme zase my, jak jste řekl. Na vašem místě bych se nepokoušela vylézt z toho okna, jste ve třetím patře a ten pytel s penězi by vás mohl pěkně rychle strhnout dolů z římsy.“

Muž v místnosti se přesunul, takže mezi ním a čarodějkami stál pracovní stůl.

„Nebyl tam dole náhodou troll?“ zeptal se.

„Ten se rozhodl, že s vydavatelským řemeslem končí,“ informovala Stařenka. Sedla si a vrhla na zmateného nakladatele široký úsměv. „Předpokládám, že pro nás máte nějaké peníze.“

Pan Kozlovrch si uvědomil, že je v pasti. Když hledal vhodnou odpověď, přeběhlo mu tváří několik rozporuplných výrazů. Pak se usmál skoro stejně široce jako Stařenka a posadil se proti ní.

„Pochopte, v tomto okamžiku je, situace velmi složitá,“ řekl. „Abych se vám přiznal, nepamatuju si, kdy jsme na tom byli hůře,“ dodával s jistou dávkou předstírané poctivosti.

Podíval se do tváře Bábi Zlopočasně. Jeho úsměv zůstal, kde byl, ale zbytek jeho tváře se začal pomalu vytrácet.

„Zdá se, že lidé v poslední době přestali kupovat knihy. A cena leptů... věřte, je to strašné.“

„Každý, koho znám, si pravidelně kupuje váš kalendář,“ přerušila ho Bábi. „Řekla bych skoro, že v Lancre si ho koupí každý. Všichni obyvatelé hor Beraní hlavy si kupují váš kalendář. Dokonce i trpaslíci. A to je nějaká spousta půltolarů. A Gytina kniha si taky nevede špatně.“

„No, víte, jsem rád, že je tak populární, ale vezměte si - distribuce, plat podomních obchodníků, opotřebování všech -“

„Stránky z vašeho kalendáře vydrží většinu domácností celou zimu,“ řekla Bábi. „Tedy pokud není nikdo nemocný. A papír je tenký a hladký.“

„Můj syn Jason si kupuje rovnou dva kalendáře,“ přikyvovala Stařenka. „Ale on má opravdu početnou rodinu. Dveře u kadibudky se někdy ani nestačí zastavit.“

„No ano, ale víte, háček je v tom, že - já vám vlastně ani nemusím nic platit,“ vypravil ze sebe pan Kozlovrch, který se řeč obou dam pokoušel ignorovat. Jeho úsměv teď měl celý obličej jen sám pro sebe. „Vy jste mi zaplatila za to, abych tu knihu vytiskl, a já vám vaše peníze vrátil. Myslím dokonce, že se naše účtárna zmýlila o nějakou malou částku ve váš prospěch, ale to po vás nebudu -“

Hlas se mu vytratil.

Bábi Zlopočasná začala rozkládat kus složeného papíru. „Tahle proroctví na budoucí rok...“ začala.

„Kde jste to vzala?“

„Půjčila jsem si je. Můžete je dostat zpět, pokud si to budete přát -“

„A co je s nimi?“

„Jsou chybná.“

„Co tím myslíte? Jak chybná? Jsou to přece proroctví!“

„Nevěřím, že příštího května bude v Klači pršet kari. Kari tak brzo v roce neseženete.“

„A vy se snad v otázkách předpovědí a věsteb vyznáte, co?“ ušklíbl se Kozlovrch. „Vy, co? Já vydávám kalendáře s předpověďmi celé roky.“

„Přiznám, že nejsem nijak zvlášť dobrá v předpovídání věcí na rok dopředu jako vy,“ připustila Bábi. „Ale jsem naprosto přesná v předpovědi na třicet vteřin.“

„Vážně? Tak co se tedy stane během třiceti vteřin?“

Bábi mu to řekla.

Kozlovrch zařval smíchy. „Ale no tohle! To je skvělý vtip! To byste pro nás měla napsat!“ zalykal se. „Přisahám, není nad to, když je člověk ctižádostivý, že? To je lepší než samovolné vznícení biskupa z Quirmu, a to se ještě nestalo! Tak během třiceti vteřin, říkáte?“

„Ne.“

„Ne?“

„Teď už za dvacet devět vteřin,“ opravila ho Bábi.

Pan Štandlík přijel do opery časně, aby zjistil, jestli dnes už někdo zemřel. Došel až do své kanceláře, aniž na něj ze stínů vypadla mrtvola.

Skutečně nečekal, že to bude takové. Měl operu rád. Všechno to v ní vypadalo tak umělecky. Viděl stovky oper a prakticky tam nikdo nezemřel. Něco takového zažil jen jednou, při baletní scéně v La Triviatě, když partner vyhodil primabalerínu s přílišnou vervou a ona padla na klín postaršímu gentlemanovi v první řadě. Jí se nestalo nic, ale postarší gentleman v jediném, nepopsatelně šťastném okamžiku zemřel.

Někdo zaklepal.

Pan Štandlík pootevřel dveře jen na několik centimetrů. „Kdo je mrtev?“

„Ni-nikdo, pane Štandlíku! Nesu vám poštu!“

„Ach, to jsi ty, Valtře. Děkuju ti.“

Vzal si štůsek dopisů a zavřel dveře.

Byly tam účty. Vždycky tam byly účty. Opera běží prakticky sama, říkali mu. Ano, to byla pravda, běžela sama, ale na peníze. Rychle se probral dopi...

Byla tam obálka se znakem Opery.

Podíval se na ni, tak jako se člověk dívá na velmi divokého psa uvázaného na velmi tenkém vodítku.

Obálka nedělala nic, jen si tam tak ležela a vypadala zalepená, jak už tak obálky většinou vypadají.

Nakonec ji nožem na papír rozpáral od jednoho konce k druhému a odhodil na stůl, jako by ho mohla pokousat.

Když se o to nepokusila, váhavě se pro ni natáhl a vytáhl složený dopis. Ten zněl:

„Pane Sardelli!“
Sardelli byl nakonec nalezen. Přečetl si vzkaz. „Nemáte snad v úmyslu se tomu podřídit, že ne?“
„Ale ona opravdu zpívá skvěle, Sardelli.“
„Myslíte to Nulíčkovici děvče?“
„No... tedy... jistě. Vy dobře víte, co myslím.“
„Ale tohle není nic jiného než vydírání!“
„Myslíte? Vždyť on nám vlastně ani ničím nevyhrožuje.“
„Nechal jste ji... chtěl jsem říct je, samozřejmě...“
Nechal jste je zpívat včera večer a k čemu to bylo dobré chudákovi panu Musikfutturalovi?“
„A co byste mi radil vy?“
Ozvalo se několik zmatených úderů na dveře.
„Pojď dál, Valtře,“ zvolali současně pan Štandlík i Sardelli.
Dovnitř se všoural Valtr s putnou uhlí.
„Navštívil jsem velitele Elánia z Městské hlídky,“ řekl Sardelli. „Řekl mi, že sem dnes večer pošle několik svých nejschopnějších mužů. Inkognito.“
„Mám dojem, že jste řekl, že jsou všichni neschopní.“
Sardelli pokrčil rameny. „Musíme to řešit tak, jak se takové věci řešit mají. Věděl jste, že doktor Musikfuttural byl uškrcen ještě předtím, než byl zavěšen?“
„Oběšen,“ opravil ho bezmyšlenkovitě Štandlík. „Lidé se věší. Jen mrtvé maso můžete někam zavěsit.“
„Skutečně?“ zavrtěl Sardelli hlavou. „Děkuji vám za informaci. No, tak tedy chudák starý Musikfuttural byl prostě uškrcen. A pak ho tam zavěsili.“
„Tedy musím vám říci, Sardelli, že máte poněkud nevhodný smysl pro -“
„Už jsem hotový, pane Štandlíku!“
„Ano, děkuji ti, Valtře. Můžeš jít.“
„Prosím, pane Štandlíku.“
Valtr za sebou velmi pečlivě zavřel dveře.
„Já si myslím, že tady je skoro vhodný,“ ohradil se Sardelli. „Jestliže nenajdete nějaký způsob, jak si poradit s... Není vám nic, pane Štandlíku?“
„Cože?“ Štandlík, který upíral pohled na zavřené dveře, potřásl hlavou. „Aha. Ano. Ehm. Valtr...“
„Co je s ním?“
„Je... v pořádku... doufám?“
„No, má své drobné legrační zvláštnosti. Ale je naprosto neškodný, jestli myslíte tohle. Někteří z kulisáků a pár lidí z pomocného personálu jsou k němu občas dost krutí... Znáte to, jednou ho pošlou pro plechovku neviditelné barvy, podruhé pro díry na hřebíky a tak dál. Věří všemu, co se mu řekne. Proč?“
„Ale... jen tak mě něco napadlo. Já... to ale... vážně... hlupák.“
„No, řekl bych, že technicky by se to o něm dalo říct.“
„Ne, já myslel... oh, na tom nezáleží...“

Bábi Zlopočasná se Stařenkou Oggovou opustily kancelář pana Kozlovrecha a rezervovaně kráčely ulicí. Alespoň Bábi kráčela důstojně a rezervovaně. Stařenka za ní o něco zaostávala.
Každých třicet vteřin řekla: „Kolik že to vážně bylo?“
„Tři tisíce dvě stě sedmdesát tolarů a osmdesát sedm pencí,“ odpověděla jí Bábi. Vypadala zamyšleně.
„Myslím, že od něj bylo hezké, že prohlídnul všechny popelníky, aby z nich vytahal všechny ty zatoulané měďáky,“ řekla Stařenka. „Alespoň ty, na které dosáhl. Kolik že to vážně bylo?“
„Tři tisíce dvě stě sedmdesát tolarů a osmdesát sedm pencí.“
„Sedmdesát tolarů jsem v životě neměla,“ zasnila se Stařenka.
„Já neřekla jen sedmdesát tolarů, já řekla -“
„Ale jo, já vím. Ale já se k tomu propracovávám postupně. To je jedna věc, kterou musíš penězům přiznat. Dovedou tě pěkně vytočit.“
„Já jenom nechápu, proč si musíš dělat peněženku z nohavice u zateplovaček,“ zabručela Bábi.
„Protože to je to poslední místo, kde by je někdo hledal,“ povzddechla si smutně Stařenka. „A kolik jsi říkala, že to bylo?“
„Tři tisíce dvě stě sedmdesát tolarů a osmdesát sedm pencí.“
„Tak to budu potřebovat mnohem větší pikslu.“
„Budeš potřebovat mnohem větší krb.“
„No, každopádně bych teď potřebovala mnohem větší nohavici.“ Strčila loktem do Bábi. „Teď se ke mně budeš muset chovat uctivě, když jsem bohatá,“ dodala.
„Jo, to určitě,“ přikývla Bábi s nepřítomným pohledem. „Nemysli si, že o tom neuvažuju.“
Najednou se zastavila. Stařenka do ní narazila, až drobné zachřestily.
Před nimi se tyčilo průčelí Opery.
„Musíme se tam vrátit,“ řekla Bábi, „a dostat se do lóže číslo osm.“
„Krumpáč,“ prohlásila rozhodným hlasem Stařenka, „a šestka dláto a je po ftákách.“
„Nejsme tvůj Nev,“ zavrtěla Bábi hlavou. „A kromě toho, vloupat se tam by nebylo to pravé. My musíme mít právo tam

být.“

„Uklízečky,“ řekla Stařenka. „Mohly bysme dělat uklízečky a ... ne, to by by nebylo správný, abych já ve svém postavení dělala uklízečku.“

„Ne, to bychom si při tvém postavení fakticky nemohly dovolit.“

K budově Opery přijel kočár a Bábi vrhla na Stařenku dlouhý pohled. „Ale pořád ještě bychom mohly udělat jednu věc,“ řekla a mazanost z jejího hlasu odkapávala jako karamel, „mohly bychom si lóži osm koupit.“

„To by nešlo,“ řekla Stařenka. Lidé spěchali dolů po schodišti, upravovali si manžety a vázanky a všude bylo vidět ulepené výrazy uvítacích výborů. „Oni mají strach ji prodat.“

„Myslíš?“ naklonila Bábi hlavu ke straně. „Umírají lidé a opera musí pokračovat. To znamená, že někdo musí být ochotný prodat vlastní babičku, když za to dostane dost peněz.“

„No, ale i tak by to stálo celej majlant,“ zamračila se Stařenka.

Pak si všimla Bábin triumfálního výrazu a zasténala: „Ale Esme! Chtěla jsem si ty peníze odložit na starý kolena!“ Na chvíli se zamyslela. „Ale ani tak by to nešlo. Hele, podívej se na nás, my přece vůbec nevypadáme jako ty správný lidi...“

Z kočáru vystoupil Enrico Bazilica.

„Ale známe ty správné lidi,“ broukla Bábi spokojeně.

„Oh, Esme!“

Zvonek nad dveřmi obchodu vydal rafinovaný zvonivý tón, jako kdyby se styděl udělat něco tak obyčejného jako zazvonit. Asi by byl dal přednost tomu, kdyby mohl nenápadně zakašlat.

Tohle byl nejvznešenější a nejmódnější ankh-mor-

porský módní salon. Jedním ze způsobů, jak to dát najevo, bylo odstranit všechno, co by připomínalo tu hloupost zvanou obchod. Tu a tam nenápadně naaranžovaný kus drahého materiálu jen naznačoval nabízené možnosti.

Tohle nebyl obchod, kde by se věci kupovaly. Tohle bylo něco jako odpočinkové obchodní centrum, kam jste zašli na šálek kávy a kus řeči. A bylo možné, že na základě té uvolněné tlumené konverzace změnilo čtyři pět. metrů některé z těch drahých látek jakoby mimochodem majitele a přitom se neodebralo nic tak mrzkého jako obchod.

„Do krámu!“ vykřikla Stařenka.

Zpoza nenápadného závěsu vyšla jakási dáma a změřila si nosními dírkami podivné návštěvnice.

„Jste si jisty, že jste vešly správným vchodem?“ řekla. Paní Rozbřesklá byla vychována k tomu, aby se chovala slušně jak ke sloužícím, tak k obyčejným lidem, i když vypadali tak ošuměle jako tyhle dvě staré ochechule.

„Tuhle moje přítelkyně si chce koupit nový šaty,“ řekla ta menší kulatá. „Hezky noblesní, s tou sukni, co se za váma táhne, a s vycpaným zadkem.“

„Černé,“ dodala ta hubená.

„A chceme taky všechny ty volovinky, co k tomu patří,“ pokračovala ta malá, „malej pytlík na provázku, brejle na tyčce, prostě všechno.“

„Myslím, že to by ovšem mohlo stát trošičku víc, než kolik jste se rozhodly utratit,“ řekla paní Rozbřesklá.

„Kolik je to trošičku?“ řekla ta kulatá.

„Víte, tohle je opravdu velmi dobrý salon.“

„Proto tady jsme. Nechceme žádnéj pól. Já se jmenuju Stařenka Oggová a tohle tady je... madam Esmeralda von Donnerwetter.“

Paní Rozbřesklá si se smíšenými pocity změřila madam von Donnerwetter. Nebylo pochyb o tom, že ta ženská má jisté držení. A pohled měla jako hraběnka.

„Je z Lancre,“ dodávala Stařenka. „A mohla mít konzervatornu, kdyby o to byla stála, ale ona o to nestála.“

„Hm...“ paní Rozbřesklá se rozhodla, že s nimi bude chvíli hrát jejich hru, „ajaký styl jste tak měla namysli?“ ;

„Něco noblesního,“ vyjádřila se Stařenka.

„Víte, byla bych ráda, kdybyste mi přece jen poskytly trošičku bližší informace -“

„Co kdybyste nám nějaké šaty ukázala,“ řekla madam Esmeralda a sedla si. „Je to do Opery.“

„Oh, snad abonmá?“

„Lady Esmeralda má abon všude,“ odpověděla Stařenka Oggová pevně.

Paní Rozbřesklá měla chování charakteristické pro její společenskou třídu a její výchovu. Byla vychována k tomu vidět celý svět jistým způsobem. Když se svět začal chovat poněkud jinak, než byla zvyklá, vyvedlo ji to z rovnováhy, ale stejně jako gyroskop se nakonec vzpamatovala, vyrovnala a točila se dál, jako kdyby se vůbec nic nestalo. Kdyby se civilizace zhroutila a zbytky lidstva, které se zachránily, se musely živit šváby, paní Rozbřesklá by i pak používala ubrousek a dívala se svrchu na lidi, kteří své šváby nejedí správným způsobem.

„Takže já vám... é... ukážu nějaké modely,“ řekla. „Omluvte mě na okamžik.“

Vydala se do dlouhé dílny za obchodem, která byla mnohem méně vznešená, opřela se o stěnu a zavolá-la svou hlavní švadlenu.

„Mildred, mám tam dvě velmi podivné -“

Zarazila se. Ony šly za ní! Procházely uličkou mezi řadami švadlen a krejčích, zdravily je a prohlížely si šaty naaranžované na krejčovských pannách.

Rychle je dohonila. „Jsem si jistá, že byste raději-“

„Kolik by stály tyhle?“ obrátila se k ní lady Esmeralda a prstem šfouchla do modelu vytvořeného pro vévodkyni-vdovu z Quirmu.

„Obávám se, že tyhle nejsou na prodej -“

„A kolik by stály, kdyby byly na prodej?“

„Tři sta tolarů, řekla bych,“ odpověděla jí paní Rozbřesklá.

„Takže pět set by bylo tak akorát,“ podívala se na ni lady Esmeralda.

„Ano?“ vytřeštila na ni oči Stařenka. „Myslíš? To myslíš? To myslíš vážně?“

Sáty byly černé. Tedy teoreticky byly černé. Byly tak černé, jak černé je špačci křídlo. Byly z černého hedvábí, s černými korálky a černými flitry. Byla to černá barva na dovolené.

„Zdají se být tak mojí velikosti. Vezmeme si je. Zaplať té ženě, Gyto!“

Gyroskop paní Rozbřesklé se zběsile roztočil. „Vezmete si je? Hned? Pět set tolarů? A zaplatíte? Zaplatíte hned? V hotovosti?“

„Dohlédni na to, Gyto.“

„Oh, tak teda jo.“

Stařenka Oggová se otočila ke společnosti stydlivě zády a zvedla sukni. Ozvala se celá řada zašustění, elastických zadrnčení, a když se nakonec obrátila, držela v rukou objemný sáček.

Odpočítala padesát téměř horkých desetitolaro-vých mincí do neodporující dlaně paní Rozbřesklé.

„A teď se vrátíme zpátky do obchodu a mrkneme se po těch ostatních věcech,“ prohlásila lady Esmeralda. „Já osobně dávám přednost pštrosimu peří. A taky potřebuju jeden z těch širokých plášťů, které dámy nosí. A taky vějř s černou krajkou.“

„A proč se taky nemrknem po nějakých pěkných diamantech, když už jsme v tom?“ zeptala se popuzeně Stařenka.

„Dobrý nápad.“

Odcházely uličkou mezi krejčovskými stoly a paní Rozbřesklá slyšela, jak se dál přou.

Podívala se na peníze v dlani.

Věděla toho o penězích dost, o starých, které byly částečně posvěcené tím, že je lidé strádali a lpěli na nich celé roky, i o nových, které jakoby mimochodem vydělávali všichni ti zbohatlíci, kteří v posledních letech proudili do města. Ale v hlubinách své napud-rované hrudi byla ankh-morporskou obchodnicí a věděla, že nejlepší sortou peněz jsou ty, které jsou v její ruce, ne v ruce někoho jiného. Nejlepší peníze jsou moje, ne tvoje.

Kromě toho byla natolik snob, že si pletla hrubost s dobrými způsoby. Stejně jako pro ni nemohli být bohatí nikdy blázni (byli jen výstřední), nemohli být ani hrubí (byli jen upřímní a otevření).

Pospíšila si za lady Esmeraldou a její podivnou přítelkyní. Sůl země, pomyslela si.

Dostihla je právě včas, aby vyslechla tajemný rozhovor.

„Tak to je můj trest, co Esme?“

„Nemám nejmenší představu, o čem to mluvíš, Gyto.“ N

„Jen proto, že jsem měla chvilkovou slabost...“

„Já opravdu nevím, o čem to mluvíš. Ale vzpomeň si, jak jsi říkala, že jsi, co se těch peněz týče, s rozumem v koncích.“

„To jo, ale docela by se mi líbilo, kdybych s tím rozumem mohla bejt v koncích na nějakém velkém pohodlném šasi lóže*, kde by se kolem mě točila spousta pěkných silnějších mužských, kupovali by mi čokoládu a nabízeli různý pozornosti.“

„Štěstí si za peníze nekoupíš, Gyto.“

„To vím, já si ho chtěla jenom na pár tejdnu pronajmout.“

Anežka vstala pozdě. V uších jí stále ještě zněla hudba a oblékala se jako ve snu. Pro jistotu však nejdřív přes zrcadlo přehodila prostěradlo.

V jídelně bylo zhruba půl tuctu tanečnic, které se dělily o kousek celeru a hihňaly se.

A seděl tam André. Byl ponořen do hudebního partu a něco s nepřítomným výrazem pojídal. Občas se zasněným výrazem zamával lžičkou ve vzduchu, pak ji odložil a udělal si pár poznámek.

V polovině jedné podobné akce zahlédl Anežku a usmál se. „Ahoj. Vypadáte unaveně.“

„No... trochu.“

„Přišla jste o všechnu zábavu.“

„Vážně?“

Byli tady z Hlídky, mluvili s kdekým, ptali se na všechno možné i nemožné a každé slovo si hrozně pomalu zapisovali.“

„A na co se ptali?“

„No, jak znám Hlídku, tak asi něco jako: ‚Řekněte nám to rovnou, udělal jste to vy?‘ Ono jim to myslí hrozně pomalu.“

„Ach bože. Znamená to, že se dnešní představení nekoná?“

André se zasmál. Měl velmi příjemný smích. „Nemyslím, že by ho pan Štandlík mohl zrušit!“ zavrtěl hlavou. „Ani teď, když lidi padají jako mouchy.“

„Proč ne?“

„Lidi stojí obrovské fronty na vstupenky.“

„Proč?“

Řekl jí to.

„To je nechutné!“ zamračila se Anežka. „To mi vážně chcete tvrdit, že se sem ženou, protože by to moho být nebezpečné?“

„Obávám se, že taková už je lidská povaha. Samozřejmě, někteří z nich chtějí slyšet mistra Enrica Bazilicu. A... no... zdá se, že Kristýna získává stále větší popularitu...“ vrhl na ni soucitný pohled.

„Mně to nevadí, vážně,“ lhala Anežka. „Hm... jak dlouho už tady pracujete, André?“

„No... víte... teprve pár měsíců. Já... předtím jsem učil hudbě děti klašského Šerifa.“

„A... co vy si myslíte o Duchovi?“

Pokrčil rameny. „Musí to prostě být nějaký šílenec.“

„Hm... nevíte náhodou, jestli nezpívá? Jestli opravdu neumí zpívat?“

„Slyšel jsem, že šéfovi občas posílá takové drobné kritiky a připomínky. Některá děvčata tvrdí, že v noci občas zaslechnou někoho zpívat, ale ty si takových hloupostí dokážou navymýšlet...“

„Aha... a nevíte náhodou, jestli tady nejsou nějaké tajné chodby?“

Podíval se na ni s hlavou nakloněnou ke straně. „S kým jste mluvila?“

„Prosím?“

„Děvčata říkají, že tady je spousta tajných chodeb. Ale také říkají, že vidají Ducha každou chvíli. A někdy na dvou místech současně.“

„Ale proč by ho právě děvčata měla vidět častěji?“ „Možná že se rád podívá na mladá děvčata. Ty holky cvičí v těch nejnemožnějších zákoutích. Kromě toho polovina z nich hladem napůl ztrácí rozum.“

„Vás Duch nezajímá? Vždyť bylo zabito několik lidí.“

„Víte, lidé říkají, že to mohl být doktor Musikfuttel.“

„Ale ten byl přece zavražděn!“

„Mohl se oběsit sám. V poslední době propadal hrozným depresím. Ostatně byl vždycky podivín. Lidem dost lezl na nervy. Ale bez něj to bude dost těžké. Podívejte, tady jsem vám přinesl štos starých programů. Jsou tam i některé party a myslel jsem, že by vám mohly pomoci, protože nejste u Opery dlouho.“

Anežka upřela nevidoucí oči na programy.

Lidé odcházejí a první, co ostatní napadne, je, že to teď bez nich bude nepohodlné, nebo složitější.

Divadlo musí pokračovat. Thespidova kára jede dál. To říká každý. Lidé to říkají v jednom kuse. Často se při tom smějí, nebo aspoň usmívají, ale pod těmi úsměvy jsou naprosto vážní. Nikdo ovšem nikdy neřekne proč. Ale včera, když se sbor začal dohadovat o ten příplatek, bylo jasné, že ani jeden z nich vážně neuvažoval o tom, že by nevystoupil.

Všechno to byla jen taková hra.

Představení pokračuje. Sama už vyslechla celou přehršlí historek. Slyšela o tom, jak představení pokračovalo, zatímco ve městě zuřil strašlivý požár, stejně tak, jako když se na střeše Opery usadil drak, nebo ve chvílích, kdy ulicemi táhly vzbouřené davy trollů, lidí a trpaslíků. Popadaly kulisy? Představení pokračovalo. Zemřel hlavní tenor? Pak je třeba oslovit publikum, najít v něm jakéhokoliv studenta zpěvu, který umí part, a dát mu životní šanci, zatímco jeho předchůdce tiše chladne v zákulisí. Proč? Vždyť je to, proboha, jen představení! Hra. Nic důležitého. Ale... představení pokračuje. Každý to považuje za tak samozřejmé, že už o tom ani nepřemýšlí, jako kdyby všichni zúčastnění měli v hlavě hustou mlhu.

Na druhé straně... někdo ji v noci učil zpívat. Tajemná osoba zpívala árie na jevišti v době, kdy už všichni odešli domů.

Pokusila se představit si, že ten hlas patří někomu, kdo zabíjí lidi. Nešlo to. Možná že už i ona má v hlavě nějakou tu mlhu a nechce, aby to šlo. Co by to muselo být za člověka, aby měl takový cit pro hudbu a přitom zabíjel lidi?“

Lhostejně otáčela stránky jednoho ze starých programů a najednou její oči upoutalo jedno jméno.

Rychle prolistovala několik dalších programů. A tady bylo znovu. Ne v každém představení a nikdy v hlavní roli, ale bylo tady. Většinou hrál hospodského nebo nějakého sluha.

„Valtr Plíža?“ řekla. „Valtr?“ Ale ten přece nezpívá... nebo ano?“

Pozvedla program a ukázala, co objevila.

„Cože? Oh, jistěže ne!“ André se rozesmál. „Můj bože... to je... takové příhodné jméno, pseudonym, řekl bych. Někdo musí zazpívat velmi malou roličku... nebo dostane zpěvák takovou roli, že by byl raději, kdyby si ho v ní nikdo nezapamatoval... Prostě v podobných případech se tady zapisují do programu jako Valtr Plíža. Podobné jméno má většina divadel a využívá ho stejným způsobem. Jako třeba Z. A. Skok nebo P. R. Ogáži. A všichni jsou spokojení.“

„Ale... Valtr Plíža?“

„No, řekl bych, že to začalo jako žert. Podívejte, dokážete si představit Valtra Plížu na jevišti?“ André se usmál. „V té jeho rádiovce s anténkou, co pořád nosí?“

„A co si o tom asi myslí on?“

„Asi mu to nevadí. Ale těžko říct, že?“

Odněkud od kuchyně se ozval řinkot něčeho křehkého, bylo to spíše takové „křehčendo“ - dlouhé trhané zařinčení, při němž si představujete, jak se naklonil vysoký sloup talířů, to pokračuje, když se je někdo pokouší zachytit, rozvine se v zoufalé protitě-nia, když si ona nešťastná osoba uvědomí, že nemá tři ruce, a skončí klasickým roinkroinkroink jediného talíře, který se jako zázrakem nerozbil a teď se točí po podlaze.

Pak zaslechl rozzlobený ženský hlas.

„Valtře Plížo!“

„Promiňte, paní Kramlíková!“

„Ta zatracená věc je připečená na okraj pánve! Povolíš, ty hnusný hmyze -“

„Ozvalo se chřestění zametaných střepeů a pak gumový zvuk, který bychom nejspíš mohli popsat jako spoing.“

„No, ale tohle! Kam se to podělo?“

„Já nevím, paní Kramlíková.“

„A co tady dělá ta kočka?“

André se obrátil k Anežce a obdařil ji zářivým úsměvem. „Je to asi trochu kruté,“ řekl. „Ten chudák kluk je trochu na hlavu.“

„Nejsem si tak docela jistá,“ zavrtěla Anežka pomalu hlavou, „že bych tady potkala jediného člověka, který by nebyl.“

Znovu se usmál. „Já vím,“ přikývl.

„Já tím myslím, že se všichni chovají, jako kdyby jediná věc, na které záleží, byla hudba. Příběh a zápletky nejsou důležité. Polovina těch příběhů je založena na tom, že lidé nepoznají vlastní sluhy nebo manželky jenom proto, že si vzali masky přes oči! Korpulentní dámy hrají role křehkých dívek! Nikdo se nechová normálně. Není divu, že každý s klidem přijal fakt, že zpívám za Kristýnu - vždyť to je v porovnání s operou prakticky normální! To je prostě „operátní“ způsob myšlení. Tady by měl být nade dveřmi nápis: „Zanech rozumného myšlení, kdokoliv mnou vchází!“ Kdyby nebylo hudby, byla by celá ta věc jediný obrovský nesmysl!“

Uvědomila si, že se na ni zírá s operním výrazem.

„Jasně, podle vás to tak snad není? Jde přece jen o to, aby představení pokračovalo, že?“ řekla. „Ono je to všechno představení, že?“

„Nemá to být skutečné,“ řekl André. „Opera, to není divadlo. Nikdo neříká: „Musíte předstírat, že tohle je obrovské bojiště a ten chlápek v lepenkové koruně je skutečný král.“ Příběh je tady jen proto, aby vyplnil čas, než začne další píseň.“

Naklonil se kupředu a vzal ji za ruku. „Musí to pro vás být dost hrozné.“

Anežky se v životě nedotkl žádný muž snad s výjimkou těch, kteří ji odstrčili, aby jí mohli sebrat moučník.

Odtáhla ruku.

„No, ehm, já... měla bych jít cvičit,“ řekla a cítila, jak se začíná červenat.

„Tu roli Jodine jste zvládla opravdu skvěle,“ řekl André.

„Já, víte, mám soukromého učitele,“ odpověděla Anežka.

„Tak ten musel operu opravdu studovat, to musím říct,“ přikývl André.

„Myslím..., že studoval.“

„Esme?“

„Ano, Gyto?“

„Ne aby sis myslela, že si stěžuju nebo co...“

„No?“

„...ale proč to nejsem já, kdo bude hrát tu bohatou abonentku Opery?“

„Protože ty jsi obyčejná jako hnůj, Gyto.“

„Aha. Tak jo.“ Stařenka podrobila Bábino prohlášení krátkému myšlenkovému rozboru a nenašla v něm žádný zásadní rozpor, který by otřásl porotou. „To je je více méně pravda.“

„Nemysli si, že se mi tohle všechno nějak zvlášť zamlouvá, Gyto.“

„Mám udělat madam nohy?“ zeptala se manikýrka. Upírala pohled na Bábiny boty a přemýšlela, jestli nebude muset použít dláto a kladivo.

„Musím připustit, že ten účes je docela vydařený,“ řekla Stařenka.

„Madam má úžasně kvalitní vlasy,“ prohlásil kadeřník. „V čem spočívá vaše tajemství?“

„Musíte se vždycky ujistit, že nemáte ve vodě čolky,“ odpověděla mu vlídně Bábi. Pohlédla na svůj odraz v zrcadle nad umyvadlem, přelétla pohledem k oknu, aby se podívala ven..., ale pak se vrátila a vrhla ještě jeden kradmý pohled do zrcadla. Našpulila rty. „Hm,“ broukla si spíš pro sebe.

Na jejím druhém konci se manikýrce podařilo stáhnout Bábi jak boty, tak vlněné podkolenky. K jejímu úžasu se namísto ztvrdlých oblodností plných kuřích ok, které očekávala, objevil pár dokonalých, pečlivě ošetřených nohou. Nevěděla, kde má začít, protože nebylo kde začít, ale manikúra s pedikúrou stály dvacet tolarů a za takových okolností si dáte zatraceně záležet, abyste si nějakou tu práci našli.

Stařenka seděla za hromadou balíčků a pokoušela se všechno zapsat na kus papíru. Neměla Bábín dar zacházení s čísly. Číslo měla sklony se pod jejím pohledem kroutit, měnit a chybně se počítat.

„Esme? Tak bych řekla, že jsme zatím utratily... víc než tisíc tolarů, a to do toho nepočítám, že budeme muset najmout kočár a že jsme nezaplatily paní Dlaňové za ubytování.“

„Řekla jsi, že je jedno, jaké obtíže se nám postaví do cesty, když jde o to pomoci děvčeti z Lancre,“ odpověděla jí Bábi. Ale neřekla jsem, že je jedno, kolik peněz to bude stát, pomyslela si Stařenka, ale pak se pokárala za ty ošklivé myšlenky. V oblastech spodního prádla se však rozhodně cítila mnohem lehčeji.

Jak se zdálo, mezi umělci v oboru krásy došlo k všeobecné shodě v tom smyslu, že už udělali, co bylo v jejich silách.

Bábi se na své židli otočila.

„Tak co si o tom myslíš?“ zeptala se.

Stařenka Oggová nevěřicně zírala. Viděla v životě mnoho neuvěřitelných věcí, některé z nich dokonce dvakrát. Viděla elfy a chodící kameny a viděla kovat jednorožce. Spadla jí na hlavu chaloupka. Ale ještě nikdy neviděla namalovanou Bábi Zlopočasnou.

Všechny obvyklé a oblíbené silné výrazy ji náhle opustily a zjistila, že se jí na jazyk tlačí jedna jediná prastará kletba, kterou používala její matka.

„No, to mě vomogadoruj!“ vyletělo z ní.

„Madam má výjimečně dokonalou pleť,“ řekla kosmetička.

„Já vím,“ přikývla lhostejně Bábi. „Ale s tím se bohužel nedá nic dělat.“

„No to mě fakticky vomogadoruj!“ ulevila si Stařenka ještě jednou.

„Pudr a šminka,“ zabručela Bábi. „Pch. Prostě jenom další maska. No, dobrá.“ Vrhla na kadeřníka výhrůžný úsměv. „Tak kolik vám dlužíme?“ řekla.

„Ehm... třicet tolarů?“ pípł kadeřník. „Tedy...“

„Dej té žen... tomu člověku třicet tolarů a dalších dvacet za jeho péči a starostlivost,“ řekla Bábi a opatrně si rukou

sáhla na nový účes.

„Padesát tolarů? Za to by sis mohla koupit nové kšeft i s...“

„Gyto!“

„No dobrá. Promiňte, skočím si do banky.“

Stařenka se ke společnosti obrátila zády a pozvedla lem sukně -

- cinkcinkcinkcink -

- a obrátila se s hrstí plnou mincí.

„Tu máte, má dobrá... muži,“ přidala kysele.

Venku čekal kočár. Byl nejlepší, jaký se podařilo Bábi za Stařenčiny peníze najmout. Lokaj uctivě podržel dveře a Stařenka pomohla Bábi dovnitř.

„Jedeme rovnou k paní Dlaňové, abych se mohla převléct,“ řekla Bábi, když se kočár rozjel. „A pak do Opery. Nemáme moc času.“

„Je ti dobře?“

„Nikdy jsem se necítila líp.“ Bábi popleskala Stařenku po ruce. „Gyto Oggová, nebyla bys čarodějkou, kdybys občas neudělala nějaký uspěchaný závěr, že?“

Stařenka přisvědčila. To nebyla žádná ostuda. Někdy nebylo dost času ani na spěch a musela se k závěru přenést přímo skokem. Někdy bylo třeba důvěřovat vlastním zkušenostem a všeobecným předpokladům a vrhnout se k závěru po hlavě. Stařenka občas dokázala dospět až k udivujícím závěrům skokem sounož.

„Takže ani v nejmenším nepochybuju, že ti v hlavě dávno plave nějaká představa o tom, jak je to s tím Duchem.“

„No... jistý nápad bych... ano...“

„Možná nějaké jméno?“

Stařenka si poposedla, a nejen kvůli sáčku s penězi, který ukrývala pod sukní.

„Musím připustit, že mě skutečně něco napadlo. Je to jen takový... jistý... pocit. Rozumíš, člověk si nikdy nemůže být dost jistý...“

Bábi přikývla. „Jistě. Všechno je to jasné, že? Je to prostě lež.“

„Včera večer jsi říkala, že jsi to všechno pochopila!“

„Ale to neznamená, že to nemůže být lež! Jako ta lež o maskách.“

„Jaká lež o maskách?“

„Ta, když lidé říkají, že skrývají svou tvář.“

„Ale oni opravdu ukrývají tvář.“

„Jen tu, kterou nosí navenek.“

Anežky si nikdo moc nevšímal. Jeviště se připravovalo na nové večerní představení. Zkoušel orchestr. Tanečnice byly vyhnány do zkušebny. V různých jiných prostorách Opery zpívali lidé jeden přes druhého a každý po svém. Ale jak se zdálo, od Anežky nikdo nic nepotřeboval.

Jsem jenom potulný hlas, pomyslela si.

Vystoupila po schodech do svého pokojíku a sedla si na postel. Závěs byl pořád ještě zatažený a v šeru zářily podivné růže. Zachránila je z koše na odpadky, protože byly krásné, ale z jakéhosi nepochopitelného důvodu by teď byla raději, kdyby tady nebyly. Pak by si snad mohla myslet, že se jí to všechno jen zdálo.

Z Kristýnina pokoje sem nedoléhal sebemenší zvuk. Anežka si v duchu řekla, že je to konec konců přece jen její pokoj a Kristýna že si ho vlastně jen půjčila, a vešla dovnitř.

Byl tam děsivý nepořádek. Kristýna vstala a oblékla se - tedy buď to, anebo musel do místnosti vniknout pečlivý, ale přespříliš dychtivý zloděj, který otevřel každou zásuvku, která tam byla - a odešla. Kytice, které Anežka narovnala do všech náhradních nádob, jež večer našla, zůstaly tak, jak byly. Ty ostatní byly taky tam, kde je nechala, a teď už začínaly usychat.

Přistihla se při myšlence, že by pro ně ráda našla nějaké další vázy a sklenice, a nenáviděla se za to. Bylo to stejně špatné jako říkat „šmankote“. To už by na sebe mohla rovnou napsat „VÍTEJTE“ a lehnout si na práh vesmíru. Nebyla to žádná radost, být příjemná osobnost. Ach ano... a mít pěkné vlasy.

A pak šla a stejně pro ně našla nějaké nádoby a dala je do vody.

Místnosti dominovalo zrcadlo. Zdálo se jí, že se o něco zvětší pokaždé, když se na ně podívá.

Dobrá. Chce se to přece dovědět, že?

S tlučícím srdcem začala ohmatávat okraje zrcadla. Byla tam malá vypouklina, která sice vypadala jako součást zdobeného rámu, ale když na ni přitlačila, ozvalo se tiché „cvak“ a zrcadlo se zasunulo několik milimetrů do zdi. Když na ně zatlačila, otevřel se ve stěně temný otvor.

Zhluboka vydechla a vstoupila dovnitř.

„To je nechutné,“ zvolal Sardelli. „To nahrává nejzvrácenějšímu vkusu!“

Pan Štandlík pokrčil rameny. „Pořád lepší, než kdybychom vyvěšovali plakáty s nápisem ‚Neopakovatelná šance spatřit skutečnou vraždu na jevišti‘,“ odsekl. „Jenže novinky se šíří rychle. Lidé milují... drama.“

„Chcete tím říci, že Hlídka se nás nerozhodla zavřít?“

„Ne. Řekli, že bychom měli rozestavit své lidi v divadle jako včera a oni že podniknou své kroky.“

„Nepochybně kroky k nejbližšímu bezpečnému místu.“

„Mně se to nelíbí o nic víc než vám, ale už to zašlo příliš daleko. Hlídku teď potřebujeme. A kromě toho, kdybychom

ted' zavřeli, lidi by se vzbouřili. Ankh-Morpork vždycky miloval... vzrušení. Máme beznadějně vyprodáno. Představení musí pokračovat.“

„No jistě,“ zavřel pan Sardelli s ošklivým výrazem. „Přál byste si, abych třeba v druhém dějství podřízl pár účinkujících? Aby se nikdo z diváků necítil rozčarován?“

„Samozřejmě, že ne,“ ohradil se Štandlík. „Nestojíme o žádná další úmrtí. Jenže...“

Nešťastně jenže viselo ve vzduchu jako nedávno zesnulý doktor Musikfuttelal.

Sardelli pozvedl ruce.

„No, každopádně si myslím, že to nejhorší už máme za sebou,“ pokračoval pan Štandlík.

„To doufám,“ přikývl Sardelli.

„Kde je seňor Bazilica?“ napadlo najednou Štandlíka. ;

„Paní Plížová mu ukazuje jeho šatnu.“

„Paní Plížová nebyla zavražděna?“

„Nebyla. Dnes jsme zatím nenašli žádného mrtvého,“ hlásil Sardelli.

„To jsou opravdu dobré zprávy.“

„Ano, a to je už minimálně deset minut po dvanácté,“ ušklíbl se Sardelli s ironií, které si Štandlík nevšiml. „Tak já tam zajdu, přivedu ho a vezmu ho někam na oběd, ano? Už to musí být přinejmenším půlhodina, co měl naposled něco na zub.“

Štandlík přikývl. Když ředitel odešel, Štandlík znovu pečlivě prohledal všechny zásuvky stolu. Žádný dopis. Třeba už vážně bylo po všem... Možná že bylo pravda to, co se o zesnulém doktorovi říkalo.

Někdo zaklepal na dveře. Čtyřikrát. Jenom jediná osoba dokázala čtyřikrát zaklepat na dveře, aniž se jí podařilo dodat úderům nějaký rytmus.

„Pojď dál, Valtře!“

Do místnosti se vklátil Vátr Plíža. „Je tam dáma!“ oznámil. „Chce navštívit pana Štandlíka!“

Ve dveřích se objevila hlava Stařenky Oggové. „Kuk!“ řekla Stařenka. „To jsem jenom já.“

„To je... paní Oggová, že?“ upamatoval se Štandlík.

Na té ženě bylo něco, co ho poněkud znepokojovalo. Nenašel její jméno na seznamu zaměstnanců. Na druhé straně, byla tady, nebyla mrtvá a uměla udělat hrnek dobrého čaje, tak proč by se měl starat o to, jestli jí někdo dá výplatu?

„Dobrý bože, já nejsem žádná dáma,“ usmívala se Stařenka Oggová. „Já jsem tak obyčejná jako hnůj a to mám potvrzeno nejlepším expertem. Ne ne, ona čeká ve fůrjéru. Myslela jsem si, že by bylo dobře, kdybych sem zaskočila a varovala vás.“

„Varovala mě? Varovala? A před čím? Já na dnes-ní ráno nemám dohodnutou žádnou schůzku! Co je to za dámu?“

„Slyšel jste někdy o lady Esmeraldě Zlopočasné?“

„Ne. Měl bych?“

„Úžasná milovnice opery. Konzervárny na celém panství,“ pokračovala tajemně Stařenka. „A plný hrnky peněz.“

„No, ale já -“ začal znovu. „Je opravdu velmi nezvyklé -“

„Ona nepatří k lidem, kteří jsou celí pryč z toho, když je někdo nechává čekat,“ řekla Stařenka a mluvila absolutní pravdu. A protože jí Bábi celé dopoledne lezla na nervy a protože ještě nezapomněla na pokoření, které pocítila, když první den dorazily k paní Dlačňové, a samozřejmě také proto, že v ní dřímala pěkná dávka zlomyslnosti, dodala: „Říká se, že byla v mládí proslulou kurtizánou a tenkrát prý nesnášela, když ji někdo nechával čekat. Ted' už je samozřejmě na odpočinku. Alespoň se to říká.“

„Víte, navštívil jsem většinu proslulých Oper, ale tohle jméno jsem ještě neslyšel,“ přemýšlel nahlas Štandlík.

„Ach, já slyšela, že ráda udržuje své dary v tajnosti,“ odpověděla Stařenka.

Štělka duševního kompasu páně Štandlíkova se znovu zhoupla směrem k penězům.

„No, v tom případě bude lepší, když ji přivedete,“ jeld. „Snad bych jí mohl věnovat několik minut -“

„Nikdo ještě nikdy nevěnoval lady Esmeraldě méně než půl hodiny,“ upozornila Stařenka Štandlíka a významně na něj zamrkala. „Tak já pro ni teda jdu, ano?“

Vyrazila z kanceláře a Valtra táhla za sebou.

Pan Štandlík za ní vrhl dlouhý pohled. Chvilku přemýšlel, vstal a před zrcadlem, visícím nad krbem, si zkontroloval knírek a účes.

Slyšel, jak se dveře za ním otvírají, rozmístil na tváři dokonalý úsměv a obrátil se.

Úsměv mu z obličeje zmizel, když spatřil Sardel-liho, který před sebou postrkoval mohutnou hmotu mistra Bazilicy.

Mistrův malý impresário a tlumočník se jim držel v závěsu jako tlačný remorkér.

„Ach, seňor Bazilica,“ rozzářil se Štandlík. „Doufám, že šatna vám vyhovuje?“

Bazilica na něj vrhl prázdný úsměv, zatímco tlumočník se chopil díla a pak odpověděl.

„Seňor Bazilica říká, že šatna je v pořádku, ale špižirna že je malá,“ řekl.

„Hahaha,“ začal Štandlík, ale zarazil se, když viděl, že se nikdo jiný nesměje.

„Ale abych vyjasnil situaci,“ pospíšil si, „seňor Bazilica bude jistě velmi spokojen, až uslyší, že naše kuchyň podnikla všechny potřebné kroky k tomu, aby mu připravila -“

Ozvalo se další zaklepání na dveře. Štandlík spěšně přešel místnost a otevřel.

Ve dveřích stála Bábi Zlopočasná, ale ne dlouho. Odstrčila majitele Opery a vplula do místnosti.

Tichý zvuk, který se vydral mistru Bazilicovi z úst, zněl přesně tak, jako když se někdo začíná dusit.

„Kdo z vás je Štandlík?“ zeptala se.

„Ehm... to já...“

Bábi si graciézním pohybem stáhla rukavičku a natáhla k němu ruku. „Přijměte mou omluvu,“ řekla nevzrušeně. „Nejsem

zvyklá na to, aby si důležití lidé chodili sami otvírat dveře. Mé jméno jest Esmeralda Zlopočasná.“

„Jak okouzující. Už jsem toho o vás tolik slyšel,“ lhal Štandlík. „Ale dovolte, abych vás představil. Bezpochyby znáte seňora Bazilicu?“

„Ale zajisté,“ přikývla Bábi a upřela pohled panu Slimejšovi přímo do očí. „Jsem si jistá, že seňor Bazilica si vděčně vzpomene na ty společné chvíle, kdy jsme se setkali ve všech těch velkých Operách, jejichž jména jsem již dávno zapoměla.“

Jindřich s nesmírnou námahou vykouzil na tváři křečovitý úsměv a obrátil se k tlumočnickovi.

„To je skutečně úžasné,“ řekl jeho impresário. „Seňor Bazilica mi právě řekl, s jakou ctí vzpomíná na všechna ta setkání v nejproslulejších Operách světa, která se mu právě v této chvíli vybavila.“

Jindřich políbil Bábi ruku a zvedl k ní pohled přetékající prosbou.

No přísahám, pomyslel si Štandlík, ten pohled, který na ni vrhá... To by mě zajímalo, jestli ti dva spolu někdy...

„Oh, uh, a tohle je pan Sardelli, náš hudební ředitel,“ vzpamatoval se a dal se do představování.

„Je to pro mě velká čest,“ srazil paty Sardelli, potřásl Bábi mužně rukou a zadíval se jí přímo do očí. Krátce přikývla.

„Kterou věc byste vynesl z hořícího domu jako první, pane Sardelli?“ zeptala se.

Nezávazně se usmál. „Co byste si přála, aby to bylo, madam?“ odpověděl.

Zamyšleně přikývla a pustila jeho ruku.

„Mohu vám nabídnout něco k pití?“ pospíšil si Štandlík.

„Malé sherry,“ odpověděla.

Sardelli se opatrně přitočil ke Štandlíkovi, který naléval požadovaný nápoj. „Kdo to, k čertu, je?“

„Podle všeho se válí v penězích,“ zašeptal Štandlík. „A miluje operu.“

„Nikdy jsem o ní neslyšel.“

„No, mistr Bazilica ano a to mi docela stačí. Buďte k nim co nejpříjemnější, ano? Já se zatím pokusím zorganizovat oběd.“

Otevřel dveře a zakopl o Stařenku Oggovou.

„Pardon!“ řekla Stařenka, narovнала se a vrhla na něj veselý úsměv. „Tyhle kliky u dveří jsou na leštění pěkný prevít, co?“

„Tedy, paní-“

„Oggová.“

„- Oggová, mohla byste zaběhnout do kuchyně a říci paní Kramlíkové, že na oběd nám přibyla ještě jedna osoba?“

„Jak si račte.“

Stařenka odspěchala. Štandlík spokojeně přikývl. Jaká spolehlivá stará paní, pomyslel si.

Ono to snad ani nebylo tajné. Když se místnost dělila, postavil někdo místo jedné dělicí stěny stěny dvě a mezi nimi vynechal volný prostor. Ten na vzdálenějším konci končil u schodiště, u docela obyčejného schodiště, které bylo dokonce osvětleno malým okénkem, pokrytým silnou vrstvou prachu.

Anežka byla jistým způsobem zklamaná. Očekávala... no, jednoduše řečeno, skutečnou tajnou chodbu, možná tu a tam osvětlenou nějakou tou blikající pochodní, zasazenou v tajemném držáku ze začernalého železa. Ale bylo to obyčejné schodiště, které kdosi při stavebních úpravách oddělil od zbytku budovy zdí. Nebylo tajné, bylo jen zapomenuté.

V rozích byly pavučiny. Od stropu visely zámotky dávno vyhynulého hmyzu. Vzduch páchl dlouho mrtvými ptáky.

Ale v prachu se rýsovala zcela čerstvá stopa. V posledních dnech schodiště někdo několikrát použil.

Zaváhala mezi nahoru a dolů a pak zamířila nahoru. Nebyla to dlouhá cesta - schody o patro výš končily u padacích dveří, které ani nebyly zamknuté. Opřela se do nich a zamrkala v náhlém ostrém světle. Vlasy se jí rozlétly ve větru.

Nedaleko stojící holub ji chvilku zvědavě pozoroval, a když se začala rozhlížet, odletěl.

Padací dveře se otvíraly na střechu Opery, jedny z mnoha v celém moři oken, okýnek, větracích šachet a světlíků, které střechu pokrývaly.

Vrátila se dovnitř a vydala se dolů. Netrvalo dlouho a uvědomila si, že slyší zvuky...

Staré schodiště nebylo tak docela zapomenuté. Musel tady být někdo, kdo si přinejmenším uvědomil jejich užitečnost jako větrací šachty. Pronikaly sem hlasy. Bylo slyšet zpívané stupnice, vzdálenou hudbu, útržky rozhovorů. Jak sestupovala, pronikala jednotlivými vrstvami hluků jako důmyslně namíchaným zvukovým pohárem.

Silver seděl na kuchyňském příborníku a se zájmem pozoroval celé představení.

„Použijte měchačku,“ navrhl kulisák.

„Ta je krátká! Valtře!“

„Ano, paní Kramlíková?“

„Podej mi ten smeták!“

Silver zvedl oči k vysokému stropu, na němž bylo přilepeno něco jako štíhlá pěticipá hvězdice.

V jejím středu viděl pár velmi vyděšených očí.

„Vhodte do vařící vody,“ řekla paní Kramlíková, „se píše tady v kuchařce. Nepíše se tady, dávejte pozor, zachytí se stěn hrnce a vyskočí vysoko do vzduchu!“

Zaútočila na strop násadou smetáku. Oliheň se pokusila uhnout.

„A s těmi těstovinami se to taky nějak zvtlo,“ zabručela nenalezeně. „Už je mám na grilu celé hodiny, a ten prevít je pořád tvrdý jak hřebík.“

„Kuk! To jsem jenom já,“ ozvala se ode dveří Stařenka Oggová a síla její všeobjímající osobnosti byla taková, že jí uvěřili dokonce i ti, kdo ji neznali. „Koukám, že máte trochu potíže, co?“

Prozkoumala celou scénu včetně stropu. Ve vzduchu se vznášel zápach připálených těstovin.

„Aha,“ přikývla, „připravujete speciální oběd pro mistra Bazilicu, že?“

„Měl to být speciální oběd pro pana Bazilicu,“ přikývla kuchařka, která stále zcela bezvýsledně útočila na strop. „Ale tahle zatracená věc nechce slézt!“

Na rozlehlém sporáku bublaly a kouřily další hrnce, kastroly a pánve. „A co mají k jídlu ostatní?“ zeptala se.

„Pečené vepřové, houskový knedlík a zeli,“ odpověděla kuchařka.

„No prosím. To je poctivé jídlo,“ přikývla Stařenka a usmála se na kastrol, v němž se dodělávalo zeli.

„Jako moučník jsem chtěla dělat krupicový trhanec s kompotem, ale ta zatracená věc tuhle mě tak zdržela, že jsem ještě ani nezačala! Sotvajsme stačila dát do trouby maso.“

Stařenka opatrně vzala kuchaře z rukou smeták. „Já vám řeknu, co uděláme,“ usmála se na ni. „Vy udělejte dost knedlíků a zeli pro pět lidí a já vám spíchnu rychlý moučník, co vy na to?“

„No, to je opravdu velmi velkorysá nabídka paní-“

„Oggová.“

„Šťáva je támhle v tom kameninovém džbánu a-“

„Nic to, já se s nějakou šťávou nebudu unavovat,“ odpověděla jí Stařenka. Vrhla dlouhý pohled na polici s kořením a po tváři jí přeběhl spokojený úsměv. Aby nevzbudila všeobecné pohoršení, ustoupila za vysoký pracovní stůl.

- cinkcinkcink -

„Našla by se tady nějaká čokoláda?“ zeptala se,

když se jí v rukou objevil útlý svazek. „Mám tady jeden takový legrační receptík, který se bude hodit...“

Olízla prst a nalistovala stranu 53. Čokoládové vytržení se speciální tajnou omáčkou.

Ano, pomyslela si Stařenka. To opravdu bude legrace.

Když chtějí někteří lidé udělovat jiným lidem lekce, měli by si ti někteří lidé uvědomit, že ti jiní lidé o lidech taky něco vědí.

Anežka sestupovala po spirále zapomenutého schodiště a ze stěn k ní doléhaly útržky rozhovorů.

Bylo to... vzrušující.

Nikdo neřikal nic důležitého. Nevyslechla žádná příznání viny. Slyšela jen řeči, jaké lidé vedou v průběhu obyčejného dne. Ale přes to všechno to byly tajné zvuky.

Nebylo správné jim skrytě naslouchat.

Anežka byla vychovávána s vědomím, že mnoho věcí je špatných. Bylo špatné poslouchat za dveřmi, dívat se lideni přímo do očí, skákat někomu do řeči, odmítovat, tlačit se dopředu...

Ale tady, za stěnou, mohla být tou Perditou, kterou si vždycky být přála. Perdita se o takové věci nestarala. Perdita se starala, aby se věci hýbaly. Perdita si mohla obléci, co chtěla. Perdita X. Nulíč-ková, královna temnot, padlá kněžka chladu, mohla tajně naslouchat životům jiných lidí. A nikdy, nikdy nebude příjemnou osobností.

Anežka věděla, že by se měla vrátit nahoru do svého pokoje. Ať už se v té neustále tmavnoucí hlubině ukrývá cokoliv, neměla by se to snažit najít. Perdita šla dál a Anežku vzala s sebou. Gratis.

Těch pár skleniček aperitivů proběhlo uspokojivě, pomyslel si pan Štandlík. Všichni vedli nezávaznou společenskou konverzaci a až dosud nebyl zabít jediný člověk.

A bylo velmi příjemné vidět ty slzy vděčnosti na tváři mistra Bazilicy, když mu Štandlík oznámil, že jen pro něj kuchařka chystá speciální oběd, aby se cítil jako doma. Zdálo se, že mistra dojetí docela přemohlo.

Bylo také ulidňující, že mistr Bazilicá znal lady Esmeraldu. Na té ženě bylo něco, co pana Štandlíka nesmírně mátl.

Zjist'oval, že rozmluva s ní je nesmírně obtížná. Došel k názoru, že věta „Dobrý den, slyšel jsem, že máte pěkný balík peněz, nemohla byste nám nějaké šoupnout?“ jako zahájení rozhovoru přece jen postrádá jistou společenskou vytříbenost.

„Takže, ehm, madam,“ začal opatrně, „co vás přivádí do našeho, ehm, města?“

„Víte, napadlo mě, že bych sem mohla zajet a utratit nějaké peníze,“ odpověděla mu Bábi. „Mám jich pěkný balík, víte?“

Musím pořádkem měnit banky, protože ty, kde ukládám, už nemají místo.“

Část Štandlíkova vědomí v jeho zmučené hlavě zaječela Jupííí!“, vyskočila a zaklapala, o sebe podpatky.

„Je-li tady něco, co bych pro vás mohl udělat, pak...“ zamumlal.

„Abych se vám přiznala, tak by tady něco takového skutečně bylo,“ přikývla Bábi. „Myslela jsem si, že - Zazněl gong.“

„Ach,“ řekl Štandlík, „podává se oběd.“

Natáhl ruku k Bábi, která se na ni nechápavě zadívala. Pak si ale uvědomila, co je zač, a chopila se jí s nepopíratelnou dávkou elegance.

Za ředitelskou kanceláří byla malá, ale přepychově vybavená jídelna. Byl v ní stůl prostřený pro pět osob a Stařenka Oggová, která vypadala v krajkovém čepečku a zástěře servírky nezvykle úpravně.

Naznačila dvornou poklonu.

Enricu Bazilicovi se z hrdla vydral tichý zvuk, který zněl, jako by se mistr dusil.

„Promiňte, ale vznikl tady takový menší problém,“ řekla Stařenka.

„Kdo je po smrti?“

„Oh, to ne, nikdo není mrtvý, naopak,“ mávla rukou Stařenka. „Jde o oběd, ten je naopak pořádkem ještě naživu a visí na stropě. A těstoviny celé zčernaly. Povídám: Paní Kramlíková, možná, že je to cizokrajné jídlo, ale řekla bych, že by neměly být tak do křupavá.' To jsem jí řekla a -“

„To je hrůza! Jaká ostuda, takhle se starat o proslulého hosta!“ zachmuřil se Štandlík. Obrátil se k tlumočnickovi.
„Prosím, ujistěte seňora Bazilicu, že okamžitě pošleme pro nové těstoviny. A co jsme měli mít my, paní Oggová?“
„Pečené vepřové s houskovým knedlíkem a zelím,“ odpověděla Stařenka. Zatímco se obličej seňora Bazilicy snažil tvářit neutrálně, z krku Jindřicha Slimejše se vydral další, tichý chrčivý zvuk.
„A jako moučník tam máme Čokoládové Vytržení se speciální tajnou omáčkou,“ pokračovala Stařenka.
Štandlík znejistěl a začal se rozhlížet kolem. „Copak tady někde máme psa?“ zeptal se udiveně.
„No, já tedy v žádném případě nejsem proto, aby se cizím zpěvákům extra podstrojovalo,“ vmísila se do hovoru Bábi Zlopočasná. „Cizozemskou stravu, to tak! Něco takového jsem v životě neslyšela! Proč mu nedáte vepřové s knedlíky, jaké dostaneme my ostatní?“
„Oh, lady Esmeraldo, tak bychom se mohli těžko chovat k tak vzácnému -“ začal Štandlík.
Enricův loket narazil na žebra drobného impresária a tlumočnicka s úpěnlivým odhodláním člověka, který vidí, že stačí sebemenší neopatrnost a vepřové se zelím mu zmizí ve vysoké trávě. Pak mu na rtech zahrčela velmi rezolutní věta.
„Señor Bazilica říká, že bude nesmírně šťastný, když bude moci ochutnat ukázky místní ankh-morporské kuchyně,“ překládal tlumočnick.
„Ne, to bychom přece -“ začal Štandlík znovu.
„Abych se přiznal, tak seňor Bazilica trvá na tom, že chce okusit ukázky zdejší ankh-morporské kuchyně,“ řekl tlumočnick.
„To sicurezza... jistota. Si,“ pokyvoval mistr Bazilica hlavou.
„Výborně,“ souhlasila Bábi. „A když jsme u toho, dejte mu taky ochutnat pivo a nešetřete na něm.“ Pak v žertu píchla proslulého tenora prstem, který v jeho břiše zmizel až po druhý článek. „Podívejte se na něj! Řekla bych, že za dva tři dny z něj bude prakticky domorodec!“

Dřevěné stupně ustoupily schodům kamenným.

Perdita řekla: Bude mít někde pod základy Opery obrovskou kamennou jeskyni. Stovky svící tam budou vrhat vzrušující a romantické světlo na... ano, na jezero a na jeho břehu bude prostřený stůl, zářící stříbrem a křišťálem, a taky tam budou... samozřejmě, obrovské varhany -

Anežka se v temnotě začervenala.

- a on na ně bude hrát s dokonalostí virtuosa jednu klasickou operní melodii za druhou.

Anežka řekla: Bude tam mokro. A taky krysy.

„Ještě knedlík, seňore?“ zeptala se Stařenka Oggová.

„Hmfffmmhmmff!“

„Když už jste v tom, tak si vezměte rovnou dva.“

Pozorovat seňora Bazilicu při jídle - to bylo skutečně něco jako vzdělání. Ne že by své pokrmy přímo hltal, ale faktem je, že jedl nepřetržitě, jako člověk, který je rozhodnut pokračovat v této činnosti celý den, a to v průmyslovém měřítku.

Pod krkem měl úhledně zasunutý ubrousek. Zatímco jedno sousto bylo soustředěně přežvýkováno, další už bylo připraveno na vidličce, aby reálný čas mezi jednotlivými přísunými stravy do úst byl co nejmenší. Udělalo to dojem dokonce i na Stařenku, jejíž metabolismus se blížil hoření. Enrico Bazilica jedl jako člověk, který byl konečně osvobozen od tyranie rajsých jablíček podávaných ke všemu.

„Objednám ještě talíř masa a zelí, ne?“ nadhodila Stařenka.

Pan Štandlík se obrátil k Bábi Zlopočasné. „Předtím jste se zmínila, že byste mohla nějakým způsobem podpořit naši Operu,“ zamumlal.

„Ach, to jistě,“ přikývla Bábi. „Señor Bazilica dnes večer zpívá?“

„Mmmpfmmf.“

„Doufám, že ano,“ zabručel Sardelli. „Jestli ovšem nepraskne.“

„Pak u toho chci každopádně být,“ řekla Bábi. „Ještě jeden knedlík, dobrá ženo.“

„Jak rače, madam,“ přikývla Stařenka Oggová a udělala Bábi za zády obličej.

„Ehm... ale místa na dnešní představení jsou jaksí -“ začal Štandlík.

„Bude mi stačit lóže,“ přerušila ho Bábi. „Já nejsem vybíravá.“

„No, abych řekl pravdu, tak i lóže jsou -“

„A co lóže osm? Slyšela jsem, že lóže osm je vždycky volná.“

Štandlíkův nůž zazvonil o talíř. „Víte..., jak bych vám to... lóže číslo osm, lóže osm totiž... my nikdy...“

„Myslela jsem na nějaký malý dar,“ přerušila ho znovu Bábi.

„Ale podívejte, lóže osm, i když je prakticky volná, je teoreticky...“

„Měla jsem na mysli tak dva tisíce tolarů,“ přerušila ho potřetí Bábi. „Och božíčku, vaše sloužící rozsypala ty své knedlíky po celé místnosti. Já vím, v dnešní době je tak obtížné sehnat spolehlivý a šikovný personál, že?“

Sardelli a Štandlík na sebe zírali přes stůl.

Pak Štandlík řekl: „Promiňte, lady Esmeraldo, potřebuji si v krátkosti promluvit s naším hudebním ředitelem.“

Oba muži se spěšně přesunuli na druhý konec místnosti, kde se začali šeptem dohadovat.

„Dva tisíce tolarů!“ zasyčela Stařenka a po očku je pozorovala.

„Možná že to nebude stačit,“ přikývla Bábi. „Všimni si, jak oba najednou zčervenali.“

„Vidím, ale dva tisíce tolarů!“

„Vždyť to jsou jen peníze.“

„Jo, ale jsou to jen moje peníze, ne jen tvoje peníze,“ upozornila ji Stařenka.

„My čarodějky máme všechno společné, to přece víš,“ odpověděla jí Bábi.
„Jo, to jo,“ souhlasila Stařenka a znovu zaťala skalpel řeči přímo do srdce této společenskopolitické debaty. „Je hrozně jednoduché mít všechno za společné, když jeden nemá vůbec nic.“
„No tohle, Gyto Oggová! Já myslela, že ty boháči opovrhujete!“
„Bodejť, ale myslela jsem, že by nebylo špatné, kdybych měla možnost opovrhovat jimi přímo niterně.“
„Ale já tě znám, Gyto Oggová, tebe by peníze zkazily.“
„No vidíš, a já bych právě byla ráda dostala příležitost dokázat, že ne, nic víc neříkám.“
„Psst, už se vracejí.“
Pan Štandlík došel ke stolu, nejistě se usmál a posadil se. „Ehm,“ začal, „musí to být lóže osm, že? Já jen, že bychom mohli přesvědčit někoho, kdo má lístky do jiné lóže, aby -“
„O tom nemůže být ani řeči,“ zavrtěla Bábi roz. hodně hlavou. „Slyšela jsem, že v lóži číslo osm nikdy nikdo nesedává...“
„Ehe... haha... je to směšné, já vím, ale jsou tady jisté velmi staré divadelní tradice spojené s lóží číslo osm, jsou to samozřejmě všechno jen takové řečičky ale...“
Nechal své „ale“ s nadějí viset ve vzduchu. To ovšem tváří v tvář Bábinu pohledu zmrzlo na kost.
„Víte, ono tam straší,“ zamumlal Štandlík.
„Ale jemináčku,“ ozvala se Stařenka Oggová, která si připomněla, že by neměla vypadnout z role. „Další mísu knedlíků, pane Bazilice? A co takhle další džbán piva?“
„Hmfmhm,“ přitakal tenor nadšeně a udělal si při tom mezi jídlem dokonce tolik času, že stačil vidličkou ukázat na prázdný džbán.
Bábi dál upírala tázavý pohled na pana Štandlíka.
„Promiňte,“ omluvil se znovu Štandlík.
Spolu se Sardellim opět vytvořili hlouček, odkud se ozývaly výkřiky jako: „Ale dva tisíce tolarů! To je nějakých baletních střevíčů!“
Pak se Štandlík vynořil z hloučku. Tvář měl šedou. To s lidmi dokázal udělat Bábin pohled.
„Víte... kvůli tomu nebezpečí, i když tady samozřejmě žádné neexistuje, haha, my... to znamená vedení... se cítíme povinni trvat na tom, tedy uctivě vás požádat, abyste s sebou, pokud opravdu trváte na lóži osm, vzala jako společnost... muže.“
Opatrně se přikrčil.
„Muže?“ zamračila se Bábi.
„Jako ochranu,“ vysvětloval spěšně Štandlík.
„Ale kdo bude ochraňovat toho muže, to vážně pevně,“ zamumlal tiše Sardelli.
„Mysleli jsme si, že možná někdo z personálu...“ podíval se na Bábi Štandlík.
„Jsem v tomto směru zcela soběstačná, a pokud by tady vyvstala nějaká nutnost, dokázala bych si najít nějakého muže sama,“ odpověděla Bábi hlasem, z nějž se sypal sníh.
Štandlíkovi se odpověď vzpříčila v krku, když za lady Esmeraldou zahlédl paní Oggovou, která se usmívala jako měsíc v úplňku.
„Tak kdo si dá Čokoládové vytržení se speciální tajnou omáčkou?“
Na podnosu nesla rozměrnou kulatou mísu. Zdálo se, že se vzduch nad mísou chvěje horkem.
„No ale tohle!“ zvolal Štandlík. „To vypadá vážně skvěle!“
Enrico Bazilica vrhl do mísy pohled přes naloženou vidličku, kterou si právě nesl k ústům, a na tváři se mu objevil výraz člověka, kterému se dostalo toho úžasného privilegia přijít zaživa do nebe.
„Hmfmhm!“

Bylo tam vlhko. A po odchodu pana Liberky se tam začaly objevovat i krysy.
I kameny tady vypadaly staře. Samozřejmě že je kámen starý, řekla si Anežka, ale zdálo se, že tyhle jsou starší než samo zednické řemeslo. Ankh-Mor-pork už tady stál tisíce let. Zatímco jiná města byla postavena na jílu, kameni nebo hlíně, Ankh-Morpork byl vystavěn na Ankh-Morporku. Lidé stavěli nové budovy na zbytcích starých, jen tu a tam prorazili nějaké ty dveře a změnili tak prastarou ložnici ve sklep.
Schodiště skončilo na vlhkých kamenech téměř v naprosté temnotě.
Perdita si pomyslela, že to vypadá velmi romanticky a velmi goticky.
Anežka si pomyslela, že to vypadá velmi pochmurně.
Jestliže tohle místo někdo užíval, potřeboval k tomu nějaké světlo, že? Chvilka opatrného hmatání kolem její domněnku potvrdila. Ve výklenku stěny našla svíčku a svazeček sirek.
To byl nález, při kterém vystřízlivěla jak Perdita, tak Anežka. Někdo používal tuhle prozaickou krabičku zápalek s obrázkem rozšklebeného trolla a kousek docela obyčejné svíčky. Perdita by dala přednost planoucí pochodni. Anežka nevěděla, čemu by dala přednost. Bylo to prostě jen tím, že jestli někdo chodil a zpíval v tajných chodbách, pohyboval se jako duch a možná zabíjel lidi..., pak by od něj člověk očekával něco mnohem stylovějšího než krabičku sirek s nálepkou, na níž je obrázek rozšklebeného trolla. Takovou věc by jednoduše použil obyčejný vrah.
Zapálila svíčku, a přestože o ní měla svá dvě mínění, vykročila dál do tmy.

Čokoládové vytržení se speciální tajnou omáčkou bylo obrovským úspěchem a mizelo v úzkých uličkách jicnů, jako kdyby byli konzumenti placeni od sousta.
„Ještě, pane Sardelli?“ zeptal se Štandlík. „Tohle je tedy opravdu prvotřídní pochutnání, co říkáte? Musím paní

Kramlíkové obzvláště poděkovat.“

„Je to jistě neobyčejně pikantní, to je třeba přiznat,“ přikývl hudební ředitel s plnými ústy. „Co na to říkáte, seňore Bazilice?“

„Hmmpf.“

„Lady Esmeraldo?“

„No, ještě trošku bych snesla,“ přikývla Bábi a podala talíř.

„Jsem si jistý, že jsem tam objevil stopu skořice,“ podotkl impresário a tlumočník, který měl kolem úst čokoládový kruh.

„To jistě a možná špetku muškátového oříšku,“ přidal se pan Štandlík.

„Napadlo mě... kardamom?“ nadhodil Sardelli.

„Jemné a přitom kořeněné,“ přikývl znovu Štandlík. „A tak zvláště mě to... zahřálo.“

Bábi přestala žvýkat a vrhla na svůj talíř pohled plný podezření.

Pak přičichla ke lžičce.

„To je, hm... zdá se mi to, nebo je tady opravdu trochu... tepleji?“ rozhlédl se Štandlík po ostatních.

Sardelli sevřel opěradla židle, na níž seděl. Na čele se mu perlil pot. „Vadilo by někomu, kdybychom otevřeli okno?“

Cítím se tak trochu... divně.“

„Jistě, já jsem pro,“ souhlasil Štandlík.

Sardelli napůl vstal a pak se mu najednou na tváři objevil výraz nesmírného soustředění. Vzápětí si zase sedl.

„Ne, myslím, že mi udělá lépe, když budu chvilku sedět v naprostém klidu.“

„No tohle,“ řekl tlumočník a impresário. Zdálo se, že mu z mezery mezi krkem a límcem stoupá téměř neviditelná pára.

Bazilica mu přátelsky poklepal na rameno, šťastně zachrochtal a hodil rukou směrem k napůl vy. prázdněné míse

Čokoládového překvapení v klasickém gestu „podejte mi to sem“.

„Hmmpf?“ dodal.

„No tohle,“ řekl tlumočník.

Pan Štandlík si objel prstem límec košile. Po tváři mu začal stékat pot.

Bazilica se odvrátil od svého ochromeného druha a s vážným výrazem se natáhl nad stůl, aby si vidličkou přitáhl mísu se zbytkem moučnicku.

„Ehm... no,“ vypravil ze sebe Štandlík a pokoušel se nedívat na Bábi.

„Ano... jistě,“ přikývl Sardelli a jeho hlas zněl jakoby z velké dálky.

„No tohle!“ zvolal už potřetí impresário a oči se mu naplnily slzami. „Oj! Meu Deus! Dio Mio! O Go-den! D'zuk f t!

Aagorahaa!“

Señor Bazilica naklonil mísu a vyhrábl si její obsah lžící na svůj talíř. Pak ji podržel nad talířem vzhůru dnem, aby nepřišel ani o nejmenší kapku sladké šťávy.

„Počasí v poslední době bylo trochu... chladné,“ vypravil ze sebe Štandlík. „Velmi chladné, abych řekl pravdu.“

Enrico naklonil oblou mísu ke světlu a soustředěně si ji prohlédl pro případ, že by se v ní někde v koutku pokusil ukrýt zbytek té dobroty.

„Sníh, led, mrazy... a takové ty věci,“ řekl Sardelli. „Tak tak! Všechny možné druhy zimy, na jaké si jen vzpomenete.“

„To je ono! Teď na to myslím!“ přidal se k němu Štandlík nadšeně. „A právě v takovém čase je velmi důležité nezapomenout jména všech těch obyčejných, ale studených věcíček!“

„Vitr, ledovce, kry -“

„Kry ne!“

„Oh,“ vzdychl si tlumočník a hlava mu tiše padla do talíře. Obličejem narazil na lžici, která vyletěla do vzduchu a odrazila se od Enricovy hlavy.

Sardelli si začal tiše pískat a rukou nervózně poklepal na opěradlo křesla.

Štandlík zamrkal. Na stole před ním stál džbán s vodou. Se studenou vodou. Natáhl se pro něj...

„Ale fuj, no tohle, já vůbec nechápu, jak se to mohlo... Všechno jsem to na sebe vyhl,“ řekl vzápětí a vstal v oblaku páry. „Jaké já jsem to ale nemehlo. Zazvoním na paní Oggovou, aby nám donesla novou vodu.“

„To udělejte,“ přikývl Sardelli prkenně. „A mohli byste to zařídít co nejrychleji? Máni pocit, že i mně by se mohla přihodit podobná nehoda.“

Bazilica, který stále ještě jedl, pozvedl hlavu svého impresária a seškrábl si zbytek jeho nedojedené-ho pudinku na svůj talíř.

„Abych řekl pravdu... Tedy, abych řekl pravdu... Řeknu vám pravdu...“ začal Sardelli nesouvisle, „myslím, že půjdu a dám si... rychlou... hezky studenou... Tedy, jestli mě na pár minut omluvíte...“

Odstrčil židli a v jakémsi polopodřepu vyběhl z místnosti.

Pan Štandlík se zoufale rozhlédl sem a tam. „Já jen... já hned... budu hned... Hned se vrátím,“ vypravil ze sebe namáhavě a vypotácel se z místnosti.

Nastalo ticho přerušované jen sykotem, který se šířil od tlumočníka, a skřípáním lžice páně Bazilicovy po talíři.

Pak si tenor výrazným barytonem řihl. „Hopla, pardon, račte prominout,“ rozhlédl se. „Oh... ale sakra.“

Zdálo se, že si teprve teď všiml zmatku na a kolem stolu. Pokrčil rameny a usmál se na Bábi Zlopočas-nou. „Myslíte, že nám ještě nabídnou kousek sýra, co říkáte?“

Dveře se rozlétly dokořán a dovnitř rychlým krokem vešla Stařenka Oggová s kbelíkem vody v rukou.

„Dobrá, dobrá, takže to by už -“ začala a pak se zarazila.

Bábi si škrobeně osušila ubrouskem koutky úst, „Něco se děje, paní Oggová?“ řekla.

Stařenka vrhla pohled na prázdný talíř před Bazilicou.

„Nebo nějaké ovoce?“ pokračoval tenor. „Nebo alespoň pár ořechů?“

„Kolik toho sežral?“ zašeptala Stařenka.

„Větší polovinu,“ odpověděla jí Bábi. „Ale myslím, že to na něj nebude mít vůbec žádný účinek, protože to do sebe sype takovou rychlostí, že to jeho chuťové papily nestačí vyhodnotit.“

Stařenka obrátila svou pozornost k Bábinu talíři. „A co ty?“ zeptala se.

„Dvakrát jsem si přidala,“ přiznala Bábi. „A polila jsem si to velkou dávkou omáčky navíc, Gyto Oggová. Budiž ti ale odpuštěno.“

Stařenka se na ni podívala a v očích měla něco, co hraničilo s upřímným obdivem. „Vždyť ty se ani nepotíš!“ řekla.

Bábi zvedla sklenku s vodou a podržela ji v natažené ruce před sebou.

Po několika vteřinách se voda začala vařit.

„Tak jo, začínáš bejt fakticky moc dobrá, to musím přiznat,“ přikývla Stařenka. „Myslím, že kdybych tě chtěla vážně dostat, musela bych si na tebe pěkně přivstat.“

„No, to by sis spíš nesměla jít vůbec lehnout,“ broukla Bábi.

„Promiň, Esme.“

Señor Bazilica, který z celého rozhovoru nepochopil jediného slova, si s nevolí uvědomil, že jídlo pravděpodobně už skončilo.

„Bylo to absolutně skvělé,“ řekl. „Ten moučník, paní Oggová, ten byl naprosto nezapomenutelný.“

„Myslela jsem si, že vám bude chutnat, Jindro Slimejši,“ usmála se Stařenka.

Jindřich opatrně z kapsy vytáhl čistý kapesník, rozprostřel si ho na obličej a pohodlně se opřel v židli. Za několik vteřin se ozvalo první zachrápání.

„S ním je to jednoduché, co?“ nadhodila Stařenka. „Jí, spí a zpívá. U něj člověk přesně ví, na čem je. Jo, mimochodem, našla jsem Silvera. Pořád ještě chodí za Valtrem Plížou.“ Na tváři se jí objevil náznak vzdoru. „Říkej si, co chceš, ale jestli Silver na mladého Plížu takhle drží, musí být Valtr v pořádku.“

Bábi si povzdechla. „Gyto, Silver by se zamiloval i do Norika, Šíleného okožrouta z Quirmu, kdyby ten chlap věděl, jak naplnit misku žrádlem.“

A teď se ještě ke všemu ztratila. Udělala, co bylo v jejích silách, aby se jí to nestalo. Když procházela jednotlivými vlhkými místnostmi, pečlivě si je prohlížela a snažila si vtisknout do paměti všechny podrobnosti. Pamatovala si, kde zahrnula doprava a kde doleva. A přece se ztratila.

Tu a tam narazila na schody vedoucí ještě níž, ale podzemní voda stála tak vysoko, že její hladina olizovala první stupně. A navíc ta voda páchla. Plamen hořící svíce měl modrozelený okraj.

Někde tady, pomyslela si Perdita, musí být tajná místnost. Jestli neobjevím obrovskou tajemnou a vlhkou jeskyni, tak k čemu celý život je? Musí tady být tajná místnost. Místnost plná... obrovských svící a tlustých stalagmitů.

Jenže něco takového tady určitě není, odporovala jí Anežka.

Připadala si jako dokonalý pitomec. Prošla zrcadlem a hledala... no, zatím si nedokázala přesně představit, co vlastně hledala, ale ať to bylo cokoliv, jistě to nebylo tohle.

Měla by volat o pomoc.

Samozřejmě, mohl by ji dokonce někdo i zaslechnout, ale s tímhle rizikem musí člověk, který volá o pomoc, vždycky počítat.

Odkášlala si.

„Ehm... haló?“

Voda zabublala.

„Ehm... Pomoc? Je tady někdo?“

Přes nohu jí přeběhla krysa.

No samozřejmě, pomyslela si ta část jejího mozku, kterou ovládala Perdita. Kdyby sem dolů přišla Kristýna, tak by jistě objevila velkou zářivou jeskyni a nějaké velmi delikátní nebezpečí. Ale pro Anežku, protože je tak skvělá osobnost, si svět schovával smrduté podzemní sklepy s krysami.

„Ehm... někdo?“

Po zemi přeběhlo několik dalších krys. Z bočních tunelů bylo slyšet tiché pištění.

„Haló?“

Byla ztracená ve spleti podzemních sklepení a zbytek svíčky, kterou nesla v ruce, se každou vteřinou zkracoval. Vzduch byl zatuchlý, dlažba kluzká, nikdo neví, kde je, klidně by tady dole mohla zemřít a nikdo by...

V temnotě zableskly oči.

Jedno bylo smaragdově zelené, druhé perlově bílé.

A za nimi se objevilo světlo.

Chodbou se přibližovalo něco, co vrhalo dlouhé pokřivené stíny.

Krysy se v panice tlačily jedna přes druhou a pokoušely se všechny najednou uprchnout.

Anežka se zkusila vmáchnout do kamenné stěny.

„Dobrý den, slečno Perdito X. Nulíčková!“

Hned za Silverem se ze tmy vyloupila známá postava. Samá ruka, samá noha, přes rameno zplhlý jutový pytel a v ruce lucernu. Tma jako by se najednou změnila. Vytratila se z ní hrůza...

„Určitě byste neměla chodit tady dole, mezi všemi těmi krysami, slečno Nulíčková!“

„Valtře!“

„Musel jsem převzít povinnosti pana Liberky, teď, když je ten chudák po smrti. Jsem člověk mnoha zaměstnání! Hříšní potrestání budou! Tuhle pan Silver se do nich vždycky pustí tlapkami a v tu ránu jsou v krysím nebi.“

„Valtře!“ opakovala Anežka z čiročiré úlevy.

„Vydala jste se sem na průzkum, že? Tyhle staré tunely se táhnou až k řece! Musíte sebrat rozum do hrsti, když tady dole nechcete zabloudit. Nechtěla byste se vrátit se mnou?“

Bylo nemožné bát se Valtra Plíží. Valtr vzbuzoval celou řadu pocitů, ale hrůza mezi nimi nebyla.

„No... proč ne,“ přikývla Anežka. „Myslím, že jsem se ztratila.“

Silver si sedl a začal se olizovat způsobem, který se Anežce zdál okázale pohrdavý. Kdyby se kočky uměly opovržlivě šklebit, byl by se opovržlivě šklebil.

„Teď, když mám plný pytel, musím ho odnést do podniku pana Nebozeza!“ sděloval dívce Valtr. Obrátil se a vyšel ze sklepení, aniž se unavoval zjišťovat, jestli ho dívka následuje. „Dostanu půlpenny za jednu a to není k zahození.“

Trpaslíci považují krysy za skvělé jídlo, což jenom dokazuje, jaký by to byl divný svět, kdybychom byli všichni úplně stejní.“

Anežce se zdálo, že ušli jen kratičký kousek cesty, když dorazili k úpatí vyšlapaného schodiště.

„Viděl jsi někdy Ducha?“ zeptala se Anežka Valtra, když položil nohu na první schod.

Neotočil se. „Lhát se nemá, slečno.“

„No... já si to taky myslím. Takže... kdy jsi naposled viděl Ducha?“

„Naposled jsem viděl Ducha v tom velkém sále baletního studia.“

„Vážně? A co dělal?“

Valtr se na okamžik zastavil a pak z něj slova vypadla najednou. „Rychle utekl.“

Pak se rázně vydal nahoru po schodech a jeho záda jako by signalizovala, že konverzace je u konce.

Silver se na Anežku posměšně podíval a pustil se za ním.

Schody vedly jen jedno patro nahoru a končily u padacích dveří v zákulisí. Ztratila se od obyčejného světa na vzdálenost jediných dveří.

Nikdo si nevšiml, že se vynořila z podzemí. Abychom řekli pravdu, nikdo šiji vůbec nevšiml. Všichni jen předpokládali, že až jí bude zapotřebí, bude po ruce.

Valtr Plíža zatím zmizel a klátil se při tom způsobem, který naznačoval, že má naspěch.

Anežka zaváhala. Pravděpodobně by si nikdo ani nevšiml, že je pryč, rozhodně ne do chvíle, než by Kristýna otevřela ústa...

Valtr Plíža jí nechtěl odpovědět, ale byl vychován tak, že odpovídal, když mu někdo položil otázku, a Anežka měla pocit, že nedokázal lhát. Říci něco, co není pravda, by bylo špatné.

Nikdy nebyla v baletním studiu. Nebylo daleko za jevištěm, ale tvořilo svůj vlastní svět. Tanečnice se z něj den co den pravidelně vynořovaly jako stádečko vyhublých štěbetajících ovcí pod dohledem starší dámy, která vypadala, jako by se živila nakládanými citrony. Teprve po několika neobratných otázkách mezi kulisáky a osvětlovači se Anežka dozvěděla, že ty dívky se daly k baletu samy od sebe.

Viděla šatnu baletek, kde se třicet dívek mylo a převlékalo v prostoru menším než Štandlíkova kancelář. Ta šatna měla stejný vztah k baletu, jaký má kompost k růžím.

Znovu se rozhlédla. Pořád ještě si jí nikdo nevšiml.

Zamířila ke studiu. Musela vyjít pár schodů a projít chodbou páchnoucí starým tukem, jejíž stěny lemovaly tabule s vývěskami. Proběhlo kolem ní několik děvčat. Nikdy jste neviděli baletku samotnou. Vždycky ve skupinách jako jepice. Otevřela dveře a vešla do studia.

Odrazy odrazů odrazů...

Všechny stěny byly pokryty zrcadly.

Když vešla, několik děvčat cvičících u madel na stěnách zvedlo hlavy.

Zrcadla...

Když se ocitla zpět na chodbě, opřela se o stěnu a dech se jí pomalu vracel. Nikdy neměla ráda zrcadla. Měla dojem, že se jí vysmívají. Ale neřká se snad, že je to jistý znak čarodějky, když se žena necítí dobře mezi dvěma zrcadly? Prý to vysává duši, nebo něco takového. Čarodějka, pokud se tomu může jen trochu vyhnout, se nikdy nepostaví mezi dvě zrcadla...

Jenže, ona v žádném případě není čarodějka. Proto se zhluboka nadechla a znovu otevřela dveře do studia.

Na všechny strany se táhly její vlastní obrazy.

Přinutila se udělat několik kroků, ale pak se obrátila a pozorována užaslými baletkami se znovu vrhla ke dveřím.

Nedostatek spánku, pomyslela si. Přílišné vzrušení. A nakonec, vždyť do té místnosti ani nemusí, teď, když už ví, kdo je Duch.

Bylo to tak zřejmé. Duch nepotřeboval žádné tajemné jeskyně, protože se mohl ukrývat tam, kde byl všem na očích.

Pan Štandlík zaklepal na dveře Sardelliho kanceláře. Zevnitř se ozval tlumený hlas: „Dále!“

V kanceláři nikdo nebyl, ale ve stěně byly další zavřené dveře. Štandlík zaklepal i na ně a pak zalomcoval klikou.

„Koupu se,“ řekl Sardelli.

„Vypadáte slušně?“

„Jsem kompletně oblečený, jestli mluvíte o tom. Mám v kanceláři kbelík s ledem?“

„Vy jste si ho objednal?“ zeptal se Štandlík proviniým hlasem.

„Ano!“

„No, víte, odnesl jsem si ho do své kanceláře, abych si do něj mohl strčit nohy...“

„Nohy?“

„Ano. Totiž... dal jsem si takový okružní běh městem, ani nevím proč, tak nějak mě k tomu všechno nutilo...“

„No a?“
„Při druhém kole mi chytily boty plamenem.“
Ozvalo se šplouchání, brumláni sotto voce, dveře se otevřely a v nich se objevil Sardelli v purpurovém županu.
„Jak to vypadá se seňorem Bazilicou?“ zeptal se, zatímco z něj na podlahu stékaly čůrky vody.
„Prochází si své party s panem Trubelmacherem.“
„A je... v pořádku?“
„Poslal si do kuchyně pro něco na zub.“
Sardelli zavrtěl hlavu. „Neuvěřitelné.“
„A jeho impresária strčili do kredence. Nepodařilo se jim ho totiž narovnat.“
Štandlík si pomalu sedl. Na nohou měl domácí trepky bez pat.
„A -“ nadhodil Sardelli.
„A co?“
„Kam se poděla ta strašlivá ženská?“
„Paní Oggová ji provádí po budově. No řekněte, co jiného jsem měl dělat? Vzpomeňte si, dva tisíce tolarů!“
„Snažím se zapomenout ze všech sil,“ odpověděl mu Sardelli. „Slibuju, že o tomhle obědě už se nikdy v životě nezmíním, pokud mi slíbíte totéž.“
„O jakém obědě?“ zeptal se Štandlík s nevinným výrazem.
„Výborně.“
„Fakt je, že umí na člověka udělat úžasný dojem, co si o ní myslíte vy?“
„Nevím, o kom mluvíte.“
„Chtěl jsem říct, že není těžké si představit, jak ke všem těm svým penězům přišla...“
„Dobrý bože, člověče, vždyť má obličej jako břitvu!“
„Říká se, že klačská královna Ezeriel šilhala, ale že jí to nezabránilo v tom, aby si pořídila čtrnáct manželů, a to mluvíme jen o těch oficiálních. A kromě toho, ona je...“
„Myslel jsem, že už je dvě stě let mrtvá!“
„Já mluvím o lady Esmeraldě.“
„Já taky.“
„No, tak se k ní na tom večírku před představením alespoň pokuste chovat slušně.“
„No, uvidím.“
„Ty dva tisíce by mohly být jen takový začátek, doufám. Kdykoliv otevřu šuplík, najdu tam nové účty! Připadá mi to, jako bychom dlužili každému, na koho se podívám!“
„Opera je drahá.“
„Mně to povídejte. Pokaždé když se chystám pustit do účetních knih, stane se něco strašného. Myslíte, že bych tady jednou mohl prožít několik klidných hodin, během nichž by se mi nepříhodovalo nic strašlivého?“
„V Opeře?“

Hlas byl tlumený napůl rozebraným mechanismem varhan.
„Dobrá, a teď mi brkněte střednice.“
Chlupatý prst stiskl klávesu. Ozval se dutý náraz a někde uvnitř varhan to udělalo bzinng.
„Sakra, vypadlo to z čepu..., počkejte..., zkusím to znovu...“
Tón zazněl jasně a čistě.
„Nota... áák a je to,“ prohlásil hlas muže, zpola ukrytého v otevřených vnitřnostech nástroje. „Počkejte, já to tady ještě připevním a...“
Anežka přistoupila blíž. Mohutná postava sedící za pultem varhan se otočila a obdařila ji širokým úsměvem. Ve skutečnosti byl ten úsměv mnohem širší, než bývají průměrně široké úsměvy. Jeho majitel byl pokryt ryšavou srstí, a zatímco byl poněkud zkrácen, co se nohou týče, bylo nepochybné, že když se otvíralo v oddělení rukou, stál ve frontě první. Navíc zřejmě dostal ještě zdarma přídavek u pultu se rty.
„André?“ vypravila ze sebe Anežka slabým hlasem.
Muž vylezl z nástroje. V rukou držel složité vyřezávaný kus dřeva, na němž bylo několik pružin. „Ale? Dobrý den!“
„A... kdo je tohle?“ zeptala se Anežka a opatrně ustoupila od prehistorického varhaníka.
„Oh, to je Knihovník. Myslím, že jiné jméno ani nemá. Je to knihovník z Neviditelné univerzity, ale co je mnohem důležitější - je to i jejich varhaník, a jak se ukázalo, tak naše varhany jsou johnsonovky*, stejně jako jejich. Dal nám nějaké náhradní díly-“
„Ook.“
„Pardon, půjčil nám nějaké náhradní díly.“
„A on hraje na varhany?“
„A nevěřila byste, jak úžasně chápavý je to varhaník.“
Anežka se uvolnila. Nezdálo se, že by se na ni to zvíře chystalo zaútočit. „No,“ přikývla, „možná... je to asi docela normální, protože k nám do městečka občas chodí flašinetáři a ti s sebou často mívají takové roztonilé malé opi-“
Ozval se disharmonický akord. Orangutan povedl jednu tlapu a varovně jedním prstem zahrozil Anežce před obličejem.
„Nesnáší, když se o něm mluví jako o opici,“ upozornil ji André.
„Jak to víte?“
„Obvykle se nějakým varováním neunavuje.“
Ustoupila o několik kroků směrem k Andrému a vzala ho za ruce. „Mohla bych si s vámi chvilku promluvit?“

„Mám jen pár hodin a moc rád bych to co nejdříve-“

„Je to důležité.“

„Poodešel s ní směrem do zákulisí. Za nimi zatím knihovník zkusmo zahrál několik akordů na stále ještě částečně rozebranou klávesnici a pak pod ní zmizel.

„Vím, kdo je Duch,“ řekla Anežka.

André na ni užasle zíral. Pak ji odvedl o něco dál do stínů. „Duch přece není někdo,“ řekl tiše. „Nebudte blázen. Je to prostě Duch.“

„Já chtěla jen říct, že když si sundá masku, je to někdo jiný.“

„Kdo?“

„Měla bych to říci panu Sardellimu a panu Štandlíkovi?“

„O kom? Říct jim o kom?“

„Je to Valtr Plíža.“

Znovu na ni upřel užaslý pohled.

„Jestli se budete smát, tak vás... já vás kopnu,“ varovala ho Anežka.

„Ale Valtr přece není ani -“

„Já tomu taky nevěřila, ale on mi řekl, že viděl Ducha v baletní škole, a tam jsou po všech stěnách zrcadla, a kdyby se narovnal, byl by dost vysoký a toula se podzemím a -“

„Ale, no tak, jděte-“

„Včera v noci, když už všichni odjeli, jsem měla dojem, že ho slyším zpívat na jevišti.“

„Viděla jste ho?“

„Byla tma.“

„No, víte...“ začal André nejistě.

„Ale jsem si jistá, že jsem ho pak slyšela mluvit s kočkou. Tím myslím úplně normálně. Jako když mluví normální člověk. A musíte připustit... že je dost zvláštní. Není právě takovým člověkem, který by nosil masku, aby zakryl, jaký ve skutečnosti je?“ Ramena jí poklesla. „Podívejte, je mi jasné, že nemáte zájem mě dál poslouchat -“

„Ne! Ne, ale já si myslím, že... víte...“ „Myslela jsem si prostě, že se mi uleví, když se někomu svěřím.“

André se v šeru usmál. „Ale nikomu jinému bych se o tom nezmiňoval.“

Anežka sklopila oči k zemi. „Pravda je, že to vypadá tak trochu přitažené za vlasy...“

André jí položil ruku na paži. Perdita cítila, jak se Anežka stahuje. „A cítíte se líp?“

„Já... nevím... tedy... vážně nevím... Podívejte, já si jen nedovedu představit, že by někomu ublížil... Cítím se tak hloupě...“

„Všichni jsme nervózní. Nelamte si tím hlavu.“

„Já bych... byla bych hrozně nerada, abyste si o mně myslel, že jsem hloupá -“

„Jestli chcete, tak si dám na Valtra pozor.“ Usmál se na ni. „Ale teď bych měl raději jít a pustit se do práce,“ dodal.

Znovu se na ni usmál a tentokrát byl jeho úsměv rychlý a krátký jako letní blesk.

„Děkuju v-“

Ale to už byl na cestě k varhanám.

Tohle byl obchod pro gentlemany.

„Není to pro mě,“ upozorňovala Stařenka Oggo-vá. „Je to pro přítele. Měří dva metry, štíhlý, výjimečně mohutná ramena.“

„A ještě něco?“

„Taky.“

Rozhlédla se obchodem. Když už, tak už. Konec konců, jsou to její peníze.

„A černý kabátec, dlouhé černé spodky, boty s lesklými přezkami, jeden z těch vysokých klobouků a velký černý plášť s rudou hedvábnou podšívkou, motýlka, nějakou noblesní hůlku se stříbrnou hlavicí na konci a... a... klípec na oko.“

„Klípec na oko?“

„Jo. Možná že by to chtělo nějaký pošíty penízky, nebo tak něco.“

Krejčí se nejistě podíval na Stařenku. „To je přece jen trochu nezvyklé,“ podotkl. „A proč si gentleman nepřijde sám?“

„No, víte, on ještě není tak docela gentlemanem.“

„Ale madam, potřeboval bych si ho změřit.“

Stařenka Oggová se rozhlédla po obchodě. „Něco vám řeknu,“ řekla. „Vy mi prodáte to, co na něj podle mě bude pasovat, a my už ho přizpůsobíme, aby mu to padlo. Račte prominout...“ Obrátila se k němu zády -

- cikcinkilinkcink -

- pak se obrátila nazpět, upravovala si lem šatů a v ruce držela kožený vak.

„Kolik budu platit?“

Krejčí se nepřítomně zadíval na kožený vak v její ruce. „Obávám se, že se nám všechny ty věci nepodaří připravit dříve než do poloviny příštího týdne,“ řekl.

Stařenka Oggová si povzddechla. Cítila, že už se celkem slušně seznámila s nezákladnějšími fyzikálními zákony. Čas jsou peníze, ergo kladívko, peníze jsou čas.

„Já tak nějak doufala, že to všechno dokážete připravit dřív,“ řekla a začala významně potřásat koženým vakem.

Krejčí na ni vrhl pohled zpod obočí. „Jsme něco jako umělecké řemeslo, madam. Jak dlouho myslíte, že by to mělo trvat?“

„Co takhle deset minut?“

O dvanáct minut později opouštěla obchod s velkým balíkem pod jednou paží, krabicí na klobouky pod druhou paží a s ebenovou, stříbrem kovanou hůlkou v zubech.

Bábi seděla venku. „Máš všechno?“

„Ao.“

„Vzala bych ti ten klípec, chceš?“

„Musíme sehnat tu třetí čarodějkou, Esme,“ prohlásila Stařenka, když si přeskupila baličky a hůlku. „Mladá Anežka má zdravé, silné ruce.“

„Sama dobře víš, že kdybychom ji chytily a vytáhly odtamtud za límec, slyšely bychom o tom až do smrti a zdaleka by tomu všemu nebyl konec,“ řekla Bábi. „Bude čarodějkou, až se rozhodne být čarodějkou.“

Mířily k zadním dveřím Opery.

„Hezké odpoledne, Lojzíčku,“ pozdravila Stařenka vesele, když vešly dovnitř. „Už to přestalo svědit?“

„Ta mast, co jste mi dala, paní Oggová, je přímo zázrak,“ prohlásil vrátný a jeho mohutný knír se zavlnil v náznak něčeho, co snad mohl být úsměv.

„Paní choť se má dobře? Copak dělá noha její sestry?“

„Jo, má se fajn, paní Oggová, děkuju za optání.“

„Tohle je Esme Zlopočasná, která mi přišla s něčím pomoci,“ vysvětlovala Stařenka.

Vrátný přikývl. Bylo jasné, že kterákoliv přítelkyně paní Oggové je i jeho přítelkyní. „To je v pořádku, paní Oggová.“

Když vcházely do zaprášeného bludiště chodeb, pomyslela si Bábi - a ne poprvé -, že Stařenka má jistou magii, která byla dána jen jí samé.

Stařenka na většinu míst ani tak nevcházela, jako tam prosákla, infiltrovala je. Podvědomě si dokonale osvojila talent oblíbit si lidi a rozvinula jej na úrovni okultního umění. Bábi Zlopočasná nepochybovala, že její přítelkyně už zná jména, rodinné historie, data narození a oblíbená témata hovoru poloviny lidí v Opeře a pravděpodobně i ten životně důležitý způsob, jak je přivést k tomu, aby jí otevřeli srdce. Mohla to být třeba řeč o jejich dětech nebo některá z těch Stařenčiných více než košilatých historek, ale Stařenka už byla uvnitř a po čtyřicetihodinových znalých dopodrobně život každého z nich. A oni jí vyprávěli věci. Sami od sebe. Stařenka Oggová prostě věděla, jak vycházet s lidmi. Stařenka Oggová by dokázala přinutit i sochu, aby se jí vyplakala na rameni a svěřila se jí s tím, co si doopravdy myslí o holubech.

Bylo to umění. Bábi nikdy neměla dost trpělivosti, aby si je osvojila. Jen tu a tam ji napadlo, že to možná není tak docela špatný nápad.

„Opona jde nahoru za necelou půlhodinku,“ řekla Stařenka. „Slíbila jsem Gizele, že jí pomůžu...“

„Kdo je Gizele?“

„Ona je tady maskérkou, to jako že maluje účinkující.“

„Ale ty přece nevíš, jak se malují účinkující!“

„A kolikrát jsem vybilila náš hajzlík? Aha!“ ohradila se Stařenka. „A na každý Svátek pečené duše maluju dětem pro radost vajíčka, nebo ne?“

„A máš tady ještě něco důležitého na práci? Třeba vytahovat a spouštět oponu? Zaskočit za baletku, která se necítí dobře?“

„Slíbila jsem, že při zahajovacím sojéru pomůžu s pitím,“ odpověděla Stařenka, po níž Bábi ironie stekla jako voda po rozžhavené plotně. „Víš, hodně pomocného personálu se po těch událostech s Duchem odporoučelo. Je to ve velkém fojéru za necelou půlhodinku. Předpokládám, že ty bys tam jako mecenáška měla být taky.“

„Co je to zahajovací sojér?“ zeptala se Bábi podezřívavě.

„To je takový hogo fogo mejdlo, než začne opera.“

„A co já tam budu dělat?“

„Budeš pít sherry a společensky konverzovat,“ vysvětlila jí stručně Stařenka. „Konverzovat rozhodně. Viděla jsem, jak na to připravují jídlo. Mají dokonce malý krychličky sejra na špejích a ty napíchali do grapefruitu a moc víc hogo fogo už snad ani být nemůžeš.“

„Gyto Oggová, ale ty jsi nepřipravovala žádné své... speciality, že ne?“

„Ne, Esme,“ zavrtěl Stařenka pokorně hlavou.

„Já jen, že ty v sobě máš šotka zlomyslnosti!“

„Na to, abych něco takového udělala, jsem neměla čas,“ bránila se Stařenka.

Bábi přikývla. „No, měly bychom raději najít Silvera.“

„Jseš si tím jistá, Esme?“ ujistovala se Stařenka.

„Myslím si, že dnes večer nás čeká spousta práce,“ přikývla Bábi. „Myslím, že se nám bude jeden pár rukou navíc moc hodit.“

„Tlap.“

„Zatím tlap.“

Byl to Valtr. Anežka to věděla. Nebylo to něco, čím by si byla v duchu naprosto jistá. Bylo to vědomí tak přirozené jako to, že dýchala. Cítila to, jako strom cítí zář slunce.

Všechno to do sebe zapadalo. Mohl zajít kamkoliv; Valtra Plíží si prostě nikdo nevšímal. Právě proto, že tady byl téměř neustále, stal se prakticky neviditelným. A kdybyste vy byli Valtrem Plíží, nechtěli byste být někým tak šarmantním a nepostizitelným jako Duch?

A kdybyste byli někým jako Anežka Nulíčková, netoužili byste po tom být někým tak tem. něho a záhadného

charakteru jako Perdita X. Zasněná?

Jenže zrádce se objevil dřív, než se tím vědomím stačila zaloknout. Rychle ke svým úvahám totiž v duchu dodala: Jenže já nikdy nikoho nezabila.

Protože jinak to být nemůže, že? Jestli je Valtr skutečně Duch, tak zabíjí lidi.

Ale stejně... vypadá divně a mluví, jako kdyby se jeho slovům jen velmi těžko podařilo unikat...

Jejího ramene se dotkla ruka. Rychle se otočila.

„To jsem jenom já!“ oznámila jí Kristýna.

„...Oh.“

„Nemyslíš, že jsou to úžasné šaty?!“

„Cože?“

„Tyhle šaty, hlupáčku!“

Anežka si ji prohlédla od hlavy k patě. „Aha. Ano. Moc krásné,“ přikývla a nezáměrně v jejím hlase byl stejně zřetelný jako kapky deště na chodníku za letní půlnoci.

„No, nemluvíš, jako kdyby na tebe udělaly nějaký zvláštní dojem!! Vážně, Perdito, není tady důvod, abys žárčila!!“

„Já nežárčím, jenom mě tak napadlo, jestli -“

Viděla Ducha jen jednou a na okamžik, ale to se ani zdaleka nepohyboval jako Valtr. Ten chodil, jako kdyby jeho hlava za sebou tahala jeho tělo. Jenže její jistota teď byla pevná jako žula.

„No, prostě se nezdá, že by na tebe udělaly nějaký zvláštní dojem, to ti tedy řeknu!!“

„Já přemýšlím o tom, jestli Valtr Plíža není náhodou Duch,“ odpověděla jí Anežka a v tu ránu se v duchu proklela, nebo alespoň přísně pokárala. Stačilo jí, jak na její prohlášení reagoval André.

Kristýny oči se rozšířily. „Ale vždyť je to takový klaun!!“

„Chodí divně a mluví divně,“ pokračovala Anežka, „ale kdyby se narovnal -“

Kristýna se rozesmála. Anežka cítila, jak v ní narůstá zlost. „A on mi prakticky řekl, že je to on!“

„A tys mu uvěřila, co?!“ Kristýna ze sebe vydala slabé posměšné zamlaskání, které Anežce připadalo dost agresivní.

„Tedy vážně, vy, děvčata, věříte taky kdečemu!!“

„Co myslíš tím vy děvčata?“

„Ale vždyť víš! Baletky vždycky tvrdí, že viděly Ducha tam nebo tam! Viděly ho všude -“

„Dobrý bože! Tak ty si myslíš, že jsem nějaký ovlivnitelný idiot? A teď chvilku myslí, než odpovíš!“

„No, samozřejmě to si nemyslím, ale -“

„Pch!“

Anežka vrazila do kulis a zajímala se spíš o efekt, který to přinese, než o směr, kterým se pustila. Hluk z jeviště se jí pomalu ztrácel za zády a nakonec se ocitla ve skladu kulis. Byla tu jediná obrovská dvoukřídlá vrata, která vedla ven na ulici. Prostora byla plná cimbuří, věží, zámeckých balustrád, balkonů a romantických hladomoren, z nichž některé se tady povalovaly už celou věčnost.

Kristýna běžela Anežce v patách.

„Já to tak nemyslela, vážně..., podívej, Valtr ne, Valtr je jen takový kluk na nic, co tady dělá holku pro všechno!“

„On tady dělá kdeco! Nikdo neví, kde právě je -všichni si jen myslí, že je někde kolem.“

„No dobrá, ale to neznamená, že se musíš tak rozčilovat -“

Někde za nimi se ozval tichoučký zvuk.

Jako na povel se otočily.

Duch se uklonil.

„No tak, kdo je Stařenčin hodnej kocourek? Stařenka má pro kocourka misku rybích vajíček,“ předla Stařenka a pokoušela se nahlédnout pod velkou skříň v kuchyni.

„Rybích vajíček?“ nadhodila Bábi chladně.

„Jo, půjčila jsem si je z věci, co měli připravený na ten sojér,“ odušila Stařenka klidně.

„Tak půjčila?“ opakovala Bábi.

„Jasně. Tak polez, Silvere, buď hodný kocourek!“

„Půjčila. To jako myslíš... a až je ten kocour sežere, tak je zase vrátíš?“

„To je jen takovej řečnický obrat, Esme,“ poučila ji Stařenka ublíženým hláskem. „To není to samý, jako když to chceš ukrást, když to nechceš ukrást. Tak polez, hochu, mám tady pro tebe nám nam rybí vajíčka...“

Silver zalezl ještě hlouběji do stínů.

Kristýna si jen tak tiše povzddechla a v mdlobách se svezla k zemi. Podařilo se jí však, jak si Anežka otráveně všimla, padnout tak, aby si neublížila a aby její šaty co nejlépe vynikly. Anežce začalo pomalu docházet, že Kristýna je v jistých speciálních věcech velmi chytrá.

Podívala se zpět na masku. „To je v pořádku,“ řekla a jí samé zněl její hlas chraptivě. „Já vím, proč to všechno děláte. Vážně to vím.“

Na tváři jakoby vyřezané ze slonoviny se neobjevil sebemenší náznak emocí, ale oči zamrkaly.

Anežka polkla. Ta její část, která byla Perditou, se do toho už už chtěla vmístit, ale Anežka zůstávala na svém místě.

„Chcete být něčím jiným, a přitom se nemůžete zbavit toho, co jste,“ pokračovala Anežka. „Vím o tom všechno. Vy máte štěstí. Vám stačí nasadit si masku. Když už nic jiného, tak máte alespoň slušnou postavu. Ale proč se při tom musíte potulovat kolem a zabíjet lidi? Proč? Pan Liberka vám nemohl zkřivit ani vlas! Ale... toulal se podivnými místy, že... a něco objevil?“

Duch tiše přikývl a pak v obou rukou pozvedl svou ebenovou hůlku. Zatahl a z hůlky vyklouzla dlouhá štíhlá čepel. „Vím, kdo jste!“ vykřikla Anežka, když pokročil kupředu. „Já... nejspíše bych vám mohla pomoci! Třeba to není vaše vina!“ Pomalu ustupovala. „Já vám taky nic neudělala! Nemusíte se mě bát!“

Postava pomalu postupovala kupředu a Anežka před ní stejným tempem couvala. Oči se pod temnými otvory masky leskly jako drahokamy.

„Jsem vaše přítelkyně! Prosím, Valtře! Valtře!“

Kdesi v dále se ozvala odpověď, která Anežce zazněla jako zadunění hromu a která ji připadala stejně pravděpodobná jako konvice na vaření vyrobená z čokolády.

„Copak se děje, slečno Perdito Nulíčková?“

Duch zaváhal.

Ozval se zvuk lidských kroků. Trhaných a nepravidelných.

Duch spustil meč, otevřel branku v jedné z kulis, která představovala kus hradeb, ironicky se uklonil a zmizel.

Kolem rohu se vykymácel Valtr.

Byl velmi nevhodným kandidátem na rytířské činy. Tak především na sobě měl večerní oblek, evidentně ušitý pro někoho, kdo byl úplně jinak rostlý. Pořád ještě měl na hlavě rádiovku. Byl v zástěře a nesl svůj mop a kbelík. Ale žádný zachránce se skloněným kopím ještě necválal přes padací most šťastněji. Byl prakticky obklopen nazlátlou září.

„...Valtře?“

„Copak se to stalo slečně Kristýně?“

„Ona... ona omdlela,“ vysvětlovala mu Anežka. „Hm. Nejspíš... asi vzrušením. Z té opery. Dneska večer. To bude ono. Pravděpodobně. Vzrušení. Kvůli dnešní opeře.“

Valtr na ni vrhl mírně ustaraný pohled. „Ano,“ přikývl a dodal trpělivě: „Já vím, kde je lékárníčka, mám ji donést?“

Kristýna zasténala a zavířila řasami. „Kde to jsem?“

Perdita zaskřípala Anežčinými zuby. Kde to jsem? To neznělo jako věc, kterou by člověk řekl, když se probere z mdloby. Bylo to spíš jako něco, co člověk řekne, protože slyšel, že to hrdinky v takové situaci říkají.

„Omdlela jsi,“ odpověděla. Pak vrhla odmítavý pohled na Valtra. „A co vy jste tady dělal, Valtře?“

„Musím umýt záchody pomocného personálu, slečno Nulíčková. Tam jsou vždycky nějaké potíže, já už na tom pracuju kolik měsíců!“

„Ale máte na sobě večerní šaty!“

„No ano, protože máme málo lidí a já pak musím nastoupit jako číšník, když nemáme dost lidí, až si budou návštěvníci objednávat nápoje a párky na špejích. Předtím než začne představení.“

Nikdo se nemohl přesunout tak rychle. Je pravda, že Duch a Valtr nebyli v místnosti současně, ale slyšela Valtrův hlas. Nikdo by nestihl za tu krátkou chvíli prolézt hromadou kulis a objevit se na protější straně místnosti, pokud ovšem nebyl kouzelník. Některé dívky tvrdily, že Ducha skoro viděly na dvou místech současně. Možná že v budově existuje víc takových tajných cest, jako je staré schodiště. Možná že Duch...

Zarazila se. Takže Valtr Plíža nebyl Duch. Bylo zbytečné pokoušet se vymyslet nějaké velmi nepravděpodobné zdůvodnění, které by dokázalo, že její omyl je pravdou.

Řekla to Kristýně. No, Kristýna na ni jen vrhla lehce pobavený pohled, když jí Valtr pomáhal na nohy. Řekla to taky Andrému, ale jak se zdálo, ten jí vůbec nevěřil, takže všechno bylo v pořádku.

Což znamenalo, že Duch je...

...někdo jiný.

A to si byla tak jistá.

„Bude se ti to líbit, mami. Uvidíš, že ano.“ „To není pro lidi, jako jsme my, Jindřichu. Nevím, proč ti pan Morhospis nemohl dát lístky na Nelu Dupalovou do muzikálu. Tomu já říkám muzika. Písničky, kterým člověk rozumí.“

„Víš, ale písni jako ‚Sedím v samé zelenině, v zelí, pórku, luštěnině‘ se mi nezdají zrovna umělecky na výši, mami.“

K budově Opery se davem prolétaly dvě postavy a vedly výše zmíněný rozhovor.

„Ale člověk se při tom zase zasměje. A nemusí si na to půjčovat šaty. Mně se to zdá pěkně nesmyslné, půjčovat si oblečení jenom proto, aby si člověk mohl poslechnout nějakou muziku.“

„To násobí celý zážitek,“ odpověděl jí mladý Jindřich, který si onu moudrost někde přečetl.

„No, mě by zajímalo, jak to ví ta muzika?“ odpověděla mu matka. „Na druhé straně taková Nela Dupalová -“

„No tak, mami, pojď -“

Bude to zase jeden z těch večerů, to cítil už teď.

Jindřich Lhůta dělal, co bylo v jeho silách. A když mu byl dopřán slušný start, nevedl si tak docela špatně. Byl úředníkem firmy Morhospis, Kosopád a Medulka, což byla sice fungující, ale poněkud staromilská firma. Jedním z důvodů, proč majitelé firmy chovali nechuť ke všem novotám, bylo jistě i to, že pánové Morhospis a Medulka byli upíři a pan Kosopád zombie. Všichni tři partneři tedy byli, technicky vzato, mrtví, i když to jim nebránilo v tom, aby neodváděli den co den, v případě pánů Morhospise a Medulky noc co noc, své pravidelné penzum práce...

Jindřichův názor byl, že má velmi přijatelnou pracovní dobu a nepříliš namáhavé zaměstnání. Starosti mu občas dělal jeho služební postup, protože bylo jasné, že židle mrtvých nadřazených se těžko uvolní, když na nich mrtví nadřízení sedí dál. Došel k názoru, že jediný způsob, jak to někam dotáhnout, je vylepšit si své myšlení, což se snažil udělat při každé příležitosti. Přesný obraz myšlení Jindřicha Lhůta bychom vám mohli ukázat nejlépe na praktickém příkladě.

Kdybyste mu darovali knihu Jak zdokonalit své myšlení během deseti minut, četl by ji se stopkami v ruce. Jeho cesta životem byla zatížena handicapem toho, že si neustále připomínal nesmírný rozsah svých neznalostí, což je bohužel vlastnost, kterou je obdařeno jen minimum lidí.

Pan Morhospis mu dal dva lístky do Opery jako odměnu za to, že vyřešil jistý problematický případ. Jindřich pozval svou matku, představovala totiž celých sto procent žen, které znal.

Lidé Jindřovi většinou potřásali rukou velmi opatrně - v obavách, aby mu neupadla.

Koupil si knihu o opeře a pečlivěji celou přečetl, protože někde slyšel, že je neslýchané jít na operu a nevědět, o čem je, jelikož možnost zjistit to během opery je prakticky nulová. V kapse cítil uklidňující váhu knihy. Všechno, co potřeboval ke zdárnému dokončení večera, byl jiný rodič, který by ho neuváděl do takových rozpaků.

„Nemohli bychom si koupit nějaké buráky, než si sedneme?“ zeptala se ho matka.

„Mami, v Opeře se žádné buráky neprodávají.“

„Ne? A co si myslí, že bude člověk dělat, když se mu nebudou ty písničky líbit?“

Silverovy podezřívavé oči plály v temnotě jako dva plamínky.

„Šťouchni do něj násadou od koštěte,“ vybízela Bábi.

„Ne,“ zavrčela hlavou Stařenka. „S někým, jako je Silver, do toho musíš vložit trošku laskavosti.“

Bábi zavřela oči a popuzeně zamávala nataženou rukou.

Zpod kuchyňské skříně se ozvalo vztekklé zamňoukání a skřípění drápů po dlaždicích. Pak se zpod nábytku vynořil bojující Silver, jehož drápy zanechávaly na kameninových dlaždicích stopy.

„Na druhé straně máš ale pravdu, velká dávka surovosti to nakonec taky dokáže,“ připouštěla Stařenka. „Ty jsi nikdy neměla kočky příliš v lásce, že ne, Esme?“

Silver by byl na Bábi zasyčel, jenže i jeho kočičí mozek si stačil uvědomit, že to zdaleka není to nejlepší, co by mohl udělat.

„Dej mu ta jeho rybí vajíčka,“ zavrčela Bábi. „Může si je sežrat zrovna tak teď jako později.“

Silver prozkoumal misku. Aha, takže to vlastně bylo v pořádku. Ony mu chtěly dát jenom našrat.

Bábi kývla na Stařenku Oggovou. Obě zvedly ruce dlaněmi nahoru.

Silver byl zhruba v polovině jídla, když ucítil, jak To na něj jde.

„Mňauvají-“ zamňoukl, hrudník mu začal nabývat na objemu, hlas se prohluboval, a jak se mu prodlužovaly zadní nohy, Silver se začal zvedat.

Uši se mu přitiskly k hlavě a pak se odplížily dolů do stran.

„-auvaj-

„Ten smoking má v hrudníku sto dvacet,“ řekla Stařenka. Bábi přikývla.

„-škříš-“

Tvář se mu vyrovnala. Vousy se pravidelně rozložily. Silverův nos mezitím žil vlastním životem.

„-sss... ssakrra!“

„Je fakt, že mu to poslední dobou jde mnohem rychleji,“ komentovala dění Stařenka.

„Tak a teď si na sebe něco obleč, mládenče,“ řekla Bábi, která zavřela oči.

Jak musela o něco později připustit, nebylo to nic moc platné, protože Silver i oblečený budil dojem, že je téměř nahý.

Nedbalý knírek, dlouhé kotlety a husté černé vlasy spolu se svalnatým tělem přímo vnucovaly představu

bezstarostného piráta nebo romantického básníka, který se odřekl opia a dal se místo něj na rostbíf a krvavé bifteky.

Tvář mu přetínala jizva a černý klípec mu zastíral jedno oko. Když se usmál, vyzařoval ovzduší koncentrované, nebezpečně vzrušující chlíplosti. Silver se dokázal holedbat, i když spal. Dokázal sexuálně obtěžovat, zatímco jeho oběť seděla ve vedlejší místnosti.

Alespoň pokud se nejednalo o čarodějky. Pro Bábi byla zatracená kočka zatracenou kočkou, ať už si vypadala jak vypadala, a pro Stařenku Silver do smrti zůstane koťátkem Mňau.

Upravila mu motýlka a s kritickým výrazem o krok ustoupila. „Co říkáš?“ obrátila se k Bábi.

„Vypadá jako vrah, ale bude stačit,“ zamračila se Bábi.

„Ale fuj, to od tebe nebylo hezké.“

Silver zkusmo zamával rukama a pokusil se zatočit ebenovou hůlkou. Chvilku trvalo, než si zvykl na své prsty, ale kočičí reflexy umožňovaly učit se velmi rychle.

Stařenka mu žertem zahrozila prstem pod nosem a on po něm napůl hravým způsobem chňapl.

„Tak a teď zůstaneš se Stařenkou a budeš dělat, co ti řekne, jako hodný chlapec,“ oznámila mu.

„Jistě; Sstař-enko,“ řekl Silver neochotně. Konečně se mu podařilo zatočit hůlkou.

„A ne aby ses pral!“

„Ne, Sstařenko.“

Vypadal posmutněle. Lidé si neužívali žádnou legraci. I ty nejzákladnější činnosti ve světě lidí byly obklopeny téměř nepřekonatelnými obtížemi.

„A ne aby ses znovu proměnil na kočku, dokud ti to nedovolíme!“

„Rrozumím, Sstařenko.“

„Jestli tu hru odehraješ tak, jak je potřeba, dostaneš celého uzenáče.“

„Prima, Sstařenko.“

„Jaké mu dáme jméno?“ zeptala se Bábi. „Nemůžeme mu přece říkat Silver. Vzpomeň si, kolikrát jsem ti říkala, že takové jméno pro kočku je pro kočku.“

„No, vypadá tak aristokraticky -“ začala Stařenka.

„Vypadá jako hezký surovec s prázdnou hlavou,“ opravila ji Bábi.

„Aristokraticky,“ stála na svém Stařenka.

„To je skoro totéž.“

„No, v žádném případě mu nemůžeme říkat Silver.“
„Něco vymyslíme.“

Sardelli se nedbale opřel o mramorové zábradlí velkého schodiště v hlavním, předsálí Opery a zachmuřeně zíral do své sklenice.

Vždycky měl dojem, že jednou z největších chyb celé opery jsou návštěvníci. Byli zcela nesnesitelní. Jediní horší diváci než ti, kteří o hudbě nevědí nic a jejichž důkaz pozorného sledování je věta typu „Mně se nejvíc líbil ten kousek před koncem, jak tak divně kлокotala hlasem“, jsou ti, kteří si o sobě myslí, že o hudbě něco vědí...

„Chcete ještě nějaké pití, pane Sardelli? Je toho až až, abyste věděl!“

Kolem se prokolébal Valtr Plíža a jeho černý společenský oblek způsobil, že vypadal jako strašák z vyšších kruhů.

„Plížo, říkejte jen ‚něco k pití, pane?‘“, napomenul ho hudební ředitel. „A prosím vás, sundejte si tu příšernou rádiovku.“

„Tu mi udělala moje máma!“

„Já tomu věřím, ale -“

K Sardellimu se opatrně přiblížil Štandlík. „Neříkal jsem vám, abyste držel seňora Bazilicu od táců s jednohubkami?“ zasyčel.

„Omlouvám se, ale nenašel jsem dost velké páčidlo,“ odsekl Sardelli a posuňkem ruky propustil Valtra i s rádiovkou.

„Ostatně, nepředpokládá se, že touhle dobou už bude rozprávět ve své šatně s hudební múzou? Opona jde během dvaceti minut nahoru!“

„On tvrdí, že se mu s plným žaludkem lépe zpívá.“

„Pak našim fondům hrozí dnes večer velké nebezpečí.“

Štandlík se otočil a pohledem přeletěl okolí. „Zatím to jde dobře,“ zabručel.

„Doufám.“

„Hlídka je tady taky, abyste věděl. Tajně. Míchají se do davu.“

„Ale? Víte co, zkusím hádat...“

Sardelli se rozhlédl po přítomných. Byl tam, samozřejmě. Malý mužík v šatech šitých na mnohem většího člověka, zvláště co se týkalo pláště, který se za ním táhl po podlaze a dodával mu vzhled superhrdiny, jenž strávil příliš dlouhou dobu v blízkosti Kryptonitu*. Na hlavě měl pomačkaný kožešinový klobouk a pokoušel se neohrabaně ukrýt v ruce cigaretu, ze které tu a tam nenápadně popotáhl.

„Myslíte támhle toho malého mužíka, kterému kolem hlavy málem blikají slova ‚Městská stráž v přestrojení?‘“

„Kde? Toho jsem si nevšiml!“

Sardelli si povzdychl. „Je to desátník Nöblhóch,“ řekl unaveně. „Jediný člověk, který musí ukazovat svůj osobní průkaz, když potřebuje dokázat, že patří k druhu člověk. Zatím jsem ho pozoroval, jak se smísil se třemi velkými sherry.“

„Myslím, že nebude jediný,“ řekl pan Štandlík. „Oni to berou dost vážně.“

„No jistě,“ přikývl Sardelli. „Když se laskavě podíváte támhle, spatříte seržanta Navážku, trolla, který na sobě má něco, čemu by se za daných okolností opravdu dalo říci skvěle padnoucí oblek. Je proto škoda, řekl bych, že si zapomenul sundat přilbu. A tyhle, pokud to dobře chápu, vybrala Městská hlídka pro jejich schopnost vmísit se do davu.“

„No, kdyby náhodou Duch znovu udeřil, mohli by být užiteční,“ řekl Štandlík bez valné naděje.

„To by Duch musel -“ Sardelli se zarazil. Pak zamrkal. „Dobrý bože,“ zašeptal, „kde našla tohle?“ Štandlík se otočil. „To je přece lady Esmeralda... oh.“

Silver jí krácel po boku s oním nenápadným pružným pohupováním, při němž se většina žen zamyslí a většině mužů zbělají vzteky kotníky. Bzuket konverzace téměř utichl, ale pak zesílil do mnohem silnějšího tónu.

„To na mě vážně udělalo dojem,“ prohlásil Sardelli. „V žádném případě nevypadá jako gentleman,“ zamračil se Štandlík.

„Podívejte se na barvu jeho oka!“ Pak poskládal tvář do grimasy, kterou považoval za úsměv, a uklonil se.

„Lady Esmeraldo!“ zvolal. „Je opravdu velmi příjemné se s vámi opět setkat! Nepředstavíte nám svého... hosta?“

„Tohle je hrabě D'Argenti,“ řekla Bábi. „Pánové Štandlík, majitel Opery, a pan Sardelli, který tomu místu, jak se zdá, šéfuje.“

D'Argenti něco zavrčel a odhalil při tom špičáky delší, než jaké kdy Štandlík viděl mimo zdi zoologické zahrady.

Podobné žlutozelené oko ještě nespatriil nikde. Zornička byla nějaká podivná...

„Ahaha...“ řekl. „Mohu vám něco objednat?“

„Hrabě si dá mléko,“ rozhodla pevným hlasein Bábi.

„Předpokládám, že se musí udržovat při síle,“ řekl Sardelli.

Bábi se otočila. O její výraz by se pořežala i ocel.

„Někdo něco k pití?“ řekla Stařenka Oggová, která se vynořila odnikud s podnosem a poklidně vstoupila mezi nějakou velmi malý mírový sbor. „Mám tady ode všeho trochu...“

„Včetně sklenice mléka, jak vidím,“ přikývl Štandlík.

Sardelli se podíval z jedné čarodějky na druhou. „To od vás bylo opravdu velmi předvídatelné,“ zabručel.

„Víte, člověk nikdy neví,“ usmála se Stařenka.

D'Argenti vzal sklenici do obou rukou a začal mléko lízat jazykem. Pak obrátil oko k Sardellimu.

„Na cco tak zíráte? Ještě jste nikoho neviděl pít mléko?“

„No... musím připustit, že... takhle ještě ne.“

Stařenka mrkla na Bábi Zlopočasnou a chystala se k odchodu.

Bábi ji chytila za rukáv. „Pamatuj,“ zašeptala, „až se dostaneme do lóže, ty nespustíš oči z paní Plížové. Paní Plížová něco ví. Nejsem si jistá, co se stane. Ale stane se to.“

„Dobrá,“ přikývla Stařenka. Pak se vydala napříč předsálím a tiše si při tom pobrukovala: „.. .no jistě, udělej to, udělej ono, zaříd' tamto -“

„Prosil bych skleničku, madam“

Stařenka sklopila oči. „A kručíš,“ ujelo jí, „copak jste vy zač?“

Zjevení v kožešinovém klobouku na ni mrklo.

„Jsem rytíř von Óblhoch,“ řeklo, „a tohle tady,“ dodalo, Je hrabě di Navaggico.“

Stařenka si prohlédla trolla. „Další hrabě? Vsadila bych se, že by tady dnes večer člověk nahrabal mnohem víc hrbat než zubů na hrábích. A copak vám můžu podat, příslušníci?“

„Příslušníci? My?“ podivil se von Óblhoch. „Jápak vás napadlo, že patříme k Hlídce?“

„Tuhle váš kamarád má na hlavě helmu,“ upozornila Stařenka. „A taky má na kabátě připíchnutý svůj služební odznak.“

„Povídal jsem ti, ať to dáš pryč,“ zasyčel Noby. Pak se podíval na Stařenku a nejistě se usmál. „To je jen takový vojenský štych,“ bránil se. „Nový módní doplněk. Ve skutečnosti jsme praví gentlemani a nemáme s Městskou hlídkou vůbec nic společného.“

„Dobrá, gentlemani, co takhle sklenici vína?“

„My ve službě nepijeme, díky,“ odpověděl troll.

„Aha, jistě, děkuju vám, hrabě Navaggico,“ prohlásil Noby zatrpkle. „No jasně, tajná mise jako rybí stehno! Proč radši nezamáváš pendrekem, aby to všichni viděli?“

„No, jestli si myslíš, že by to pomohlo...“

„Okamžitě to schovej!“

Obočí hraběte Navaggica se stáhlo v soustředěném náznaku myšlení. „Takže to zase byla ironie? A to k nadřízenému poddůstojníkovi?“

„Nemůžeš bejt nadřízenej poddůstojník, rozumíš, protože my nepatříme k Hlídce, chápeš? Hele, velitel Elánus nám to vysvětloval třikrát...“

Stařenka Oggová se takticky vytratila. Bylo už dost na tom pozorovat, jak zničili své inkognito, nemusela se tím ještě bavit.

Tohle byl skutečně celý nový svět. Byla zvyklá na život, v němž muži nosili pestré oblečení a ženy chodily v černém. Podstatně to usnadňovalo rozhodnutí, co si na sebe den co den ráno obléci. Ale v Opeře byly zvyky týkající se šatstva zcela opačné, přesně jako ostatní všeobecné zvyklosti. Tady se ženy oblékaly jako sněhem poprášením pávové a muži vypadali jako tučňáci.

Takže... byli tady policisté. Stařenka Oggová byla osoba, která v zásadě ctěla zákony a neměla důvod je porušovat.

Proto měla k zástupcům policejních sil onen klasický přístup, který se vyznačoval hlubokou a nepřekonatelnou nedůvěrou.

Vezměte si například jejich přístup ke krádežím. Stařenčin přístup ke krádežím vycházel ze všeobecného přístupu čarodějek, a ten byl mnohem složitější než ten, který k nim mělo obecné právo, o lidech, kteří vlastnili něco, co by stálo za krádež, ani nemluvě. Ti mávali tupou sekerou zákonů i v okamžicích, kdy bylo potřeba použít delikátní skalpel všeobecného minění.

Ne, pomyslela si Stařenka. Policajti, kteří ve svých těžkých botách dupou sem a tam, tady dnes v noci neměli co dělat.

Nebylo by špatné podložit dnes pod těžkou nohu zákona přípínáček.

Ukryla se za pozlacenou sochu a zahrabala v tajných záhybech svých šatů, zatímco lidé v nejbližším okolí se tázavě obraceli při drnčení gum. Byla si jistá, že tady měla..., přibalila si ji pro případ nouze...

Pak zacinkala malá lahvička. Ach, ano.

O chvíli později se Stařenka vynořila s podnosem, na němž spočívaly dvě malé sklenice, a mířila přímo k mužům Hlídky.

„Ovocný nápoj, poddůstojníci?“ nadhodila. „Ale co to žvaním, nemyslela jsem poddůstojníci. Domácí ovocný nápoj?“

Navážka podezřívavě zavětlil a okamžitě se mu pročistily všechny dutiny. „Co je v tom?“ zeptal se.

„Meruňky,“ odpověděla bez zaváhání Stařenka. „Teda... hlavně meruňky.“

Pod její rukou zatím několik rozlitých kapek prohlodalo kovový podnos a tiše dopadlo na koberec, ze kterého se začalo kouřit.

Hlediště bzučelo hlasy milovníků opery, kteří se usazovali do svých křesel, a paní Lhůtalové, která nemohla najít boty.

„Vážně sis je neměla sundávat, mami.“

„Když mě hrozně tlačí.“

„Vzala sis s sebou pletení?“

„Myslím, že jsem ho zapomněla na dámách.“

„Ale mami!“

Jindřich Lhůtal si založil stranu v knize, zvedl vodnaté oči k nebesům a zamrkal. Přímou nad ním - vysoko nad ním - zářil velký světelný kruh.

Matka sledovala směr jeho pohledu. „Co je to?“

„Myslím, že to bude svícen, mami.“

„Ten je ale pořádně velký. Copak ho drží nahoře?“

„Určitě na to mají zvláštní lana a takové věci.“

„No, mně se to zdá pěkně nebezpečné.“

„Já jsem si jistý, že je to absolutně bezpečné.“

„A co ty víš o svícních?“

„Jsem si jistý, že by lidé nechodili do Opery, kdyby si mysleli, že jim může na hlavu spadnout takový svícen, mamí,“ odpověděl jí Jindřich a pokusil se znovu začít do své knihy.

Il Truccatore, Mistr převleků. Il Truccatore (tenor) tajemný šlechtic, způsobí skandál ve městě, kde svádí vznešené dámy převlečen za jejich manžely. Laura (soprán), Capricciova (baryton) novomanželka, však odmítne podvolit se jeho choutkám -

Jindřich si znovu založil knihu záložkou, vytáhl z kapsy menší knížečku a nalistoval si heslo „choutky“. Pohyboval se ve světě, kde si nebyl ničím jistý, ostuda číhala za každým rohem a on se nechtěl dát nachytat kvůli jedinému slovíčku. Jindřich žil v ne-ustálém strachu, že se ho někdo bude později vyptávat.

- a s pomocí svého sluhy Wingieho (tenor) se rozhodne podniknout jistou protiaksi -

Opět se objevil příruční slovník naučný.

- která kulminuje -

A ještě jednou.

- v proslulé scéně na maskárním plese ve vévodově paláci. Il Truccatore však nekalkuloval se svým dávným nepřítelem, hrabětem -

„Kalukulovat,“ povzdech si Jindřich a sáhl do kapsy-

Opona jde nahoru během pěti minut...

Sardelli vzburcoval všechny své oddíly. Sestávaly z kulisáků, malířů, a všech ostatních zaměstnanců, kteří se přímo nepodíleli na představení. Na konci řady stálo v pozoru téměř padesát procent Valtra Plíží.

„Takže všichni znáte svá místa,“ zopakoval Sardelli. „A kdybyste něco zahlédli, cokoliv, okamžitě mi dáte vědět. Rozumíte?“

„Pane Sardelli?“

„Copak, Valtře?“

„Nesmíme přerušit operu, pane Sardelli!“

Sardelli zavrtěl hlavou. „Myslím, že by to lidé pochopili -“

„Představení musí pokračovat, pane Sardelli!“

„Budeš dělat, co se ti řekne, Valtře!“

V řadě se zvedla další ruka. „Ale na tom, co říká, něco je, pane Sardelli...“

Zvedl oči ke stropu. „Prostě chytěte Ducha,“ nutil se ke klidu. „Jestliže se nám to podaří bez zbytečného křiku a rozruchu, tak to bude v pořádku. Samozřejmě ani já nechci přerušit představení.“ Viděl, jak se uvolnili.

Jevištěm zazněl mnohohlasý akord.

„Co to, u čerta, bylo?“

„Opravili jsme je, pane Sardelli! Jenže... víte, on nechce slézt ze stoličky...“

Z místa varhaníka zamával na hudebního ředitele orangutan. Sardelli ho znal a mimo jiné věděl i to, že jestliže se knihovník rozhodl sedět na nějakém místě, pak na něm také seděl. Ale byl prvotřídní varhaník, to musel Sardelli přiznat. Jeho proslulé polední recitály ve velké siní Neviditelné univerzity byly výjimečně populární, tím spíše, že Ztracený Hlupec Johnson, onen zvrácený antigénus, je vybavil všemi zvukovými efekty, které si jen bylo možno představit. Nikdy by nikoho nenapadlo, dokud se toho ne-chopil pár lidoopích rukou, že něco jako Dement'jevovo romantické Preludium v G by se dalo upravit pro prdlavý polštářek a tři rozšlápnuté králíčky.

„Jsou v tom ty přede hry,“ upozornil André, „a velká baletní scéna...“

„Ale sežeňte mu aspoň motýlka,“ zamračil se Sardelli.

„Nikdo ho tam nevidí, pane Sardelli, a kromě toho nemá skoro žádný krk, takže...“

„Musíme dodržovat alespoň základní společenské úzy, André.“

„Rozumím, pane Sardelli.“

„A protože, jak se zdá, jste byl na dnešní večer uvolněn, mohl byste nám pomoci s chytáním Ducha.“

„Jistě, pane Sardelli.“

„Takže mu někde sežeňte něco na krk a hlaste se u mě.“

Knihovník byl ponechán sám sobě. O chvíli později si otevřel partituru a položil ji pečlivě na stojánek před sebou. Pak se sehnul pod sedadlo a vytáhl velký hnědý sáček plný burských oříšků. Nebyl si tak docela jistý, proč André, který ho přemluvil, aby za něj dnes večer hrál, řekl ostatním, že je to proto, že on, knihovník, odmítá opustit své místo. Naopak, on měl v plánu zkatalogizovat několik velmi zajímavých svazků a moc se na to těšil. Místo toho, jak se zdálo, tady uvázl na celý večer, i když půl kila loupaných burských oříšků byl podle všech lidoopích měřítek skutečně skvělý honorář. Lidské myšlení bylo hluboká a neproniknutelná záhada a knihovník byl upřímně rád, že už nic takového nemá. Prohlédl si motýlka. Jak André předpokládal, pro někoho, kdo zůstal za dveřmi, když se rozdávaly krky, představovala taková ozdoba jistý problém.

Bábi Zlopočasná zastavila před lóží číslo osm a rozhlédla se. Paní Plížova nebyla v dohledu. Odemkla dveře klíčem, který pravděpodobně patřil k těm nejdražším na světě.

„A ty se chovej slušně,“ řekla.

„Jisstě, Báábi.“

„Ne aby sis odsakoval do kouta!“

„Ne, Báábi.“

Bábi vrhla pohled na svého průvodce. I v motýlku, i s knírem pečlivě navoskovaným pořád ještě vypadal jako kočka. A těm člověk nemohl věřit nic - s výjimkou toho, že se vždycky objeví, když nadejde čas žrádla.

Interiér lóže byl vyložen vínovým plyšem a doplněn spoustou pozlacených ozdob. Vypadalo to tam jako v přepychovém soukromém pokojíku.

Po každé straně byla dvojice silných sloupů, které částečně nesly váhu horní galerie. Bábi se nahnula přes zábradlí a změřila si výšku do přizemí. Samozřejmě sem mohl někdo vlézt z některé vedlejší lóže, ale to by musel udělat před očima většiny návštěvníků a jistě by neunikl všeobecné pozornosti. Nahlédla pod křesílka. Vylezla na židli a ohmatala strop, na němž se leskly pozlacené hvězdy. Podrobně prozkoumala koberec.

Nad tím, co zjistila, se spokojeně usmála. Byla téměř ochotná se vsadit, že ví, jak se Duch do lóže dostává, a teď si byla jistá.

Silver si plivl do dlaně a zcela bezvýsledně se pokusil přihladit si vlasy.

„Ty hezky sed' a jez si svoje rybí vejce,“ broukla Bábi.

„Jassně, Báábi.“

„A dívej se na operu, to ti nemůže uškodit.“

„Jassně, Báábi.“

„Dobrý večer, paníPlížová!“ pozdravila Stařenka vesele. „Není to vzrušující? Ten šum v hledišti, to ovzduší očekávání, všichni ti hudebníci v orchestřišti, kteří se pokoušejí někam ukrýt láhve a zkoušejí si vzpomenout, co mají hrát... a všechno to veselí a napětí operaturní dokonalosti, jež čekají, až budou rozvinuty...“

„A dobrý den, paní Oggová,“ odpověděla paní Plížová. Ležila sklenice ve svém malém baru.

„Dneska je opravdu plno,“ řekla Stařenka. Vrhla úkosem pohled na starou paní*. „Vyprodáno do posledního místečka.“ Stařenčina poslední slova nevyvolala předpokládanou reakci.

„Mohla bych vám pomoci vyleštit sklenice pro lóži osm?“ pokračovala.

„To nebude třeba, ty jsem ležila minulý týden,“ odpověděla paní Plížová. Pozvedla jednu ze sklenic proti světlu.

„O tom nepochybují, ale říká se, že lady je velmi háklivá,“ pokývala Stařenka hlavou. „Na každou maličkost.“

„Jaká lady?“

„Pan Štandlík jí prodal lóži osm, víte?“ směřovala ke svému cíli Stařenka.

Zaslechla slabé zacinkání skla. Aha.

Paní Plížová se objevila ve dveřích svého kumbálku. „Ale to nesmí udělat!“

„Tohle je přece jeho Opera,“ zavrtěla Stařenka hlavou a pozorně paní Plížovou sledovala. „On si asi myslí, že může.“

Na chodbách se objevili první návštěvníci.

„Myslím, že mu to na jeden jediný večer nebude vadit,“ pokračovala Stařenka Oggová. „Představení musí pokračovat, ne? Není vám něco, paní Plížová?“

„Myslím, že líp udělám, když půjdu a -“ začala stará paní a postoupila kupředu.

„Ne ne, nic takového, vy si musíte sednout a odpočinout si,“ řekla Stařenka a zatlačila ji jemně, ale s naprosto neodolatelnou silou zpět.

„Ale já bych měla jít a -“

„A co, paní Plížová?“ naklonila Stařenka hlavu ke straně.

Stará paní zbledla. Bábi Zlopočasná uměla být zlá, ale ona to neskrývala, naopak, tahle její vlastnost byla vždycky na vývěse a museli jste počítat, že by se mohla objevit v menu. Něco takového od Stařenky Oggové však přicházelo jako šok, bylo to totéž, jako kdyby vás kousl velký přátelský pes. Sok o to horší, o co to bylo nečekávanější.

„Skoro bych řekla, že jste chtěla jít a s někým si promluvit, že je to tak, paní Plížová?“ pokračovala Stařenka přátelsky.

„Třeba s někým, kdo by mohl být poněkud překvapený, kdyby našel lóži obsazenou, že? A já si myslím, že bych toho někoho mohla pojmenovat, paní Plížová. Takže jestli -“

Ruka staré paní najednou vyletěla vzhůru a v ní se zableskla láhev šampaňského. Ta vzápětí sjela dolů v pokusu poslat ss* Gyta Ogg na dno moře bezvědomí. Láhev dopadla.

Paní Plížová se vrhla ze dveří a cupotavými krůčky se rozeběhla pryč. Cvakot podpatků jejích lakových střevíčků se rozléhal chodbou.

Stařenka Oggová se zachytila rámu dveří, zapotácela se a před očima se jí roztančily modré a bílé hvězdičky. Jenže kdesi v prapradějinách Oggovic rodiny byl nějaký trpaslík a to znamená lebku, kterou se dají hloubit důlní štolý.

Omámeně se zadívala na láhev.

„Rok Nakopnutého kozla,“ zamumlala. „To byl dobrý ročník.“

Pak se jí ale rychle zmocnilo vědomí.

Zasmála se a vyrazila za prchající postavou. Nezlobila se. Na místě paní Plížové by byla udělala totéž, jenže by podstatně víc přitlačila.

Anežka spolu s ostatními čekala na chvíli, kdy se zvedne opona. Byla jednou z davu padesáti obyvatel města, kteří budou poslouchat, jak Enrico Bazilica zpívá árii, v níž se chlubí úspěchy, jichž dosáhl jako Mistr převleků. Důležitou

součástí celého představení ovšem bylo, že zatímco teď, na začátku, sbor nejenže vyslechne všechny jeho plány a bude mu dokonce ještě místy přizvukovat, zakrátko všechny přítomné postihne těžký výpadek paměti, takže pozdější odhalení Mistra převleků všechny k smrti zaskočí.

Z jakéhosi podivného důvodu a bez nějaké určité domluvy nastoupilo mnoho účinkujících na jeviště v nezvykle širokých kloboucích. Ti, kteří byli bez klobouků, se chápali každé příležitosti, aby mohli zvednout hlavu a zapátrat v provazišti.

Za oponou vydal mistr Trubelmacher pokyn a zazněly první tóny přede hry.

Enrico, který s blaženým výrazem ohlodával kuřecí stehno, opatrně odložil olízanou kost na talířek a přikývl. Čekající pomocník s talířkem odběhl.

Představení začalo.

Paní Plížová doběhla na úpatí velkého schodiště a udýchaně se opřela o zábradlí.

Představení začalo. Kolem nebylo ani živáčka. A za sebou neslyšela žádný zvuk ani náznak toho, že by ji někdo pronásledoval.

Narovnala se a pokusila se chytit dech.

„Ahoj, paní Plížová!“

Stařenka Oggová, mávajíc v jedné ruce lahvi šampaňského, která jí sloužila jako protizávaží, už nabírala úctyhodnou rychlost, když vjela do první zatáčky zábradlí. Naklonila se na bok jako profesionál na ploché dráze, bez obtíží udržela rovnováhu a začala sjíždět dlouhou rovnou část, pak se naklonila v další zatáčce a vletěla do posledního, rovného úseku...

...což před ní postavilo už jen poslední problém v podobě obrovské sochy zdobící spodní konec zábradlí. Je bohužel osudem většiny zábradlí, která stojí za sjetí, že na jejich konci číhá něco ošklivého. Jenže reakce Stařenky Oggové byla blesková a dokonalá. V jízdě přehodila jednu nohu přes zábradlí, takže měla obě končetiny na jedné straně, a odrazila se rukama. Dopadla sounož na zem hlavního předsálí, a zatímco její okované boty zanechávaly na leštěném mramoru několik souběžných rýh, dojela k paní Plížové, před níž se zastavila.

Paní Plížová cítila, jak je zvedána a odnášena do stínu za další sochou.

„Přece jste mi nechtěla utéct, že ne, paní Plížová?“ zašeptala Stařenka a rukou zakrývala paní Plížové ústa. „Vy tady přece se mnou chcete klidně a potichu počkat, že? A nemyslete si, že jsem hodná stará ženská. V porovnání s Esme jsem hodná stará ženská, ale to je prakticky každý...“

„Hmf!“

Zatímco Stařenka jednou rukou objímala paní Plížovou v pase a druhou jí ucpávala ústa, vyhlédla opatrně ze svého úkrytu. Z dálky sem doléhal zpěv.

Nic jiného se zatím nestalo. Po nějaké chvíli ji ale přepadly starosti. Možná že mu paní Plížová nechává nějaké znamení. Možná že se rozhodl, že je svět momentálně pro Duchy příliš nebezpečný, i když Stařenka pochybovala, že by byl takové úvahy schopný... •

Při téhle rychlosti skončí první jednání dřív než -

Někde se otevřely dveře. Foyerem prošla štihlá postava v tmavém obleku a se zvláštním baretem na hlavě a začala vystupovat po schodišti. Stařenka viděla, jak se postava nahoře na okamžik zastavila a pak zmizela směrem k lóžím.

„Víte,“ vydechla Stařenka a pokoušela se zahnat zatuhlost z rukou, „potíž s Esme je v tom, že je hloupá-“

„Hmf!“

„- takže ji napadlo, že nejjednodušší způsob, jak se dostat do lóže číslo osm, je dveřmi. Jestliže tady nemůžeme najít tajný vchod, tak asi proto, říká Esme, že tam žádný není. Tajný vchod, který někde není, je nejlepší tajný vchod, který tam je, protože ho žádný čmuchal nemůže najít. A to jsou právě ty věci, ve kterých většina lidí, jako jste vy, přemýšlí příliš operativně, víte? Všichni žijete tady v tom domě, posloucháte ty pitomé příběhy, které nemají hlavu ani patu, a já se obávám, že to něco provede s vaším myšlením. Hledáte tajné dveře, nenajdete je a řeknete: Oh, ty tajné dveře jsou ale skvěle ukryté! Zatímco normální člověk, to jako já nebo Esme, řekne: No v tom případě tady možná žádné nejsou. A nejjednodušší způsob, jak by se sem Duch dostal, by byl, kdyby sem prostě došel a nikdo si ho při tom nevšiml. Zvláště kdyby měl klíče. Valtra si lidé nevšímají. Dívají se klidně jinam.“

Pomalu povolila svůj stisk. „Poslyšte, já vám to nemám za zlé, paní Plížová, protože já bych pro každý ze svých dětí udělala to samý, ale byla byste udělala líp, kdybyste věřila Esme hned od začátku. Ona vám pomůže, když to jen trochu půjde.“

Pak Stařenka paní Plížovou pustila, ale láhev šampaňského pro jistotu ne.

„A co když to nepůjde?“ pokývala paní Plížová se zatřpyklým výrazem hlavou.

„Vy si myslíte, že Valtra ty lidi zabil?“

„Je to hodný chlapec!“

„Jsem si jistá, že to bylo ‚ne‘, že?“

„Oni ho dají do vězení!“

„Jestli ty lidi zabil, tak to Esme nedovolí,“ odpověděla jí Stařenka.

Jak se zdálo, ta slova pronikla i do nepříteli pozorného vědomí paní Plížové. „Co tím myslíte, že nedovolí, aby se to stalo?“

„Tím chci říct,“ odpověděla jí Stařenka, „že když se jednou vydáte Esme na milost, měla byste si být sakra jistá, že vás nenachytá na švestkách.“

„Oh, paní Oggová!“

„No tak, nelamte si s tím hlavu,“ uklidňovala ji Stařenka, i když za těchto okolností možná trochu pozdě. Napadlo ji, že

nejbližší budoucnost by mohla být pro několik osob mnohem jednodušší, kdyby si teď šla paní Plížová na nějakou tu hodinku odpočinout. Zahrabala v záhybech šatů, vytáhla malou lahvičku s kalnou oranžovou tekutinou. „Dám vám tady hlt něčeho, co vás uklidní...“

„Co je to?“

„To je něco jako tonik,“ řekla Stařenka. Palcem vycvrnkla zátku z hrdla a na stropě nad její hlavou popraskala omítka.

„Je to uděláno z meruněk. No... hlavně z meruněk.“

Valtr Plíža se zastavil před lóží číslo osm a rozhlédl se.

Pak si sundal rádiovku a vytáhl masku. Rádiovka zmizela v kapse.

Narovnal se a najednou to vypadalo, že Valtr Plíža s maskou je o deset centimetrů vyšší.

Vytáhl z kapsy klíč, odemkl dveře a postava, která vstoupila do lóže, už se vůbec nepohybovala jako Valtr Plíža.

Pohybovala se, jako kdyby každý sval, každou šlachu jejího těla kontroloval zkušený atlet.

Lóži naplnil zvuk hudby. Stěny byly potaženy rudým sametem a ověšeny závěsy. Křesílka byla pohodlná a dokonale čalouněná.

Duch vklouzl do jednoho z nich a spokojeně se usadil.

Jakási postava se naklonila kupředu a zasyčela: „Nemůžešš ssníst mý rrybí vajíččka!“

Duch vyskočil. Za ním se ozvalo cvaknutí zámku.

Ze závěsů, zakrývajících vchod, vystoupila Bábi.

„Ale, ale, tak se zase potkáváme,“ řekla.

Ustoupil až k zábradlí lóže.

„Na vašem místě bych neskákala,“ varovala ho

Bábi. „Je to hodně hluboko.“ Pak zaostřila svůj nejlepší pohled na bílou masku. „A teď, pane Duchu -“

Bleskově vystoupil na zábradlí lóže, posměšně Bábi zasalutoval a vyskočil vzhůru.

Bábi zamrkala.

Až dosud Pohled vždycky fungoval...

„Je zatraceně tma,“ zabručela. „Silvere!“

Miska s kaviárem vypadla z nervózních prstů a způsobila menší pozdvižení v přízemí.

„Prossím, Bábi?“

„Chyť ho. Dostaneš dalšího slanečka!“

Silver spokojeně zavřel. Tohle už bylo něco jiného. Opera pro něj ztratila veškerý půvab v okamžiku, kdy zjistil, že na zpívající nikdo nevylije kbelík studené vody. Pronásledovat a honit, to uměl.

Kromě toho si rád hrál se svými přáteli.

Anežka ten pohyb zahlédla koutkem oka. Z jedné lóže vyskočila postava a lezla nahoru na balkon. Pak se za ní pustila další, která hbitě šplhala po zlacených cherubíncích.

Zpěváci umkli uprostřed tónu. První postavu nebylo možno si splést.

Byl to Duch.

Knihovník si uvědomil, že orchestr přestal hrát. Někde za plátnem kulis přestal zpívat i sbor. Bylo slyšet šum vzrušeného hovoru a jeden nebo dva výkřiky.

Začaly se mu ježít chlupy po těle. Smysly určené k tomu, aby chránily jeho druh v hubinách deštných pralesů, se právě skvěle přizpůsobily hlubinám velkoměsta, které byly o něco sušší a mnohem dravější.

Zvedl odhozeného motýlka a velmi rozvázně si ho uvázal na čelo, takže vypadal jako válečník kamikaze. Pak zavřel part a chvíli zamyšleně upíral pohled do neurčitá. Podvědomě cítil, že situace vyžaduje hudební doprovod.

Tyhle varhany ovšem postrádaly to, co on pokládal za základní vybavení, jako například pedál Bouře nebo pětatřicetimetrou píšťalu Zemětřesení, stejně jako kompletní klávesnici Zvířecích zvuků, ale byl si jistý, že s basovým rejstříkem by se dalo podniknout něco vzrušujícího.

Protáhl si paže, sepjál dlaně a zapraskal klouby prstů.

To nějakou chvíli trvalo.

Pak začal hrát.

Duch tančil po zábradlí galerie a za ním se do hlubiny řítily klobouky a divadelní kukátka. Publikum ho chvíli s úžasem pozorovalo a pak začalo tleskat. Nikdo přesně nevěděl, jak tahle část zapadá do děje opery - ale jistě to tam patřilo.

Dosáhl středu balkonu, vyběhl kus vzhůru střední uličkou, obrátil se a rozeběhl se se stále vzrůstající rychlostí. Na kraji balkonu se odrazil, vznesl se nad publikum...

...a dopadl na svícen, který zazvonil a začal se mírně pohupovat.

Publikum se znovu rozjásalo, když se pustil cinkajícími přívěsky od okraje směrem k ústřednímu lanu.

Pak se přes okraj balkonu vyšvihla další postava,

kteřá tu první bezpochyby pronásledovala. Tahle byla mohutnější, jednooká, široká v ramenou a štíhlá v pase.

Vypadala zle, a přitom zvláštně, jako pirát, který skutečně chápe význam slov Veselý Smrt*. Ten se ani nerozběhl; když se dostal na místo, odkud bylo ke svícnu nejbližší, vrhl se do prostoru.

Hned bylo jasné, že to nedokáže.

Pak nebylo jasné, jak to dokázal.

Ti, kdož ho pozorovali kukátky, později přísahali, že muž ledabyly natáhl ruku, která o svícen sotva zavadila, a přece byl schopen zavěsit na něj v letu celé tělo.

Několik lidí přísahalo ještě vážněji, že když ten muž napřáhl ruku, prsty mu vyrostly o několik centimetrů. Obrovská skleněná hora se nebezpečně zhoupla na svém závěsu, a když dosáhla maxima dráhy, Silver se zhoupl ještě dále jako akrobat na vysuté hrazdě. Z publika se ozvalo obdivné „óóh“.

Znovu se zhoupl. Svícen na vrcholu oblouku na okamžik zaváhal a pak se začal vracet zpět.

Když se s vrzáním, cinkotem a skřípotem hnal nad hledištěm, zavěšená postava se zhoupla vzhůru, pustila se a saltem vzad se přenesla přímo do jeho středu. Sedadla v přízemí byla zasypána svíčkami a křišťálovými přívěsky.

Za potlesku a aplausu publika začal neznámý muž šplhat po ústředním laně za Duchem.

Jindřich Lhůta se pokusil pohnout rukou, ale jeden z padlých skleněných přívěsků mu přihodil rukáv k opěradlu křesla. Bylo to děsné. Byl přesvědčený, že takhle to být nemělo, ale nebyl si jistý.

Slyšel, jak na sebe lidé kolem něj syčí otázky.

„To patří k představení?“

„No podle mě určitě!“

„Ale ano, jistěže! To patří ke hře,“ prohlašoval někdo o kousek dál. „Samozřejmě. Jistě. To je proslulá scéna honičky. Jakkak by ne. Takhle už to provedli v Quirmu, víte?“

„Ach... ano. To je ono. Určitě jsem o tom někde slyšel...“

„Já si myslím, že to bylo po čertech dobré,“ zabručela paní Lhůtalová.

„Mami!“

„No, vždyť už bylo na čase, aby se začalo dít něco pořádného. Ale měl jsi mě na to upozornit včas. Byla bych si nasadila brýle.“

Stařenka Oggová pádila po zadním schodišti k lávkám v provazišti. „Něco se zvrtilo,“ mumlala si pod nos a brala při tom schody po dvou. „Ona si myslí, že stačí, aby se na ně podívala, a změknou jak hrst čokoládových bonbónů, ale kdo to má potom třdit, co? Musím sebou mrsknout...“

Prastarým dřevěným dveřím na vrcholku schodů stačil jediný kopanec Stařenčiny bytelné boty. Otevřely se a za nimi bylo vidět velký šerý prostor. Byl plný pobíhajících postav. Nohy se kmitaly v záři luceren. Lidé křičeli.

Přímo k ní se rozeběhla jakási postava. Stařenka se přikrčila do bojového postavení s oběma palci na zátce láhve špaňského, kterou celý ten čas předtím svírala pod paží.

„Tohle je velikost magnum,“ sykla výhružně, „a já ji klidně otevřu!“

Postava se zastavila „Ach, to jste vy, paní Oggová.“

Stařenčina neselhávající paměť vytáhla příslušnou složku z osobní kartotéky. „To je Petr, že?“ řekla a uvolnila se. „Ten s bolavou nohou.“

„Správně, paní Oggová.“

„Ten prášek, co jsem vám dala, už zabral, doufám?“

„Je to mnohem lepší, paní Oggová -“

„Tak co se tady děje?“

„Pan Sardelli chytil Ducha!“

„Vážně?“

Teď, když Stařenčiny oči začaly nacházet v celém tom zmatku jistý řád, odhalily zhruba ve středu prostoru, kolem navijáku svícnu, hlouček osob.

Sardelli seděl na prkenné podlaze. Límec měl natržený, jeden rukáv košile mu visel jen na několika nitích, ale na tváři měl vítězoslavný výraz.

Mával něčím ve vzduchu.

Bylo to bílé. Vypadalo to jako kus lebký.

„Byl to Plíža!“ volal. „Říkám vám, že to byl Plíža! Proč tady všichni jen tak stojíte? Chyťte ho!“

„Valtr?“ ujíšťoval se s pochybami jeden z přítomných.

„Ano, Valtr!“

Přispěchal další muž mávající lucernou.

„Viděl jsem Ducha, jak míří na střechu! A za ním se hnal nějaký obrovský jednooký chlap, jako kocour za myší.“

Špatně, pomyslela si Stařenka. Tady se něco zvrtilo.

„Na střechu!“ vykřikl Sardelli.

„Neměli bychom si dřív opatřit planoucí pochodně?“

„Planoucí pochodně nejsou nutné!“

„A co vidle a kosy?“

„To je dobré tak na upíry!“

„A co alespoň jednu pochodeň?“

„Pospěšte si nahoru, rozumíte?“

Opona spadla. Ozval se slabý potlesk, který byl v hukotu hlasů hlediště sotva slyšitelný.

Sboristé se obraceli jeden na druhého. „Co to má znamenat?“

Dolů se snášela celá oblaka prachu. Osvětlovači a kulisáci pobíhali po lávkách vysoko nad jevištěm. Mezi provazy a protizávažími se ozývaly početné výkřiky. Přes jeviště přeběhl jeden z kulisáků s hořící pochodní.

„Poslyšte, co se to vlastně děje?“ vyptával se tenor.

„Mají Ducha! Utíkal na střechu. Je to Valtr Plíža!“

„Cože, Valtr?“

„Náš Valtr Plíža?“

„Ano!“

Kulisák, za nímž se táhl chvost jiskřiček, odběhl a nechal vzejít kvásek šeptandy v dokonale připraveném těstě, jímž byl sbor.

„Valtr? To sotva!“

„No... on byl vždycky trochu divný, ne?“

„Zrovna dneska ráno mi povídá: ‚To máme hezký den, pane Slávku!‘ Jako kdyby nic. Úplně normální. No... normální pro Valtra...“

„A já vám řeknu, že mně vždycky ty jeho oči připadaly podivné. Jedno sem, jedno tam, jako kdyby spolu nemluvily -“

„A pořád se tady někde potuloval.“

„No jo, ale na druhé straně tady slouží jako holka pro všechno...“

„To je pravda!“

„Valtr není duch,“ vmísila se do řeči Anežka.

Všechny oči se obrátily k ní.

„Ale on říkal, že honí Valtra, drahoušku.“

„Nevím, koho honí, ale Valtr není Duch. Je to legrace, že by si někdo mohl myslet, že je Valtr Duch,“ začala se rozpalovat Anežka. „Valtr by neublížil mouše! A kromě toho jsem sama viděla -“

„Mně vždycky připadal takový kluzký!“

„A říká se, že se často potuloval dole v podzemí. A proč, ptám se? Řekněme si to rovnou. Co je pravda, to je pravda. Je to blázen!“

„On se nechová jako blázen!“ trvala na svém Anežka.

„Možná, ale vždycky se dívá, jako kdyby byl, to musíte připustit. Já se jdu podívat, jak to dopadne. Kdo jde se mnou?“ Anežka se vzdala. Bylo to hrozné poznání, ale tak to občas bývá - důkazy jsou zadupány do země a začne hon.

Padací dvířka se otevřela. Duch jimi proklouzl, podíval se dolů a dvířka zabouchl. Zdola bylo slyšet tlumené zamňoukání.

Pak přetancil po olověných plátech až k parapetu pokrytému chrliči, které byly v měsíčním svitu černé a stříbřité. Vitr mu nadul plášť, když se rozeběhl po samém okraji střechy a seskočil z něj znovu u následujících padacích dveří.

A jeden z chrličů náhle přestal být chrličem, ale změnil se v živou postavu, která se natáhla a strhla mu masku.

Bylo to, jako kdyby mu někdo přestříhl vodící nitky.

„Dobrý večer, Valtře,“ řekla Bábi, když klesl na kolena.

„Dobrý večer, milostpaní Zlopočasná!“

„Paní,“ opravila ho Bábi. „A teď vstaň.“

O kus dál se nad střechu vzneslo vzteklé zavrčení, pak se ozvala rána a po ní k nebi vyletěly kusy padacích dveří, které se na okamžik 'odrazily na pozadí měsíce.

„Ale že tady je hezky, co?“ pokračovala Bábi. „Čerstvý vzduch, a těch hvězd! Říkala jsem si: nahoru, nebo dolů? Ale tam dole jsou jenom krysy.“

Dalším bleskovým pohybem uchopila Valtra pod bradou a pozvedla mu hlavu přesně v okamžiku, kdy se na střechu vytáhl Silver s vraždou v srdci.

„Jakpak funguje tvůj mozek, Valtře Plížo? Kdyby vzplanul váš dům, co prvního bys vynesl ven?“

Po střeše se tiše přibližoval Silver a sotva slyšitelně vrčel. Miloval střechy všeobecně a ke střechám se vázaly některé z nejkrásnějších chvil jeho života, ale před okamžikem mu na hlavu padly padací dveře a on teď hledal někoho, koho by rozpáral.

Pak poznal siluetu Valtra Plíži jako siluetu člověka, který mu dával potravu. A hned vedle něj bylo vidět siluetu té velmi nevídané Bábi Zlopočasné, která ho kdysi přistihla, když jí hrabal na zahradě, a nakopla ho tak, že skončil až v okurkách.

Valtr něco řekl. Silver si toho téměř nevšiml.

Bábi Zlopočasná řekla: „Dobrá práce. Dobrá odpověď. Silvere!“

Silver strčil Valtra do zad. „Chcešš mlíko, vrr, vrr.“

Bábi hodila masku kočičímu muži. Kdesi v dálce byl slyšet dušot nohou na schodech a hluk mnoha hlasů.

„Nasad' si tohle! A ty, Valtře, se drž hezky při zemi! Jeden muž v masce se konec konců podobá jinému muži v masce. A až tě začnou pronásledovat, Silvere..., ať se pořádně proběhnou za své peníze. Udělej to pořádně a dostaneš...“

„Dobrá, já vím,“ přikývl Silver skličene a vzal si masku. Jak se zdá, bude to dlouhý a namáhavý večer, a to všechno za pár slanečků.

Někdo vystrčil hlavu rozbitými padacími dveřmi. Světlo dopadlo na Silverovu masku... a je třeba říci, přiznala si to v duchu i Bábi, že z něj byl dokonalý Duch. Tak především jeho morfogenní pole se pokoušelo vrátit zpět. Jeho drápy už ani zdaleka nevypadaly jako prsty.

Zaprskal na pronásledovatele, kteří se řinuli otvorem na střechu, dramaticky prohnul záda těsně na okraji střechy a vykročil do hlubiny.

O jedno patro níž bleskově natáhl paži, zachytil se okenní římsy a přistál na hlavě chrlice, který přátelským hlasem řekl:

„Oh, -ěkoji vóm oel-i eohok-ák!“

Pronásledovatelé se nakláněli přes okraj střechy. Někteří z nich opravdu v rukou svírali planoucí pochodně, protože některé zvyky jsou příliš silné, než aby se jich lidé tak snadno vzdali.

Silver na ně pohrdavě zavrčel a znovu se pustil. Skočil z římsy na svod dešťové vody, z toho na balkon a cestou se

zastavil, aby zaujal další dramatickou pózu a aby na své pronásledovatele znovu zavrčel.

„Měli bychom se za ním asi pustit, desátníku von Óblhóchu,“ řekl jeden z nich, který se zdržoval v pozadí davu.

„Myslím, že bysme udělali nejlíp, kdybysme se za ním pomalu a opatrně pustili po schodech, co říkáš? Protože něco, co jsem vypil, nějak nechce zůstat vypitý. Ještě trochu nějakýho pobíhání a vypadne ze mě nějaký ošklivý koktajl, to ti povídám.“

Ostatní členové dobrovolné stíhací skupiny, jak se zdálo, zatím také dospěli k názoru, že pronásledovat někoho po svislé stěně budovy ve výši bůhvíkoli-kátého patra nemá žádnou, nebo jen velmi krátkou budoucnost. Zástup se jako jeden muž otočil a s výkřiky a máváním pochodněmi zamířil zpět ke schodům.

Rídnoucí dav odhalil Stařenku Oggovou, která stála na jednom místě, mávala vidlemi v jedné a planoucí pochodní v druhé ruce a mumlala „rebarbora, rebarbora“.

Bábi k ní přistoupila a poklepala jí na rameno. „Už jsou pryč, Gyto.“

„Rebar... Ale nazdar, Esme,“ řekla Stařenka a spustila oba předměty, charakterizující její spravedlivé rozhořčení. „Já jen tak zašla dohlédnout, aby se nám to náhodou nevymklo z rukou. Takže to byl Silver, ten chlap, co jsem akorát zahlídla?“

„Byl.“

„No jo, tak ho panbíček provázej,“ přikývla Stařenka. „Ale vypadal tak trochu ustaraně. Doufám, že ho nikdo nezažene do kouta.“

„Kde máš koště?“ zeptala se Bábi.

„Ve skříňce uklízečů za jevištěm.“

„Já si ho půjčím a trochu věci pohlídám,“ řekla Bábi.

„Počkej, je to můj kocour, takže bych na něj měla dohlížet já -“ začala Stařenka.

Bábi ustoupila stranou a za ní se objevila schoulená postava, která seděla na zemi a objímala si kolena. „Ty dohlídni na Valtra Plížu,“ řekla. „To je něco, co umíš mnohem líp než já.“

„Dobrý den, paní Oggová,“ ozval se posmutnělý hlas.

Stařenka se na mladíka chvíli dívala.

„Takže to on -“

„Právě.“

„To chceš říct, že on vážně spáchal všechny ty vraž-“

„Co si myslíš ty?“ zarazila ji Bábi.

„No, když už jsi o tom začala mluvit, tak já si myslím, že ne,“ odpověděla Stařenka. „Nemohla bych ti něco pošeptat, Esme? Myslím, že se nehodí, abych ti to říkala před mladým Valtrem.“

Čarodějky daly hlavy dohromady a chvíli bylo slyšet jen sykavky šeptaného rozhovoru.

„Všechno je jednoduché, když znáš odpověď,“ končila Bábi. „Brzo se vrátím.“

Odspěchala. Stařenka slyšela, jak klapání Bábiných kroků zaniká na schodech.

Obrátila se znovu k Valtrovi a natáhla k němu ruku. „Tak vstávej, Valtře.“

„Ano, paní Oggová!“

„Myslím, že bude lepší, když najdeme nějaké místo, kde by ses mohl na chvíli ukrýt, co?“

„Já znám moc pěkné místo, paní Oggová!“

„Ty takové znáš, vážně?“

Valtr opatrně přešel po střeše k dalším padacím dveřím a pyšně na ně ukázal.

„Tady?“ zeptala se Stařenka. „Ale to mi, Valtře, nepřipadá zrovna jako skvělá skrýš?“

Valtr na ni vrhl nechápavý pohled, ale pak se usmál tak, jak by se mohl usmát vědec, který právě rozřešil jakousi velmi komplikovanou rovnici. „Je to ukryto na místě, kam všichni vidí, paní Oggová.“

Stařenka na něj vrhla ostrý pohled, ale ve Valtro-vých očích nenašla nic než mírně sklovitý výraz plný nevinnosti.

Zvedl padací dveře a vychovaně pokynul rukou. „Lezte první, abych náhodou nezahlédl, jaké máte spodřáry.“

„To je od tebe... velmi laskavé,“ zabručela Stařenka. To bylo poprvé, kdy ji někdo něco takového řekl.

Mladík trpělivě čekal, až dosáhla úpatí žebříku, a pak s obtížemi sešplhal za ní.

„Tohle je nějaké staré schodiště, že,“ ujišťovala se Stařenka a napřahovala do tmy svou pochodeň.

„No právě! A vede celou cestu až dolů! Ale když

dojdete dolů, tak už ne, protože odtamtady vede zase celou cestu až nahoru!“

„A ví o něm ještě někdo?“

„Ještě Duch, paní Oggová!“ řekl Valtr, který už se pustil po schodech dolů.

„Aha, jakpak by ne,“ přikývla pomalu Stařenka. „A kde je Duch teď, Valtře?“

„On utekl!“

Pozvedla pochodeň. Na Valtrově tváři stále ještě nebyl žádný konkrétní výraz. „A co tady vlastně Duch dělá, Valtře?“

„On pozoruje Operu!“

„No, to je od něj velmi laskavé, řekla bych.“

Stařenka upřela pohled dolů, a zatímco jí kolem hlavy poskakovaly stíny vyvolané plamenem pochodně, ozval se Valtr znovu. „Víte, on mi dal moc hloupou otázku, paní Oggová! Byla to hloupá otázka, protože odpověď zná přece každý!“

„Aha, ano,“ řekla Stařenka a rozhlížela se po okolních stěnách. „Předpokládám, že to bylo o hořícím domě...“

„Ano! Co bych vynesl z našeho domu, kdyby hořel!“

„Předpokládám, že jsi byl hodný hoch a řekl jsi, že bys vynesl svou maminku,“ řekla Stařenka.

„Kdepak, moje máma by se vynesla sama!“

Stařenka přešla rukou po nejbližší stěně. Když bylo schodiště opuštěno, byly všechny dveře zatlučeny. Kdyby tady chodil někdo s dobrými ušima, mohl by vyslechnout spoustu zajímavých věcí...

„A co bys tedy vynesl ty, Valtře?“

„No přece oheň!“

Stařenčin nevidoucí pohled se zastavil na stěně a pak se její obličej pomalu roztáhl k úsměvu.

„Ty jsi ale hloupý, Valtře Plížo!“ řekla.

„Já jsem pitomý jako koště, paní Oggová!“ přikyvoval Valtr vesele.

Ale rozhodně nejsi nepřítel, pomyslela si. Hloupý ano, ale ne blázen. Tak by to řekla Esme. A jsou tady ještě horší věci.

Silver pádil po Široké cestě (Broad Wayi, jak jí říkali důvěrně Ankh-morporčané). Najednou se necítil dobře. Svaly se mu podivně kroutily. Svědění na konci páteře signalizovalo, že mu chce vyrůst ocas, a uši se mu každopádně chystaly vyšplhat na vrcholek hlavy, což v člověku, kterému se to přihodí ve společnosti, budí vždycky silné rozpaky.

V tomto případě byla společnost asi sto metrů za ním a netajila se úmyslem provést mu s ušima neuvěřitelné věci, ať už se při tom stydí nebo ne.

A navíc ho společnost doháněla. Silver byl za normálních okolností obdařen pěknou dávkou rychlosti, ale ne když se jeho kolena snažila změnit při každém druhém kroku směr ohýbání.

Jeho obvyklý plán spočíval v tom, že vyskočil na kád' s vodou za Stařenčiným domkem a ve chvíli, kdy se jeho pronásledovatel objevil za rohem, sekl ho drápy přes nos. Protože v tomto případě by to znamenalo přesun zhruba o osm set kilometrů, musel hledat plán náhradní.

Před domy v ulici čekal kočár. Obešel ho plíživým krokem, vlezl na kozlík, uchopil opratě a na kratičký okamžik obrátil pozornost k vozkovi.

„Odpřejskni!“

Silverovy zuby zableskly v měsíčním světle. Vozka s plným nasazením mozku, vycházejícím z neodbytné potřeby odvolat tělo, zmizel skvělým saltem nazad v noční temnotě.

Koně se vzepjali a pokusili se vyrazit z klidové polohy tryskem. Zvířata se nedají zdaleka tak snadno ošidit jako lidé; koně věděli, že to, co mají na kozlíku za sebou, je obrovská kočka a to, že se tak trochu podobá člověku, jim na klidu teprve nepřidalo.

Kočár se rozjel. Silver vrhl přes své roztřesené rameno pohled na dav osvětlený svitem pochodní a zamával na první řadu pohrdavě tlapou. Výsledek ho potěšil natolik, že vylezl na střechu ujíždějícího povozu a děsivě se zašklebil.

Je to jedna z kočičích vlastností, vyjadřovat svým nepřítelům z bezpečného místa odpor a pohrdání. V tomto případě by bylo lepší, kdyby kočičí vlastnosti zahrnovaly starost o řízení koňského spřežení.

Jedno z kol narazilo na zábradlí Mosazného mostu. Ozval se děsivý skřípot a od okraje kola, kde se třel i kov o kov, začal odletovat vodopád jiskřiček. Náraz srazil Silvera z jeho bidýlka přímo uprostřed pohrdavého gesta. Dopadl na všechny čtyři na dláždění, zatímco se vyděšené koně hnali dál a vlekli za sebou kočár, který se nebezpečně nakláněl ze strany na stranu.

Pronásledovatelé se zastavili.

„Co dělá teď?“

„Zatím tam jen tak stojí.“

„Je sám a nás je moc, ne? Snadno bysme ho přemohli!“

„Dobřej nápad. Až napočítám do tří, tak se na něj všichni najednou vrhnem, jo? Jeden... dva... tři...“ nastala pomlka.

„Vy jste se nerozeběhli!“

„No jo, ale ty taky ne.“

„Já byl přece ten, co počítá jeden, dva, tři!“

„Vzpomeňte si, co udělal panu Liberkovi!“

„No, dobrá, ale abych se vám přiznal, já toho člověka stejně nikdy neměl moc rád...“

Silver zavrčel. Po celém těle cítil svědění. Zaklonil hlavu a vykřikl.

„Heleďte, v nejhorsím dostane maximálně jednoho dva z nás -“

„No, to není moc, že ne?“

„Koukněte se, proč se tak kroutí?“

„Možná, že si něco udělal, jak spadl z kočáru -“

„Na něj!“

Dav se zavřel. Silver, bojující se svým morfogenním polem, které se zoufale kývalo mezi dvěma podobami, udeřil prvního muže do tváře pěstí a druhému roztrhl košili něčím, co se podobalo tygří tlapě.

„Oh, ssakrrr-“

Chopilo se ho přinejmenším dvacet paží. A pak najednou v tom zmatku a temnotě těch dvacet paží svíralo jen šaty a prázdnotu. Pomstychtivé boty narážely jen do prázdna. Obušky, mřící na rozšklebenou tvář, proletěly bez odporu vzduchem. Několik jich setrvačností dopadlo na těla svých vlastníků.

„-áuáuáu.“

A zcela nepovšimnuta se mezi zmateně přešlapujícíma nohama propletla velká šedá koule zježené srsti, a když dorazila na okraj skrumáže, bleskově zmizela ve tmě.

Kopance a rány přestaly teprve ve chvíli, kdy dav poznal, že útočí jen sám na sebe. A protože IQ každého davu má výšku IQ nejhoupějšího člena takového davu, nikdy nikdo nepochopil, co se to vlastně stalo. Zcela jasně obklíčili Ducha a vrhli se na něj a on v žádném případě nemohl uniknout. Jediné, co po něm zbylo, byla maska a potrhané šaty.

To znamená, uvažoval dav, že Duch musel skončit v řece.

Taky dobře.

A dav se s pocitem dobře vykonané povinnosti

vypravil do nejbližší hospody.

To zanechalo na místě jen seržanta hraběte Na-vaggica a desátníka rytíře von Óblhócha, kteří se pomalu došourali do poloviny mostu a pozorovali několik círů Duchova oblečení.

„Veliteli Elániovi... tomu se to nebude... nebude se mu to líbit,“ řekl Navážka. „Víš to sám, chce vězně živé.“

„No jo, ale tohle by stejně pověsili,“ přikývl Noby, který se pokoušel narovnat. „Takhle to bylo akorát o něco... demokratičtější. Velká úspora v oblasti provazů, a to nemluvíme o opotřebených zámkách a klíčů.“

Navážka se poškrábal na hlavě. „Neměla by tady někde být nějaká krev?“ nadhodil nejistě.

Noby na něj vrhl kyselý pohled. „Utéct nemohl, takže nevím, proč se tak pitomě ptáš!“

„Já jenom, že když člověka pořádně praštíš, začne téct a zasviní ti celej plac,“ nedal s odradit Navážka.

Noby si povzdychl. Takoví byli lidé, kteří vám dneska sloužili u Hlídky. Ze všeho hned dělali záhady. Ve dnech dávno minulých, když ještě sloužila stará dobrá parta, v níž vládl duch sou-lenosti, by byli v podobné chvíli řekli samozvaným soudcům „dobrá práce, mládenci“ a dali si padla. Ale teď, když byl starý Elánius povýšen na velitele celé Hlídky, přijímal, jak se zdálo, lidi, kteří se pořád na něco vyptávali. Už se to projevilo dokonce i na Navážkovi, rozhodně alespoň když jste vzali v potaz ostatní trolly, jejichž mysl byla asi tak jasná jako chciplá světlouška.

Navážka se sehnul k zemi a zvedl plátěný klípec na oko.

„Takže, co ty si o tom myslíš?“ zeptal se Noby vzpurně. „Myslíš si, že se proměnil v netopýra a uletěl?“

„Pch! To já si nemyslím, protože to odporuje mordní... módní... modernímu policistování,“ odpověděl Navážka.

„No, já si myslím,“ sdělil mu Noby, „že když jsi vyloučil všechno nemožné, tak to, co ti zbylo, v žádném případě nestojí za to potulovat se chladnou nocí a přemýšlet, kdy se zase dostaneme k nějaký-mu slušnému pití. Pojd'. Rád bych ochutnal nohu toho slona, který mě pokousal.“

„To byla nějaká ironie?“

„Ne, to byla metafora.“

Navážka, který si nebyl tak docela jistý, co má Noby vlastně na mysli, strčil do kusu oblečení. Něco se mu otřelo o nohu. Byla to kočka. Měla potřhané uši, jen jedno zdravé oko a čumák, který se podobal pěsti obrostlé srstí.

„Nazdar, kočičko,“ broukl Navážka.

Kočka se protáhla a naladila příjemný obličej. „Ssem sse sstrrrratil, strrážňauuu...“

Navážka zamrkal. Neexistuje nic takového jako trollí kočky a Navážka svou první kočku spatřil, až když přišel do Ankh-Mdrporku. Zjistil mimo jiné, že se špatně, ale opravdu velmi špatně jedí. A nikdy neslyšel o tom, že by mluvily. Na druhé straně si poměrně přesně uvědomoval svou pověst nejhlupejšího stvoření ve městě a neměl v úmyslu upozorňovat na mluvící kočku, aby se náhodou neukázalo, že kromě něho všichni vědí, že kočky mluví od nepaměti. Ve škarpe opodál se něco běhalo. Navážka to opatrně zvedl. Vypadalo to jako maska, kterou měl na tváři Duch.

Tohle byla pravděpodobně stopa.

Naléhavě maskou zamával. „Hej, Noby -“

„Děkuji vám.“ Něco se se slabým svistem sneslo odněkud z nočních temnot, vytrhlo to z trollí ruky masku Ducha a s tímž svistem to opět v noční temnotě zmizelo.

Desátník Nóbhlóch se otočil. „Copak?“ zeptal se.

„Ehm... jak velký jsou ptáci? Teda... normálně?“

„Jo, kámo, copak já vím? Někteří jsou malí, jiní velcí. Vždyť je to fuk!“

Navážka si vstrčil prst do úst. „Ale, to nic,“ zabručel. „Jsem příliš chytřej, než abych se dal zaskočit nějakým úplně normálním věcm.“

Pod nohama jim něco začvachtalo.

„Je tady dole pěkně vlhko,“ ozvala se Stařenka.

Vzduch byl zatuchlý a těžký a zdálo se, že se snaží vymáčknout světlo z pochodně. Plamen měl tmavé okraje.

„Už je to jenom kousek, paní Óggová.“

V temnotě zacinkaly klíče a zaskřípěly dveřní závěsy.

„Tohle jsem našel, paní Óggová! Tohle je Duchova tajná jeskyně!“

„Tak tajná jeskyně, říkáš?“

„Musíte zavřít oči!“ řekl Valtr s naléhavým při-zvukem. „Musíte zavřít oči!“

Stařenka zavřela oči, ale je třeba přiznat, že i když se sama za sebe trochu styděla, pochodeň nejenže nepustila, ale sevřela mnohem pevněji. „A je tam Duch, Valtře?“ zeptala se.

„Ne!“

Ozvalo se chřestění zápalek, pak škrtání, krátký šramot a pak: „Už můžete otevřít oči, paní Óggová!“

Stařenka otevřela oči.

Barvy a světlo se zatočily v jediné směsici, ale pak se jí všechno zaostřilo, nejprve v očích a pak i v mozku. „No maucta,“ zabručela užasle, „To si mě naporcuj a nalož do láku...“

Byla tam spousta svíček, těch velkých plochých, jaké se používaly k osvětlování jeviště, plovoucích v mělkých skleněných nádobách. Dávaly měkké světlo a to zaplavovalo místnost jako sama duše vody.

Odráželo se od zobáku labutě v nadživotní velikosti. Lesklo se v oku obrovského, mírně zplhlého draka.

Stařenka Óggová se pomalu otáčela. Její operní zkušenost byla krátká, ale čarodějky se učí velmi rychle a tamto byla okřídlená helmice, kterou nosila Hildubrun v Prstenu Nibelungingungů, a tady zase pruhovaný sloup z Lazebníka Pseudopblského a támhle velký pohádkový kůň s komickými zadními dvířky z Kouzelnépikoly a tadyto...

.. prostě tady byla opera naházená na jednu hromadu. Jakmile se jednou oko pokochalo tím množstvím, mělo čas

všimnout si oloupané barvy, stojin prožraných červotočem. Ovzduší jemně zavánělo plísni. Vetché rekvizity a obnošené kostýmy byly odhozeny sem, protože je lidé nikde jinde nechtěli. Ale existoval někdo, kdo je tady chtěl. Po tom, co oko zachytilo celkový zmar, začalo objevovat stopy nedávných oprav, malé, pečlivě přišité záplaty a plochy opatrně nanášené nové barvy. Na malém volném prostoru uprostřed, který nebyl zastavěn rekvizitami, stálo něco jako malý stůl a Stařenka si najednou všimla, že onen stůl má klávesnici a že je u něj přistavena židle. Na odkládací desce bylo několik úhledně srovnaných štůsků papírů. Valtr ji pozoroval s širokým pyšným úsměvem. Stařenka přistoupila ke stolu. „To je harmonium, že? Malé varhany?“

„Přesně tak, paní Oggová!“

Stařenka zvedla jeden ze štůsků.

„Opera o kočkách? V životě jsem neslyšela, že by někdo napsal operu o kočkách.“

Na chvilku se zamyslela a v duchu dodala: Ale proč ne? Je to sakra dobrý nápad. Život kočky, když se nad tím zamyslíte, je opravdu jako nějaká opera.

Probrala se dalšími štůsky. Hoši a trollčata, Centerville Story, Žáci u Bo, žádnou Bo neznám, ale musela to bejt pěkná... Sedm trpaslíků pro jiných sedm trpaslíků?

„Co to má všechno znamenat, Valtře?“

Sedl si ke klávesnici a stiskl několik popraskaných kláves, které se pohybovaly se slyšitelným skřípěním. Pod harmoniem byly dva velké pedály. Když na ně člověk šlapal, doplňovaly měchy, a hříbkovitě tvarované rejstříky pomáhaly z útroby přístroje vyloudit zvuky, jež měly s varhanní hudbou společné totéž, co má Jejky“ společného s nadávkami.

Tak tohle je to místo, kde Val... kde Duch sedával, pomyslela si Stařenka. Tady dole, pod jevištěm, mezi odloženým útržky starých představení, hluboko v pokoji bez oken, hluboko pod Operou, a to ve dne v noci. Pronikala sem hudba, útržky písní a lépe či hůře tajených emocí a nikdy už odsud neunikly a nikdy docela neumlkly. Tady dole Duch pracoval a jeho vědomí, původně otevřené a prázdné jako vyschlá studna, se naplnilo operou. Ušima dovnitř pronikala opera a z jeho vědomí vycházelo něco úplně jiného.

Stařenka několikrát sešlápla pedály. Ze špatně utěsněných švů se sykotem unikal vzduch. Pokusila se zahrát několik tónů. Byly ostré a mečivé. Ale, pomyslela si, občas bývá stará lež pravdou a na velikosti vlastně vůbec nezáleží. Důležité je, co tím či oním nástrojem dokážete, to je pak to, co se počítá.

Valtr ji vyčkávavě pozoroval.

Vzala do rukou další štůsek papírů a podívala se na první stranu. Valter se ale rychle naklonil kupředu a vytrhl jí notový záznam z ruky.

„Tenhle ještě není hotový, paní Oggová!“

V budově Opery stále ještě vládl hlučný zmatek. Polovina diváků vyšla ven a druhá polovina se zdržovala uvnitř pro případ, že by došlo k dalším zajímavým událostem. Členové orchestru se shlukli v orchestřišti a připravovali petici určenou vedení, jejímž tématem byl „příplatek ke gázi, kompenzující nervový šok způsobený Duchem“. Opona byla stažena. Někteří členové sboru zůstali na jevišti, jiní zmizeli, aby se zúčastnili honu na Ducha. Ve vzduchu se vznášel onen zvláštní, vzrušující, elektrický náboj, který se obvykle objevuje, když v normálním civilizovaném životě dojde k dočasnému zkratu.

Anežka se přesouvala od jednoho zaručeného tvrzení k druhému. Ducha už chytili a byl to Valtr Plíža. Ducha už chytili a chytil ho Valtr Plíža. Ducha chytil úplně někdo jiný. Duch uprchl. Duch je mrtvý.

Všude se dohadovali a přeli lidé.

„A já tomu stejně pořád nemůžu uvěřit, že to byl Valtr! Jen si pomyslete, dobrý bože... Valtr?“

„A co představení? Nemůžeme přece jen tak přestat! Představení se nikdy nepřerušuje, ani když někdo zemře!“

„No, počkej, vždycky jsme přece přerušili představení, když někdo zemřel!“

„Jo, ale jen na tak dlouho, než se odnesla mrtvola.“

Anežka vešla do kulis a tam na něco šlápla. „Promiňte,“ řekla automaticky.

„To byla jen moje noha,“ ozval se hlas Bábi Zlopočasné. „Tak... jaký je ten život ve velkoměstě, Anežko Nulíčková?“

Anežka se otočila. „Oh... dobrý den, Bábi...“ zamumlala. „A tady nejsem Anežka, když dovolíte,“ dodala o něco rozhodněji.

„Je to dobré zaměstnání, dělat někomu jinému hlas?“

„Dělám si, co chci,“ odpověděla Anežka. Narovnála se do celé šíře. „A vy mně v tom nemůžete zabránit!“

„Ale stejně k tomu všemu nepatříš, že?“ nadhodila Bábi konverzačním tónem. „Pokoušíš se, ale vždycky zjistíš, že se pozoruješ, když pozoruješ lidi, hm? Nikdy ničemu nevěříš? Hlavou ti táhnou ty nesprávné myšlenky?“

„Mlče!“

„Aha. Já si to myslela.“

„Nemám ani zdaleka v úmyslu stát se čarodějkou, to vám říkám rovnou!“

„No tak, nerozčiluj se kvůli něčemu jenom proto, že víš, že se to stane. Staneš se nakonec čarodějkou, protože čarodějkou jsi, a jestli ho teď necháš na holičkách, tak nevím, jak to s ním dopadne. Mluvím o Valtrovi Plížovi.“

„On není mrtvý?“

„Není.“

Anežka zaváhala. „Věděla jsem, že Valtr je Duch,“ začala, „ale pak jsem se na vlastní oči přesvědčila, že to není možné.“

„Aha,“ přikývla Bábi. „Takže jsi uvěřila svědectví svých vlastních očí, co? Na místě, jako je tohle?“

„Jeden z kulisáků mi před chvilkou řekl, že ho pronásledovali nahoru na střechu, pak dolů na ulici a tam že ho utloukli k

smrti.“

„No, víš,“ povzdechla si Bábi, „nikdy se nikam nedostaneš, když budeš věřit tomu, co slyšíš. Co ale víš?“

„Co myslíte tím, co vím?“

„Nezkoušej na mě žádné chytrosti, slečno.“

Anežka se podívala Bábi do obličeje a věděla, že je na čase složit karty. „Já vím, že je Duch.“

„Správně.“

„Ale taky jsem se přesvědčila, že není.“

„No a?“

„A vím... Jsem si téměř stoprocentně jistá, že nechtěl udělat nic zlého.“

„Výborně. Skvělá práce. Valtr možná nepozná, která ruka je pravá a která levá, ale určitě pozná, co je dobré a co špatné.“ Bábi si zamula ruce. „Výborně, takže už jsme prakticky doma a hledáme čistý ručník, co?“

„Cože? Vždyť jste ještě nic nerozřešila!“

„Ale to víš, že jsme to rozlouskly. Víme, že to nebyl Valtr, kdo vraždil, takže teď jen musíme najít toho, kdo to byl. Jak prosté, drahá Anežko.“

„Kde je teď Valtr?“

„Stařenka ho odvedla někam do bezpečí.“

„Je sama?“

„Vždyť ti povídám, že má s sebou Valtra.“

„No... víte, on je tak trochu divný.“

„Jen v těch věcech, kde se to pozná.“

Anežka si povzdechla a pokusila se říci, že to není její věc. Ale okamžitě si uvědomila, že je zbytečné se o to i jen pokoušet. To, co věděla, jí sedělo v hlavě jako nevtaný samolibý host. Ať to bylo cokoliv, byla to její věc.

„Dobrá,“ přikývla, „pomůžu vám, jak budu moci, protože jsem tady. Ale potom... to je ono! Ale potom mi dáte pokoj. Slibujete?“

„Jistě.“

„Dobře... tak tedy...“ Anežka se zarazila. „Tak moment,“ zavrtěla hlavou. „To bylo příliš snadné. Já vám nevěřím.“

„Ty mně nevěříš?“ opakovala Bábi. „Ty jsi řekla, že mně nevěříš?“

„Ano. Nevěřím. Nakonec najdete způsob, jak se z toho vykrotit.“

„Já se nikdy z ničeho nesnažím vykrotit,“ oznámila jí Bábi. „Je to Stařenka Oggová, kdo si myslí, že bychom měly mít třetí čarodějkou. Já si myslím, že život je dost komplikovaný i bez nějaké divčiny, která se nám plete pod nohy jenom proto, že si myslí, bůhvíjak jí sluší špičatý klobouk.“

Nastalo ticho. Pak se ozvala Anežka: „Abyste věděla, tak já vám neskočím ani na tohle. Tohle znám, vy mi řeknete, že jsem příliš hloupá na to, abych mohla být čarodějkou, a já řeknu to tedy ne a vy zase vyhrajete. Budu raději cizí hlas než nějaká stará čarodějka bez přátel, která akorát děsí lidi a není nic zvláštního, je snad jen trochu chytřejší než ostatní lidi, ale skutečná kouzla nikdy nedokázala...“

Bábi naklonila hlavu ke straně.

„Jsi tak ostrá, že mám strach, aby ses sama nepořezala,“ řekla. „Dobrá. Až bude po všem, nechám tě jít tvou vlastní cestou. Nebudu ti bránit. A teď mi ukaž, kde má kancelář pan Štandlík.“

Stařenka nasadila svůj proslulý úsměv „svrasklé veselé jablíčko“. „No tak, Valtře, jen mi to hezky vrat,“ řekla. „V tom, že do toho mrknu, není nic zlého, co myslíš? Stará dobrá Stařenka tomu přece nic neudělá.“

„Nemůžete se do toho dívat, když to není hotové!“

„Ale no tohle,“ řekla Stařenka a připravila se k odpálení atomové bomby, „Tvoje maminka by byla jistě moc smutná, kdyby se dozvěděla, že jsi byl ošklivý chlapec.“

Po Valtrově voskově bílém obličeji postupně pobíhaly různé výrazy, jak jeho mozek zápasil s několika myšlenkami současně. Nakonec jí beze slova vhodil balíček do klína a ruce se mu chvěly napětím.

„To je hodný chlapec,“ usmála se Stařenka.

Prolistovala několik úvodních stran a pak si je přenesla blíže ke světlu. „Hmm.“

Usedla k harmoniu a levou rukou si přehrála několik tónů. Představovaly většinu not, které dokázala přečíst. Byl to velmi jednoduchý, prostý motiv, jaký je možno vyťukat na klávesnici jedním prstem. „Poslyš...“

Rty se jí nehlučně pohybovaly, když si četla text.

„Ale poslyš, Valtře,“ začala opatrně, „není to náhodou opera o Duchovi, který žil v Opeře?“ Obrátila několik stran. „Je velmi chytrý a šarmantní. Má tajnou jeskyni, jak vidím...“ Zahrála další krátký úryvek. „A líbivá hudba, to musím přiznat.“

Četla dál a občas utrousila nějaké to „no tohle“, „namoutě!“ nebo „ale božíčku!“. Mezi jednotlivými výkřiky si vždycky udělala čas, aby vrhla na Valtra obdivný pohled.

„Zajímalo by mě, proč Duch napsal právě tohle, Valtře?“ řekla po nějaké chvíli. „Je to takový tichý chlapík, že? Všechno vkládá do své hudby.“

Valtr upíral pohled na špičky svých nohou. „Myslím, že bude ještě velká spousta nepříjemností, paní Oggová.“

„Oh, my si s tím s Bábi poradíme.“

„Je špatné lhát,“ řekl Valtr.

„Asi ano,“ přikývla Stařenka, která si s něčím takovým nikdy nedělala starosti.

„Bylo by to moc špatné pro naši mami, kdyby přišla o zaměstnání, paní Oggová.“

„Nebylo by to správné, to máš pravdu.“

Stařenka nabyla neodbytného dojmu, že Valtr se jí snaží předat nějaké poselství. „Hm... a jaké lži je špatné říkat, Valtře?“

Valtrovi vylezly oči z důlků. „Lži... o věcech, co jste viděla, paní Oggová! I když jste je viděla.“

Stařenka si pomyslela, že pravděpodobně přišel čas uvést na scénu oggovské hledisko. „Není špatné říkat lži, když si lži nemyslíš,“ řekla.

„On řekl, že naše máma přijde o zaměstnání a mě že zavřou do sklepa, když o tom jenom pípnu, paní Oggová.“

„To řekl? A kterýpak ten' to byl?“

„No přece Duch, paní Oggová.“

„Myslím, že by si tě měla pořádně prohlédnout Bábi, Valtře,“ zabručela Stařenka. „Mám dojem, že máš myšlenky zašmodrchané jako klubko vlny, které někdo upustil.“ Zamyšleně šlápla na pedály u varhan. „A tu hudbu, Valtře, napsal Duch?“

„Je to špatné, říkat lži o tom místě s pytlí, paní Oggová!“

Ach, pomyslela si Stařenka. „To bude někde tady dole, že?“

„On řekl, že to nesmím nikomu říct!“

„Kdo to řekl?“

„No přece Duch, paní Oggová!“

„Ale to jsi -“ začala Stařenka, ale pak to zkusila jinak. „Ale já přece nejsem nikdo,“ řekla. „A nakonec, kdyby ses šel do té místnosti s pytlí podívat a já náhodou šla za tebou, to bys to přece nikomu neřekl, ne? Nemohl bys přeci za to, že tě nějaká babka sledovala, že ne?“

Valtrova tvář byla obrazem agónie nerozhodnosti, ale i když jeho myšlení bylo křivolaké a zmatené, nebylo vážnou překážkou pro Stařenčinu pozlátkovou licoměrnost. Stál proti mozku, který považoval pravdu za orientační bod, ale v žádném případě za pouto. Stařenka Oggová dokázala prohnat své myšlenky rychlostí tornáda vývrtkou a přitom ani nezavádít o stěny.

„A kromě toho, kdybych to byla já, tak je všechno v pořádku,“ dodala. „Myslím, že ve skutečnosti chtěl říct, nikomu s výjimkou paní Oggové, ale asi zapomněl.“

Valtr pomalu vstal a zvedl svíčku. Bez jediného slova vyšel ze dveří do temného vlhka podzemí.

Stařenka Oggová ho následovala a její boty se s tichým mlaskáním nořily do bahna.

Nezdálo se, že by došli daleko. Pokud to Stařenka dokázala odhadnout, byli už mimo budovu Opery, ale jistá si nebyla. Po okolních stěnách poskakovaly jejich stíny a oni postupně procházeli dalšími sklepeními, častokrát ještě mnohem temnějšími a vlhčími než ta, ve kterých už byli. Valtr se zastavil před hromadou dřeva, které se lesklo vlhkou hnilobou, a odtáhl stranou několik houbou obrostlých prken.

Za nimi bylo úhledně srovnáno několik pytlů. Stařenka do jednoho z nich kopla a pytel se protrhl.

V blikavé záři svíčky viděla jen vodopád záblesků, který se řinul k zemi, ale jemný cinkot mincí, doprovázející onen světlý efekt, se nedal zaměnit s ničím jiným. Spousty a spousty peněz. Dost peněz na to, aby se dalo odhadnout, že náleží buď zloději, nebo nakladateli, a jak se zdálo, široko daleko nebylo stopy po jediné knize. „Coje to, Valtře?“

„To jsou Duchovy peníze, paní Oggová.“

Ve vzdálenějším koutě prostoru byla v zemi vyhrabána čtvercová díra. Několik centimetrů pod jejími okraji se leskla vodní hladina. Vedle díry stálo několik různých nádob - staré plechovky od sušenek, prasklé mísy a podobné věci. V každé z nich byla zastrčena hůlka, nebo spíše něco, co vypadalo jako uschlý keř.

„A tohle, Valtře? Co je tohle?“

„To jsou růžové keře, paní Oggová!“

„Tady dole? Ale nic přece nemůže růst -“ Naklonila se k nádobám. Byly naplněny blátem seškrábaným ze země. Mrtvé kmínky se leskly slizem.

Tady dole samozřejmě nemohlo vůbec nic růst. Nebylo tady světlo. Cokoliv, co rostlo, potřebovalo něco, z čeho by si bralo výživu. A kromě toho... přisunula svíčku blíž a nasála vzduch. Ano, bylo to slabé, ale bylo to tady. Růže v temnotách.

„Tak tohle je něco, to ti řeknu, Valtře Plížo,“ zabručela užasle. „Ty tedy dovedeš člověka překvapit.“

Na stole pana Štandlíka se vršily knihy.

„To, co děláte, je špatné, Bábi Zlopočasná,“ ozvala se Anežka ode dveří.

Bábi pozvedla hlavu. „Horší než žít za jiné lidi jejich životy?“ řekla. „Ve skutečnosti je jedna věc ještě mnohem horší, a to je žít za jiné lidi jejich životy pro sebe. Máš na mysli špatné v tomhle slova smyslu?“

Anežka mlčela. Bábi Zlopočasná to přece nemohla vědět.

Bábi listovala v knihách zpět. „Ale tohle jen vypadá jako špatné. Podoba některých věcí je zavádějící. Takže vy rače laskavě dávat pozor na chodbu, milostivá.“

Prohlédla zbytek roztržené obálky a zkontrolovala zmatené poznámky, které představovaly operní podobu klasického účetnictví. Byl v nich nepořádek. Faktem je, že v nich byl víc než nepořádek. Byl to příliš velký nepořádek, než aby to byl obyčejný nepořádek, protože obvyklý nepořádek v sobě mívá jistou dávku logiky, nahodilý systém, který bychom mohli nazvat pořádkem namátkovým. Tohle však byl onen druh nesmyslného chaosu, který signalizoval, že se tady někdo rozhodl chaos vytvářet programově.

Vezměte si účetní knihy. Byly plné drobných řádek a sloupců, ale někoho napadlo, že ušetří na linkovaném papíře a navíc měl rukopis, který se tak trochu toulal. Na levé stránce bylo čtyřicet řádků, ale ve chvíli, kdy dorazily na protější stranu, zbývalo jich už jen šestatřicet. Bylo těžké to přesně posoudit, protože stačilo několik okanzíků a oči vám začínaly slzet.

„Co to vlastně děláte?“ zeptala se Anežka a odtrhla pohled od temné chodby.

„Žasnu,“ odpověděla jí Bábi. „Některé položky jsou tady uvedeny dvakrát po sobě! A pokud se nepletu, tak tady na té straně dole k součtu přičetl i datum a odečetl čas zápisu!“

„Já myslela, že nemáte knihy ráda,“ ozvala se Anežka.

„To taky nemám,“ přikývla Bábi a otočila další list. „Dokážou se ti dívat přímo do tváře a přitom lhát. Kolik lidí v té místní kutálce hraje na skřipky?“

„Myslím, že v orchestru je devět houslistů.“

Opravy prošly bez jediného náznaku, že by si jich Bábi všimla.

„No prosím, to je věc,“ bručela si spokojeně, aniž pohnula hlavou. „Zdá se, že plat jich bere dvanáct, ale tři poslední jsou uvedeni na další straně, aby si toho hned tak někdo nevšiml.“ Zvedla hlavu a spokojeně si zammula ruce. „Pokud ovšem nemáš opravdu dobrou paměť.“

Pak přejela kostnatým prstem po dalším pokřiveném sloupci. „Co je to například, vysuté rohatkové ústrojí?“

„Toja nevím!“

„Tady se totiž píše: ‚Opravy vysutého rohatkového ústrojí, nová pera pro soustavu otočných kohoutů a vylepšení. Sto šedesát tolarů a šedesát tři pence.‘ Pch!“

Naslinila si prst a zkusila další stranu.

„Ani Stařenka není takhle špatná v číslech,“ prohlásila. „Na to, aby člověk dokázal být takhle špatný v číslech, musí být sakra dobrý! Pch! Není divu, že tenhle podnik nikdy nic nevydělá. To by ses mohla zrovna tak pokoušet naplnit síto.“

Anežka vběhla do místnosti. „Někdo jde!“

Bábi vstala a sfoukla lampu. „Schovej se támhle za ty závěsy,“ prikazovala.

„A co uděláte vy?“

„No... já se prostě budu tvářit nenápadně...“

Anežka si pospíšila napříč místností k velkému oknu, kde se na okamžik zastavila a ohlédla na Bábi stojící u krbu.

Stará čarodějka jako by zprůhledněla. Nezmizela. Prostě a jednoduše splynula s pozadím.

Její paže se postupně stala součástí krbu. Záhyb na šatech se změnil v kus okolního stínu. Loket se stal částí opěradla židle stojící za ní. Tvář splynula s vázou vadnoucích květin na krbové římsě.

Byla tam stále, stejně jako stará paní na obrázku - hádance, které se občas objevují v kalendářích, kde můžete vidět buď starou paní, nebo mladou dívku, ale nikdy ne obě najednou, protože jednáje tvořena stíny té druhé. Bábi Zlopočasná sice stála u krbu, ale spatřit jste ji mohli jedině tehdy, když jste věděli, že tam stojí.

Anežka zamrkala. A najednou tam byly jen stíny, židle a oheň v krbu.

Dveře se otevřely. Zmizela za závěsem a cítila se tak nápadnou jako jahoda v bílé omáčce. Byla si jistá, že ji prozradí tlukot vlastního srdce.

Dveře se velmi opatrně, se sotva slyšitelným klapnutím zavřely. Místností přešly kroky. Zavržení dřeva snad způsobila židle, kterou někdo o kousek odsunul.

Krátké zaskřípění následované zasyčením, to byl zvuk rozškrtnuté sirky. Skleněné zacinknutí, to byla lampa, kterou někdo zvedl...

Pak všechny zvuky umlkly.

Anežka se přikrčila a každický sval ji náhle zabolet napětím. Lampa nebyla zapálena - i přes závěs by bylo vidět světlo.

Člověk, který byl v místnosti, nepůsobil jediný zvuk.

Člověk, který byl v místnosti, byl najednou plný podezření.

V podlaze velmi pomalu zavřrzala prrkna, protože tam někdo stál a opatrně přenášel váhu těla.

Anežka měla pocit, že každým okamžikem musí začít křičet. Klička okna, kterou ještě před chvilkou vnímala jako lehký tlak, se teď vážně pokoušela stát se součástí jejího těla. V ústech jí tak vyschlo, že si byla jistá, že kdyby se pokusila polknout, zaskřípalo by ji hrdlo jako nenamazané panty u dveří.

Nemohl to být nikdo, kdo měl právo tady být. Lidé, kteří měli právo někde být, se tam pohybovali klidně a nahlas.

Klička okna už začínala být skutečně osobní.

Pokus se myslet na něco jiného...

Závěs se pohnul. Někdo stál přímo za ním.

Kdyby neměla tak stažené hrdlo, byla by už dávno vykřikla.

Přes slabou látku cítila přítomnost jiné osoby.

Byla si jistá, že každou vteřinou už ten někdo odhrne závěs stranou.

Skočila - tedy provedla pohyb, který v jejím provedení byl snad nejbližší skoku -, bylo to něco jako výskok sounož, odhození závěsu stranou, srážka s tělem stojícím přímo za závěsem a pád na zem ve zněti končetin a trhajícího se sametu.

„Zalapala po dechu a zalehla zmítající se uzlíček pokrytý sametovým závěsem.

„Budu křičet“ varovala. „A jestli to udělám, vylezou vám bubínky nosem!“

Samet se přestal zmítat.

„Perdifa?“ řekl opatrně tlumený hlas.

Tyč, na které byl upevněn závěs, se najednou na jedné straně uvolnila, sklonila se dolů a mosazné kroužky jeden za druhým po ní sjížděly k zemi.

Stařenka přesunula svou pozornost zpět k pytlům. Každý se nadouval tvrdými kulatými tvary, které pod jejími pátravými prsty tiše cinkaly.

„To je opravdu spousta peněz, Valtře,“ řekla opatrně.

„To ano, paní Oggová!“

Stařenka ztrácela stopu peněz velmi snadno - i když to neznamenal, že by ji ten předmět nezajímal; šlo jen o to, že v jistém okamžiku se měnily v něco jako sen. Jediné, čím si mohla být jistá, bylo to, že množství, které teď měla před sebou, by stáhlo k zemi jakékoliv spodřary.

„Předpokládám,“ řekla, „že kdybych se tě zeptala, jak se sem dostaly, řekl bys mi, že je sem donesl Duch, že? Stejně jako ty růže?“

„Ano, paní Oggová.“

Vrhla na něj ustaraný pohled. „Nebudeš se tady dole bát, že ne?“ zeptala se. „Budeš tady hezky tiše sedět? Myslím, že bych si měla promluvit s několika lidmi.“

„Kde je moje máma, paní Oggová?“

„Ta hezky a klidně spí doma, Valtře.“

Jak se zdálo, to Valtra uklidnilo.

„Budeš hezky tiše sedět ve svém... v té místnosti s harmoniem, ano?“

„Budu, paní Oggová!“

„Tak to jsi hodný chlapec.“

Znovu vrhla pohled na pytle plné peněz. Peníze byly jen pro zlost.

Anežka se opřela o stěnu.

André se zvedl na loktech a stáhl si závěs z obličej. „Co tady, k sakru, děláte?“

„Já jsem... Co myslíte tím, co tady děláte? To vy jste se plížil kolem.“

„Ale vy jste se ukrývala za záclonou!“ bránil se André, zvedl se na nohy a sáhl do kapsy pro sirky. „Příště až sfouknete lampu, nezapomeňte, že ještě nějakou dobu zůstane teplá.“

„My jsme... Jde o velmi důležitou záležitost...“

Lampa se rozhořela. André se otočil. „My?“ řekl.

Anežka přikývla a obrátila se směrem k Bábi. Čarodějka se nepohnula, a tak zaostřit na její postavu ukrytou ve stínech vyžadovalo nesmírné soustředění vůle.

André pozvedl lampu a popošel kupředu.

Stíny se přesunuly.

„No?“ podíval se na Anežku.

Ta přešla místnost a mávla rukou ve vzduchu. Tady bylo opěradlo židle, tady váza, tady..., ale nic jiného.

„Ale před chvílkou tady byla!“

„Nějaký duch, co?“ prohlásil André jízlivě.

Anežka ustoupila.

Na světle lampy, kterou si člověk drží níž, než má obličej, něco je. Stíny jsou velmi nezvyklé. Tvoří se na nezvyklých místech. Zuby zdánlivě mnohem víc vyčnívají. Anežka si najednou uvědomila, že je za podezřelých okolností v místnosti sama s mužem, jehož tvář náhle vypadá mnohem nepříjemněji než kdykoliv předtím.

„Navrhoval bych,“ řekl André, „abyste se okamžitě vrátila na jeviště, ano? To bude to nejlepší, co můžete udělat. A nepleťte se do věcí, které se vás netýkají. Už tak jste toho natropila víc než dost.“

Strach sice Anežku neopustil, ale našel dostatečný prostor, v němž se změnil ve zlost.

„Tak tohle se mi ale ani trochu nelíbí! Podle všeho, co vím, byste klidně mohl být Duchem vy!“

„Vážně? A mně lidé řekli, že Duch je Valtr Plíža,“ odpověděl André. „Kolika lidem jste to řekla? A teď se to vyvinulo tak, že je mrtvý...“

„Ne, on není mrtvý!“

Vyletělo to z ní dřív, než se stačila zarazit. Řekla to jen proto, aby mu smetla ten úšklebek z obličej. Stalo se. Výraz, který ho nahradil, však situaci ani trochu nevylepší.

Zapraskala podlaha.

Oba se otočili.

Hned vedle knihovny stál v rohu věšák na kabáty a klobouky. Na něm viselo několik plášťů a šátků. Bylo to jistě jen tím, jak na něj padaly stíny, že odsud vypadal tak trochu jako stará žena. Nebo...

„Prevít podlaha,“ prohlásila Bábi a objevila se. Vystoupila z věšáku.

Jak Anežka řekla později: Nebylo to snad, jako kdyby byla Bábi neviditelná. Dokud se nerozhodla vystoupit do popředí, byla jednoduše součástí prostředí. Byla tam a současně tam nebyla. Nikdo si jí nevšiml. Byla tichá a nenápadná jako král komorníků.

„Jak jste se dostala dovnitř?“ nechápal André. „Prohlédl jsem celou místnost!“

„Vidět znamená věřit,“ odpověděla mu Bábi odměřeně. „Bohužel, potíží je v tom, že věřit znamená také vidět a toho tady bylo v poslední době až až. Podívejte, vím, že nejste Duch..., takže co jste zač, že se takhle plížíte v místech, kde nemáte co dělat?“

„Na to bych se mohl zeptat já vá-“

„Mě? Já jsem čarodějka a jsem v tom velmi dobrá!“

„Ona je, ehm, z Lancré. Odtamtud, co pocházím,“ zamumlala Anežka a pokusila se sklopit pohled ke špičkám nohou.

„Oh? Snad ne ta, co napsala tu knihu?“ zbystřil André. „Slyšel jsem, jak o ní lidé mluvili a -“

„Ne! Já jsem ještě strašnější než ona, rozumíte?“

„Mluví pravdu,“ zamumlala Anežka.

André se na Bábi .dlouze zadíval, jako muž, který zvažuje své možnosti. Musel dojít k názoru, že se vznášejí někde pod stropem.

„Já... potuluju se po tmavých místech a vyhledávám nepříjemnosti,“ odpověděl.

„Ale? Tak pro takové lidi máme jedno ošklivé jméno,“ zavrčela Bábi.

„Ano,“ přikývl André. „Je to ,policajt‘.“

Stařenka Oggová vylezla z podzemí a zamyšleně si mnula bradu. Kolem se stále ještě zmateně pohybovali hudebníci a členové sboru, kteří si nebyli jistí, co bude dál. Duch měl dost slušnosti na to, aby se dal pronásledovat a nakonec i zabít během přestávky. To teoreticky znamenalo, že nebyl jediný důvod, proč by se nemělo odehrát třetí jednání, a to ihned potom, co pan Trubelmacher obejde okolní bary a putyky a zažene zpět členy orchestru. Představení musí pokračovat.

Ano, pomyslela si, představení musí pokračovat. Je to, jako když silí bouře... Ne, je to jako milování. Ano. To je mnohem vhodnější, oggovská, metafora. Vložíte do toho všechno, co ve vás je, takže dříve nebo později dospějete k okamžiku, kdy musíte pokračovat, protože si nedokážete představit, že byste mohli přestat. Ředitel by jim mohl strhnout i několik dolarů z gáže, a stejně by pokračovali a každý to věděl. Pořád budou pokračovat.

Došla k žebříku a pomalu vyšplhala do provaziště.

Nebyla si jistá. Teď se musela ujistit.

Osvětlovací lávky byly prázdné. Pomalu přešla po lávkách, až se ocitla v prostoru, nad hledištěm. Tlumený šum diváků k ní doléhal stropem.

V místě, kde procházelo stropem silné lano, na němž visel obrovský svícen, zablesklo světlo. Opatrně přistoupila k otvoru a nahlédla dolů.

Strašlivý žár jí téměř ožehl vlasy. Několik metrů pod ní hořely stovky svíček.

„No, tohle kdyby mělo spadnout dolů...“ řekla tiše. „Celá ta bouda by vzplála jako proschlý seník...“

Pohledem putovala po laně dolů a nahoru, až se zastavila zhruba ve výši pasu, kde bylo lano asi do poloviny naříznuto. Nikdo by si toho nevšiml, pokud by nečekal, že něco takového najde.

Pak obrátila znovu pohled k zaprášené podlaze a zapátrala v šeru. Nakonec skutečně zahlédla něco napůl ukryté v prachu.

V té chvíli se kus za ní zvedl jeden z mnoha stínů, rozhlédl se a nehlučně vyrazil vpřed.

„Já znám policajty,“ přikývla Bábi. „Mají vysoké helmy a velké nohy a poznáte je na kilometry. Právě teď se dva potulují v zákulisí. Na těch ale každý pozná, že jsou to policajti. Vy jako policista nevypadáte.“ V rukou otáčela odznakem, který jí podal. „Řeknu vám upřímně, že představa tajného policajta se mi ani trochu nelíbí. Na co potřebujete tajné policisty?“

„Protože občas narazíte na tajné zločince,“ odpověděl jí André.

Bábi se téměř usmála. „To je pravda,“ přikývla. Podívala se na drobný nápis vyrytý na zadní straně odznaku. „Tady se říká ‚Pravidelní dospělí detektivové z ulice Kotevního řetězu*...“

„Je nás zatím velmi málo,“ vysvětloval André.

„Teprve nedávno jsme začali. Velitel Elánus říká, že když už nemůžeme nic dělat s Cechem zlodějů ani vrahů, budeme se zabývat jinými zločiny. Tajnými zločiny. A to vyžaduje členy Hlídky s... odlišnými zkušenostmi a dovednostmi. A já hraju docela slušně na piano, takže...“

„A jaké dovednosti ovládají ten troll s trpaslíkem?“ zeptala se Bábi. „Já mám dojem, že jediná věc, kterou skutečně umějí, je stát někde na ráně a tvářit se nápadně a hloupě - Aha! Ano...“

„Správně. A k tomu nepotřebovali ani příliš dlouhý výcvik,“ přikývl André. „Velitel Elánus říká, že ti dva jsou nejtypičtější policajti, jaké kdy kdo viděl. Shodou okolností má desátník Nöblhóch nějaké papíry, které prokazují, že je lidského původu.“

„Padělané?“

„Nemyslím.“

Bábi Zlopočasná naklonila hlavu ke straně. „Kdyby vzplanul váš dům, co by byla první věc, kterou byste vynesl ven?“

„Ale Bábi -“ začala Anežka.

„Hmm. A kdo ho zapálil?“ zeptal se André.

„Takže jste skutečně policista.“ Bábi mu vrátila odznak. „Přišel jste zatknout chudáka Valtra?“

„Vím, že nezabil doktora Musikfutterala. Pozoroval jsem ho. Celé odpoledne se pokoušel vyčistit ucpané záchody -“

„Já se ocitla v situaci, která dokazovala, že Valtr není Duch,“ řekla Anežka.

„Byl jsem si téměř jistý, že to je Sardelli,“ řekl André. „Vím, že se občas tajně vydává dolů do podzemí, a jsem si jistý, že Operu okrádá o peníze. Ale Ducha bylo vidět i ve chvílích, když byl Sardelli všem na očích. Takže teď si myslím -“

„Myslíte? Myslíte?“ zavrčela hlavou Bábi. „Takže konečně tady někdo opravdu myslí? Jak poznáte Ducha, pane policisto?“

„No... tak především má masku...“

„Opravdu? Teď to řekněte ještě jednou a poslouchejte, co říkáte. Dobrý bože! Vy ho poznáte podle toho, že má masku? Poznáte ho, protože nevíte, kdo to je? Život není takhle jednoduchý! Kdo vám řekl, že existuje jen jeden Duch?“

Postava přeběhla spleť můstků v provazišti a za ní vlál černý plášť. Kulatý obrys Stařenky Oggové se jasně rýsoval na pozadí otvoru, kterým probíhalo lano svícnu.

Aniž otočila hlavu, řekla: „Zdravíčko, pane Duch. Vrátil jste se pro svou pilu?“

Pak neobyčejně mrštně a rychle oběhla otvor, takže stála stínu na druhé straně tváří v tvář. „Milióny lidí vědí, že jsem tady nahoře. Vy byste přece neublížil chudáku staré bezmocné ženské, že ne? Oh, pro všechny svaté... moje ubohé staré srdce!“

Pak se skácela dozadu a dopadla na zem tak těžce, že se lano svícnu pohnulo.

Postava zaváhala. Pak ale vytáhla z kapsy pláště kus slabého provazu a vykročila opatrně k ležící čarodějce. Neznámý si klekl vedle Stařenky, obtočil jí provaz kolem rukou a naklonil se kupředu.

Střenčino koleno vyletělo vzhůru.

„Už se cítím mnohem líp, panáčku,“ řekla, když se zapotácel dozadu. Zvedla se na nohy a chopila se pily.

„Vrátil ses to dodělat, co?“ řekla a zamávala zubatou čepelí ve vzduchu. „Zajímalo by mě, jak jsi chtěl na Valtra hodit tohle. To by se ti tak hodilo, kdyby tenhle dům vyhořel, co? To věřím.“

Postava před Stařenkou, šermující pilou, neohrabane ustupovala. Nakonec se otočila, přeběhla jednu z nejbližších lávek a zmizela v šeru.

Stařenka vyrazila za ní a stačila zahlédnout, jak postava šplhá dolů po žebříku. Rychle se rozhlédla, zachytila se jednoho z lan, aby se po něm spustila dolů, a uslyšela, jak se někde se skřipěním roztočila kladka.

Rychle klesala a sukně se jí vzdouvaly. Když byla zhruba na poloviční cestě, minul ji velký pytel písku upevněný na opačném konci lana, po němž se spouštěla.

Klesala dál a mezi špičkami svých bot zahlédla, jak někdo zápasí s padacími dveřmi vedoucími do podzemí.

Přistála opodál, ale konec lana z rukou nepustila.

„Pane Sardelli?“

Stařenka vsunula dva prsty do úst a zahvízdala tak, že by se za to nemusel stydět ani zaoceánský parník.

Pak pustila provaz.

Sardelli, kterému se právě podařilo otevřít padací dveře, k ní zvedl hlavu a teprve v tom okamžiku zahlédl temný obrys, který se řítí z temnoty nad jejich hlavami.

Šedesát kilogramů jemného písku, uzavřených v jutovém pytli, se zřítilo přímo na padací dveře a s třeskem je přirazilo zpět.

„Buďte opatrný!“ radila Stařenka Sardellimu spokojeně.

Štandlík nervózně přešlapoval v zákulisí. Samozřejmě že se znepokojoval zbytečně. Duch byl mrtev. Teď už se přece není čeho bát. Lidé říkají, že viděli, jak byl Duch zabit, i když, to musel Štandlík připustit, co se týkalo podrobností, byli velmi nepřesní.

Není proč si dělat starosti.

Žádné.

S ničím a vůbec.

Teď už si opravdu nemusí absolutně s ničím dělat ani ty nejmenší starosti.

Prstem si přejel po vnitřní straně límce. No, nebyl to zase tak špatný život, když se ještě zabýval obchodem sýry ve velkém. Jediné, co vám většinou dělalo starosti, bylo, že se v uleželém Farnářském jaderném najde nějaký ten knoflík z kalhot Reginalda Hojného. Občas se stalo něco podobného. Třeba když mladý Pilous zapomněl palec v míchačce jogurtů a ona mu ho rozemlela. Jediné štěstí bylo, že právě dělali jahodový jogurt... Najednou se vedle něj objevila postava. Zachytil se závěsu, aby si zajistil nějaký pevný bod, ale když se obrátil, spatřil ke své nezměrné úlevě mocné břicho seňora Enrica Bazilicy. Tenor vypadal ve svém kohoutím kostýmu s obrovským zobenem, ostruhami a hřebínkem skvěle.

„Ach, seňore,“ zabublal spokojeně Štandlík, „vypadáte opravdu překrásně.“

„Si,“ souhlasil tlumený hlas odněkud z hlubin za zobákem.

„Dovolte, abych se vám omluvil za ty události u oběda. Ujist'uji vás, že se nám něco takového nikdy nepříhlo, že, hehehe...“

„Si?“

„Pravděpodobně to bylo tím alkoholem, že, hahaha...“

Zoban se otočil jeho směrem.

„Si.“

„...takže... no... jsem rád, že to tak berete...“

Je sakra temperamentní, pomyslel si Štandlík, když pěvec vykročil na jeviště a předehra ke třetímu jednání se chýlila ke konci. Většina z těch skutečných umělců je takových. Nervy napnuté jako kšandy, řekl bych. Je to vlastně, jako když se čeká na sýr. Člověka to může pěkně vzít, když čeká, jestli se z toho vyklube půl tuny nejlepšího Modře žilkovaného, nebo získá plnou kád' šlichty pro prasata. Je to asi podobné, jako když se zpěvák pomalu prokusuje árii...

„Kam šel? Kam šel?“

„Cože? Oh... to je paní Oggová.“

Stará dáma mu zamávala před očima pilou. To nebylo v současném duševním stavu páně Štandlíka nijak uklidňující gesto.

Najednou ho obklopily další postavy, které měly stejné sklony - používat nadměrné množství vykřičníků.

„Perdito? Proč nejste na jevišti... Oh, lady Esme-raldo, nevšiml jsem si vás, promiňte, samozřejmě, pokud se chcete podívat do zákulisí, stačí, když řeknete -“

„Kde je Sardelli?“ přerušil ho André.

Štandlík se nepřítomně rozhlédl kolem. „Ještě před minutkou tady byl... Poslyšte,“ pokračoval rozhodnějším hlasem, protože se poněkud sebral, „pan Sardelli pravděpodobně dohlíží tam, kde je ho zapotřebí, což je, mladý muži, víc, než co

bych mohl říci o-“v

„Žádám vás, abyste okamžitě přerušil představení,“ skočil mu znovu do řeči André.

„Ale jděte? To že byste chtěl? A mohl bych se vás zeptat, z jakého titulu?“

„Pokoušel se přerušit lano!“ snažila se přispět se svou troškou do mlýna Stařenka.

André vytáhl služební odznak. „Z tohoto!“

Štandlík se podíval zblízka. „Ankh-morporský Cech hudebníků člen číslo 1244?“

André se podíval na Štandlíka, pak na odznak a začal si prohlédávat kapsy. „Ne! K sakru, vždyť vím, že jsem ten druhý měl před chvílí v ruce... Podívejte, musíte vyklidit budovu, musíme ji celou prohledat a to znamená, že -“

„Nepřerušujte představení,“ zarazila ho Bábi.

„Já taky představení nepřeruším,“ přikývl Štandlík.

„Protože já si myslím, že to je přesně to, co by rád viděl - aby bylo představení přerušeno. Představení musí pokračovat, ne? Není to to, na co všichni věříte? Mohl se dostat z budovy?“

„Poslal jsem desátníka Nöblhócha ke vchodu pro personál a seržant Navázka je ve foyeru,“ odpověděl jí André. „Když přijde na to stát ve dveřích, patří oba k těm nejlepším.“

„Promiňte, ale co se děje?“

„Může být kdekoli!“ vyletělo z Anežky. „Jsou tady stovky úkrytů!“

„Kdo?“ nechápal Štandlík. „A nemohl by být v těch sklepeních, o kterých kdekdo mluví?“ napadlo Bábi. „Kde?“ „Tam vede jen jeden vchod,“ uvažoval André.

„Tak hloupý není.“

„Do podzemí se dostat nemohl,“ oznámila přítomným Stařenka. „Utek! Pravděpodobně se teď ukrývá v nějaké skříni!“

„Ne, ten se bude držet tam, kde je nejvíce lidí,“ zavrtěla hlavou Bábi. „To bych aspoň udělala já.“

„Cože?“ díval se Štandlík zmateně z jednoho na druhého.

„Mohl se odsud dostat do hlediště?“ zajímala se Stařenka.

„Kdo?“ snažil se Štandlík zjistit, o čem se mluví.

Bábi ukázala palcem k jevišti. „Je někde támhle. Já to cítím.“

„Tak počkáme, než skončí dějství, a on sleze z jeviště.“

„Osmdesát lidí odchází z jeviště najednou!“ řekla Anežka. „Víte, jak to vypadá, když spadne opona?“

„A my přece nechceme přerušit představení, že?“ uvažovala Bábi nahlas.

„Ne, my v žádném případě nechceme přerušit představení,“ přitakal Štandlík, který se jako stéblo chýtil známé věty, vyplavené mořem nesrozumitelnosti. „Natož aby někoho napadlo, že bychom vraceli lidem vstupné. A mimochodem, ví někdo z vás, o čem to vlastně mluvíme?“

„Představení musí pokračovat,“ zabručela Bábi a pohled nespouštěla ze vstupu na jeviště. „Věci musí skončit správně. Tohle je Opera. Musí skončit... operně...“

Stařenka Oggová vzrušením téměř poskakovala. „Óó, já vím, na co myslíš, Esme!“ kvákla. „Óó, já to vím! Uděláme to? Už kvůli tomu, abych mohla vyprávět, že jsem to udělala! Uděláme to? Uděláme, vid? Esme! Pojďme do toho!“

Jindřich Lhůtal pozorně pročítal své operní poznámky. Pochopitelně nerozuměl úplně tomu, co se odehrávalo v prvních dvou dějstvích, ale věděl, že to je naprosto O.K., protože jenom velký naiva by očekával současně logický příběh a dobré písně. Ale to nic, všechno se vysvětlí v posledním dějství, které se bude odehrávat na maškarním báli ve vévodově paláci. Téměř jistě se ukáže, že ta žena, které se jeden z mužů tak horlivě dvoří, je jeho vlastní manželka, ovšem tak důmyslně zamaskovaná úzkou černou maskou přes oči, že ji její muž nepoznal ani podle stejného účesu, ani podle týčků šatů, které měla v předchozím dějství. Ukáže se, že sluha jedné z hlavních postav je přestrojenou dcerou jiné z hlavních postav, někdo zemře na chorobu, která mu ovšem nezabrání, aby o tom několik minut nezpíval, a celá zápletky se rozuzlí díky několika náhodám, které by se ve skutečném životě vyskytly asi tak pravděpodobně jako papírové kladivo.

Ani jednu z těch věcí ovšem nevěděl jistě. Byl to jeho propočítaný odhad.

Zatím začalo třetí dějství, a to tradičním baletem, tentokrát představujícím lidové tance v podání dívek z vévodova dvora.

Najednou si Jindřich uvědomil, že kolem je slyšet tlumený smích.

To proto, že když člověk zhruba ve výši hlavy přeběhl pohledem podél řady baletek, které vyběhly ruku v ruce na jeviště, narazil najednou na mezeru.

Teprve když jste spustili pohled o nějakých šedesát centimetrů níž, zjistili jste, že v onom místě řadu vyplňuje velmi malá tlustá baletka se širokým úsměvem na tváři, v pukající naškrobené sukénce, dlouhých bílých spodních kalhotách s kraječkou a... botách.

Jindřich nevěřil vlastními očima. Byly to obrovské boty. Pohybovaly se sem a tam s udivující rychlostí. Saténové „piškoty“ ostatních tanečnic se nad prkny jeviště hebece vznášely; boty té malé tlusté se leskly a dusaly jako boty stepaře, kterému hrozí nebezpečí, že se při sebemenší nepozornosti propadne do žumpy.

Její piruety byly zcela novým prvkem. Zatímco ostatní tanečnice vířily jako sněhové vločky, ta malá tlustá se točila jako čamrda a také se tak po jevišti pohybovala. Jednotlivé části její anatomie se snažily udržet příslušnou oběžnou dráhu.

Kolem Jindřicha si diváci začínali šeptat.

„Poslyšte, já o tom slyšel... Něco podobného se pokusili udělat v Pseudopolisu...“

Jindřichova matka do něj strčila loktem. „A tohle všechno se mělo stát?“

„No... já... myslím, že ne...“

„Ale bylo to po čertech skvělé. Tak jsem se už dlouho nezasmála!“

Když malá tlustá baletka narazila do osla ve večerním obleku, zapotácela se, zachytila se ho a strhla mu masku, která padla k zemi...

Pan Trubelmacher, dirigent, ztuhl překvapením a hrůzou. Orchester kolem chvilku harašil a umkl, kromě hráče na tubu -
-úm-BAH-úm-BAH-úm-BAH-

- který myslel na ty krásné věci, které zažil v mládí, a to, co se dělo v okamžité současnosti, ho nezajímalo.

Před Trubelmacherem se vztyčily dvě postavy. Jakási ruka se vztáhla po jeho dirigentské hůlce.

„Promiňte, pane,“ řekl André, „ale představení musí pokračovat, je to tak?“ Podal hůlku svému společníkovi.

„Tady to máte,“ dodal. „A nedovolte jim přestat!“

„Ook!“

Knihovnicka jednou paží opatrně přesunul pana Trubelmachera stranou, zamyšleně olízl hůlku a zaostřil pohled na hráče na tubu.

-úm-BAH-úm-BAHhhh... um... um...

Tubista poklepal na rameno kolegu trombonistu.

„Hej, Franku, na místě starýho Troubymachra stojí nějaká opice.“

„Drž hubu, drž hubu, drž hubu!“

Orangutan spokojeně pozvedl paže.

Orchester pozvedl obličej. A pak je pozvedl ještě o něco výš. Žádný dirigent v hudební historii, počínaje oním proslulým dirigentem-cholerikem, který si na cimbalu ugriloval játra nešťastného hráče na pikolu, protože zahrál o jednu falešnou notu víc, než kolik se dalo snést, přes toho, který probodl svou hůlkou tři nesnesitelné violoncellisty, až k onomu, který zvýšeným hlasem a s odporným sarkasmem komentoval výkon hudebníků, nikdy nebyl takovým středobodem pozornosti.

Stařenka Oggová zatím využila všeobecného ticha a uklidnění na jevišti k tomu, aby stáhla masku zelené žábě.

„No paní!“

„Račte prominout, myslela jsem, že jste někdo jiný...“

Dlouhé paže klesly dolů. Orchester se v jediném velkém zmateném disakordu probral k životu.

Tanečnice se po krátkém zmatku, během nějž se Stařence Oggové podařilo odmaskovat klauna a fénixe, pokusily pokračovat.

Sbor celé dění v úžasu pozoroval.

Kristýna ucítila, jak jí někdo poklepal na rameno, a když se otočila, uviděla Anežku. „Perdito! Kde jsi byla?!“ zasyčela.

„Tak tak stihneme můj duet s Enricem!“

„Musíš nám pomoci,“ zašeptala Anežka. Ale hluboko v její duši Perdita říkala: „Tak s Enricem, ano? Pro všechny ostatní je to mistr Bazilica...“

„Pomoci vám s čím?!“ nechápala Kristýna.

„Aby se všichni odmaskovali!“

Kristýnino čelo se pokrylo vráskami. „Ale to se má stát až úplně na konci, ne?!“

„Víš... Všechno se to změnilo!“ naléhala na ni Anežka. „Pak se obrátí ke šlechtici v masce zebry a zatahala ho naléhavě za šaty. Zpěvák pozvedl masku a tázavě se na ni podíval.

„Promiňte,“ zašeptala, „s někým jsem si vás spletla.“

„Nemáme si masky sundávat, dokud nebude konec!“

„To už neplatí.“

„Ne? Ale mně nikdo nic neřekl!“

Žirafa s krátkým krkem, která stála hned vedle, se naklonila stranou. „Co se děje?“

„Jak se zdá, právě začala velká odmaskovací scéna!“

„Ale mně o tom nikdo nic neřekl!“

„No jo, ale kdy nám taky něco řeknou? Jsme přece jenom sbor... Poslyš, nevíš, proč má starý Troubamachr opičí masku...?“

Kolem skupinky se prohnala v řadě piruet Stařenka Oggová, vrazila do slona ve večerním úboru a hbitým úchopem za chobot jej připravila o hlavu. „Hledáme Ducha, víte?“ zašeptala mu.

„Ale Duch je přece mrtev, ne?“

„Ti se sakra těžko zabíjejí, duchové, to mi věřte,“ odpověděla Stařenka.

V tomto okamžiku a z tohoto místa se začal náhle šířit šepot na všechny strany. Neexistuje snad dokonalejší živná půda pro šeptandu, než je sbor. Lidé, kteří by nevěřili ani Nejvyššímu knězi, kdyby jim tvrdil, že je nebe modré, a byli by schopni vyžádat si v takovém případě notářsky ověřené prohlášení své šedovlasé matičky a tří panen vestálek, budou věřit skoro všemu, co jim opatrně pošeptá téměř cizí člověk v příšeří hospody Za Operou.

Papoušek kakađu se otočil, strhl masku papouškovi ara...

Štandlík se rozvzlykal. Tohle bylo ještě horší než ten den, co jim vybuchlo podmáslí. Bylo to horší než ona nečekaná vlna veder, která způsobila, že se dalo na pochod celé skladiště Lancreského extra vyzrálého.

Opera se změnila v pantomimu.

Hlediště se smálo.

Jediná postava, která snad ještě měla masku, byl seňor Bazilica, který pozoroval zápasící sbor s tak velkou dávkou úžasu, jakou jen jeho maska dokázala vyjádřit - a ta byla, kupodivu, překvapivě velká.

„Ach, ne...“ zasténal Štandlík. „To nepřežijeme! On už se sem nikdy nevrátí! Roznese se to po všech Operách a už nikdy sem nezavítá jediná velká hvězda!“

„Já jich vidím celý hejno!“ zamumlal nějaký hlas za ním.
Štandlík se otočil. „Oh, to jste vy, seňore Bazilico,“ řekl. „Nevšiml jsem si vás... Právě jsem si říkal, jaké neštěstí by bylo, kdybyste si myslel, že takový zmatek je pro zdejší Operu typický!“
Seňor Bazilica mu upíral nepřítomný pohled přes rameno a pomalu se kýval ze strany na stranu. Košili měl potrhanou.
„Přeskok...“ řekl.
„Promiňte?“
„Přeskok... někdo mě akorát křísnu! přes kokos!“ vypravil ze sebe velký tenor. „Nemoh' bych dostat sklínku vody, prosím jich, čče?“
„Ale vy jste... Chystal jste se právě... zpívat, ne?“ vyděsil se Štandlík. Chytil omámeného muže za klopy a pokusil se ho přitáhnout blíž. Podařilo se mu jen zvednout sebe sama do vzduchu, takže měl boty zhruba ve výši Bazilicových kolen. „Řekněte mi... Potvrďte mi..., že jste to vy, támhle na jevišti... Prosím!!!“
I ve svém omámeném stavu poznal Enrico Bazilica, vulgo Jindřich Slimejš, že tenhle požadavek v sobě nese jistý rozpor. Proto se držel toho, čím si byl jistý.
„Nákej grázl mě sejmul vzadu v chodbě...“ řekl.
„Takže to tam na jevišti nejste vy?“
Bazilica zmateně zamrkal. „Jaký že já nejsem já? Já sem dycky já!“
„Ale máte přece každou chvilku zazpívat ten proslulý duet!!!“
Bazilicovou naraženou lebkou se protáhla další myšlenka. „Fakticky?“ naklonil hlavu. „Tak to je skvělý... Na to se děsně těším. Este nikdy v životě sem neměl šanci sám sebe si poslechnout...“
Pak se mu z hrdla vydral slabý vzdech a velikán opery se zřítíl v bezvědomí na záda.
Štandlík se musel opřít o nejbližší sloup. Pak se mu ale stáhla obočí a přesně podle klasických postupů, znázorňujících lidi s dlouhým vedením, upřel pohled na padlého tenora a zvedl jeden prst. Pak se obrátil k jevišti a přidál k prvnímu prstu druhý.
Cítil, že teď už se v řeči bez čtvrtého vykřičníku asi neobejde.

Zatím onen seňor Bazilica, který byl na jevišti, obracel svou masku hned sem, hned tam. V pravém zákulisí si špítal Štandlík se skupinou kulisáků. V levém zákulisí čekal André, tajný pianista. Za ním se tyčil obrovský troll.
Když zazněly první tóny předehry ke slavnému duetu, popošel tlustý zarudlý zpěvák do středu jeviště. Publikum se rychle utišilo. Veselí a škádlení mezi členy sboru - to bylo v pořádku, to patřilo k ději a za to byl sbor placen.
Anežka se dívala na tenora, ke kterému právě přicházela Kristýna. Teď už viděla, že s ním něco není v pořádku. Ano, byl tlustý tím správným způsobem pozor-ať-ti-neuleťi-knoilíčky-u-košile, ale hýbal se jinak než Bazilica. Bazilica našlapoval lehce, jak to tlustí muži často dělají, působil dojmem nadnášeného balonu.
Podívala se na Stařenku, která zpěváka také soustředěně pozorovala. Bábi Zlopočasná nebyla v dohledu. To znamenalo, že je pravděpodobně někde velmi blízko.
Očekávání publika bylo téměř hmatatelné. Uši se otvíraly jako růžové lístky. Čtvrtá stěna jeviště, ona velká nenasytná temnota, byla jako studnice ticha, která chce být naplněna.
Kristýna kráčela ke svému partnerovi zcela bezelstně. Kristýna by byla ovšem ochotná vstoupit i do dračích čelistí, kdyby nad nimi visel nápis „Vstup povolen, absolutně neškodné“, rozhodně alespoň pokud by byl nápis vyveden velkými tiskacími písmeny, aby byl snadno čitelný.
Jak se zdálo, nikdo se neměl k tomu něco udělat.
Byl to proslulý duet. A krásný. Kdo jiný by to měl vědět lépe než Anežka? Zpívala ho celou minulou noc.
Kristýna uchopila falešného Bazilicu za ruku, a když se ozvaly první tóny dvojzpěvu, otevřela ústa...
„Okamžitě přestaňte!“
Anežka vložila do hlasu všechno. Svícen zazvonil.
Orchestr ve změti skřípotu, kvikotu a chřestění umlkl.
A za doprovodu tichnoucích akordů a umírající ozvěny se představení zastavilo.

V nedostatečně osvětleném prostoru pod jevištěm seděl Valtr Plíža a ruce měl bezradně složené v klíně. Nestávalo se často, že by Valtr neměl co na práci, ale když neměl co dělat, nedělal nic.
Tady dole se mu líbilo. Tady to znal. Shora sem pronikaly zvuky opery. Byly sice tlumené, ale na tom nezáleželo. Valtr znal všechna slova, každou jednotlivou notu, každý krok každého tance. Potřeboval skutečná představení z téhož důvodu, z jakého potřebují hodiny krokové ústrojí - zajišťovala mu hladký a klidný chod.
Paní Plížová ho naučila s použitím starých programů číst. To byl jeden z důvodů, proč věděl, že je součástí toho všeho.
Ale on by to věděl i bez toho. První postýlkou mu byla tatáž trampolína, kterou použila velká Gigliová v nechvalně proslulé aféře s vyskakující Gigliovou, a první zuby si prořezal na okraji helmice zdobené rohy.
Valtr Plíža žil operou. Dýchal její písně, maloval její krajinu, zapaloval její ohně, oplachoval jí podlahy a leštil boty.
Opera vyplňovala ve Valtrově nitru ta místa, která by jinak zůstala prázdná.
Představení se najednou zastavilo.
Jenže všechna ta soustředěná energie, všechny ty nahromaděné emoce, které se ukrývají za každým představením - křik, strach, naděje, vzrušení -, to všechno teď letělo dál jako tělo, které vypadlo z trosek havarovaného vozu.
A s hroznou setrvačností narazilo do Valtra Plíži, kterým to oťrásko jako přílivová vlna papírovým kelímkem.
Srazilo ho to ze židle a udeřilo s ním o naskládané rekvizity.
Sklouzl k zemi schoulil se do klubička a rukama si ucpával uši, aby zahnal to náhlé, strašlivé a nepřírozené ticho.
Ze stínů vystoupila postava.

Bábi Zlopočasná nikdy neslyšela o psychiatrii, a i kdyby byla slyšela, nechtěla by s ní mít nic společného. Jsou jistá umění, která jsou příliš temná i pro čarodějku. Zabývala se hlavologií, cvičila se v ní a byla v ní velmi dobrá. A i kdyby se objevily jisté podobnosti mezi psychiatrem a hlavologem, ten podstatný rozdíl spočívá v praxi. Když přijde za psychiatrem člověk, který tvrdí, že ho pronásleduje obrovská strašlivá obluda, přesvědčuje ho psychiatr o tom, že žádné obludy neexistují. Bábi Zlopočasná by mu v takovém případě dala židli, aby měl na co vylézt, a pořádnou dubovou hůl.

„Vstaň, Valtře Plížo,“ řekla.

Valtr vstal a pohled upíral přímo před sebe. „Přerušili ho! Přerušili představení! Přerušit představení znamená veliké neštěstí!“ pronesl chraptivě.

„Někdo by ho měl zase rychle uvést do chodu,“ přikývla Bábi.

„Nesmíte přerušit představení! Je to představení!“

„Ano. Někdo ho musí znovu rozhýbat, Valtře Plížo.“

Zdalo se, že ji Valtr nevnímá. Prohrabával se bezcílně štůsky svých not a přerovnával staré programy. Jednou rukou se dotkl klávesnice harmonia a zahrál několik nervózních tónů.

„To je špatné, přerušit představení. Představení musí pokračovat...“

„To pan Sardelli se pokouší představení zastavit, že Valtře?“

Valtr prudce zvedl hlavu.

„Nic jsi neviděl, Valtře Plížo!“ řekl hlasem tak podobným hlasu Sardelliho, že Bábi užasle pozvedla obočí. „A jestli budeš lhát, dám tě zavřít a dohlédnu na to, aby si to tvá matka ošklivě odsákala!“

Bábi přikývla.

„On zjistil, jak je to s Duchem, že?“ řekla. „S tím Duchem, který se objevuje s maskou na obličej, že, Valtře Plížo? A pomyslel si: To by se mohlo hodit. A až nastane čas, aby byl Duch polapen... No pak tady skutečně je Duch, kterého bude možno chytit. A nejlepší na tom je, že tomu každý uvěří. Nebudou se cítit zrovna nejlíp, ale budou tomu věřit. Dokonce ani Valtr Plíža si nebude jistý, jestli opravdu není ten Duch, protože jeho myšlenky jsou pěkně zašmodrchané.“

Bábi se zhluboka nadechla. „Zamotané ano, ale křivé ne.“ Pak si ztěžka povzddechla. „No, věci se budou muset rozřešit samy. Jinak to nejde.“

Sundala si klobouk a zalovila v jeho špičce. „Víš, já ti teď něco, Valtře, povím,“ řekla, „protože vím, že to jednak nepochopíš a jednak rychle zapomeneš.“

Kdysi existovala stará zlá čarodějnice jménem Černá Alissa. Byla strašlivá. Nikdy neexistovala čarodějka horší ani mocnější. Až doteď. Protože já bych si ji troufla plivnout do očí a ukrást ji zuby z úst, rozumíš? Je to tím, že ona nedokázala rozeznat Dobro od Zla, všechno se jí popletlo a to byl její konec.

Potíž je v tom, chápeš, že když rozeznáš Dobro od Zla, nemůžeš si vybrat Zlo. Nemůžeš to udělat a žít s tím. Takže... kdybych byla zlá čarodějka, mohla bych způsobit, že by se svaly pana Sardelliho obrátily proti jeho kostem a na místě by mu je přelámaly... , kdybych byla zlá čarodějka. Mohla bych mu udělat různé věci uvnitř hlavy, změnit v jeho myšlenkách jeho podobu, takže by klečel na tom, o čem by si myslel, že jsou to kolena, a prosil by mě, abych ho proměnila v žabu... , kdybych byla zlá čarodějka. Mohla bych mu z mozku udělat něco jako míchaná vejce, takže by poslouchal barvy a číchal vůně... , kdybych byla 2tá. Ano, ano.“ Nový těžký povzdech, hlubší a zarmoucenější. „Jenže já nic takového udělat nemohu. To by totiž bylo Zlé.“

Pak se Bábi omluvně zasmála. A kdyby tady byla Stařenka Oggová, rozluštila by tenhle smích asi takhle: ani ten nejšilenější smích neblaze proslulé Černé Alissy, žádné tiché chichotání zdivočelého upíra, jehož morálka byla ještě horší než jeho pravopis, ani žádný zlomyslný chechot toho nejvynalézavějšího kata nemohly působit děsivěji než ono tiché a spokojené zaklokotání Bábi Zlopočasně, která právě přišla na to, jak vykonat Dobro.

Ze špičky svého klobouku Bábi vytáhla jako papír tenkou masku. Byla to maska znázorňující jednoduchou, tuctovou bílou tvář. Místo očí v ní byly vyříznuty půlkulaté otvory. Tvář nebyla ani veselá, ani smutná.

Několikrát jí otočila v rukou. Zdalo se, že Valtr zapomněl dýchat.

„Jednoduchá věcicka, co?“ řekla Bábi. „Vypadá krásně, ale je to jen obyčejný kus materiálu, stejný jako ostatní masky. Mágové by si ji mohli prohlížet celé roky, a stejně by nakonec řekli, že na ní není nic magického, hm? Což jenom dokazuje, kolik toho doopravdy vědí, Valtře Plížo.“

Hodila mu masku. Téměř hladověji uchopil a natáhl si ji na obličej.

Pak jediným plynulým pohybem, podobný cvičenému tanečníkovi, vstal.

„Nevím, kým jsi, když se ukryješ za svou maskou,“ řekla Bábi, „ale, duch je jen pozmeněný název označující duši. Tak a teď- zmiz, Valtře Plížo.“

Maskovaná postava se nehýbala.

„Chtěla jsem říci... na cestu, Duchu. Představení musí pokračovat.“

Maska přisvědčila a vyrazila z místnosti.

Bábi tleskla rukama a to tiché zatlesknutí zaznělo prostorem jako zadunění zkázy.

„Výborně! Teď vykonáme nějaké dobro!“ prohlásila Bábi všeobecně k celému vesmíru.

Všichni se na ni dívali.

Byl to zvláštní okamžik v čase, chvílička mezi minulostí a budoucností, kdy se vteřina může natáhnout do nekonečna... Anežka cítila, jak se začíná červenat. Rumělec směřoval k její tváři jako pomsta boha vulkánů. A až tam dorazí, bude to její konec, to dobře věděla.

Ještě se omluví, šklebila se Perdita.

„Mlč!“ vykřikla Anežka.

Vykročila kupředu dřív, než měla ozvěna čas odrazit se od zadní stěny hlediště, a strhla rudou kohoutí masku. Celý sbor postoupil kupředu, jako by to slovo bylo dlouho očekávanou narážkou. Vždyť je to konec konců opera.

Představení bylo přerušeno, ale opera pokračuje...

„Sardelli!“

Chytil Anežku a přitiskl jí ruku na ústa. Druhá ruka mu sjela k pasu a tasila meč.

Nebyla to rekvizita. Když se prudce obrátil ke sboru, čepel jedovatě zasykla vzduchem.

„Ale, ale, ale,“ řekl. „Jak skvěle operetní! Ale obávám se, že si teď budu muset vzít tohle ubohé děvče jako rukojmí. To přece odpovídá duchu opery, že?“

Vítězoslavně se rozhlédl kolem. Publikum bez jediného hlásku fascinovaně přihlíželo.

Sardelli se zářivě usmál. „A to nikdo z vás ani neřekne něco jako ‚to vám nemůže projít‘ nebo ‚to draze zaplatíte‘?“

„To vám nemůže projít,“ ozval se z levého portálu hlas Andrého.

„Bezpochyby máte celé místo obklíčené, že?“ nadhodil Sardelli.

„Ano, celé místo máme obklíčené.“

Kristýna vykřikla a omdlela.

Sardelli se usmál ještě zářivěji.

„Ano, tohle je skutečně dokonale operní!“ řekl.

„Ale víte co? Ono mně to projde, protože já nemyslím operně. Já a tady ta mladá dáma teď sejdem dolů do podzemí, kde ji, možná, zanechám nezraněnou. Pochybuji, že máte obklíčené i podzemí. Ani já nevím, kam až se některé chodby táhnou, a věřte, že moje znalosti podzemí jsou velmi rozsáhlé.“

Odmkl se. Anežka se pokusila osvobodit, ale sevření na jejím krku zesílilo.

„Ale teď už měl dávno někdo říci: ‚Ale proč, Sardelli?‘ Vážně, copak tady musím všechno dělat já?“

Kateřin Štandlík si uvědomil, že má doširoka otevřená ústa. „Právě to jsem se teď chystal říct!“

„Aha, no výborně. A já bych měl odpovědět něco jako: ‚Protože jsem chtěl, protože hrozně miluju peníze, chápete.‘ Ale víc než to,“ zhluboka se nadechl, „já totiž k smrti nenávidím operu. Nechtěl bych se kvůli tomu zbytečně rozčilovat, ale obávám se, že opera je něco příšerného. A já už jí mám až po krk! Takže když už jsem na jevišti, dovolte mi, abych vám řekl, že je to strašlivě hnusná, do sebe zahleděná, absolutně neskutečná a bezcenná umělecká forma. Je to neuvěřitelné plýtvání skvělou hudbou, odpudivé.“

Na jedné straně jeviště se ozval tichý bzukot. Sukně dámských kostýmů se rozevlály. Zvířil se prach.

André se ohlédl. To se rozeběhl přístroj na vítr, vedle kterého stál. Klika se otáčela sama od sebe.

Sardelli se obrátil, aby zjistil, na co se všichni tak upřeně dívají.

Na jeviště lehce a pružně seskočil Duch. Kolem něj se vzdouval jeho široký plášť... dokonale operně.

Lehce se uklonil a tasil svůj meč.

„Ale ty jsi přeci mrtv-“ začal Sardelli. „Oh ano! Duchův duch! Naprosto neuvěřitelné a proti všemu lidskému rozumu, v té nejlepší operní tradici! To je opravdu víc, než v co jsem doufal!“

Odstrčil Anežku stranou a šťastně přikývl.

„Tak tohle s člověkem dokáže udělat opera,“ řekl. „Sežere vám mozek v hlavě, chápete, i když pochybuji, že on tam kdy vůbec něco měl. Opera přivádí lidi k šílenství. K šílenství, slyšíte mě? K šílenství!! Ehm. Jednají neracionálně. Copak si myslíte, že jsem vás celé ty roky nepozoroval? Je to jako pařeniště, skleník k urychlení šílenství!! Slyšíte? Šílenství!!“

Pak kolem sebe začali s Duchem kroužit.

„Ujišťuju vás, že si nedokážete představit, jaké to je, být jediným příčetným člověkem v tomhle blázinci!! Vy jste schopní uvěřit všemu!! Budete raději věřit, že je Duch na dvou místech současně, než že by to prostě mohli být dva lidé!! Dokonce i starý Liberka si myslel, že mě může vydírat!! Strkal nos tam, kam neměl!! No ano, musel jsem ho zabít pro jeho vlastní dobro. Tohle místo je tak příšerné, že se z něj zbláznil i deratizátor!! A ten ubožák Moldur Musikfutteral? Dobře mu tak, proč si nezapomněl brýle jako obvykle?“

Máchl mečem. Duch jeho ránu odrazil.

„A teď si to vyřídím s tím vašim Duchem,“ zvolal Sardelli, vyrazil kupředu a zasypával Ducha záplavou ran, „a vy si jistě rychle všimnete, že tady Duch ve skutečnosti neumí šermovat..., protože umí jen takový ten jevištní šerm, víte..., kde celý vtip spočívá v tom mlátit do zbraně svého protivníka s co nejpůsobivějším kovovým třeskotem..., aby zlosyn mohl nakonec velmi efektně zemřít s hrdinovou zbraní zastrčenou do podpaží...“

Pod jeho zuřivým nápořem byl Duch přinucen ustupovat, až nakonec zakopl o ležící Kristýnu a padl k zemi.

„Vidíte?“ zvolal Sardelli. „Takhle to vypadá, když věříte opeře!!!“

Sehnul se a strhl ležícímu Valtru Plížovi masku z obličeje.

„Vážně je to Valtr!!! Ty jsi ale ošklivý kluk!!!!“

„Promiňte, pane Sardelli!“

„Podívej se, jak se na tebe všichni dívají!!!!“

Sevřel ruku a maska mu v prstech popraskala. Úlomky pustil na podlahu. Pak zvedl Valtra na nohy.

„Vidíte, drahá společnosti? Tohle je to vaše štěstí. Tohle je ten váš Duch!!! Bez své masky je to jen obyčejný blbeček, který si pomalu nedokáže zavázat tkaničky u bot!!! Ahahahaha!!!! Ehm. Všechno je to tvoje vina, Valtře Plíže...“

„Ano, pane Sardelli.“

„Ne.“

Sardelli se otočil.

„Nikdo Valtru Plížovi neuvěří. Sám Valtr Plíže má zmatek ve věcech, které Valtr Plíže viděl. Dokonce i jeho matka měla strach, že mohl někoho zabít. Lidé jsou, co se týče Valtra Plíže, ochotni uvěřit čemukoliv.“

Bylo slyšet pravidelný klepavý zvuk.

Vedle Sardelliho se otevřelo propadlo.

V otvoru se pomalu objevil špičatý klobouk následovaný zbytkem Bábi Zlopočasné s rukama založenýma na prsou. Když se obdélník, na kterém stála, zvedl do úrovně podlahy a zastavil se, obrátila Bábi pohled k Sardellimu. Přestala klepat nohou do prken.

„Ale, ale,“ řekl Sardelli. „Lady Esmeralda, a to se podívejme!“

„Právě teď přestávám být dámou, pane Sardelli.“

Změřil si její špičatý klobouk. „A stáváte se místo toho čarodějkou?“

„Jak vidíte.“

„Bezpochyby zlou čarodějkou?“

„Ještě horší.“

„Jenže tohle,“ řekl Sardelli, „je meč. Každý ví, že čarodějky nedokážou očarovat železo a ocel. Ustup mi z cesty.“

Meč zasvítl vzduchem

Bábi napřáhla ruku. Vzduchem se zamíhal tmavý rukáv, zableskla ocel a Bábi...

.. držela meč za čepel.

„Já vám něco řeknu, pane Sardelli,“ prohlásila klidně. „Měl by to být Valtr Plíža, kdo celou tuhle věc ukončí, co říkáte?“

To jemu jste nejvíc ublížil, kromě těch, samozřejmě, co jste zavraždil. To nebylo třeba. Ale nosil jste masku, že? V maskách je jistá magie. Masky jednu tvář skrývají a druhou odhalují. Tu, která vystupuje z temnot. Vsadila bych se, že za tou vaší maskou jste si mohl dělat, co jste chtěl, že...?“

Sardelli na ni zmateně zamrkal. Pak zatáhl za meč, několikrát prudce škulb zbraní a snažil se vytrhnout ostrou čepel z nechráněné dlaně.

Několik členů sboru zasténalo. Bábi se usmála. Klouby jí zbělely, jak zesílila stisk.

Pak otočila hlavu k Valtru Plížovi. „Nasad’ si svou masku, Valtře.“

Všechny pohledy se sklopily k úlomkům papírové hmoty na prknech jeviště.

„Já už žádnou nemám, paní Zlopočasná!“

Bábi sledovala jeho pohled. „Ale božičku,“ řekla. „No, vidím, že s tím budeme muset něco podniknout. Podívej se na mě, Valtře.“

Udělal, co mu řekla. Bábi napůl přivřela oči. „Tak... věříš Perdité, že ano, Valtře?“

„Věřím, paní Zlopočasná.“

„To je dobře, protože ona pro tebe má novou masku, Valtře Plížo. Kouzelnou masku. Tahle není jako ta stará, víš, protože tuhle budeš nosit pod kůží, nikdy si ji nemusíš sundávat a nikdo kromě tebe nebude vědět, že ji na sobě máš. Máš ji, Perdito?“

„Ale já -“ začala Anežka.

„Máš ji?“

„Ehm... oh ano. Tady je. Držím ji v ruce.“ Zamávala nejistě prázdnou rukou.

„Držíš ji vzhůru nohama, děvče!“

„To jsem ale. Promiňte.“

„No tak? Tak mu ji dej.“

„Ehm. Jistě.“

Anežka přistoupila k Valtrovi.

„Teď si ji hezky vezmi, Valtře,“ řekla Bábi, která stále ještě v ruce svírala čepel meče.

„Ano, paní Zlopočasná...“

Natáhl se k Anežce a ta si byla jistá, že na kratičký okamžik pocítila na konečcích prstů nepatrnou váhu.

„No? Nasad’ si ji.“

Valtr vypadal nejistě.

„Věříš přece, že je to dobrá maska, Valtře, nebo ne?“ naklonila se Bábi mírně kupředu. „Perdita je velmi citlivá a chytrá, ta pozná neviditelnou masku, když ji vidí.“

Mladík pomalu přisvědčil a pozvedl ruce ke své tváři.

A Anežka si najednou byla jistá, že se celá jeho osobnost najednou zaostříla. Nestalo se rozhodně nic, co by se dalo změřit nějakým přístrojem nebo zařízením, stejně jako nemůžete zvažít nápad nebo prodávat štěstí na metry. Ale Valtr najednou vstal a mírně se usmíval.

„Výborně,“ přikývla Bábi. Pak upřela pohled na Sardelliho.

„Tak si myslím, že vy dva byste měli s tím soubojem začít hezky znova,“ řekla. „Ale nechci, aby se o mně pak tvrdilo, že jsem nespravedlivá. Předpokládám, že vy máte taky někde masku Ducha. Paní Oggová vás s ní viděla mávat, a aby bylo jasno, ona zdaleka není tak hloupá, jak vypadá -“

„Tak ti pěkně děkuju,“ pípla tlustá baletka.

„- takže si řekla: Jak můžou lidé ještě teď tvrdit, že viděli Ducha? Protože Ducha každý pozná podle masky. Takže musí existovat dvě masky.“

Pod jejím upřeným pohledem si Sardelli, který byl přesvědčen, že mu dokáže vzdorovat, jak dlouho bude chtít, sáhl do kapsy a vytáhl svou masku.

„Nasadte si ji.“ Pustila meč. „Tak a teď může ten, co je pod vaší maskou, bojovat s tím, co je pod maskou jeho.“

Dole v orchestřišti zatím zmatený bubeník užasle zíral, jak se malé paličky samy od sebe zvedly nad bicí soupravu a zavířily v pochmurném virblu.

„To děláš ty, Gyto?“

„Já myslela, že ty?“

„Tak je to opera. Představení musí pokračovat.“

Valtr Plíža pozvedl meč. Maskovaný Sardelli se podíval na něj, pak na Bábi a zaútočil.

Čepele se srazily. Anežka si uvědomila, že je to jevištní šerm. Meče chřestily a zvonily, jak se oba duelanti přesouvali po jevišti sem a tam. Valtr se nepokoušel Sardelliho zasáhnout. Každý jeho výpad odrazil. Ale přestože hudební ředitel pomalu slábl, Valtr se důsledně nepokoušel využít sebelepší příležitosti k útoku.

„Tohle není boj!“ vykřikl Sardelli a uskočil. „Tohle je-“

Valtr bodl.

Sardelli se zapotácel dozadu, až narazil na Stařenku Oggovou. Pak se naklonil stranou, potácivým krokem pošel kupředu, poklesl najedno koleno, nejistě se znovu vztyčil na nohy, a co noha nohu mine, se dovlekl do středu jeviště.

„Ať se stane cokoliv,“ zasténal a strhl si masku, „nemůže to být horší než jedna operní sezóna!!!! Je mi jedno, kam půjdu, pokud to bude místo, kde nebudou žádní tlustí dědkové předstírat, že jsou štíhlí mladíci, a kde neuslyším žádné dlouhé uječené písně, o nichž všichni říkají, jak nejsou krásné, jen proto, že z nich nerozumějí ani slovu, takže nemají ani ponětí, o čem jsou!!!! Ach, kašly, kašly, ach, já...“

Tiše se sesul na podlahu.

„Ale Valtr ho ne-“ začala Anežka.

„Drž zobák,“ ucedila Stařenka koutkem úst

„Ale on ho přece -“ začal tentokrát Štandlík.

„Naneštěstí další věc, kterou nemohu na opeře ani vystát,“ ozval se v té chvíli Sardelli, vstal a pozpátku couval do kulis, Jsou zápletky. Jsou naprosto nesmyslné!! A nikdo si to netroufne říci!!! A kvalita hereckých výkonů? Žádná neexistuje!! Všichni postávají kolem a pozorují, jak hlavní osoba zpívá. U všech bohů, jaká to bude úleva, nechat to všechno za zády... kašly... ach... ach...“

Znovu se sesul na zem. „Už je po něm?“ zajímala se Stařenka.

„Neřekla bych,“ zavrtěla hlavou Bábi.

„A co se týká lidí, kteří chodí na operu,“ zazněl Sardelliho hlas a hudební ředitel se znovu pracně zvedl na nohy a naklonil ke straně, „myslím si, že ty nenávidím ještě mnohem víc!!! Těžko by se mezi nimi našel jediný, kdo o hudbě něco ví!!! Žvaní o melodiích!! Stráví celý den předstíráním toho, že jsou smysluplné logicky myslící lidské bytosti, a pak přijdou sem a nechají svou inteligenci viset na háčku u dveří-“

„Tak proč jednoduše neodejdete?“ vyštěkla na něj Anežka. „Když už jste ukradl všechny ty peníze, proč jste se prostě nesebral a nezmizel, když to tady všechno tak nenávidíte?“

Sardelli se na ni díval a kymácel se při tom sem a tam. Jeho ústa se dvakrát třikrát otevřela, jako kdyby si nanečisto zkoušel nějaká cizí slova.

„Odejít?“ vypravil ze sebe nakonec. „Odejít? Odejít z opery? ..kašly, kašly, síp,sítíp...“

Znovu upadl na prkna.

André do ležícího ředitele strčil. „A teď už je mrtvý?“ zeptal se.

„Jak může být mrtvý,“ odpověděla mu Anežka. „Dobrý bože, cožpak nikdo z vás nevidí, že -“

„Ale abyste věděli, co mě dokáže rozčítit ze všeho nejvíc,“ řekl Sardelli a zvedl se do kleku, Je to, že v opeře každému trvá!!!!... tak strašně!!!!... dlouho... než... kašly kašly, síp... síp...“

Upadl na bok.

Účinkující chvíli tiše čekali. Hlediště kolektivně zadrželo dech.

Stařenka Oggová do něj strčila špičkou boty. „Řekla bych, že už to má odbytý. Zdá se, že za ním spadla poslední opona,“ dodala rozšafně.

„Ale Valter ho přece nebodl!“ zvolala Anežka. „Proč mě nikdo neposlouchá? Podívejte, vždyť v sobě ani nemá ten meč! Má ho zastrčený mezi paži a tělo, proboha!“

„Jistě,“ přikývla Stařenka. „Řekla bych, že je to ostuda, že si toho nevšiml.“ Poškrábala se na rameni. „Hej, tyhle baletní kostýmy hnusně koušou...“

„Ale on je mrtvý!“

„Asi se nám trošku převzrušil,“ odpověděla jí Stařenka a začala se zabývat ramínkem.

„Převzrušil?“

„Přepumpoval. Rozzrušil. Znáš tyhle umělecké typy. No, asi jo, vždyť ty jsi sama jeden z nich.“

„Je opravdu mrtvý?“

„Zdá se, že ano,“ přikývla krátce Bábi. „Jedna z nejlepších operních smrtí vůbec, klidně bych byla ochotná se o to vsadit.“

„To je hrozné!!“ Štandlík uchopil zesnulého Sardelliho za límec a zvedl ho na nohy. „Kde jsou mé peníze? No tak, ven s tím, řekni mi okamžitě, kde jsou mé peníze!!! Neslyším!!!! On nic neříká!!!!“

„To asi bude tím, že je mrtvý,“ přikývla klidně Bábi. „Zesnulí nebývají obzvláště řeční. Rozhodně ne většina z nich.“

„No dobrá, ale vy jste čarodějka!!! Nemohli bychom provést něco s křišťálovou koulí nebo s kartami?“

„No, vlastně ano... To není špatný nápad,“ rozzářila se Stařenka. „Co kdybychom si stříhli partičku pokeru?“

„Ty peníze jsou ukryté dole v podzemí,“ oznámila Bábi. „Valtr vám ukáže kde.“

Valtr Plíža o sebe klapl podpatky. „Jistě, bude mi potěšením.“

Štandlík užasle zíral. Byl to hlas Valtra Plíži a vycházel z tváře Valtra Plíži, ale jak tvář, tak hlas se změnily. Jemně, ale přece. Hlas ztratil nejistý, vystrašený tón. Roztěkaný, kradný pohled zmizel.

„Dobrý bože,“ zamumlal Štandlík a pustil Sar-delliho límec. Prkna zaduněla.

„A protože budete potřebovat nového hudebního ředitele,“ ozvala se Bábi znovu, „mohl byste dopadnout hůř, než

kdybyste se rozhodl tady pro Valtra.“

„Valtr?“

„Víš o opěře všechno, co se o ní dá vědět,“ přikývla Bábi, „a to platí i o budově Opery.“

„Měl byste vidět, jakou píše hudbu -“ přidala se Stařenka.

„Valtr? Hudební ředitel?“

„- věci, které si můžete fakticky zabroukat -“

„Ano, i já si myslím, že byste byl překvapený,“ přikývla Bábi.

„- má tam jednu, kde tancuje bůhví kolik námoníků a zpívá o tom, že široko daleko není žádná ženská -“

„Je tohle Valtr?“

„- a pak tam má nějakou sprost'árničku o tom, jak nějaká Bo lákala domů žáky, jako školáky, asi -“

„Ó ano, je to Valtr,“ přikývla Bábi. „Tentýž Valtr.“

„- hahá, a pak je tam jedna o kočkách, jak skáčou po střechách a pořád zpívají,“ bublala nadšeně Stařenka. „Ani za prase bych si nedokázala představit, jak přišel na něco takového -“

Štandlík se poškrábal na bradě. Měl pocit, že se začíná vznášet.

„A je důvěryhodný,“ pokračovala Bábi. „A čestný. A jak jsem řekla, má celou budovu Opery v malíčku. A ví, kde co je... i kulisy...“

To panu Štandlíkovi stačilo. „Chceš být hudebním ředitelem, Valtře?“

„Rád, pane Štandlíku,“ přikývl Valtr Plíža. „To bych opravdu moc rád. Ale jak to bude s čištěním záchodů?“

„Cože?“

„Budu je moci čistit dál, že ano? Mně se je totiž zrovna včera podařilo konečně dát do pořádku.“

„Ale? Fakt? No ne!“ Pohled pana Štandlíka na okamžik zesklovatěl. „Výborně. A můžeš si při tom zpívat, jak budeš chtít, když budeš chtít,“ dodal velkomyslně. „A ani ti nesnížím plat. Já... já... já ti ho zvýším! Šest... ne, sedm lesklých tolárků!“

Valtr si zamýšleně zammul bradu. „Víte, pane Štandlíku...“

„No copak, Valtře?“

„Mám dojem..., že panu Sardellimu jste platil čtyřicet lesklých tolárků...“

Štandlík se obrátil: „Nezměnil se nám náhodou v nějakou obludu?“

„Jen si poslechněte kus toho, co napsal,“ vmísila se do řeči Stařenka. „Úžasné písničky a ani nejsou cizozemsky. Tak například tohle... promiňte...“

Obrátila se zády k publiku -

- cinkcinkylincinky -

- a otočila se zpět se štůskem notových papírů v rukou.

„Poznám přece dobrou muziku, když ji vidím, ne?“ řekla, podala notové záznamy Štandlíkovi a vzrušeně mu v nich ukazovala. „Má to všude tyhlety puntíky a malé křížky a taky tady ty vlnky pod tím“

„Vážně jste napsal tuhle hudbu?“ obrátil se Štandlík na Valtra. „Která je až podivně vřelá?“

„Jistě, pane Štandlíku.“

„Už za mě?“

„Ale tady! Tadyhle máme moc pěknou písničku,“ rozplývala se Stařenka. „Neplač pro mě, Gennovo' se to jmenuje. Moc smutná. Jo, to mně připomíná, měla bych se zajít podívat na paní Plížovou, jestli se náhodou ne... už náhodou nepřebírala. Možná, že jsem to u ní trochu přehnala s medicínou.“ Pak vykročila napříč jevištěm a kolem se natřásaly různé součástky jejího kostýmu. Cestou přátelsky strčila do jedné z baletek. „No, při tomhle baletem' se zas tolik nezapotíte, holky, co?“

„Promiňte, je tady ale něco, čemu pořád nemohu uvěřit,“ ozval se André. Zvedl Sardelliho meč a opatrně ohmatal čepel.

„Au!“ vykřikl.

„Je ostrá, že?“ řekla Anežka.

„A jak!“ André si vstrčil palec do úst. „Ale ona ji chytila do ruky!“

„Je to čarodějka,“ upozornila ho Anežka.

„Ale vždyť je z oceli! Myslel jsem, že nikdo nedokáže očarovat oceli! To přece ví každý!“

„No, nebrala bych to na vašem místě zas tak strašně vážně,“ usmála se Anežka kysele. „Pravděpodobně to byl nějaký trik...“

André se obrátil k Bábi. „Nemáte na ruce ani škrábnutí! Jak... jste... to...“

Její pohled ho na okamžik sevřel do safírového svěráku. Když se od ní odvrátil, vypadal mírně nejistě, jako člověk, který si nemůže vzpomenout, kam si právě teď něco založil.

„Doufám, že neublížil Kristýně,“ zamumlal. „Proč už se o ni někdo nepostaral?“

„Pravděpodobně proto, že si dá vždycky velmi dobrý pozor, aby vykřikla a omdlela dřív, než se vůbec něco stane,“ odpověděla Perdita via Anežka.

André se vydal přes jeviště. Anežka se mu držela v patách. Několik baletek už skutečně klečelo kolem Kristýny.

„Bylo by to strašné, kdyby se jí něco přihodilo,“ řekl André.

„No... samozřejmě.“

„Všichni říkají, že je tak slibná...“

Přidal se k nim Valtr. „Ano. Měli bychom ji někam přenést,“ řekl. Hlas měl kultivovaný a pevný.

Anežka cítila, jak se jí pod nohama začíná propadat dno jejího světa. „Ano, ale... vy víte, že jsem to zpívala já.“

„Och ano... samozřejmě...“ připouštěl André neochotně. „Jenže... tohle je opera... chápete...“

Valtr ji vzal za ruku.

„Ale to jsem byla já, koho jste učil!“ podnikla zoufalý pokus.

„Byla jste opravdu velmi dobrá,“ přikývl. „Jsem si skoro jistý, že ona tak dobrá nebude, ani když se jejímu zpěvu budu věnovat celé měsíce. Jenže, Perdito, slyšela jste někdy výraz ‚hvězdná kvalita‘?“

„Je to totéž, co talent?“ odsekla mu Anežka.

„Je to mnohem vzácnější.“

Dívala se na něj. Jeho tvář, kterou teď dokonale ovládal, byla ve slabém světle téměř hezká.

Vytáhla mu ruku z dlaně. „Měla jsem vás raději, když jste byl obyčejným Valtrem Plížou,“ řekla tiše.

Anežka se odvrátila a cítila, jak na ní spočinul pohled Bábi Zlopočasné. Byla si jistá, že je to pohled zlomyslný.

„Hm... měli bychom odnést Kristýnu do kanceláře pana Štandlíka,“ řekl André.

Jeho slova jako by zlomila nějaké kouzlo.

„No jistě!!!“ zvolal Štandlík „A mrtvolu pana Sardelliho taky nemůžeme nechat na jevišti. Vy dva, odnese ho někam do zákulisí. A vy... ostatní... no už to stejně skoro končilo... ehm... takže dost. Opera... skončila...“

„Valtře Plížo!“

Vstoupila Stařenka Oggová podpírající paní Plí-žovou. Valtrova matka vrhla na syna pohled korálkově lesklých očí. „Ty jsi zlobil, že?“

Přistoupil k ní Štandlík a poplácal ji po ruce. „Myslím, že byste měla do mé kanceláře zajít i vy,“ řekl. Podal Andrému notový záznam a ten jej námtkou otevřel.

Přelétl pohledem několik řádků a zarazil se. „Poslyšte. ..., to je ale vážně dobré!“ řekl.

„Vážně?“

André obrátil několik stran. „Dobrý bože!“

„Co je? No?“

„No něco takového jsem..., abyste rozuměl, dokonce i já poznám, že... tam-ta DAM, tamtam... ano... tanec a zpěv, to ano, ale tohle není opera. Vůbec ne. To má k opeře hodně daleko.“

„Jak daleko? Nechcete tím říct, že...“ Štandlík zaváhal a polaskal se s tím nápadem, „že by bylo možné, vložit do toho hudbu a dostat z toho peníze?“

André si zabroukal několik taktů. „Tohle by mohl být ten případ, pane Štandlíku.“

Štandlík se rozzářil. Jednou rukou objal kolem ramen Andrého a druhou Valtra. „Skvěle!!!!“ zajásal. „To si zaslouží toho největší... slušného panáka!!!!“

Zpěváci a baletky jeden za druhým, sami, ve dvojicích i ve skupinkách opouštěli jeviště. Nakonec tam zůstaly jen čarodějky s Anežkou.

„A tím to všechno skončilo?“ zeptala se Anežka.

„No, tak docela ještě ne,“ zavrtěla hlavou Bábi.

Někdo se vypotácel na jeviště. Laskavá ruka zavázala naraženou hlavu Enrica Bazilicy a pravděpodobně jiná laskavá ruka mu podala talíř špaget, které si nesl. Zdálo se, že je stále ještě poněkud mimo sebe. Když spatřil čarodějky, zmateně zamrkal a pak promluvil jako člověk, který ztratil přehled o posledních událostech, a tak se přimkl k vlastním starším rozhodnutím.

„Mi dal někdo makaróny,“ oznámil.

„To on něj bylo hezké,“ přikývla Stařenka.

„Pch. Makaróny sou dobrý pro ty, co je máj rádi, ne pro mě! Pch! Bodej!“ Otočil se a omámeně se zadíval do temné prázdnoty hlediště.

„Víte, co teďkom udělám? Víte co? Dám sbohem panu Enricu Bazilicovi! To si pište! Ten už dožvejkal svý poslední chapadlo! Hned teďkom se vydám ven a dám si aspoň pět velkejch a napěněnejch Kambalovejch podivnejch. Tak! A taky asi párek v rohlíku! A pak si skočím do kabaretu poslechnout Nelču Du-palovou, jak zpívá ten svůj proslulej kuplet ‚Nešahej mi na kolínko, tam je samá kost, šáhni radši na stehýnko, tam je masa dost, a jestli já tady ještě kdy budu zpívat, tak jedinej a akorát pod starým dobrým jménem Jindřich Slimejš, rozumíte -?‘“

Někde v hledišti se rozlehl ostrý výkřik. „Jindřichu Slimejši?“

„Ehm... no?“

„Já si myslela, že jsi to ty! Nechal sis narůst plnovous a místo zadku sis nacpal dozadu do gatí stodolu, ale když jsem tě viděla v té malé masce, hned jsem si pomyslela, že to nemůže být nikdo jiný než můj Jindra!“

Jindřich Slimejš si zakryl oči před září jevištních světél.

„... Andělko?“

„No to snad ne!“ řekla unaveně Anežka. „Takovéhle věci se přece ve skutečnosti nestávají!“

„Na divadle a v opeře se to stává den co den,“ usmála se Stařenka Oggová.

„To je pravda,“ přikývla Bábi. „Jediné štěstí je, že neměl dávno ztraceného, drazé milovaného bratra.“

Z hlediště se ozvala celá směsice zvuků. Někdo se prodíral řadou sedadel a za sebou kohosi vlekl.

„Mami!“ ozval se zoufalý výkřik. „Co to proboha děláš?“

„Jen pojď se mnou, Jindro!“

„Mami, nemůžeme jen tak vylézt na jeviště!“

Jindřich Slimejš odhodil talíř klouzavým letem do kulis, slezl z jeviště a za pomoci několika houslistů překonal hlubinu a okraj orchestřiště.

Setkali se u první řady sedadel. Nebyli vidět, Anežka jen slyšela jejich hlasy.

„Chtěl jsem se vrátit. Víš to!“

„A já chtěla počkat, ale pak se to nějak semlelo jedno přes druhé... zvlášť ta jedna věc. Pojď sem, Jindřišku...“

„Mami, co se to děje?“

„Synku... Víš, že jsem ti vždycky říkala, že tvým otcem byl pan Lhůtal, žonglér s úhoří?“

„Ano, z -“

„Prosím, pojďte se mnou oba do mé šatny! Vidím, že si máme opravdu o čem povídat!“

„Samozřejmě. Je toho opravdu hodně...“

Anežka se dívala, jak odcházejí. Diváci, kteří dokázali rozpoznat operu, i když ji nikdo nezpíval, začali tleskat.

„Tak dobrá,“ řekla. „A teď už konečně je konec?“

„Skoro,“ přikývla Bábi.

„To vy jste udělaly většině lidí něco v hlavě?“

„Ne, ale mám pocit, že bych jich s chutí několik rozbila.“

„A to vám navíc nikdo neřekl ani .děkuji!.“

„Byli příliš zaměstnaní myšlenkami na nové představení,“ usmála se Stařenka. „Představení musí pokračovat,“ dodala.

„Ale to je... to je... šílenství!“

„To je opera. Všimla jsem si, že se tím nakazil dokonce i pan Štandlík,“ pokračovala Stařenka. „A mladého Andrého to zachránilo, jinak by se asi skutečně stal policistou, jestli tomu jenom trochu rozumím.“

„Ale co já?“

„Ach, pro ty, kdo se zaslouží o dobré konce, tady dobré konce většinou nebývají,“ podotkla Bábi a oprášila si neviditelné smítko z ramene.

„No, myslím si, že bychom měly jít, Gyto,“ dodala a obrátila se k Anežce zády. „Odjíždíme časně ráno.“

Stařenka popošla ke kraji jeviště a upřela pohled do nenasytné černé tlamy hlediště. „Z diváků nikdo neodešel,“ řekla.

„Všichni tam pořád sedí.“

Bábi se k ní přidala a nahlédla do tmy. „Nedovedu si představit proč,“ zavrtěla hlavou. „Vždyť on už řekl, že opera skončila...“

Obě se obrátily a zadívaly se na Anežku, která stála uprostřed jeviště a mračila se do neurčitá.

„Máš tak trochu vztek, co?“ řekla Stařenka. „No, to by se dalo čekat.“

„To tedy mám!“

„Máš pocit, že každému to přineslo něco dobrého, jenom tobě nic?“

„Ano!“

„Jenže,“ začala oklikou Bábi Zlopočasná, „podívej se na to z jiné strany. Na co se může těšit Kristýna? Bude z ní jen obyčejná zpěvačka. Uvězněná ve svém malém světě. Ano, možná bude dost dobrá na to, aby si vysloužila jakous takous pověst, ale jednoho dne jí odejde hlas a tím její život skončí. Ty můžeš buď zůstat v komparsu na jevišti a dělat přesně to, co ti řeknou..., nebo se tomu všemu můžeš vyhnout a vědět, co je ve scénáři, jaké kulisy použít a kde jsou které padací dveře. Není to lepší?“

„Nel!“

Později si Anežka často říkala, že věc, která dokáže člověka na Bábi Zlopočasnou a Stařence Oggové nejvíc rozčítit, je to, jak dokáží v různých situacích odvádět dokonalou týmovou práci, aniž mezi nimi padne jediné slovo. Samozřejmě, byla tady ještě spousta jiných věcí -jako třeba to, že nikdy nepovažovaly vměšování se do cizích věcí za vměšování se do cizích věcí, když se do cizích věcí vměšovaly ony; způsob, jak automaticky předpokládaly, že záležitosti kohokoliv jsou i jejich záležitostmi; způsob, jak kráčely životem po přímce; fakt, že ať se ocitly v jakékoliv situaci, okamžitě začaly zkoušet, jak ji změnit. Ve srovnání s tím vším byla jejich schopnost spolupracovat na základě nevysloveného souhlasu a mlčky uzavřené dohody jen drobná nepříjemnost, ale zato byla tady a teď.

Přistoupily k ní a každá jí položila ruku najedno rameno.

„Cítíš zlost?“ řekla Bábi.

„Ano!“

„V tom případě bych to ze sebe rozhodně dostala,“ radila Stařenka.

Anežka zavřela oči, začala pěsti, otevřela ústa a vykřikla. Začala hodně hluboko. Od stropu se začala sypat omítka.

Přívěsky ústředního svícnu se tichounce rozcinkaly.

Hlas stoupal. Rychle minul onu tajemnou výši čtrnácti kmitů za vteřinu, kdy se lidský duch začíná cítit velmi nepohodlně v oblasti tajemství vesmíru a vnitřnosti. Malé předměty v budově Opery začínaly vibrovat, vyjížděly z polic a rozbíjely se na zemi.

Tón stoupal, zvonil jako zvon a stoupal dál. V orchestřišti jedna po druhé popraskaly struny na všech houslích.

A tón nezadržitelně stoupal. Skleněné přívěsky na velkém svícnu zvonily jako šílené. V baru v jediné salvě povylétaly všechny zátky ze šampaňského. Ve kbelících se rozchřestil a popraskal led. Pak se k všeobecnému hluku přidaly řady sklenic, jejichž okraje se rozkmitaly tak, že byly pouhým okem neviditelné, a pak se rozletěly na všechny strany jako rozfoukané odkvetlé pampelišky.

Bylo slyšet akordy a ozvěny, které dávaly vzniknout zajímavým efektům. V šatně číslo 3 se rozpustila všechna líčidla. Zrcadla popraskala a baletní škola se naplnila miliony úlomkovitých odrazů.

Zvedal se prach a padal hmyz. V samotných stěnách Opery, v obrovských kvádrech se rozkmitaly droboučké částičky křemene...

Pak nastalo ticho, přerušované jen tu a tam nějakým cinknutím nebo tlumeným nárazem.

Stařenka se spokojeně usmála.

„Aha,“ řekla, „teď opera konečně skončila.“

Sardelli otevřel oči.

Jeviště bylo temné a prázdné a současně dokonale osvětlené. Zdálo se, že tam odněkud proudí nesmírné světlo, které

nevrhá žádný stín, a přitom s výjimkou Sardelliho nebylo na jevišti co osvětlovat.

Z dálky se ozvaly kroky. Jejich majitel si dal na čas, než se objevil, ale když vstoupil do tekutého vzduchu v blízkosti Sardelliho, vypadal jako oživlý plamen.

Byl oblečen v červené: rudý oblek s rudou krajkou, rudé boty se sponami z rubínů a rudý klobouk se širokým okrajem, zdobený rudým perem. Opíral se dokonce o dlouhou poutničkou hůl natřenou na rudo, ozdobenou pod rudou hlavicí rudými pentlemi. Jenže na někoho, kdo si dal takovou práci s přípravou svého kostýmu, ošklivě zanedbal svou masku. Byla v hrubé podobě lebky, jakou byste dostali skoro v každém obchodě s divadelními rekvizitami - Sardelli dokonce viděl provázek, který cizinci přidržoval masku na hlavě.

„Kam všichni odešli?“ zajímal se. Z hlubin mysli se mu vynořily nepříjemné vzpomínky na poslední chvíle. V tomto okamžiku nebyl s to přesně si urovnat myšlenky, ale cítil, že to byly chvíle nepříjemné.

Postava mlčela.

„Kde je orchestr? Co se stalo s návštěvníky?“

Postava v rudém sotva znatelně pokrčila rameny.

Sardelli si začínal všimnout podrobností. To, co původně považoval za jeviště a na čem stál, bylo hrubé a syké. Strop nad hlavou musel být nesmírně rozlehlý; možná tak rozlehlý, jak to jen vůbec jde, a byl poset chladnými světelnými body.

„Na něco jsem se vás ptal!“

TO JSOU DOHROMADY TŘI OTÁZKY.

Hlas najednou zazněl Sardellimu uvnitř v hlavě a nezdálo se, že by cestoval obvyklou cestou přes uši.

„Neodpověděl jste mi!“

S NĚKTERÝMI VĚCMI SI BUDETE MUSET PORADIT SÁM A TOHLE JE JEDNA Z NICH, VĚŘTE MI.

„Kdo jste? Vím, že nepatříte k obsazení! Sejměte si tu masku!“

JAK SI PŘEJETE. VÍTE, JÁ RÁD PRONIKÁM POD POVRCH VĚCÍ.

Postava si stáhla masku.

„A teď si sundejte i tu druhou!“ zvolal Sardelli, když mu po páteři přeběhly chladné prsty strachu.

Smrt stiskl tajnou západku na dlouhé holi. Z té se vyklopila čepel tak tenká, že byla téměř průsvitná, a na ostří, kde se molekuly vzduchu dělily na jednotlivé atomy, světélkovala modře.

ACH, řekl a pozvedl kosu, OBÁVÁM SE, ŽE TADY JSTE MĚ DOSTAL.

V podzemí byla tma, ale Stařenka Oggová mnohokrát prošla sama tajemným podzemím Lancre a ještě vícekrát nedohlednými nočními lesy s Bábi Zlopočasnou. Temnota neukrývala nic, co by dokázalo Oggy vyděsit.

Škrtla sirkou.

„Silver?“

Lidé se tudy potulovali celé hodiny sem a tam. Temnota už zdaleka neskýtala žádné soukromí. Tak například jen k odnesení všech peněz bylo zapotřebí množství lidí. Až do konce opery na všech těch sklepeních bylo opravdu něco tajemného. Ale teď... teď to byly... jen vlhké podzemní prostory. Něco, co tady předtím žilo, se odstěhovalo.

Nohou zavadila o kus kameniny.

Se zabručáním si klekla na jedno koleno. Zem pokrývalo rozšlapané bláto a úlomky rozbitého džbánu. Tu a tam, vytrhané z kořenů a polámané, ležely zapomenuté zbytky podzemních růží.

Jenom nějaký šílenec mohl tady, hluboko v podzemí, nastrkat úlomky suchých větévek do nádob s bahnem a čekat, že se něco stane.

Stařenka jednu větévku zvedla a opatrně ji očíchala. Byla cítit bahnem a ničím jiným.

Byla by ráda věděla, jak to onen dotyčný dokázal. Šlo samozřejmě výhradně o profesionální zájem. A věděla, že už se to nikdy nedozví. Valtr, žijící na světle, teď byl zaměstnaný muž a na to, aby mohlo něco začít, musí něco jiného skončit.

„Každý z nás nosí nějakou masku,“ řekla polohlasem. „Nemá cenu dělat ve věcech zbytečný zmatek, hm...“

Dostavnik odjel až v sedm hodin ráno. Podle lancreských měřítek to bylo prakticky poledne. Čarodějky byly na místě časně.

„Doufala jsem, že skočím ještě koupit pár suvenýrů,“ řekla Stařenka, která podupávala na kočičích hlavách dláždění, aby se zahřála. „Pro děti.“

„Na to není čas,“ zavrtěla hlavou Bábi.

„Ne tedy, že by to dopadlo jinak, i kdybysme čas měly, protože stejně už nemám ani floka,“ uvažovala dál Stařenka.

„A můžu za to snad já, že jsi rozfofrovala všechny svoje peníze?“ zamračila se na ni Bábi.

„Nepamatuju si ani jedinou příležitost, kdy bych měla možnost rozfofrovat aspoň pár tolarů ze svých peněz!“

„Peníze jsou jenom tak dobré jako to, co za ně můžeš udělat.“

„To jo. Byla bych si za ně pořídila pro začátek aspoň nové boty.“

Stařenka několikrát poskočila a začala si pískat na svůj zbývající zub.

„Bylo to hezký od paní Dlaňový, že nás tam nechala bydlet zadarmo,“ řekla.

„To jistě.“

„No, i když já pomáhala hrát na piáno a vyprávět vtipy.“

„To měla příplatek gratis,“ přikývla Bábi.

„Taky vzpomeň, jak jsem občas připravila nějaký to sousto. Se speciálním Společenským sosem.“

„To máš pravdu,“ přikývla opět Bábi s kamennou tvář. „Zrovna tohle ráno mi paní Dlaňová říkala, že uvažuje o tom, že

by odešla příští rok na odpočinek.“

Stařenka se rozhlédla sem a tam po náměstí.

„Předpokládám, že se mladá Anežka objeví každou chvíli,“ řekla.

„No, to já opravdu nevím,“ řekla Bábi poněkud nafoukaně.

„No, vždyť ji tady konec konců teď už nic nečeká.“

Bábi si tiše odfrkla. „To už si musí rozmyslet ona, já o tom nic nevím.“

„Na všechny udělalo velkéj dojem, jak jsi chytila ten meč do holý ruky...“

Bábi si spokojeně odfoukla. „Aha! Ano, předpokládám, že ano. Jenže nikdo z nich stejně neumí pořádně myslet, víš? Lidi jsou prostě líní. Nikdy si neřeknou: třeba má v ruce kus ocelového plechu nebo tak něco. Ani na okamžik je nenapadne, že by to mohl být trik. Nenapadne je, že by se pro to dalo najít úplně přirozené vysvětlení, kdyby jen trochu chtěli. Skoro vždycky si myslí, že je v tom nějaké kouzlo.“

„No jasně, ale ty jsi v té ruce nic neměla, že ne?“

„Ne, ale o to přece nejde. Mohla jsem tam něco mít.“ Bábi přeletěla pohledem náměstí. „Kromě toho ocel a železo se nedají očarovat.“

„No bodejť, to dá rozum. Železo a ocel ne. Na druhý straně, vezmi si třeba Černou Alissu, ta přej dokázala udělat, že její kůže byla tvrdší než ocel...“ ale to je jenom taková stará pověst, myslím...“

„Ta to uměla, to je pravda,“ přikývla Bábi. „Jenže si nemůžeš jen tak mýrnítníx zahrávat s příčinou a důsledkem. Proto se taky na konci zbláznila. Ona si myslela, že už stojí mimo takové věcičky, jako je příčina a důsledek. Ale to nejde. Chyť ostrý meč holou rukou za čepel a zmrzačíš se. Svět by byl strašné místo, kdyby lidé na takové věci zapomínali.“

„Ale tobě se nic nestalo.“

„To nebyla moje vina. Neměla jsem na to čas.“

Stařenka si dýchla na prsty. „Ale nakonec jsem byla ráda, že to tak dopadlo,“ řekla. „Zaplat’ pánbůh, že nespadl ten svícen. To mi dělalo starosti od první chvíle, co jsem ho zahlídla. Vypadá příliš dramaticky, než aby to pro něj bylo dobrý, to jsem si hned pomyslela. První věc, kterou bych uřízla, kdybych byla blázen,“

„Ano.“

„Víš, že se mi od včerejška nepodařilo najít Silvera?“

„Skvěle.“

„Ale on se vždycky nakonec objeví.“

„Naneštěstí.“

Ozval se hluk a zpoza rohu vyjel dostavník.

Okamžitě zastavil.

Pak kočí bleskově zatáhl za opratě, vůz téměř na místě obrátil a zmizel znovu za rohem.

„Esme?“ ozvala se po chvíli Stařenka.

„No?“

„Tááhle za rohem vykukuje chlap a dva koně a dívaj se na nás.“ Pak zesílila hlas. „Hej, vylezte, já vás stejně vidím! Dostavník má podle jízdního řádu odjíždět v sedm hodin! Máš jízdenky, Esme?“

„Já?“

„Aha,“ pokračovala Stařenka poněkud opatrněji. „Takže... my nemáme osmdesát tolarů... na lístky... asi...?“

„A co to máš vlastně nacpané v gaticích?“ zeptala se Bábi, když se začal kočár opatrně přibližovat.

„Nic, co bysme mohly použít k legální úhradě cestovních výdajů, obávám se.“

„No, v tom případě... ne, lístky si nemůžeme dovolit.“

Stařenka si povzddechla. „No, v tom případě budu muset použít vlastní šarm.“

„To bude dlouhá procházka,“ ušklíbla se Bábi.

Dostavník zastavil. Stařenka se podívala na kočího a vykouzila na tváři úsměv plný nevinnosti. „Dobrý den, můj pane!“

Vrhl na ni mírně vyděšený, ale velmi podezřívavý pohled. „Je dobrý?“

„Velmi rády bychom cestovaly do Lancre, ale naneštěstí jsme zjistily, že jsme poněkud nedostatečně vybaveny v oddělení spodárů.“

Nechápavý pohled. „Ano?“

„Ale jsme čarodějky a mohly bychom vám pravděpodobně zaplatit cestu v podobě vyléčení všech drobných chorob, bolestí a potíží, kolik jich jen máte.“

Kočí se zamračil. „Poslyšte, jednak nemám v úmyslu vozit vás zadarmo, baby, jednak nemám žádné choroby, potíže ani bolesti!“

V tom okamžiku postoupila kupředu Bábi.

„A kolik byste si jich přál?“

Nad pláněmi se válely temné mraky, z nichž se lil hustý déšť. Nebyla to ona velkolepá ramtopská bouře, ale líný, neodbytný déšť, podobný vykrmené mlze. Provázal je celý den.

Čarodějky měly dostavník pro sebe. Je pravda, že když čekaly na odjezd, otevřelo několik lidí dvířka s úmyslem nastoupit, ale z nějakého důvodu se všichni náhle rozhodli, že jejich dnešní cestovní plány nezahrnují jízdu dostavníkem.

„Máme dobrý čas,“ řekla Stařenka, povytáhla opatrně koženou roletu a vyhlédla z okna.

„No, řekla bych, že kočí spěchá!“

„Jo, to asi jo.“

„Mohla bys zavřít to okno? Začíná tady být mokro.“

„Hned.“

Stařenka se chopila popruhu, ale najednou vystrčila hlavu na déšť.

„Stát! Zastav! Esme, řekni tomu chlapovi, ať okamžitě zastaví!“

Dostavník ve fontánách vody a bláta zastavil.

Stařenka otevřela dveře. „To jsou mi ale nápady, pokusit se dojít domů pěšky! A v tomhle počasí? Mohl by sis uhnat smrt!“

Otevřenými dvířky se do kočáru valil déšť a hustá mlha. Pak se přes práh vozu dovnitř vytáhla zbědovaná postava, zalezla pod sedadla a zanechala po sobě na podlaze dostavníku mokré kaluže.

„Pokouší se být samostatný, chudáček,“ řekla Stařenka. „Není to od něj hezké?“

Dostavník se zase rozjel. Bábi upírala pohled na pláň, nad kterými se šelo, a do zdánlivě nekonečného deště.

Netrvalo dlouho a spatřila postavu ploužící se bahnem podél cesty, která ji nakonec po dlouhém putování dovede do Lancre. Dostavník ji minul tryskem a postříkal od hlavy k patě řídkým bahnem.

„Ano, máš pravdu. Touha po samostatnosti je velmi pěkná vlastnost,“ řekla a stáhla roletu.

Když se Bábi Zlopočasná nakonec dostala ke svému domku, byly stromy holé.

Podle dveří vítr dovnitř navál suché větévky a semínka bylin. Krbovým komínem napadaly do kuchyně saze. Její domov, vždycky tak trochu přírodní, zapustil do lesní půdy další kořeny.

Bylo třeba udělat spoustu věcí, takže se do nich pustila. Musela odměst a uklidit listí a zarovnat domek zásobou dřeva na zimu. Větrný rukáv, umístěný za úly, celý potrhaný podzimními bouřkami, bylo třeba zašupovat. Bylo třeba navozit zásobu sena pro kozy. Otrhat jablka a uskladnit je ve sklepě. Stěny volaly po novém vybílení.

Ale bylo tady něco, co bylo třeba udělat ze všeho nejdříve. Kvůli tomu se jí všechny ostatní práce zkomplikují, ale s tím se nedalo nic dělat. Ocel se nedala očarovat. A nikdo nedokáže chytit nabroušenou čepel holou rukou, aniž by se při tom neporanil. Kdyby to tak nebylo, byl by ze světa jediný velký chaos.

Bábi si uvařila trochu čaje a pak znovu postavila na oheň plnou konvici vody. Z truhličky na prádelníku vzala hrst sušených bylinek, dala je do misky a zalila vařící vodou. Ze zásuvky vytáhla pruh čistého bílého plátna na obvaz a připravila jej vedle misky. Pak si v košíku se šitím našla středně velkou, výjimečně ostrou jehlu, navlékla do ní nit a položila vedle obvazu. Pak z malé plechové krabičky nabrala na prst zelené masti a namázla ji na obdélníček cupaniny. Zdá se, že to bude všechno.

Nakonec si sedla a položila ruku na stůl dlaní nahoru.

„Tak dobrá,“ řekla jen tak všeobecně, „myslím, že teď bych měla chvíli času.“

Bylo třeba přestěhovat kadibudku. To byla práce, kterou Bábi dělala nejraději sama. V kopání hluboké jámy bylo něco neuvěřitelně uklidňujícího. Bylo to dokonale jednoduché. Když jste kopali díru v zemi, věděli jste přesně, kde jste. Zem nedostávala podivné nápady, ani nevěřila, že lidé jsou čestní jen proto, že mají přímý pohled a pevný stisk ruky. Zem jen tak ležela a čekala, až s ní pohnete. A když jste svou práci dokončili, mohli jste si někde opodál sednout s oním hřejivým pocitem, že uběhnou celé měsíce, než bude třeba dělat tu práci znovu. Právě když byla na dně jámy, padl vedle ní na zem stín.

„Hezké odpoledne, Perdito,“ řekla, aniž se podívala nahoru.

Zvedla další plnou lopatu do výše hlavy a vyhodila zem přes okraj.

„Přijela jsi domů na návštěvu?“ dodala.

Zarazila rýč do jílu na dně jámy, zamrkala a zašlápla jej nohou hluboko do země.

„Myslela jsem, že se ti u opery docela dobře daří,“ pokračovala. „Ale to víš, já se v takových věcech nevyznám. Na druhé straně myslím, že není špatné, když mladí lidé hledají své štěstí ve velkoměstech.“

Zvedla hlavu s upřímným, přátelským úsměvem.

„Vidím, že jsi nám taky dost zhubla.“ V jejích slovech bylo víc nevinnosti než cukru v mléčné karamelce.

„Já jsem totiž... Cvičila jsem,“ odpověděla jí Anežka.

„Cvičení je prima věc,“ přikývla Bábi a vrátila se ke svému kopání. „I když lidé taky říkají, že by se to nemělo přehánět, aby si člověk neublížil. Kdy se vracíš nazpět?“

„No... ještě jsem se... ještě nevím.“

„Hmmm... máš pravdu. Nevypládá se dělat si na všechno podrobné plány. Nemá cenu pořád se na něco vázat, to já říkám taky. Bydlíš u své matky, ne?“

„Ano,“ odpověděla Anežka.

„Poslyš, tak mě něco napadlo. Magrátin domek je pořád prázdný. Myslím, že bys udělala záslužný skutek, který by všichni ocenili, kdybys tam občas zaskočila trochu vyvětrat a utřít prach. Samozřejmě jen pokud tady budeš.“

Anežka mlčela. Nenapadalo ji nic, co by mohla říci.

„Víš, co je legrace,“ pokračovala klidně dál Bábi a sekla rýčem několikrát do zvláště nepoddajného kořene, „nikomu bych to jinak neřekla, ale zrovna včera jsem si vzpomněla na to, jak jsem byla o hodně mladší a říkala jsem si Endemonie...“

„Vážně? A kdy to bylo? A jak dlouho?“

Bábi si obvázanou rukou přejela čelo, na kterém ji zůstala žlutohnědá čmouha od jílu.

„No asi tak tři čtyři hodiny,“ odpověděla. „Některá jména nemají dar dlouhodobé odolnosti. Nikdy si nedávej jméno, kterým bys nemohla v případě nouze vydrhnout podlahu.“

Vyhodila nářadí z jámy. „Pomohla bys mi, byla bys tak hodná?“
Anežka to udělala. Bábi si ze zástěry oprášila hlinu a zetlelé listí a několikerým dupnutím se pokusila odstranit jíl z bot.
„Tak akorát čas na hrnek čaje, co?“ řekla. „Ale poslyš, ty vypadáš vážně moc dobře. To je tím čerstvým vzduchem.
Myslím, že v Opeře musí být vzduch pořád zatuchlý a vydýchaný, ne?“
Anežka se marně pokoušela najít v Bábině pohledu něco jiného než nepredstíranou upřímnost a dobrou vůli.
„Ano. Já si to taky myslím,“ přikývla. „Ehm... poranila jste se na ruce?“
„To se zahojí. Spousta věcí se časem zahojí.“
Bábi si hodila nářadí na rameno a vydala se k domku. Když byla zhruba na půli cesty, otočila se a podívala se zpět.
„Poslyš, jen tak se ptám, rozumíš, neber si to nijak... já jen tak po sousedsku, víš z obyčejné zvědavosti, nebyla bych ani obyčejná ženská, kdybych se nezeptala -“
Anežka si povzdechla. „Ano?“
„- máš tyhle dny po večerech hodně práce?“
V Anežce zbylo právě tak dost vzpurnosti na to, aby do svého hlasu přimísila jízlivý tón. „Ale copak? Chcete mi snad nabídnout, že byste mě něco naučila?“
„Naučila? Já? Ne, já nemám dost trpělivosti na to někoho učit. Ale mohla bych tě nechat, aby ses něco přiučila sama.“

„Kdy sejdeme se my tři zase?“
„Už jsme se jednou sešly, ne?“
„Samozřejmě, že jsme se sešly. Tuhletu například znám už celých -“
„Ale já tím myslela, že my tři jsme se ještě nesešly. Víte, jak to myslím... oficiálně.“
„Dobrá... Kdy my tři sejdeme se?“
„Vždyť už jsme tady.“
„No dobrá. Tak kdy-?“
„Prosím tě, buď už zticha a dej se do pečení. Anežko, dej Stařence to ibiškové těsto na pečení.“
„Ano, Bábi.“
„A dejte pozor, ať mi můj kousek nepřipálíte.“
Bábi se pohodlněji opřela. Byla krásná, jasná noc, i když mračna, která se kupila kolem Středu, slibovala brzký sníh. K hvězdnatému nebi vyletělo několik jiskřiček. Pyšně se rozhlédla kolem.
„No řekněte,“ usmála se spokojeně, „není to krása?“

Talpress

Copyright © 1995 by Terry and Lyn Pratchett

Translation © 1998 by Jan Kantůrek

Cover art copyright © 1995 by Josh Kirby

First published in Great Britain 1995 by Victor Gollancz Ltd.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez souhlasu nakladatele.

ISBN 80-7197-076-X